ఇచ్చినారు అంటున్నారు. అవి ఎప్పటినుంచి అమలులోనికి వస్తాయి? జూలై 80 నుంచి ఇవ్వవలసిన 8 మాసాల జీతము ఇవ్వడానికి ఈ వేళ ప్రభుత్వము ఉత్తర్వులు జారీ చేసిందా? అక్కడ 8 మాసాలనుంచి పని చేస్తున్న ఉద్యోగులకు అప్పాయింటుమెంటు ఆర్డర్లు ఇవ్వలేదు. స్థిరము చేయలేదు. సర్వీసు రిజిస్టర్సు లేవు. 24–2–80 వ తేదీన మంత్రిగారి సమక్షంలో సమావేశము జరిగింది. 15 రోజులలో మెమో. సీటిని ఫిల్లిట్ చేస్తామని చెప్పారు. డిసెంబరు 80 లో ఒక ఎంక్వయిరీ కమిటీ కూడా వేశారు ఆ కమిటీ రిపోర్టు ఏమిటో తెలియదు. ఇంతవరకు అక్కడ ఏమీ జరగలేదు. ఈ ప్రయివేటు యాజమాన్యాల విషయంలో ప్రభుత్వంలో పలుకుబడి కలిగినవారు పెద్దలు అటువంటివారు ఏమిచేసినా జరిగిపోతుంది అనే పరిస్థితి కనబడుతోంది. మంత్రిగారి సమక్షంలో జరిగిన ఒడంబడిక అమలు జరపాలి. వారు మా దగ్గర ఉన్న సెప్టెంబరు, ఆగస్టు వరకు ఉన్న జీతాలు మేము ఇస్తాము అంటున్నారా? ఎరియర్సు కూడా ఇస్తారా? గత సమావేశంలో ఎరియర్సు వెంటనే ఇస్తామన్నారు. ఇంతవరకు అమలు జరుగలేదు. అందుచేత అక్కడ విద్యాలయం ఈ వేళ మూత పడి ఉంది మీరు జీతాలు ఇవ్వడమే కాదు విద్యాలయాన్ని కూడా తెరిపించాలి. అవసరమైతే ఆ విద్యాలయాన్ని ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకొని అయినా దానిని చేయాలి.

శ్రీ సి హెచ్. విఠల్ రెడ్డి —ఈ జూనియర్ కాలేజీ 1972 లో ప్రారంభం అయింది. 1974 లో డిగ్రీ కాలేజీ స్టార్టు చేశారు. ఇప్పటికి టీచర్లు అపాయింటుమెంటు ఆర్డర్సు వారికి ఇవ్వబడలేదు. సర్వీసు రిజిస్టర్సు సక్రమంగా మెంటెయిన్ చేయడంలేదు. మేనేజిమెంటు అనేక అవకతవకలు చేస్తూ ఉన్నది. ప్రభుత్వం నుంచి 40 లక్షల రూపాయలు రావలసి ఉందని మేనేజిమెంటు అంటున్నది. ఆ కాలేజీ పరిస్థితి ఇప్పుడు చాల అధ్వాన్నంగా ఉంది. అక్కడ ఒక లక్ష 50 వేల రూపాయలు మిస్‌యూజ్ చేసినట్టు కూడా తెలుస్తూవుంది. కాబట్టి వెంటనే ఒక ఎంక్వయిరీ కమిటీని వేసి సమగ్రంగా ఎంక్వయిరీ చేయించి అక్కడ ఫండ్సు మిస్‌యూజ్ అయినాయా, ప్రభుత్వము ఎంత ఇవ్వాలి అనేది తెలుసుకుని వెంటనే వారికి జీతాలు అందించేందుకు ఆదేశాలు ఇస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకటరామిరెడ్డి :— అధ్యక్షా, శ్రీ కె. సత్యనారాయణగారు చెప్పినట్లు 24–2–1980 న ఉపాధ్యాయులు పోయిన సంవత్సరం కూడా ఈ రకంగా సమ్మె చేయతలచుకున్నప్పుడు విద్యార్థులకు ఇబ్బంది అని నేను అక్కడికి స్వయంగా వెళ్ళి మేనేజిమెంటు వారిని, ఉపాధ్యాయులను అందరిని కూర్చోబెట్టి తగిన మార్పులు చేయడంకోసం డిఫెక్టు రెక్టిఫై చేయడంకోసం డి.ఇ.ఓ.ను కూడా ఎసోసియేట్ చేసి తగిన పద్ధతిలో చేయమని కోరడం జరిగింది. అది వారి పేరుమీద ఉన్నా వారికి ఏమీ సంబంధంలేదు. దానికి డి. కృష్ణారావు అని ఒక కరెస్పాండెంటు ఉన్నారు. డబ్బు డ్రా చేసినతరువాత 15 మందిని అదనంగా అనవసరంగా అప్పాయింటు చేసుకోవడంవల్ల, 88 వేల రూపాయలు అక్కడ అన్‌ఆథరైజుడుగా ఖర్చు జరగడంవల్ల ఆ 88 వేలు ఎడ్జస్టు చేయడం

వారికి ఇబ్బంది ఉండడంవల్లనేమో నాకు తెలియదు గాని మొత్తము మీద జీతాలు రిలీజు చేసినాకూడా జీతాలు ఇవ్వడంజరగలేదు. వారు ఇచ్చినదానికి సరిఅయిన క్విటెన్సు లేకపోవడంవల్ల ఫర్దర్ గ్రాంట్సు ఇవ్వకుండా ఆపడంజరిగింది. ఉపాధ్యాయులు సమ్మె నోటీసుఇచ్చినా విద్యార్థులకోసమువారికి పాఠాలు చెబుతూనే ఉన్నారు అయితే మేనేజిమెంట్‌వారు మాత్రం ఒకరకంగా సరైన ధోరణిలోనడపడం లేదు. వారు 1979 నుంచి ఎవరికీ అపాయింట్‌మెంట్ ఆర్డర్సు ఇవ్వలేదు. డెప్యూటీ డైరెక్టరును ఎంక్వయిరీ చేయమని పంపించాం. ఆ కాలేజి నడవడికపై ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుంది ముఖ్యమంత్రి గవర్నర్ అడ్రసుకు ఇచ్చిన రిప్లయిలో అటువంటి ప్రయివేటు మేనేజిమెంట్లలో సరిగ్గా నడవకపోతే వాటిని టేకోవర్ చేసి నడిపిస్తామని చెప్పారు. వారు ఎంతటివారు అనే ప్రశ్న లేదు. కాలేజీలు ఎవరికి ఇబ్బంది లేని విధంగా సక్రమంగా నడిచే విధంగా నడిపిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ :—కాలేజి స్టాఫు సమ్మె విరమించారా? బోధనయం ప్రారంభించారా? చెప్పండి. సమ్మె విరమింపచేసి, ఆ విద్యాలయం తిరిగి ప్రారంభింపబడడం అనేది ప్రధానమైన విషయం.

శ్రీమతి జి. ధనసూర్యావతి :—నేను నిన్ననే అక్కడికి వెళ్ళివచ్చాను. క్లాసులు యింకా ప్రారంభించలేదు. వారు జీతాలసు చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. జీతాలు లేక చచ్చిపోతున్నారు. ఉన్న పాఠశాలను నడిపించక పోవడం విచారకరం. వెంటనే జీతాలు మంజూరు చేయాలని, డి.ఇ.ఒ కు ఆదేశాలు పంపించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి :—జీతాలు మంజూరు చేయబడినవి అనే విషయం ఇంతకుముందు మనవిచేశాను. అయితే ఇప్పుడు వారికి ఉన్న మౌలిక సమస్య పరిష్కారం అయింది కాబట్టి విద్యార్థులకు ఇబ్బందిలేకుండా క్లాసులను సక్రమంగా నడిపించమని డి.ఇ.ఒ. ద్వారా కబురు చేస్తాను. విద్యార్థులకు ఇబ్బంది లేకుండా చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ :—వారికి సర్వీసు రిజిష్టర్సు లేవని అంటున్నారు.........

శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి :—1972 నుంచి సర్వీసు రిజిష్టర్సు లేకపోతే ఏమి చేస్తున్నారు. ప్రయివేటు కళాశాలలో ఎలోగోలాగ ఉద్యోగాలు సంపాదించడానికి—డొనేషన్సు యిచ్చో రికమండేషన్సు ద్వారానో చేరిపోయి సర్వీసు రిజిష్టర్సు లేవనే విషయం 8 సంవత్సరాలవరకు మాకు ఎందుకు చెప్పలేదు? ప్రయివేటు యాజమాన్యాలలో ఇట్లాచేసి, ఇప్పుడు యిట్లా మాట్లాడటం బాగాలేదు.

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ :—అప్పాయింట్‌మెంట్ ఆర్డర్సు లేవు? సర్వీసు రిజిష్టర్సు లేవు—ఏమి చర్య తీసుకుంటారు అంటే అలా చెప్తారు ఏమిటి.

(జవాబు లేదు)

Papers Laid on the Table

Amendments to The A.P. Motor Vehicles, 1964

Sri K. Rosaiah :—Sir, I beg to lay on the Table ,—

"Copies of the following notifications containing amendments to the A.P. Motor Vehicles Rules, 1964, under sub-section (3) of Section 133 of the Motor Vehicles Act, 1939 :

1. G.O.Ms.No.308, TR&B (Tr. VII) Dept. dt. 19-9-1980
2. G.O.Ms.No.317, TR&B (Tr.VII) Dept. dt. 26-9-1980
3. G.O Ms.No.317, TR&B (Tr.VII) Dept. dt. 26-9-1980
4. G.O.Ms.No.319, TR&B (Tr.VII) Dept. dt. 26-9-1980
5. G.O.Ms.No.327, TR&B (Tr.VII) Dept. dt. 3-10-1980
6. G.O.Ms.No.348, TR&B (Tr.VII) Dept. dt. 28-10-1980
7. G.O.Ms.No.349, TR&B (Tr.VII) Dept. dt. 28-10-1980
8. G.O.Ms.No.350, TR&B (Tr.VII) Dept. dt. 28-10-1980
9. G.O.Ms.No.373, TR&B (Tr.VII) Dept. dt. 20-11-1980
10. G.O.Ms.No 378, TR&B (Tr.VII) Dept. dt. 26-11-1980

G.O.Ms. No. 397. TR&B (Tr. II) Dept. dt. 11-12-1980

Sri K. Rosaiah :—Sir, I beg to lay on the Table :—

"A copy of the notification issued with G.O.Ms. No. 397, VR&B (Tr. II) Department, dated 11-12-1980 published in the Andhra Pradesh Gazette dated 22-1-1981, under sub-section (2) of section I o the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1930."

Chairman :—Papers laid on the Table.

Annual Financial Statement (Budget) For 1981-82.

(General Discussion)

11.10 a.m. శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :—అధ్యక్షా, ఈ 1981-82 సంవత్సరానికి ఆర్థికశాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన ఈ బడ్జెటుమీద కొన్ని విషయాలు మీద్వారా సభ దృష్టికి తీసుకువస్తాను. బడ్జెటు ఉపన్యాసం చాలా పెద్దదిగా ఉంది. పుస్తకం సైజు కూడా పెద్దదిగానే ఉన్నది. వివిధ శాఖలకు, సంక్షేమ కార్యక్రమాలకు, రాష్ట్ర పురోగతికి చేపట్టిన పనులు వెంటనే ఫలప్రదం అయ్యేందుకు వాటికి పెట్టినటువంటి కేటాయింపులు చూస్తే ఈ బడ్జెటుయొక్క అసలు స్వరూపం స్పష్టం అవుతుంది. రాజారాంగారు పరిస్థితి సంతృప్తికరంగానే ఉందని చెప్పారు. కాని మాకుమాత్రం ఏమీ సంతృప్తికరంగా లేదు. ఇంతకుముందు వారు పవర్ అండ్ ఫైనాన్స్ మినిష్టరుగా ఉన్నప్పుడు సంతృప్తిగా ఉండేవారేమో గానీ ఇప్పుడు పవర్ పోయినప్పుడు ఎలా సంతృప్తిగా ఉందో తెలియదు. వారికి నిజంగా ఎలా సంతృప్తి వచ్చింది? సంతృప్తిగానే ఉంటున్నట్లు ఆయన ఆత్మవంచన చేసుకుంటున్నారేమో మరి తెలియదు.

ఈ బడ్జెటు పుస్తకంలో 8వ పేజీలో ధరల గురించి చెప్పిన అంశాల మీద ఆలోచించవలసి ఉంది. రాష్ట్ర బడ్జెటు యొక్క గానీ, కేంద్ర బడ్జెటు యొక్క గానీ ప్రభావం ఈ ధరలమీద ఎలా ఉంటుంది అనే విషయం పరిశీలించవలసి ఉంది. ఈ ధరల పెరుగుదల ఒక్క రాష్ట్రానికే సంబంధించిన విషయం కాదు, అది దేశానికి, లేదా మొత్తం ప్రపంచానికే సంబంధించిన విషయమని అందులో అన్నారు, మొన్న ఒకరు కరప్షను ప్రపంచవ్యాప్తమైనది అన్నారు. అన్ఎంప్లాయిమెంటు కూడా ప్రపంచవ్యాప్తమైనదని మరొకరు అన్నారు. ఒకసారి హోల్‌సేల్ ప్రైసెస్ ఇండెక్సు చూస్తే ఇందిరా కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత అది ఎంత ఎక్కువ పెరిగిందో తెలుస్తుంది. "Vote for Government that governs the country" మీ మాటలు విని ప్రజలు పరిపాలన మీకు అప్పగించారు, కేంద్రంలో, రాష్ట్రంలో ప్రజలు మీకు వోట్లు వేశారు, మిమ్మల్ని గద్దెఎక్కించారు. ఇంతకుముందురోజు మిమ్మల్ని తిడుతూ ఉండిన జనతా ప్రభుత్వం కేంద్రంలో అధికారంలో ఉన్నప్పుడు ప్రైసెస్ ఇండెక్స్ 185 పాయింట్లలో ఉంది. కేంద్రంలో ఇందిరా ప్రభుత్వం రాష్ట్రంలో అంజయ్య ప్రభుత్వం—ఏ ప్రభుత్వం ఉన్నా— ఇప్పుడు ఈ హోల్‌సేల్ ప్రైసెస్ ఇండెక్సు 256.7కు వచ్చింది ఇంత ఎక్కువ స్థాయికి తీసుకువెళ్ళిన ఘనత మీ ప్రభుత్వానికి వచ్చింది. ఇదేనా మీరు సామాన్య ప్రజలకు చేసిన మేలు. ఏ బడుగువర్గాల పేరైతే మీరు రోజూ జపిస్తున్నారో వారి దుస్థితిని మెరుగుపరచడానికి మీరు తీసుకొన్న స్టెప్స్ ఏమిటి? వారికి సహాయం చేయడంకోసం వారికి అవసరమైన నిత్యావసర వస్తువులు పంపిణీ చేయడంకోసం మీరు అవలంభించిన పద్ధతి ఏమిటి? ఈ ధరల పరిస్థితి 1981లో చూసిన కూడా ప్రైసెస్ ఇండెక్సు 256.7 పాయింట్స్ నుంచి 263.4 పాయింట్స్‌కు పెరిగింది. మీరు మాత్రం ధరలు తగ్గాయి అంటున్నారు. ఎక్కడ తగ్గాయో ఏమిటో మాకు మాత్రం కనిపించడంలేదు. ఈ ధరల పెరుగుదల నెలలవారీగా ఎలా జరిగిందో నేను చదివి వినిపించవలసిన అవసరం లేదు. ఒకసారి ధరలపట్టీ చూడండి. ప్రతినెలా ఏ వస్తువు విషయం తీసుకున్నా—ఇందిరా కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చినప్పటినుంచి—ధరలు ఏవిధంగా రోజు రోజుకు పెరుగుతున్నాయో తెలుస్తుంది. బియ్యం, నూనెలు, పప్పులు, షుగర్, పేపర్, క్లాత్స్, కెమికల్స్, ఐరన్, ఇలా అన్ని నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు చూస్తే 6 పాయింట్స్ నుండి 16 పాయింట్సు వరకు పెరిగాయి. కొన్ని వస్తువులు 32 శాతం నుంచి 52 శాతంవరకూ కూడా పెరిగాయి. ధరలు ఏ మాత్రం తగ్గకుండా పెరగడమే జరుగుతున్నది. పబ్లిక్ పంపిణీ విధానం చాలా బాగా పెట్టాము, 25,822 చౌకధర దుకాణాలు ఉన్నాయి అన్నారు. అవి ఎక్కడ ఉన్నాయో తెలియదు. ఇది పూర్వం రాజుగారి కొత్త బట్టల కథలాగా ఉంది. ఆ బట్టలు కట్టుకున్నవారికి తప్ప బయటివారికి ఎవ్వరికీ కనిపించవట. అలాంటి కథ ఏమన్నా రాజారాంగారు ప్రజలకు చెప్పాలనుకున్నారేమో తెలియదు. ఫెయిర్ ప్రయిసెస్ షాప్సు ఎక్కడ పని చేస్తున్నాయి. ఈ ఫెయిర్ ప్రయిసెస్ షాప్సులో నోట్ బుక్స్, షైర్స్, కాఫీ, ఇంకా మేచెస్, సోప్స్, సైకిల్ ట్యూబ్స్—ఇది చాలా అత్యవసరం కదండి—నిరోధ్‌లు—నాకయితే తెలీదు.

ఇప్పటి వరకు నాకు అవసరం రాలేదు. కాని మిగతా నిత్యావసర వస్తువులయిన కిరోసిన్ ఇటువంటి వస్తువుల గురించి మాత్రము రాజారాం గారికి గుర్తు రాలేదా నిరోధ్ గుర్తు వచ్చిందా? Rice is an essential commodity now-a-days. ఇప్పుడు ఉన్న పరిస్థితులు మీకందరకు తెలుసు. ఇవేమీ ఫేయిర్ ప్రయిసెస్ షాపులో దొరకడం లేదు. నిరోధ్ మాత్రం దొరుకుతోందిట.

11.20 a.m. మిస్టర్ చైర్మన్:—జనాభా తగ్గేదానికి నిరోధ్ అవసరం......

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు:—నిరోధ్ అవసరం ఉన్నవాడు ఎక్కడికైనా పోయి కొనుక్కుంటాడు. కనీసం జనానికి కావలసిన వస్తువులు సప్లై చేయడములో ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము తన విధానములో ఘోరంగా విఫలమైందని అనుకుంటున్నాను. మీకు వచ్చే కిరోసిన్ కోటా తగ్గితే ఏమి చేస్తారు? పంచదార అయితే 10 వేల టన్నులు 4 వేల టన్నులకు తగ్గితే ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఏమి చర్యలు తీసుకొంది? అదే విధంగా వీట్ విషయములో, రవ్వ విషయములో కేంద్ర ప్రభుత్వ కోటాలు తగ్గిస్తుంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్రము మీద ఏమి ఒత్తిడి తెచ్చింది It has miserably failed. The so-called public distribution system about which our hon'ble Finance Minister is telling is totally flop...... ఈ ప్రభుత్వము వచ్చిన వెంటనే సివిల్ సప్లయి కమీషనరుగారు ఒక సర్క్యులర్ ఫేయిర్ ప్రయిసెస్ షాపు తెరవవద్దని జిల్లా కలెక్టర్లకు ఒక తాఖీదు పంపించారు. నేను ఛాలెంజి చేస్తున్నాను కాదని చెప్పమనండి. డిశంబరు నెలలో ఇచ్చారు. అప్పుడు కాదో చెప్పమనండి. ఫెయిర్ ప్రయిసెస్ షాప్స్ అంటే విశాఖపట్టణం, మద్రాసులలో బ్లాక్ మార్కెట్లో అమ్ముతున్నారు. జనానికి కావలసిన ప్రాంతములలో షాపులు తెరవవద్దని ఈ ప్రభుత్వం ఉత్తరువులు ఇస్తూ ఉంటే ఫెయిర్ ప్రయిసెస్ షాప్స్ బాగా పని చేస్తున్నాయని మంత్రిగారు చెపుతూంటే నాకయితే అర్థం కావడం లేదు.

మంత్రిగారు ఫుడ్ ఫర్ వర్క్ ప్రోగ్రాము అని ఇంకో విషయం కూడా చెప్పారు. ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చేనాటికి there is no food for work programme. దీనికి పేరు మార్చి నేషనల్ రూరల్ ఎంప్లాయిమెంటు ప్రోగ్రాము అన్నారు. ఈ స్టాప్ గేప్ పీరియడులో ఉందో—ఈ పీరు నెలలలో వ్యవసాయ కూలీలకు పని దొరికిందో లేదో అన్నది ఆలోచించారా? చెన్నారెడ్డి గారి ప్రభుత్వం దిగిపోయినప్పుడే—సెప్టెంబరు నెలలో డ్రౌట్ ఉంది. అది అందరూ అంగీకరించిన విషయమే. ఆనాడు ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా అంగీకరించారు. ఈ ఫుడ్ ఫర్ వర్క్ ప్రోగ్రాము ఆగిపోతే రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఏమి చేసింది? ఎందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించి ఫుడ్ గ్రెయిన్స్ తేలేదు. మంత్రిగారు ఎంప్లాయిమెంటు అవకాశాలు పెరిగేటట్లు ఉన్నాయన్నారు. ఆర్. టి. సి.లో ట్రైనింగు పొందిన వారందరు ఎక్సార్బ్యాగా గమ్మునే కూర్చొని ఉన్నారు. ట్రెయినింగు పొందిన వారు పేర్లు నమోదు చేసుకుని వస్తుంది అని కూర్చున్నారు. వారికి వచ్చేది లేదు చచ్చేది లేదు. ఇప్పుడు మీ దగ్గర ఎలాట్‌మెంటు లేదు. ఈ యన్. ఆర్. ఇ.పి అన్నారు పాత వాటికే మీరు బిల్లులు చెల్లించలేదు. మీరు

40 వేల టన్నులు అంటే This will not be sufficient to pay to the old bills. Then what is the fun of talking about new works ..... మీరు ఏ విధంగా చేయబోతున్నారు? ఏ విధంగా ఎంప్లాయిమెంటు జనరేట్ చేయబోతున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ కోఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకు, అగ్రికల్చరల్ డెవలప్‌మెంటు బ్యాంకులకు ఫార్మర్స్‌కు ఇచ్చిన కన్సెషన్సు అమలు చేయడం కోసం ఉత్తరువులు ఇచ్చామని ఆర్థిక మంత్రిగారు చెప్పారు Follow up action has to be taken up by the A. P. State Cooperative Bank and Central Agricultural Development Bank .. .. ఏమి ఫాలోఅప్ యాక్షను తీసుకున్నారు? బ్యాంకుల దగ్గరకు సామాన్య జనం వెడితే రైట్ ఆఫ్ చేయము. ఎన్నో రకాల రీషెడ్యూలింగు జరిగింది. క్రాప్ లోన్స్ ఇచ్చే పరిస్థితి లేకుంటున్నారు. ఒక ప్రక్క కరువు వచ్చి బాధ పడుతూ ఉంటే బ్యాంకుల ద్వారా క్రాప్ లోన్స్ ఈ ప్రభుత్వము ఇప్పించకుండా ఏమి చర్యలు తీసుకుంది. ఈ లోన్స్ నిలుపుదల చేయమన్నామని మంత్రిగారు చెప్పారు. మనకు ఇచ్చిన రిపోర్టు అంగీకరించారు. ఈ నిలుపుదల చేయమని ప్రభుత్వ ... గ్రూపులు చెప్పారు మా ... తే రాయలసీమలో కర్నూలు జిల్లాలో, ఆలూరు తాలూకాలో అంటే మసాల ఈరన్నగారి నియోజకవర్గములో—ఇది శాశ్వతమైన కరువు ప్రాంతము—కరువు వచ్చిందని అంగీకరించారు. కరువని డిక్లేర్ చేశారు. అక్కడ యమ్.యల్.ఏ. వారు అక్కడ నెంబరు 304 హెచ్.టి. గ్రాం శంకరరెడ్డి అనే అతనికి రైతుకు లోన్ 1-4-81 లోగా చెల్లించవలసిందని లేకపోతే ఏకమొత్తం ... తేదీ 23-2-81 న నోటీసు పంపారు. ఇదేమి అన్యాయమని మంత్రిగారిని అడిగితే ఇది లాంగ్ టర్మ్ లోన్ కట్టవలసిందే అని అన్నారు. కరువు వచ్చి జనము చస్తూ ఉంటే పేదవారు ఎక్కడనుంచి తెచ్చి కడతారని అనుకుంటోంది ఈ ప్రభుత్వం. కరువు వచ్చిందని అందరూ అంగీకరించారు. ఏ విధమైన వసూళ్లు చేయకూడదని అంటూ బ్యాంకులవాళ్ళు వసూళ్లు చేస్తూ ఉంటే ఇంక రైతాంగానికి ఈ ప్రభుత్వం ఏ విధంగా సహాయం చేస్తుంది అన్నది నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఒక ఉదాహరణ చెప్తాను. శిస్తుల వసూలు ఆపుదల చేయమని ప్రభుత్వమువారు బడ్జెట్ ఉపన్యాసములో చెప్పారు. నెల్లూరు జిల్లాలో శిస్తులు వసూలు చేయమని కలక్టరు ఉత్తరువులు ఇచ్చారు. అక్కడ ప్రైవేట్ స పూర్ణము ... ఉంటే కిస్తులు వసూలు చేస్తూ ఉంటే అధికారులను ఈ గవర్నమెంటు ప్రోత్సహిస్తూ ఉండటం ఈ ప్రభుత్వం చెప్పేదానికి చేసేదానికి ఏమైనా సంబంధము ఉందా? చెప్పేవి శ్రీరంగనీతులు చేసేది ఇంకేదో అంటారే అలా ఉంది అని ఎరిగినట్లు కావచ్చు. కరువు వచ్చి జనం బాధపడుతూ ఉంటే ఎం.యల్.ఏ. మాత్రము ఎక్కడనుంచి తెస్తారు. కరువులో జనం బాధపడుతూ ఉంటే మీరు సహాయం చేయలేకపోయినా వారిపైనపడి పీడించవద్దని అంటే ఎందుకు ఈ ప్రభుత్వం ఆలోచించడం లేదో నాకయితే అర్థం కావడం లేదు.

క్రాప్ ఇన్సూరెన్సు పెడతామని చెప్పారు. అది పెట్టాలంటే కొంత ఖర్చవుతుంది కదా? Where is the allotment in the Budget? మీరు

ఇచ్చిన ఎలాట్‌మెంట్ ఎంతో ఆర్థిక మంత్రి చెప్పారు పాడి, జావారు, గ్రాంట్ నెట్ అన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చినప్పటి నుంచి ఇన్సూరెన్సు పెడతాము, ఇన్సూరెన్సు పెడతాము అంటున్నారు. మీ మంత్రివర్గములో ఉండే మంత్రులకే ఇన్సూరెన్సు లేదు, ఎప్పుడు ఉంటారో ఎప్పుడు పోతారో అన్నది వారికే తెలియదు, ఇంక క్రాప్‌లకు ఏమి ఇన్సూరెన్సు. బడ్జెట్ ఎలాట్‌మెంట్ లేదు 14 జిల్లాలలోని 131 తాలూకాలలో డ్రాట్ ఉందని డిక్లేరు చేసి ప్రభుత్వం ప్రకటించింది కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి కరువు క్రింద ఇది ఇప్పటివరకు చెప్పినది రూ. 23 కోట్లు. Is it the Grant you want to give for 14 districts? మంత్రిగారు అప్పుడు రూ. 28 కోట్లు అన్నారు, సంతోషం. మా మంత్రిగారు ఇంకా రూ. 5 కోట్లు తెచ్చాము వస్తుంది అన్నారు. 14 జిల్లాలలో కరువు పరిస్థితి ఉంటే జిల్లాను 10 సమితులు ఉన్నప్పుడు 140 సమితులకు ఈ కోట్లు రూ. 28 మీకు ఇస్తే ఒక్కొక్క దానికి రూ. 5 లక్షలు అయితే ఈ పరిస్థితి ఈ విధంగా ఉంటే ఏమి సరిపోతుంది, ఏదో చాలావరకు ఖర్చు పెట్టామన్నారు. నా నియోజకవర్గములో మీడియమ్ ఇరిగేషన్‌కు కొంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టమంటే ఖర్చు పెట్టాము ఈ రూ. 58 కోట్లు యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద టోటల్ ఎమర్జెన్సీ ఇచ్చి ఖర్చు పెడుతున్నారంటే—ఈ డ్రాట్ పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తెచ్చి ఫండ్సు తేవడములో ఘోరంగా విఫలమైందని నేను చార్జి చేస్తున్నాను. సెంట్రల్ టీమ్ లీడరు గారు శ్రీ పి. ముఖర్జీ గారు కర్నూలులో ఒక విషయం చెప్పారు. డ్రాట్ వచ్చి ఇంత బాధపడుతూ ఉంటే ......"There is no question of dearth of funds. There is delay and gap in communication. The State Government has miserably failed in acquainting the Centre the urgency of the situation and bringing them here within the time and convincing them by showing them all sorts of the facts." ఈ విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి నచ్చచెప్పి డబ్బు తేవడములో ఈ ప్రభుత్వం ఘోరంగా విఫలమైందని స్పష్టంగా ఆరోపిస్తున్నాను. ఆనాడు దివి తాలూకాలో తుఫాను వస్తే అప్పటి ప్రభుత్వం రూ. 73 కోట్లు ఇచ్చింది. ఈనాడు మీ ప్రభుత్వం మీరు ఎంతో ప్రేమతో అమ్మా అమ్మా అనే ఈ ప్రభుత్వం ఈనాడు 14 జిల్లాలలో కరువు ఉంటే, పరిస్థితి దారుణంగా మారుతూ ఉంటే మీకు ఇచ్చిన ఎలాట్‌మెంటు ఎంత అంటే రూ. 28 కోట్లు. రెండు జిల్లాలు ఎఫెక్టు అయితే రూ. 77 కోట్లు అప్పుడు అయితే ఇప్పుడు 14 జిల్లాలలో కరువు ఉంటే రూ. 28 కోట్లు. ఆనాడు వాలంటరీ ఆర్గనైజేషన్స్ కూడా ముందుకు వచ్చాయి. ఈ రోజు వారు కూడా ఎవరూ ముందుకు రాలేదు. పనులు పట్టించుకొనేవారు లేరు. నేను ఇటీవల కర్నూలు జిల్లాలో ఆదోని, ఎమ్మిగనూరు, ఆలూరు తాలూకాలు చిత్తూరు జిల్లాలో కొన్ని ప్రాంతాలకు వెళ్లాను.

11-30 a.m. అనేక మంది వ్యవసాయకూలీలు కూలీ లేక గుంటూరు జిల్లాకు, కర్ణాటకలోని బళ్ళారి ప్రాంతానికి వలసపోతున్న కార్యక్రమాలు ఉన్నాయి. తినడానికి కాస్తో కూస్తో వున్నవాళ్ళు తప్ప మిగతా వాళ్ళంతా అక్కడినుండి పోతున్నారు.

రాయలసీమలోని అనేక గ్రామాలలో పొలాల్లోగాని, రోడ్లపైగాని, ఇళ్ళల్లోగాని రైతాంగం కనబడటంలేదు. అంతటి తీవ్రమైన కరువు పరిస్థితి అక్కడ తాండవిస్తున్నది. ఇటు తెలంగాణా ప్రాంతంలోనూ, అటు రాయలసీమలో నెల్లూరు జిల్లాలో వుండే మెట్ట తాలూకాలలోను, ప్రకాశం జిల్లాలో వుండే మెట్ట తాలూకాలలో కరువు విలయతాండవం చేస్తూవుంటే మీరు చేసిన సహాయం ఏమిటని అడుగుతున్నాను? చేసింది ఏమిటయ్యా అంటే మంత్రివర్గాన్ని ఏర్పాటు చేయడం మంత్రులు సన్మానాలు చేయించుకోవడం. మీకు ఉన్న సమయం అంతా సన్మానాలు, అవమానాలకే సరిపోయె. మంత్రి అయినా తరువాత ముందు సన్మానాలు, ఆ తరువాత దిగిపోయిన తరువాత అవమానాలు. దీనిని మనం పరిశీలిస్తే ఇది ఏదో రెండో పెళ్ళి చేసుకున్నవాడు గుట్టు చప్పుడు కాకుండా గమ్మున ఊరుకోకుండా పబ్లిక్‌గా హనీమూన్‌కు వెళ్ళినట్టుగా ఈ మంత్రులందరూ ఒకసారి దించివేయబడ్డ తరువాత మిగిలిపోయినవారు, మళ్ళీ వెళ్ళిపోయేవాళ్ళు సన్మానాలు ఎందుకు చేయించుకుంటున్నారో నాకు అర్థం కావడంలేదు. ఇక పోతే ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సబ్మిట్ చేసి తగినన్ని నిధులు తేవడంలో ఘోర విఫలం చెందింది. అనేక బ్లాక్స్‌లో వర్క్స్ లేవు, పనులు లేక అనేకమంది కార్మికులు వలసపోతున్నారు. అదేవిధంగా ఐ.ఆర్.డి.పి. క్రింద ఎస్.ఎఫ్.డి.ఏ. క్రింద ప్రతి బ్లాకుకు 5 లక్షల రూపాయలు ఇచ్చామనీ, ఆ డబ్బు సెంట్రల్ గవర్నమెంటునుండి వచ్చిందనీ చెపుతున్నారు ఎక్కడవుంది ఆ డబ్బు? ఏ సమితికి మీరు ఐ.ఆర్.డి.పి. క్రింద డబ్బు ఇచ్చారో చూపమండి ఆర్థిక మంత్రి గారిని ఎక్కడ అలాట్‌మెంట్ చేసారో నాకు మాత్రం అర్థం కావడంలేదు. ఇకపోతే కరెంటు సంగతి చెప్పారు. చాలా తీవ్రమైన పురోభివృద్ధి జరుగుతోందని బడ్జెట్ ప్రసంగంలో చెప్పారు. ఎం.ఎల్.ఏ.లు తమ తమ కాన్‌స్టిట్యుయెన్సీలలో ఎలక్ట్రిఫికేషన్ చేయడానికి రెండు గ్రామాల చొప్పున సూచించినప్పటికీ మెజారిటీ కాన్‌స్టిట్యుయెన్సీలలో ఎలక్ట్రిఫికేషన్ జరగలేదు. వారు 1979-80లో సూచించిన గ్రామాలలో సైతం ఎలక్ట్రిఫికేషన్ జరగలేదు. ప్రభుత్వం ఉందా, నిదరపోతోందా? మామూలు షాకుతో కాకపోతే కనీసం కరెంట్ షాక్‌తోనైనా ఈ ప్రభుత్వం మేలుకొంటుందా అని అడుగుతున్నాను. నా నియోజకవర్గంలో క్లస్టర్ స్కీము క్రింద నేను రెండు గ్రామాలను సూచిస్తే వారికి ఇప్పటికి అతీగతీ లేదు. నేను ఎం.ఎల్.ఏ. అయి 3 సంవత్సరాలు అవుతోంది. సంవత్సరానికి రెండు గ్రామాల చొప్పున ఎలక్ట్రిఫై చేస్తే ఇప్పటికి 6 గ్రామాలు ఎలక్ట్రిఫై చేయవలసి వుండింది. కాని ఇప్పటివరకు కనీసం రెండు గ్రామాలనైనా ఎలక్ట్రిఫై చేసారా అని అడుగుతున్నాను. రెండు గ్రామాలనే ఎలక్ట్రిఫై చేయలేకపోతే మిగిలిన వేలకొలది గ్రామాలను ఎలక్ట్రిఫై చేయడానికి ఈ ప్రభుత్వానికి ఎంత కాలం పడుతుందో నాకు అర్థం కావడంలేదు. ఏమైనా అంటె మెటీరియల్ లేదు, పోల్స్ లేవు, కండక్టర్స్ లేవు అంటున్నారు, సిమెంటు కొరతగా వుంది అంటున్నారు. మరి వాటి గురించి ప్రభుత్వం ఏం చర్యలు తీసుకొందో వివరించలేదు. ఇకపోతే కాంప్రిహెన్సివ్ ఎడ్యుకేషన్ బిల్లు విషయం తీసుకొంటే దానిగురించి గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో లేదు, దీనిలోనూ లేదు.

Conveniently they have forgotten about the Comprehensive Education Bill Because certain representatives of private managements are there They are prevailing in the Cabinet They are in the Cabinet

ఇక ఈ ప్రభుత్వం కాంప్రిహెన్సివ్ ఎడ్యుకేషన్ బిల్లును ఏ రకంగా తీసుకు వస్తుందో నాకు అర్థం కావడంలేదు ఇకపోతే లక్ష ఇళ్ళు కట్టడానికి పథకం చేపట్టామంటున్నారు. లక్ష ఇళ్ళు కట్టడానికి మీరు ఇచ్చిన బడ్జెట్ అలాట్‌మెంట్ ఏది? బడ్జెట్‌లో ప్రొవిజన్ ఎక్కడవుందో చూపించండి 3 ½ లక్షల లో-కాస్ట్ హౌసెస్ 11 కోట్ల ఖర్చుతో కడతామని మీరు అంటున్నారు మీకు ఇచ్చిన ప్లాను ప్రకారం చూస్తే అమవుంటను మాత్రం ఎన్‌హాన్స్ చేసారు 400 రూపాయల నుండి 1000 రూపాయలకు. కాని అలాట్‌మెంటును ఎన్‌హాన్స్ చేయలేదు మీరు ఈ విధంగా 400 నుండి వెయ్యికి పెంచడం మూలంగా ఇంకా చాలామంది బెనిఫిషరీస్‌కు వచ్చే అవకాశాన్ని ఈ ప్రభుత్వం పోగొట్టింది. ఇప్పుడు ఇస్తున్న డబ్బును పెంచమని మేము అడిగాం. కాదనము. ఎందువల్లనంటే ఆ గుడిసెలు నందు రాత్రిళ్లు చంద్రుడు, పగటిపూట సూర్యుడు, అప్పుడప్పుడు వరుణ దేవుడు కూడా వాటిలో కాపురం చేయడానికి తప్పితే ఇంకెందుకూ ఈ గుడిసెలు పనికిరావని మనందరం అంగీకరించాం. కాని ఎప్పుడైనా మీరు అలాట్‌మెంట్‌ను ఎన్‌హాన్స్ చేసారా? బలహీన వర్గాలపై నిజంగా మీకు ప్రేమ వుంటే వారికోసం ఇప్పటి వరకు ఎంత డబ్బు ఖర్చుపెట్టారని నేను అడుగుతున్నాను. అదే విధంగా అర్బన్ ఏరియాలోనూ, రూరల్ ఏరియాలోనూ ఖర్చుపెడుతున్న డబ్బులలో కూడా తీవ్రమైన తారతమ్యాలు ఉన్నాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాలను తీవ్రంగా నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఇకపోతే ఓల్డ్ ఏజ్ పింఛన్ వుంది. మంత్రిగారు తమ ప్రసంగంలో చాలా బాగా చెప్పారు, ఏమని చెప్పారంటే ఇప్పుడు మరొక 5 కోట్ల రూపాయలు గ్రాంటుగా కేటాయించామని చెప్పారు ఇప్పుడు పింఛను పొందుతున్నవారికే అనేక గ్రామాలలో గత 8 నెలలుగా పింఛన్ ఇవ్వడం లేదు. చెన్నారెడ్డిగారి ప్రభుత్వం దిగిపోయిన తరువాత వాళ్లకువచ్చే ఓల్డ్ ఏజ్ పింఛన్ ఆపివేయబడింది ఇప్పుడు ఉన్నవాళ్ళకే ఇవ్వకుండా ఇంకా కొత్త వాళ్ళకు ఇస్తామని చెప్పడం చాలా హాస్యాస్పదమైన విషయమని

11-40 a.m. మీద్వారా ఆర్థిక మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను ఇకపోతే అనేక కార్పొరేషన్లు లాస్‌తో నడుస్తున్నాయని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. ఆర్. టి. సి. సంగతేమిటి, సింగరేణి కాలరీస్ సంగతి ఏమిటి? ప్రతిపక్షనాయకుడు గనుక ఉపన్యసించినట్లుగా ముఖ్యమంత్రిగారు అక్కడ ధారాళంగా ఉపన్యసించారు. Who is responsible for these losses and who is responsible for the misappropriation? ఈ లాసెస్ మీ ప్రభుత్వంలోనే జరిగాయి కదా. చెన్నారెడ్డిగారి ప్రభుత్వం కానివ్వండి, అంజయ్య ప్రభుత్వం కానివ్వండి I don't bother about it. Because there is the Government, whether it is of Dr. Chenna Reddy's Government or Mr. Anjaiah's Government. There is the Government Congress (I) Government. చెన్నారెడ్డిగారి ప్రభుత్వం, అంజయ్యగారి ప్రభుత్వం, అనే వివాదానికి మేము పోదలచుకోలేదు, 1978 లో

మీ ప్రభుత్వం వచ్చినప్పటినుంచి ఇప్పటివరకూ మూడు సంవత్సరాలుగా కంటి న్యూస్‌గా, ఆన్ ఇంటరెస్టెడ్‌గా మీరు ప్రభుత్వంలో వున్నారు కదా. ఒకటవం టప్పుడు సింగరేణి కాలరీసులో గాని, ఆర్.టి.సి. లో గాని నష్టాలు వస్తున్నప్పుడు దానికి మీ బాధ్యత ఎంతవరకు వుందో మీరు ఆలోచించుకొన్నారా? ఆర్.టి.సి. చైర్మన్ మీవాడు కాదా? మీ మంత్రిగారే కదా ఆర్.టి.సి. చైర్మన్‌గా వుండింది, మీ మంత్రిగారే కదా ఆర్. టి. సి. డిపార్టుమెంటుకు వుండింది? వరకాల శేషావతారంగారు ఉపన్యాసం ఇచ్చారు, ప్రైవేటు బస్సులు నడిచిపోతున్నాయట, ఆర్. టి. సి. దివాలా తీయించి ఆయన చేతిలో పెట్టారట! పాపం ఈయన ఎక్కడ వున్నాడో అప్పుడు. మాటలంటే చాలా మందికి కోపం వస్తుంది. కాని నేను ఒక విషయం గుర్తు చేస్తున్నాను. వారు చెన్నారెడ్డి మంత్రివర్గంలో మంత్రిగా వున్నారు, ఆ సమయంలో చెన్నారెడ్డిగారి మంత్రివర్గం ఆర్. టి. సి. దివాలా తీయించింది అంటే What the Hell you are doing at that time? If I criticise Dr. Channa Reddy's Government there is some basis. You were irresponsible during Dr. Reddy's Government. మీరు ఈ రోజు ఆ విధంగా మాటాడడానికి మీకు అర్హత వుందా లేదా అని అడుగుతున్నాను. But you were the people all the time enjoying the fruits of Dr. Reddy's Government you enjoyed the fruits and again criticising the Government. What is this? అని అడుగుతున్నాను. వరు ఆర్. టి. సి. ని దివాలా తీయించారు? అనేక కార్పొరేషన్లకు నష్టం రావడానికి ఎవరు బాధ్యులు? దీనికి బాధ్యులు ఎవరయ్యా అంటే మీ ప్రభుత్వం, చెన్నారెడ్డిగారి ప్రభుత్వం, కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం అవకతవకల కారణంగానే, మిస్‌మేనేజ్‌మెంట్, మిస్ అడ్మినిస్ట్రేషన్, మాల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్, మిస్ యూస్ ఆఫ్ ఫండ్స్ కారణంగానే ఈ నష్టాలన్నీ వచ్చాయి. You fix up the responsibility. Appoint the Enquiry Committee and then bring out the facts. We will also give support to you. Then we will give our co-operation and support. If the Chief Minister is sincere and serious, let him appoint a Committee to go into the facts of all the public sector undertakings. We will give you our helping hand. అలా కాకుండా ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ప్రతిపక్ష నాయకుడుగా మాట్లాడుతూ, ఆయన ప్రభుత్వంమీద ఆయనే విమర్శిస్తూ దానికి పరిష్కారం మాత్రం ఏమీ చూపించడంలేదు. ఇదో కొత్త ధోరణి. ఇకపోతే సెల్స్ పెట్టామన్నారు. అడ్మినిస్ట్రేషన్ డిసెంట్రలైజు చేస్తామన్నారు అంజయ్యగారు వచ్చినతరువాత. ఎక్కడ డిసెంట్రలైజేషన్ వుందో నాకు అర్థం కావడంలేదు. కార్పొరేషన్లకు, మునిసిపాలిటీలకు, పంచాయతీరాజు ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్‌కు ఎలక్షన్స్ జరపకుండా ఏ విధంగా డిసెంట్రలైజు అవుతుందని అడుగుతున్నాను. కరప్షను మాత్రం డిసెంట్రలైజు అవుతోంది. జయపాల్ రెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా కరప్షన్ మాత్రం డిసెంట్రలైజు అయినట్లు కనిపిస్తోంది కాని ఇంకెక్కడా డిసెంట్రలైజు అయినట్లు కనిపించడం లేదు. సెల్స్ పెట్టారు. విజిలెన్స్ సెల్ కంప్లైయింట్ సెల్, గ్రీవెన్సెస్ సెల్ అట, ఇప్పుడేమో ఎన్‌ఫోర్స్‌మెంట్ సెల్ అట. ఈ సెల్స్ అన్నీ ఏ సెల్‌లో వున్నాయో దయచేసి మనవిచేస్తారా? ఎక్కడ పెట్టారు, ఏ సెల్‌లో పెట్టి తాళాలు

చేసారని అడుగుతున్నాను. ఆ తాళాలు తీస్తారా, ఆ దుమ్ము దులుపుతారా? ఈ సెల్‌ను పనిచేయుంచే ప్రయత్నం చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను. ఇక ఎవరి పైనా కంట్రోలు లేదు, ఆఫీసరుమీద కంట్రోలు లేదు, ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్సుమీదా, కలెక్టరమీదా, డి. ఇ. ఓ. ల మీదా, బి. డి. ఓ. ల మీదా, వి. డి. ఓ. ల మీదా ఎవరిమీద కూడా ఎవరికి కంట్రోలు లేదు ఎక్కడచూసినా మనకు కనపడదు. ఇక ముఖ్యమంత్రిగారిని చూద్దామంటే అసెంబ్లీలో మూడుసార్లు మాత్రం కనపడ్డారు. అప్పుడుకూడా ఆయనకు ముక్కుమీద కోపం వుండింది. ఆ తరువాత కనపడలేదు. ఇక్కడ చూస్తే అయ్యపురెడ్డిగారు, ప్రైవేటుగా చూద్దామంటే ప్రభాకరరెడ్డిగారు, జనంలోపోయి చూద్దామంటే జనార్దనరెడ్డిగారు, ఇంకా చూద్దామంటే ఇంద్రసేన్‌రెడ్డిగారు, ఎక్కడ దొరుకు తారండి ఇక ముఖ్యమంత్రిగారు మనకు. అలా ముఖ్యమంత్రిగారు జనానికి దొరకకుండా, మనకు దొరకకుండా, ఇక్కడ మేము చెప్పే విషయాలు వినకపోతే ఎవరు ఏమి చెపుతున్నారో వారికి ఎలా అర్థమవుతుంది, ఏటా ఎఫిషియంట్‌గా అడ్మినిస్ట్రేషను నడుపుతారు ముఖ్యమంత్రిగారు అనిఅడుగుతున్నాను. కంట్రోలు అనేది లేదు కొన్ని సంవత్సరాలుగా ఇన్‌స్పెక్షన్ జరగడం లేదు ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటులో ఇక పి డబ్ల్యు.డి డిపార్టుమెంటు విషయం మనం చూస్తూనే వున్నాం క్రింది వాళ్లకు వాళ్లపై వాళ్ళు అంటే భయం లేదు క్రింది వాళ్లపై గ్రిప్ లేదు, కంట్రోలు లేదు. There is no grip over the administration. It is lost అందువల్లే ఈనాడు శ్రీశైలం డామ్‌కు ఎగుళ్ళు, సోమశిలకు పగుళ్ళు

11-50 a.m. హౌసింగ్ బోర్డు కాలనీ కాలాప్స్, లేకపోతే బి. ఎస్. రామన్‌గారిని దారిలో పట్టుకొని కొట్టడం-ఇన్ని మనం చూస్తూనే వున్నాం కదా. అసలు రాష్ట్రంలో పోలీసు అడ్మినిస్ట్రేషన అనేది వుందా అని అడుగుతున్నాను. బి. ఎస్. రామారావు గారు గవర్నమెంట్ ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీ. లేకపోతే పాపం, ఓబుల్‌రెడ్డిగారు. వారు మంత్రిగా వుండేవారు ఇటీవలే తీసివేసారు వారు మంత్రిగా వుండగానే వారిని నడివీధిలో ఆపివేస్తే అయ్యా ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తుంది అని ఆయన మమ్ములను అడుగుతున్నాడు -ఆయనకు అర్థం కాలేదు. అంజయ్యగారికి కూడా అర్థం ఆయనను డ్రాప్ చేశారు. కేంద్రమంత్రి పులి వెంకటరెడ్డిగారు కూడా వుండినారు ఈ విధంగా మంత్రులను ఎటాక్ చేస్తారు, ఎం.ఎల్.ఏలను ఎటాక్ చేసారు. ప్రభుత్వ ప్రిన్సిపల్ సెక్రెటరీగారిని కూడా ఎటాక్‌చేస్తుంటే జరుగుతున్నదేమిటి?గుంటూరు-విజయవాడ హైవే మీద రాత్రి కానివ్వండి, పగలు కానివ్వండి. ప్రతి నిమిషానికి 3 వెహికల్స్ ఆ రోడ్డుపై పాస్ అవుతుంటాయి. అట్లాంటి హైవే మీద గ్యాంగ్‌స్టర్స్ వుంటే, రాబరీ జరిగితే ఇంతవరకూ దాని అంతూపొంతూ లేదు. పోలీసు డిపార్టుమెంటులో తప్పులు చేస్తున్నా సమర్థించడమే మా లక్ష్యమా? Where is the Home Minister? Has he taken a permanent holiday? Is he busy otherwise? ఆయనకు టైము లేకుంటే ఇంకొకళ్లను పెట్టమనండి, హోం ఎఫైర్స్ చూడడానికి ప్రాక్టికల్స్‌కు ఒకరు, థియరీకి ఒకరు-ఆ విధంగా ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుందా అని అడుగుతున్నారు ఇకపోతే రిగ్స్ విషయం తీసుకొందాం. ఈ రిగ్స్‌ను పెట్టేందుకు ఒకరు, వారికి తలకాయ తిరిగించేందుకు

ఒకరు. వాటిని పని చేయించడానికి ఇంకొకరు మరి అడ్మినిస్ట్రేషన్ ఇదేనా నాకు అర్థం కావడం లేదు ఇకపోతే ప్రస్తుత పరిస్థితిని గురించి చెప్పారు. దేశంలోని పరిస్థితిని గురించే చెప్పారు. దేశంలోని పరిస్థితి, రాష్ట్రంలోని పరిస్థితి ప్రస్తుతం ఒకే రకంగా వుంది. రైళ్ళు నడవడంలేదు. హైదరాబాదు-మద్రాసు ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో వెళ్ళాలని వెడదామని మొన్న శుక్రవారం నాడు స్టేషనుకు వెళ్లాను. అప్పుడు ట్రెయిన్ రెడీగా వుంది, రెడీగా వుందికదా అని ఎక్కబోయాను. ఆగవయ్యా నన్ను దిగమని లోపల వున్న ఒకాయన అన్నాడు. ట్రెయిన్ పోతుంటే దిగేది ఎందుకయ్యా, ఎక్కనీ అని నేను అన్నాను. ట్రెయిన్ ఎక్కడికి పోతుంది, ఇప్పుడే వచ్చింది అని అన్నాడు ఉదయం పదున్నరకు రావలసిన రైలు సాయంత్రం 4-15కు వచ్చింది. ట్రెయిన్స్ లేటు. ప్లెయిన్స్ లేటు, బస్సులు లేటు, ఫైల్స్ లేటు. ఎక్కడ చూసినా లేటే. లేట్‌గా పనిచేస్తోంది గవర్నమెంట్. సెక్రటేరియట్‌లో ఫైల్ మామూలుగా కదలవు. మూడు ఎం. లు వుంటే తప్ప అవి కదలవని ఎవరో మిత్రులు చెపుతున్నారు. మొదటిది మనీ, డబ్బు పెడితే తొందరగా పని జరుగుతుంది. రెండవది మినిష్టరు, మినిష్టరుగారు ఫోన్‌చేస్తే తొందరగా జరుగుతుంది. మూడవది ఏమిటంటే నిదానంగా అయినా సరే ఎం.ఎల్.ఏ. పని జరుగుతుంది. అంటే మనీ గాని, మినిష్టరుగాని లేక ఎం.ఎల్.ఏ. గాని-ఈ మూడింట్లో ఏదీ లేకున్నా కూడా సెక్రటేరియట్‌లో ఫైలు ముందుకు పోయే సమస్యే లేదు. నెలలుగా, సంవత్సరం రెండుసంవత్సరాలు. 10 సం. లుగా కూడ సెక్రటేరియట్‌లో ఫైల్స్ పెండింగ్‌లో ఉన్నాయి. మూడు ఎమ్.లు లేకపోతే ఇక సంగతి అంతే. ఫైల్స్ స్పీడ్‌గా జరిగే దానికి ఆర్థికమంత్రి గారు ఏమి చర్య తీసుకుంటున్నారు? కరప్షన్ గురించి మాట్లాడితే ఆయనకు కోపం వస్తున్నది ముఖ్యమంత్రిగారికి కోపం వచ్చినది. వారందరికి నాకు యున్న గట్టిగా వున్నది వారి వయస్సు లేనందుకు, వారి లాగా చేయనందుకు నేను సంతోష పడుతున్నాను. I am fortunate that way. It is not the age; it is a question on of courage of conviction. Sri Rajagopala Chari said, "wise men learn from others experiences; fools learn from their own experiences" But here there are some people who do not learn from either. ఇదే నా సమాధానం ఎంతకి. కరప్షన్ గురించి మాట్లాడితే ముఖ్యమంత్రిగారికి కోపం, సిన్సియారిటీ ఉంటే ముఖ్యమంత్రిగారిని కరప్షన్ చార్జెస్ మీద యాక్షన్ తీసుకోమనండి. సింగరేణి కాలరీ మేనేజింగ్ డైరక్టర్ సి.ఎస్.శాస్త్రి మీద కొన్ని కేసులు నోటీసు యిచ్చాము. యాక్షన్ తీసుకోలేదు. సింహపురి మహిళా సూపర్ బజార్‌లో 75 పర్సెంట్ ఆయిల్ కల్తీ జరిగింది కేసు పెట్టారు. వారికి ప్రొటెక్షన్ ఇచ్చి ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ కేసు విత్‌డ్రా చేయమన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలిసి యివ్వలేదు.

Let the Chief Minister call for the file and take action against the people responsible for it.

అది ఏమైనా తీసుకుంటున్నారా అంటే లేదు. రెవెన్యూ మంత్రిగారికి చెప్పాము మీ పార్టీ వారే చెప్పారు. స్పెసిఫిక్ యిన్‌స్టెన్సెస్ యిస్తే ఫైల్స్ చూపిస్తాము అన్నారు.

Let the Chief Minister show the file to us. We will fix up responsibility; we are accepting the challenge.

సింహాద్రి మహిళా [illegible] బజారు కేసులో అంచగొండితనం లేదా? న్యాయం గా చేశారు [illegible] నేను రిజైన్ చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. [illegible] రేటి మేనేజింగ్ డైరక్టర్ మీద నేను చేసిన చార్జెస్ ప్రూవ్ కాకపోయినట్లయితే నేను రిజైన్ చేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. యాక్షన్ తీసుకోకుండా నెల్లూరు జిల్లా పంచాయతీరాజ్ వారి మీద కరప్షన్ చార్జెస్ పెడితే జి.ఓ. యిస్యూ చేశారు

He is absolved from all the charges reinstated. రియిన్‌స్టేట్ చేస్తూ ఈ ప్రభుత్వం జి.ఓ. యిస్యూ చేయకూడదా? కొంతమంది లా అండ్ ఆర్డర్, అంచగొండితనం, కరప్షన్ దేనిని గురించి చెప్పినా కోపం. ఏమిటో ఈ కోపం నాకు అర్థం కాలేదు. హౌస్‌లో మా బాధ్యత నిర్వర్తించకుండా మేము వేలు త్రిప్పి చూపించకుండా ఉండాలా? మా ముఖ్యమంత్రిగారు కొత్తగా వచ్చారు. ఆచారాల టైమ్ ఉన్నది. మొన్న ఎవరో అంటున్నారు. చెన్నారెడ్డిగారు కాలంలో ఫిక్స్‌డ్ రేట్స్ టరమ్స్ కావ్. ఇప్పుడు టరమ్స్ గాని ఫిక్స్‌డ్ రేట్స్ కావు అని. మీరు ఏమైనా చెప్పండి

There are brokers in MLAs quarters -I will prove; there are brokers in Hyderabad, everywhere. అన్ని పట్టుకొని డబ్బులు వసూలు [illegible] పనులు చేస్తామని పట్టుకొని పెడుతూ ఉంటే హైదరాబాద్‌లో అలాంటి వ్యక్తులు ఉంటే వారి పైన చర్య తీసుకోకుండా ఉన్నారు అవినీతిగా ఉండే మనుష్యులను డ్రాప్ చేయండి పబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్స్, ప్రభుత్వానివి కావా ఆర్.[illegible] ప్రభుత్వంది కాదా? ప్రభుత్వం మీది కాదా, వీటిలో నష్టాలు వస్తుంటే చర్యలు తీసుకోకుండా ఉన్నారు. మీ సిన్సియారిటీని డౌట్ చేయడం లేదు సిన్సియారిటీని డౌట్ చేస్తున్నాము. ముఖ్యమంత్రిగారు కనబడడం లేదు. మిగతా మంత్రులే పరిపాలన చేస్తున్నారు. టరన్ ప్రకారం మంత్రులు హౌస్‌లో ఉంటే ముఖ్యమంత్రిగారు హౌస్‌లో ఉంటే ఎవరు ఏమి చెబుతున్నారో, జనరల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ పై ఒక ఐడియా గవర్నమెంట్‌కు వస్తుంది ఎలాగా వారు వ్రాసుకున్నారు అంటారు ఆర్థిక మంత్రిగారు వెళ్ళిపోయినారు, అప్పుడు దాసుగారు ఉన్నారు. ఈ విధంగా కోపం తెచ్చుకోవడం కాకుండా సీరియస్‌గా ఆలోచించి సిన్సియర్‌గా ఉండి ఈ అవినీతిని గురించి వచ్చిన వాటిపై ఎక్షన్ తీసుకోవాలి. Then it is said that the Lok Pal and Lok Ayuktha Bill would be introduced. I am told that the Chief Minister is not informed about that Bill. ముఖ్యమంత్రి దగ్గర నుంచి క్రింద వరకు కాంప్రహెన్సివ్ కవరేజ్ ఉండే యాక్టు తీసుకురావాలి అని

ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిచేస్తూ సమయం కొద్దిగా ఉన్నందున యింకా అనేక విషయాలు చెప్పలేకపోతున్నాను. ఆర్థిక శాఖామాత్యులుగారు చేసిన వాగ్దానాలకు, బడ్జెట్ ఎలాట్ మెంట్ కు పొంతన లేదని. దానిని బలపరచేటందుకు నా అశక్తతను తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. వేదాంతరావు (దుగ్గిరాల) :— అధ్యక్షా, ఆర్థికశాఖామాత్యులు ప్రతిపాదించిన బడ్జెట్ ను బలపరుస్తూ ఆమోదించమని కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్ లో ఎంతో కష్టపడి రు 37 కోట్లు అధికంగా ప్రతిపాదనలు చేసినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. Old is Gold అంటారు ఇది కొడిపనరి బడ్జెట్ కు ప్రొగ్రెసివ్ బడ్జెట్ కు మధ్య వేవర్ అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇరిగేషన్ అండ్ పవర్ కు అధిక నిధులు కేటాయించినందుకు అభినందిస్తున్నాను. మన ప్లానింగ్ లో లాప్సైడెడ్ ప్లానింగ్ ఉన్నదేమోనని ఆలోచించుకుంటున్నాను. ప్రజెంట్ జనరేషన్ సాక్రిఫైస్ చేసి ఫ్యూచర్ జనరేషన్ కు మేలు చేస్తామని కొన్ని నిధులు కేటాయించడం. ఈ జనరేషన్ బానిసలుగా ఉండడం జరిగిపోతున్నది. ఈ విషయాన్ని గమనించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇరిగేషన్ అండ్ పవర్ కు దాదాపు సగం నిధులను ఖర్చు చేస్తున్నాము. వెనుకబడిన వర్గాలకు ఏ ఫలితాలు రావడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. పవర్ శాఖామాత్యులు యిక్కడే ఉన్నారు International year for the disabled. మా గుంటూరు జిల్లాలో చెంగిజ్ ఖాన్ పేటలో లెప్రసి కాలని వున్నది వాలంటరి ఏజెన్సి నడుపుతున్నది. అది విద్యుచ్ఛక్తి ఉన్న గ్రామానికి మూడు కిలో మీటర్ల దూరంలో వున్నది అక్కడవారు లక్షల రూపాయలతో యింపోర్టెడ్ మెషినరి తీసుకొని వచ్చారు. వారికి విద్యుచ్ఛక్తి యివ్వాలంటే యింతవరకు ప్రభుత్వం యివ్వలేకపోయింది వెంకయ్యనాయుడుగారు మూడు ఎమ్.లు ఉంటే పని చేస్తాయని అన్నారు. ఎమ్.లు ఏ చేయడం లేదు. మంత్రిగా ఉన్నటువంటివారుచే వ్రాసినా కష్టం వ్యాధితో బాధపడుతున్న వారికి విద్యుచ్ఛక్తి యివ్వలేకపోయినందుకు బాధపడుతున్నాము. ఈ బడ్జెట్ లో అధిక నిధులు కేటాయించాము అని చెపుతూ సాంఘిక సంక్షేమ శాఖకు రెండు కోట్లు అధికం చేయడం అనేది చాల సిగ్గు చేటు. మన చేస్తున్న వాగ్దానాలకు, మానిఫెస్టోలో ఏ నాయకురాలి పేరు అయితే చెప్పుకొని గెలిచామో వారి 20 సూత్రాల ఆర్థిక కార్యక్రమానికి ఎంతవరకు న్యాయం చేకూర్చగలుగుతాము? కుక్కలకు బోనులు ఉన్నా, పశులకు గూళ్లు ఉన్నా హరిజనులకు నివాస స్థలాలు లేవు. స్వతంత్రం వచ్చి 33 సంవత్సరాలు అయినా ఈ రోజున మనం గ్రామాలలోని హరిజనులకు నీడ కూడ కల్పించలేనటువంటి అనాధ్యమైన పరిస్థితులలో వెల్ ఫేర్ స్టేట్, సోషలిస్టిక్ పాట్రన్ ఆఫ్ సొసైటీలో 20 పాయింట్స్ ప్రొగ్రామ్ ఏ విధంగా యిమ్ప్లిమెంట్ చేస్తున్నాము? మా గుంటూరు జిల్లా పరిస్థితి చూస్తే అక్కడ ఇండ్ల స్థలాలకు ఉన్న మొత్తం దరఖాస్తులను తీసుకుంటే మా ఒక్క జిల్లాకు 4 కోట్ల రూపాయల నిదులు కావలసి ఉంటాయి. సాంఘిక సంక్షేమం మొత్తం బడ్జెటుకు 17 కోట్లు పెడితే అధిక సంఖ్యాకులైన హరిజనులకు ఏ విధంగా సంక్షేమం చేకూర్చగలము? ఊరికే

12-00 noon

కబుర్లు చెబుతున్నాం ఏమో అనిపిస్తుంది. హరిజన హాస్టల్సును నేను చూచాను. ఒక డైనింగు హాలు అంటూ ఉండదు. వరండాలలో కూర్చుని అన్నం తినవలసిందే. స్నానం చేయడానికి గదులు ఉండవు. అద్దె ఇండ్లలో ఉంచుతారు. మూడు వదలు, నాలుగు వందలు అని చెబుతున్నాం తప్ప అన్నీ కట్టు కథలే తప్ప నిజంగా సేవ ఎక్కడా జరగడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. హరిజన క్రైస్తవులను సాంఘికాలుగా సంబంధం లేకుండా వెనుకబడిన వర్గాలని కేరళ ప్రభుత్వ దాదాపు 1970 లోనే డిక్లేర్ చేసారు.

Sri C N. Reddy:—He was also in the Cabinet and he was aware of what the Government was doing Now at this stage to say something against the party of which he is a member seems to be against the established rules and conventions of joint responsibility of the Cabinet

శ్రీ ఎస్.ఎస్.ఎస్. రెడ్డి:—వేదాంతరావు గారు ఇప్పుడు మంత్రి కారు

శ్రీ . వేదాంతరావు:—మద్రాసు ప్రభుత్వ వారిని వెనుకబడిన వర్గాలుగా చేసి ఈ ప్రభుత్వం 1981 లో జీ రేషన్‌తో నిమిత్తం లేకుండా వారిని వెనుకబడిన వర్గంగా పరిగణించినందుకు అభినందిస్తున్నాను వెనుకబడిన వర్గాలలో వారు 6 శాతం సంటే ఒకటి శాతం మాత్రమే వారికి వసతులు ఏర్పాటుచేసారు. ఆ ఒకటి పర్సెంటును 5% మార్చాలని కోరుతున్నాను. హరిజనులకు హరిజన క్రైస్తవులకు ఆర్థికంగా సాంఘికంగా ఒకే పరిస్థితి ఉంది. వారిరువురు ఊరికి వెలపలనే ఉంటారు. ఇరువురు అంటరానివారుగానే ఉంటారు. వారిని షెడ్యూల్డ్ కులంగా పరిగణించాలని ప్రజలు డిమాండు చేస్తున్నారు. ఈ విషయం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రకమెండ్ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాము. ఆంధ్రప్రదేశ ఏర్పడిన సిల్వర్ జూబిలీని మనం జరుపుకున్నాం. ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు మలేషియాలో జరుపుకోబోతున్నాము ఆంధ్ర జాతి సమైక్యంగా ఉండాలనేది చక్కని ఉద్దేశం. అయితే 25 సంవత్సరాలైె ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత రాజ్యాంగ పరంగా శాసన పూర్వకంగా ప్రభుత ఉత్తరువుల ద్వారా ఆంధ్ర, తెలంగాణా అనే ప్రాంతీయ విభేదాలు ఇంకా సృష్టిస్తూనే ఉన్నాము ఈ మధ్యనే ఒక ఆఫీసును కాకినాడ నుంచి కర్నూలు మార్చారు. పిల్లల కటుంబాన్ని కాకినాడ మంచి కర్నూలు తీసుకువెళ్లారు అక్కడ స్కూల్సులో పిల్లలను చేర్చుకోరు. మన రూల్సు అట్లా ఉన్నాయి. వాటి ప్రకారంగా ఆ ప్రాంతంలో నాలుగు సంవత్సరాలో ఏడు సంవత్సరాలో చదివి ఉంటేనే ఎడ్మిషన్ దొరుకుతుంది. రాజధానిలోనే విదేశీయులుగా ఉండవలసి రావడం మనం చూస్తున్నాము. ఆంధ్ర ఎన్.జి ఓ. లో ఎసోసియేషన్, తెలంగాణా ఎన్‌జీవో ఎసోసియేషన్ అని మనమె విభేదాలు పోకుండా చేస్తున్నాం ఇటువంటి పరిస్థితులలో మన సిల్వర్ జూబిలీ చేసుకోడం విడ్డూరంగా ఉంది.

Sri C.N. Reddy :- - Why did he accept the Coastal Regional Development Board's chairmanship ?

శ్రీ జి. వేదాంతరావు :— తెలుగు జాతి సమైక్యంగా ఉండాలని మలేషియాలో ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు జరుపుకుంటూ ఆంధ్ర దేశంలోనే తెలుగు వారు సమైక్యంగా లేకపోవడం విడ్డూరకరమైన విషయం. రంగారెడ్డి జిల్లా ఏర్పాటు చేశారు. పబ్లిక్ సెక్టరు యూనిట్లు అన్నీ రంగారెడ్డి జిల్లాలోనికి వచ్చాయి. అక్కడ మిగతా వారు ఎక్స్చేంజిలో రిజిష్టర్ చేసుకోడానికి లేదు. అందువల్ల అక్కడ వేరే ఎవరూ ఉద్యోగాలు సంపాదించుకోడానికి లేకుండా ఉంది. ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు జరుపుకోడంతో పాటు ఇటువంటి ప్రాంతీయ విభేదాలను విడ్డూరాలను తొలగిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. లేకపోతే తిరిగి అస్సాం పరిస్థితిని ఇక్కడ చూడవలసి వస్తుందేమో ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. ఆర్థిక శాఖామాత్యులు రైతులకు రాయితీలు చూపించినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఒక చిన్న ఉదంతం చెబుతాను. మా నియోజక వర్గంలో కొల్లూరు అనే గ్రామం ఉంది. అక్కడ దాదాపు 80 సంవత్సరాల క్రితం ఒక కోఆపరేటివ్ బాంకు పెట్టారు. కొల్లూరు పార్వతీ కోఆపరేటివ్ బాంకు దాని పేరు అక్కడ సెక్రటరీ, ఎకౌంట్స్ ఆఫీసరు 1976 లో 8 లక్షలు స్వాహా చేశారు. వారిని ఇంతవరకు పట్టుకోడానికి గతి లేదు. రైతులు వారి భూమిని అభివృద్ధి చేసుకోడానికి కొన్ని రుణాలు చేశారు. కొంత షేరు ధనం కూడా కట్టారు. వారి డాక్యుమెంట్సు అక్కడ సెక్యూరిటీగా ఉంచి రుణం తీసుకున్నారు. ఆ బాంకు లిక్విడేషనుకు వచ్చింది. మనం రైతులకు కొన్ని రాయితీలు ప్రకటించాము. అక్కడ ఒక నియో-షైలాక్ ఉన్నాడు. ప్రకటించిన రాయితీలు ఏమైపోయాయో తెలియదు. అతడు పోలీసు వారిని తీసుకువెళ్లి పీనల్ ఇంటరెస్టు తీసివేయకుండా, షేరు ధనం మినహాయించకుండా మొత్తం ధనం ఇవ్వాలని రైతులను హ్యూమిలియేట్ చేస్తున్నాడు. అతనిపై ప్రభుత్వం తగిన చర్య తీసుకుంటారేమోనని ఇక్కడ మనవిచేస్తున్నాను. వెంకయ్య నాయుడు గారు చెప్పినట్లు, ప్రభుత్వం కొన్ని నిర్ణయాలు తీసుకుంటున్నప్పటికి యంత్రాంగంలో తగిన మార్పులు రావడం లేదు. మరొక విషయం—ఆర్థిక మంత్రిగారు క్రెడిట్ ఫ్లో బాగా ఉందని చెప్పారు. అందుకు బాంకులను ప్రశంసిస్తూ తమ ఉపన్యాసంలో వ్రాశారు. క్రెడిట్ బాగా ఉంటే నిజంగా అభినందించవలసిన విషయం. నా అనుభవంలో ఒక విషయం మనవిచేస్తాను. తల్వార్ కమిటీ రిపోర్టు ప్రకారంగా 1970 లో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక మోడల్ అగ్రికల్చర్ క్రెడిట్ ఆపరేషన్స్ బిల్లు అని ఒకటి పంపారు. అది ఇప్పటికి, 11 సంవత్సరాలైనప్పటికి, శాసనం కాలేదు. దానిని శాసనం చేయలేకపోయాం. అందులో గ్రామాలలో రైతులకు రుణాలకు ఇవ్వడానికి సంబంధించి కొన్ని ప్రయారటీలు, ప్రివిలేజిలు ఇవ్వడం జరిగింది. అది చట్టం అయితే క్రెడిట్ బాగా ఫ్లో అవుతుంది. ఆ శాసనాన్ని ఇంతవరకు తీసుకురాలేకపోయాం. 64 రోజుల నా మంత్రిత్వ అనుభవంలో ఒక విషయం చెబుతాను. రూ. 5000 ల వరకు రిజర్వు బాంకు ఉచితంగా, అంటే సెక్యూరిటీ లేకుండా, రుణం ఇవ్వాలి అన్నారు. నాకు ఇంతవరకు ఒక్క కేసులో కూడా సెక్యూరిటీ లేకుండా రుణం ఇచ్చింది కనబడలేదు. కొన్ని బాంకులు కొన్ని గ్రామాలను ఎడాప్టెడ్ అంటారు. అన్ ఎడాప్టెడ్ వుంటారు. అడాప్టెడ్ గ్రామాలకు రుణాలు ఇవ్వాలి. కాని ఇవ్వడం లేదు. జాతీయం చేసిన

రు

బాంకులను తమ స్వంత సంస్థానం మాదిరి చూసుకుంటున్నారు. షెడ్యూల్డ్ కులాల కార్పొరేషనుకు ఏ వనరులు కల్పించాలన్నా అడ్డం వస్తున్నది. ఎస్.సి. కార్పొరేషను ఎన్ని నిధులు ఖర్చు చేసినప్పటికి ఉచితంగా సాంఘిక సేవ చేయడానికి ముందుకు వస్తున్నాం. ఎస్.సి. కార్పొరేషనులో మార్జిన్ మని సబ్సిడైజ్ చేస్తున్నాం. ఏ ప్రాజెక్టు క్రింద ఖర్చు చేసినప్పటికి ఏ చిన్న ఇరిగేషను ప్రాజెక్టుకు ఐనప్పటికి వాటర్ టాక్సు, లాండ్ రివెన్యూ వసూలు చేస్తున్నారు తప్ప బాంకుల నుంచి మాత్రం మార్జిన్ మని రావడం లేదు. రూరల్ డెవలప్‌మెంటుకోసం సబ్సిడీ కొంత విడిగా ఇస్తేనే కాని ప్రజలు ఆ మార్జిన్ మనీని ఉపయోగించలేక పోతున్నారు. అటువంటి విషయాన్ని ప్రభుత్వం సరిదిద్దవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది.

12-10 a. m.

శ్రీ ఎం. జగన్నాథం:— అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తూ 1, 2 సూచనలను చేయదలచుకొన్నాను. మన రాష్ట్రంలో ప్రతి సంవత్సరం ఏదో ఒక ప్రాంతంలో అతివృష్టి, అనావృష్టి బాధలకు గురవుతున్నది తెలుసు. దీనికోసం ప్రభుత్వం కొన్నిచోట్ల ఖర్చుపెట్టినా ఒక పథకము అంటూ లేకపోవుట వల్ల కాంట్రాక్టర్లు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు చేతుల్లోకి ఎక్కువ శాతం పోతున్నది. కరువుకు గురవుతున్న సామాన్య ప్రజానీకానికి ఇది అందడంలేదు. కనుక మంత్రివర్గము దీనిని ఆలోచించి ఒక నిర్మాణ కార్యక్రమం ద్వారా ఖర్చు సద్వినియోగం అయ్యేటట్లు చూడవలసిన అవసరం ఎంతయినావుంది. ప్రాజెక్టుల నిర్మాణము కొరకు సుమారు 140 కోట్లు దీనిలో చూపించారు. సిద్ధాంతికంగా చూసినపుడు ఎక్కడయితే గ్రౌండ్ వాటర్ లేదో, ఎక్కడయితే అనావృష్టికి గురవుతున్న ప్రదేశాలు వున్నాయో అక్కడ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణము జరగాలి. రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాంతాలు చాల కాలముగా అనావృష్టికి గురవుతున్నవి. శ్రీ రామసాగర్ ప్రాజెక్టుకు 38 కోట్లు చూపించారు. నాగార్జునసాగర్‌కు 42 కోట్లు చూపించారు. రాయలసీమ ప్రాంతంలో మామూలుగా అనే మాట చెప్పారు. తెలంగాణా జిల్లాలలో సమగ్ర పోచంపాడు ప్రాజెక్టు నిర్మాణం కావాలని చాల కాలము నుంచి ఆందోళన వుంది. కాని దానిని కొద్ది కొద్దిగా నిధులు కేటాయించడం వల్ల ఎక్కువ భాగము డిపార్టుమెంటు ఖర్చులకే అయిపోతున్నది. వాస్తవానికి సేద్యానికి వినియోగపడే విధంగా కావడంలేదు. శ్రీరామసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద 85,000 హెక్టార్లు సాగులోకి తీసుకురావాలని అన్నారు. నాగార్జునసాగర్ క్రింద 29,000 హెక్టార్ల భూమిని సాగులోకి తీసుకురావాలని అన్నారు. 29 వేల హెక్టార్ల భూమిని సాగులోనికి తెచ్చేదానికి 48 కోట్లు, 85 వేల హెక్టార్ల భూమిని సాగులోకి తెచ్చేదానికి తక్కువ కేటాయించడం సరియైనదికాదు. శ్రీరామసాగర్ క్రింద కాకతీయ కెనాలు, సరస్వతి కెనాలు రెండవదశ నిర్మాణం అవసరము కనుక ఎక్కువ నిధులను కేటాయించాలని మనవిచేస్తున్నాను. నూటికి 80 మంది వున్న బలహీనవర్గాల సంక్షేమం గురించి ప్రతిపక్ష నాయకులు, అధికార పార్టీవారు మాట్లాడారు. కాని వారి సంక్షేమానికి కేటాయించిన 17 కోట్లు ఏ మాత్రము

చాలాము దీనికి కూడ నిధులను పెంచవలసిన అవసరం వుంది. ప్రతి విషయంలో రైతుల గురించి ఆందోళన చేయాలనే అభిప్రాయాన్ని ప్రతిపక్ష నాయకులు వ్యక్తం చేస్తారు. ఈ బడ్జెటులో 60 కోట్లు వ్యవసాయరంగానికి కేటాయించారు. కాని దానిని అభినందించవలసిన అవసరం వుంది. రైతుల సమస్య చూసినపుడు ఒక అంకె చెబుతాను 1979-80 లో రిజర్వ్ బ్యాంకు నివేదిక ప్రకారము చిన్న కారు రైతాంగానికి 8.6 శాతం వినియోగపడినట్లు వుంది. 417 కోట్లు రిజర్వు బ్యాంకు ద్వారా ఖర్చు పెడితే ఇందులో 2.12 కోట్లు సన్నకారు రైతులకు వినియోగిస్తున్నారు. ఎస్.ఎఫ్.డి.ఎ. ద్వారా గాని, మరొక ఏజన్సీ ద్వారాగాని చిన్నకారు రైతులకు ఖర్చుపెట్టే డబ్బు వారికి సరైన స్కీములు లేనందువల్ల ఉపయోగం కావడం లేదు. వేదాంతరావుగారు చెప్పినట్లు బ్యాంక్ నుంచి ఋణాన్ని పొందాలంటే పట్టా హక్కు లేనందువల్ల, కాస్తు చేస్తున్నా ఋణమును పొందలేకపోతున్నారు. ఈ నాడు హరిజనులు, గిరిజనులు, వెనుకబడిన వర్గాలకు రిజర్వేషన్స్ సక్రమముగా అమలుజరపాలని ఉద్యమాలు జరుగుతున్నాయి. గుజరాత్‌లో ఈ రిజర్వేషన్స్‌కి వ్యతిరేకముగా ఆందోళన జరుగుతున్నది. బి. పి. మండల్‌గారు దేశమంతా తిరిగి కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆఫీసులలో కూడ రిజర్వేషన్స్ అమలుజరపాలని కోరిన సందర్భములో ఈ ఆందోళన చేస్తున్నారు. హైద్రాబాదు యూనివర్శిటీలోని ఒక లెక్చరర్ ఒక ఆర్టికల్‌ని పబ్లిష్ చేశారు. విశ్వవిద్యాలయములోను 70 శాతం విద్యార్థులు ఈ రిజర్వేషన్స్‌కి వ్యతిరేకమైన అభిప్రాయం యిచ్చారని పబ్లిష్‌చేసిన దానిలో వుంది. దేశములో హరిజనులు, గిరిజనులు, బలహీనవర్గాల రక్షణకు సంబంధించి రిజర్వేషన్ పథకం అమలులో వున్నపుడు ప్రతిపక్షనాయకులు గాని, ప్రభుత్వం గాని అవి ఖచ్చితముగా అమలుపడేవిధంగా చూడవలసిన అవసరంవుంది. నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించిన విషయం. వరంగల్లు తాలూకాలో వర్ధన్నపేట నియోజకవర్గం ఒక భాగం. వరంగల్లు తాలూకా ఎప్పటికి అనావృష్టికి గురవుతున్న విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసు. కొందరిని సంతోష పెట్టడానికి, ఆక్కడి ప్రజాప్రతినిధి అనామకుడని అన్పించడానికి వర్ధన్నపేట ప్రాంతాన్ని కరువు ప్రాంతంగా డిక్లేర్ చేయలేదు. దానిచుట్టూ ఉన్న తాలూకాలను కరువు ప్రాంతంగా డిక్లేర్ చేశారు. అక్కడ 60 లంబాడా తండాలు వున్నాయి. వారి పశువులకు మేత, నీరు లేక అమ్ముకొంటున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు, రెవెన్యూ మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువచ్చాను. కమీషనరుగారు వచ్చారు, నాకు తెలియదు. 1, 2 గ్రామాలను తిరిగి కొన్ని గ్రామాలను కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటిస్తామని చెప్పడం జరిగింది ఇంతవరకు ప్రకటించలేదు. గత సంవత్సరం పశువుల మేతకు కేటాయించిన డబ్బును నా నియోజకవర్గ ప్రజలే ఎక్కువ వాడుకొన్నారు. ఇప్పుడు పశువులకు మేత, త్రాగడానికి నీరు లేదు. కనుక వర్ధన్నపేట ప్రాంతాన్ని కరువు ప్రాంతంగా ప్రకటించాలని మనవిచేస్తు న్నాను. గత సంవత్సరంకంటే యీ సంవత్సరం పరిస్థితి ఆశాజనకంగా వుంటుందని చెప్పారు. ఈ బడ్జెటును బలపరుస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. నరసింహారెడ్డి (ముషీరాబాద్) :— అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటును ఆర్థిక శాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టారు. అది నిజంగా అధికారులు తయారుచేసిన రిపోర్టును ఆర్థికమంత్రిగారు యిక్కడ చదవడం, మేమంతా విమర్శ చేయడం వారు మెజారిటీ బలముతో పాస్ చేసుకోవడం పరిపాటి అయిపోయింది ఈ బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టడానికి 15 రోజులముందు ప్రీ బడ్జెటు సెషను అని పిలిచి ఈ బడ్జెటు ఏ విధంగావుండాలి, దేనిమీద ఎంత కేటాయించాలి అని శాసనసభ్యులతో చర్చించి తరువాత బడ్జెటును తయారుచేసి శాసనసభకు విమర్పిస్తే బాగుంటుంది అట్లా కాకుండా వారు చదవడం, మేము విమర్శించడం, పేపర్సులో పడడం పాస్ చేసుకోవడంతో సమావేశం అయిపోతున్నది అందువల్ల నేను చెప్పినట్లు ప్రీ బడ్జెటు సెషన్ అని పిలిచి, సభ్యులతో చర్చించి బడ్జెటును తయారుచేయాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాను. మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి చాలా అస్తవ్యస్తంగా వుంది. గత 3 సంవత్సరాలనుంచి అభివృద్ధి ఏమీ జరగలేదు రాష్ట్ర ఆదాయం తగ్గిపోయింది. తలసరి ఆదాయం పెరుగుదల నామమాత్రమే 1977-78 లో 629 అయితే 1979-80 లో 648 అంటే 19 రూపాయలు మాత్రం తలసరి ఆదాయం పెరుగుదల కనిపిస్తున్నది. మన రాష్ట్రంలో పారిశ్రామికాభివృద్ధి పూర్తిగా కుంటుపడింది ప్రభుత్వ అసమర్థత వల్ల ఎలక్ట్రిసిటీ కూడా కుంటుపడింది తోళ్ళ పరిశ్రమ దెబ్బతిన్నది పబ్లిక్ సెక్టారులో 73 రోజుల నుండి సమ్మె జరుగుతుంది 16 వేల మంది కార్మికులు సమ్మె చేయడం వల్ల ఉత్పత్తి పూర్తిగా దెబ్బతిన్నది. అయినా ఈ ప్రభుత్వానికి చీమ కుట్టినట్లుగా కూడా లేదు కార్మికమంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఒకనాడు లేబరు నాయకులే. ఈనాడు లేబర్‌లో అన్‌రెస్ట్ వచ్చినప్పుడు ప్రధానమంత్రిగారితో మాట్లాడతామన్నారు గాని తమ పదవులు ఎక్కడ పోతాయో అన్న భయంతో మాట్లాడటం లేదు కార్మికులకు ప్రజలకు ఉపయోగపడే ధోరణిలో వారు లేరని నిశ్చితంగా చెబుతున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తిలో ఉత్పత్తి శక్తి పెరిగిందని చెబుతున్నారు. శక్తి పెరిగింది గాని ఉత్పత్తి పెరగలేదు. 16 వేల గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇస్తామంటున్నారు. ఉత్పత్తి జరగనప్పుడు ఎక్కడ నుండి ఇస్తారు?

శ్రీ ఎ వీరప్ప (నల్లమాడ) :—ఇతర రాష్ట్రాలలో కట్ వున్నప్పటికీ మన రాష్ట్రంలో కట్ లేదు.

శ్రీ నరసింహారెడ్డి:—విద్యుచ్ఛక్తి లేక గ్రామాలలో రైతులు ఎంతో బాధ పడుతున్నారు. విజయవాడ థర్మల్ స్టేషన్ నెల రోజుల కొకసారి మూత పడుతూ వుంటుంది. దానిని గురించి పట్టించుకోవడం లేదు. సిటీలో ప్రతి రోజూ బ్రేక్ డౌన్స్ తప్పడం లేదు. చైర్‌మన్ పదవీ కాలం రెండు సంవత్సరాలు పొడిగించారు. కొత్తగూడెం సంగతి చెప్పడం లేదు రైలు పట్టాల మీద జనరేటరు పడి వుంచితే రైలు ఢీకొని జనరేటర్ దెబ్బతిన్నది. అది విదేశాల నుం

తెచ్చిన జనరేటర్, దాని గురించి ఏమి చేశారో ఆ సమాచారం లేదు బోర్డు పని తీరు గురించి సమగ్రమైన విచారణ జరిపించండి.

ఇక, నిరుద్యోగ సమస్యను చూస్తే ప్రతి సంవత్సరం నిరుద్యోగుల సంఖ్య పెరుగుతున్నది. ఉద్యోగుల సంఖ్య పెరుగుతున్నది నీటి పారుదల సంగతి చూస్తే 40 కోట్లు కేటాయిస్తామంటున్నారు. ఫలితాలు మాత్రం రావడం లేదు. మైనర్ ఇరిగేషన్‌కు 9 కోట్లు అన్నారు. రాయలసీమ, తెలంగాణాలలో భూగర్భ జలాలకు 32 లక్షలు అంటున్నారు. వాటిని కరువు ప్రాంతాలుగా గుర్తించి అక్కడ కనీసం మంచి నీరు అయినా ఇప్పించటానికి ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను అంగలగాడినవల్ల ప్రజలు మోసపోరని, ప్రజలు సహించరని, ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా పెద్ద ఎత్తున పోరాటానికి సిద్ధమవుతారని మనవి చేస్తున్నాను.

వైద్యం గురించి చెప్పాలంటే బడ్జెటులో ఏమీ లేగనే చెప్పాలి. చాలా తక్కువ కేటాయించారు. ప్రభుత్వ హాస్పిటల్స్‌లో రంగు నీరు ఇస్తున్నారు. ప్రైవేటుగా డాక్టర్ల ఇంటికి వెళ్ళి ఫీజ్ ఇచ్చుకుంటేనే హాస్పిటల్‌లో బెడ్ దొరుకుతుంది.

ఇక, భూసంస్కరణ గురించి ఒక్క మాట కూడా బడ్జెటులో చెప్పలేదు. చెన్నారెడ్డిగారు భూసంస్కరణ దినోత్సవం జరిపించారు. కాని ఎంతమందికి భూమి వచ్చిందో బడ్జెటులో చెప్పలేదు. మురికివాడల అభివృద్ధికి. సిటీ అభివృద్ధికి కోటి 34 లక్షలు కేటాయించారు. మంచినీటి సమస్య తీవ్రంగా వుంది. వచ్చే నెలలో సిటీకి మంచినీరు గంట కూడా వచ్చే పరిస్థితి కన్పించడం లేదు. 30 సంవత్సరాల నుండి పరిపాలనా చేస్తున్నా ఇంతవరకూ మంచినీటి సమస్యను పరిష్కరించలేక పోయింది కేవలం మాకు మెజారిటీ వుంది, ప్రజలు మమల్ని గెలిపించారు అని చెప్పుకొన్నంత మాత్రాన ప్రయోజనం లేదు నిరక్షరాశ్యుల వల్ల మీకు మెజారిటీ వచ్చింది.

శాంతి భద్రతల గురించి చెప్పాలంటే పరిస్థితి చాలా శోచనీయంగా వుంది. నా నియోజక వర్గంలో సబర్మతి హాట్స్ వారు ఇందిరాకాంగ్రెసుకు ఓటు వేశారు. ఈ రోజు వచ్చిన వార్త అక్కడ ఒక స్త్రీని రాత్రి 12 గంటలకు దుండగులు వచ్చి ఆమె భర్త ఎదటనే ఆమెను చెరిచారు. మంత్రి జనార్థనరెడ్డి గారు కూడా వచ్చి చూశారు. కాని ఇంతవరకూ ఏమీ చర్య తీసుకోలేదు.

శ్రీ పి. జనార్థనరెడ్డి :—నా దగ్గరకు వారు వచ్చారు. నేను వెళ్ళాను. ఆమె భర్తను చూపించమంటే చూపలేదు. ఎవరూ ఫిర్యాదు చేయలేదు. ఇప్పుడైనా ఫిర్యాదు చేస్తే చర్య తీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ నరసింహారెడ్డి :—నాకు మంత్రి పదవి ఇస్తే నేను పట్టుకొని వుండే వాడ్ని. మంత్రిగా మీ బాధ్యత లేదా? మీ పోలీసులు. మీ ఎస్. పి. లు, మీ సి.ఐ.డి. ఏమి చేస్తున్నది? మచిలీపట్నంలో ఒక ముస్లిం స్త్రీ ఇంట్లో ప్రవేశించి

ఇద్దరు స్త్రీలను మానభంగం చేసి వారికి ముక్కులు కోశేశారు. ఒక స్త్రీ ప్రధాన మంత్రిగా వున్న ఈ దేశంలో స్త్రీలకు రక్షణ లేకుండా వుంది. కేంద్రం గాని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కాని శాంతిభద్రతలను ఎందుకు సరిగా చూడలేకపోతున్నారని అడుగుతున్నాను. లంచగొండితనం, అసమర్థత, అలక్ష్యం అలవాటు అయింది. పోలీసు శాఖను ఎలా సంస్కరించాలో సమగ్రమైన సూచనలు ఇవ్వటానికి ఒక కమీషన్‌ను వేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. సామాన్య మానవునికి, స్త్రీలకు ఈ ప్రభుత్వం రక్షణ ఇవ్వలేకపోతున్నదని మనవిచేస్తూ ఈ బడ్జెటును సమర్థించలేకపోతున్నానని చెప్పటానికి విచారిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

12-20 p.m. శ్రీ డి. వెంకటరెడ్డి (తాడిపత్రి):— అధ్యక్షా, గౌరవనీయ ఆర్థిక శాఖ మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును సమర్థిస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. మన శాసనసభలో నూటికి 80మంది రైతు కుటుంబాల నుండి వచ్చినవారున్నారు. అయినా యీరోజు రాష్ట్రములోని రైతుల సమస్యలను తీర్చడం లేదు రైతు సమస్యలను ఏ విధంగా పరిష్కరించాలనేది మనం ప్రత్యేకంగా ఆలోచించవలసిన అవసరం చాలా వుందని మనవి చేస్తున్నాను, ముఖ్యంగా రైతును ప్రభుత్వం ఎన్ని విధాల వుపయోగించుకుంటున్నదనేది ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది. ప్రతి సమావేశంలోకూడ రైతు లేనిదే రాజ్యంలేదంటూ రైతే ప్రభుత్వానికి వెన్నెముక అంటూ చెప్పుకుంటున్నాము. ఈనాడు రైతు స్థోమత ఏ విధంగా వుంది ? రైతు తన వెన్నెముక విరిగి క్రింది పడిపోయాడు. రైతును ఏ విధంగా ఆదుకోవాలో సభ్యులందరు ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది, సభ్యులందరికి మనవిచేస్తున్నాను ప్రభుత్వానికి ప్రత్యేకంగా మనవిచేస్తున్నాను. క్రిందబడిన రైతును ఏ విధంగా పైకి తీసుకురావాలనేది ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది. ఈనాడు రైతు లేచి కూర్చుండే పరిస్థితి, శక్తి లేదు. ఇలాంటప్పుడు ఏ విధంగా సహాయం చేయాలనేది ముఖ్యంగా సభ్యులందరు ఆలోచించాలి. ఏ విధంగా సహాయము చేయాలి ? ముఖ్యంగా ధరలు తగ్గించి ఎరువులను రైతులకు సప్లయి చేయాలి. రైతులకు అప్పు రూపంలో డబ్బు యివ్వాలి, కొంతవరకు సబ్సిడీ యివ్వాలి. ఈ సంవత్సరం పైర్లు వేసుకోడానికి విత్తనాలు కూడ రైతుల వద్ద లేవు. విత్తనము వేసుకునే శక్తి లేదు. వేరుసెనగ 160 రూపాయలు అమ్ముతుంది, అందుకని మార్కెటింగు సొసైటీ ద్వారానో మరో విధంగానో లక్షటన్నులు వేరుసెనగ విత్తనాలు తాలూకాల్లో సమితుల ద్వారా ప్రతి రైతుకు సబ్సిడి మూలంగానూ, అప్పురూపంగానూ అందించడానికి ప్రభుత్వం అవకాశం కల్పించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ విధంగా చేయని పక్షములో రైతుకు నిలబడే శక్తి లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

పోతే రాయలసీమ ఎడారి అయిపోతుందని పేపర్లలో చూస్తున్నాం, వింటున్నాం, అనుకుంటున్నాం. రాయలసీమలో అనంతపురంజిల్లా అతి వెనుకబడిన జిల్లా. ఈ సంవత్సరం అది ఎడారి అయిపోయిందని చెప్పడానికి సందేహం లేదు. చాలా గ్రామాల్లో త్రాగడానికి మంచినీరు లేదు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం ఖర్చు

పెడుతున్నది కాని సరైన పద్ధతిలో ఖర్చు పెట్టడంలేదు. ప్రత్యేకంగా జిల్లా పరిషత్తు మీటింగులో నేను చాలా వ్యతిరేకించాను ప్రభుత్వ దృష్టికి సభ దృష్టికి తీసుకురావడం జరుగుతున్నది. ప్రతి గ్రామానికి ఒక బోర్ వేస్తారు. అది కొలాప్స్ అవుతుంది, కొలాప్స్ అయినా యింకొక గ్రామానికి పోతారు. కొలాప్స్ ఆయిన గ్రామంలో మంచినీరు దొరకడంలేదు. కొలాప్స్ అయినచోట 100, 60 అడుగుల లోతుకు వెళ్ళి నీరు తీయాలి. బోర్స్ చెడిపోతే రిపేర్సు చేయడం లేదు. అటువంటి లోపాలు అధికార్లలో వున్నవి. గౌరవనీయ మంత్రులు జిల్లాలకు వెళ్ళినప్పుడు అక్కడ అధికారులు స్వాగతం యిచ్చి సమగ్రి మెంటువంటి పద్ధతిలో చేసినప్పుడు వారు ఐస్ అయిపోయి తిరిగి రావడం జరుగుతోంది. కాని చక్కటి సలహాలు యిచ్చి ప్రజల సమస్యలు తీర్చేందుకు అవకాశం కల్పిస్తారా అంటే ఏ మంత్రి కూడ అట్లా చేయడం లేదు. మంత్రిగారు ప్రత్యేక చర్యలు తీసుకోకపోతే అనంతపురం జిల్లాలో ప్రజలు వుండేందుకు అవకాశంలేదు. కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలలో తలదాచుకోడానికి వెళ్లవలసివుంటుందని సభ దృష్టికి మంత్రిగారిదృష్టికి తెస్తున్నాను. మా అనంతపురంజిల్లాలో 1977వ సంవత్సరములో ఒక మాస్టరుప్లాను సాంక్షను చేసి ధర్మవరం, తాడిపత్రి, అనంతపురములకు కలిపి ఒక స్కీము వేశారు. ఆ మాస్టరు ప్లాను క్రింద ఒక సబ్-డివిజన్‌ను సాంక్షను చేస్తూ అనంతపురం ఎస్.ఇ. క్రింద అనంతపురం సర్కిల్‌కు లోబడి పని చేస్తూ రాయలసీమకు నీటి వనరులను చూడాలి.

చైర్మన్ :- మీరు చదవకండి. విషయం ఏమిటో చెప్పండి.

శ్రీ డి. వెంకటరెడ్డి :—తాడిపత్రికి 60 వేల ఎకరాలు, ధర్మవరముకు 60 వేల ఎకరాలకు 77 లో మాస్టరు ప్లాను వేసి సర్వే చేస్తామని వ్రాశారు. కాని నెల్లూరులో సైక్లోను వచ్చినప్పుడు ఆ డివిజనును అక్కడికి డైవర్టు చేశారు. ఇంతవరకు సర్వే చేయలేదు. ఇప్పుడు ధర్మవరముకు 60 లక్షలు సాంక్షను చేశారు. అసలు తాడిపత్రికి, ధర్మవరంకు ఒకే జి.ఓ లో సాంక్షను చేశారు. తాడిపత్రికి అసలు ఏమీ యివ్వలేదు, ధర్మవరముకు యిచ్చారు. తాడిపత్రికి ఫండ్సు యివ్వాలి వెంటనే సర్వే చేయాలని డిమాండు చేసినప్పుడు అధికారులు సర్వే చేయమన్నారు. కాని యింతవరకు ప్రారంభం చేయలేదు. ఫండ్సు ఎలాటు చేయలేదు సరే ఫండ్సు ఎలాటు చేయించాలని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. మా జిల్లాలో మంచినీటి కొరత చాలా వుంది. అందుకని దీని గురించి ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రత్యేకంగా మనవి చేస్తున్నాను.

పోతే రాయలసీమలో సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ అని పది సంవత్సరాలు అయింది. స్థలాలు మారుస్తున్నారు తప్ప అసలు సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ మొదలు పెట్టడంలేదు. ఇప్పటికైనా మొదలుపెట్టే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. లేకపోతే

అది క్యాన్సిల్ చేస్తే బాగుంటుంది. దరిమిలా మొదలుపెట్టేవారు వున్నారు. తాడిపత్రిలో సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ అని మూడు ఆఫీసులు పెట్టారు. కాని స్థలాలు మార్చడం తప్ప పని మొదలు పెట్టడంలేదు. పని మొదలు పెట్టకపోతే మా ప్రాంతానికి అన్యాయం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. తుంగభద్ర నీటి నుండి అనంతపురముకు పది టి.యం.సి. నీరు యిచ్చి అనంతపురం ప్రజలను కాపాడాలని కోరుతూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. వెంగళరెడ్డి (ఆత్మకూరు) :— అధ్యక్షా, 1980–81 బడ్జెటును ప్రెజెంటు చేసినందుకు ఫైనాన్సు మినిస్టరుగారిని కంగ్రాచ్యులేట్ చేస్తూ కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావాలనుకుంటున్నాను. బడ్జెటు గురించి నరసింహారెడ్డిగారు చెబుతూ ప్రీ బడ్జెటుసెషను పెట్టుకుంటే బాగుంటుంది, డిఫరెంటు పీపులు, డిఫరెంటు రిప్రజంటేటివ్స్ యొక్క నీడ్స్, వాంట్సు దృష్టిలో పెట్టుకొని బడ్జెటు చేసుకోడానికి వీలుంటుందని చెప్పారు అది చాలా బాగుంటుందని నా అభిప్రాయం.

The most unfortunate thing is concerned Ministers are not in the know of the things, especially Chief Minister, Finance Minister, Chief Secretary—About the different allocations and different portfolios—they are not in the know of things అది ఎక్కడ జరిగింది ఏమి కథనో, మంత్రిగారికి ఎలాటు అయింది యింత డిపార్టుమెంటుకు వచ్చిందని తెలుసుకోవడం జరుగుతుంది. వారికి స్థానం లేకుండా పోతున్నది బడ్జెటు ప్రిపరేషనులో అందుకని యీ కొత్త పద్ధతిలో ఆంధ్ర స్టేటు పయనీర్ అయితే బాగుంటుంది I appreciate Mr. Narasimha Reddy to have suggested this thing. Particularly, regarding drought, the entire House spoke about it. Drought is really widespread in the State. ఇంతకుముందు అది రాయలసీమ బరువైటుగానే వుండేది. కాని యీ రోజు అన్ని ప్రాంతాలకు అన్ని జిల్లాలకు స్ప్రెడ్ అయిపోయింది దాని గురించి అందరు మాట్లాడారు. అపోజిషను వారు మనవారు దీర్ఘంగా డిస్కస్ చేయడమే గాకుండా చాలా వుపయోగకరమైనటువంటి సజెషన్సు కూడా యిచ్చారు. ముఖ్యంగా

12-30 p.m.

రాయలసీమలో ఇది ఎక్కువ ఉంది దానిని సరిగా హైలైట్ చేయలేదనే అభిప్రాయంతో నేను కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. అక్కడున్నటువంటి సర్ఫేస్ వాటరును, గ్రౌండు వాటరును సర్వే చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. వర్షాకాలంలో వచ్చేనీటిని నిల్వచేయడానికి స్టోరేజి ఫెసిలిటీసును కలుగజేసి ఆ నీటిని స్కేర్సిటి సమయంలో అందజేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. కడప, కర్నూలు, అనంతపురం జిల్లాలలో బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్సును ఏర్పాటు చేయాలని, వాటికి సర్వే చేయించాలని మనవిచేస్తున్నాను ఈ సందర్భంలో మాధవరం, వెలుగోడు, పెన్నా అహోబిలం స్కీములను గురించి తరో సర్వే చేయించాలి. 1, 2, 3, చోట్ల ఐడెంటిఫై చేస్తే చాలదు. ఈనాడు

చాలా నదులు పొంగి సముద్రంలోకి నీరు పోతున్నది. బ్యారేజెస్సింగు రిజర్వాయర్సు నిర్మించి ఆ నీటిని స్టోర్ చేస్తే బాగుంటుంది. రాయలసీమలోని జిల్లాలలో వ్యవసాయానికి కావలసిన నీటిని నిల్వచేయడానికి కుదరడం లేదు. They are otherwise very rich in other resources. రాయలసీమలో చాలా మెటల్సు, కెమికల్సు, మినరల్సు ఉన్నాయి. వాటిని సర్వేచేసి, ఎంతెంత క్వాంటిటీస్ ఉంటాయో ఎస్టిమేట్ చేసి అక్కడ వాటికి సంబంధించిన ఇండస్ట్రీస్ పెట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇండస్ట్రీస్‌ను ఎక్కువగా హైదరాబాద్ చుట్టూ పటాన్‌చెరువు ఏరియాలోనో, వైజాగ్‌లోనో పెడుతున్నారు. అవసరమైన ప్రదేశాలలో పెట్టకుండా అనవసరమైన ప్రదేశాలలో ఈ ఇండస్ట్రీస్‌ను నెలకొల్పు తున్నారు. రాయలసీమలో వేరే ఇండస్ట్రీస్ పెట్టడానికి ఎటువంటి అవకాశము లేదు కనుక అచ్చట దొరికే మినరల్సుకు సంబంధించిన ఇండస్ట్రీస్‌ను ప్రభుత్వమే నెలకొల్పాలని మనవి చేస్తున్నాను. అక్కడ ఆయా ఇండస్ట్రీస్‌ను పెట్టడానికి లోకల్ పీపుల్ ఎవరూ ముందుకు రారు కనుక ప్రభుత్వమే అక్కడ పెట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు లాండు సీలింగు వచ్చిన తరువాత ఆ రైతులను మనం లాండు లార్డ్సు అంటామా, అగ్రికల్చర్సు అంటామా, ఈ విషయం గురించి ఇప్పుడే శ్రీ వెంకట రెడ్డిగారు చెప్పారు. రైతు ఆ భూమి చూపించుకొని జీవిస్తున్నాడు వారికి కొన్ని బెనిఫిట్సు, కన్‌సెషన్సు ఈ బడ్జెటులో ఇచ్చాము. మొత్తం రాష్ట్రంలోని రైతులందరికి ఇచ్చినది చూస్తే కొన్ని కోట్లు ఉండవచ్చు కాని ఇండివిడ్యువల్‌గా చూస్తే ఏమి ఇచ్చాము? 5 ఎకరాల లోపు మాగాణి భూమి ఉన్నవారికి భూమిశిస్తు మాఫీ చేసాము. అంటే ఎకరానికి 2 రూ. లు లేకపోతే 3 రూ. లు రెవిన్యూ కాంపోనెంటు ఉండవచ్చు. అంటే 5 ఎకరాలు ఉన్న రైతుకు 5X2—10 రూపాయలు మాఫీ చేసి ఉండవచ్చు. కాని రాష్ట్ర మొత్తం మీద మేము ఇన్ని కోట్ల కన్సెషన్స్, బెనిఫిట్సు రైతుకిచ్చాము చెప్పు కొనడానికి బాగుండవచ్చు కాని యాక్చువల్‌గా రైతులకు పెద్ద లాభమేమీలేదు. ఏవో రైతులు కట్టవలసిన శిస్తులను పోస్టుపోన్ చేసామని అంటున్నారు. ఇంటెరెస్టు మీద ఇంటెరెస్టు తీసివేసామని చెబుతున్నారు. మీరు ఎన్ని కన్‌సెషన్సు ఇచ్చినా రైతులకు లాభం కలిగించడం లేదు. దానివల్ల వారికి బాధ ఏమీ తగ్గడంలేదు. రైతు పండించిన పంటలకు సక్రమమైన ధర రావడానికి వీలుగా ఒక స్కీమును తయారుచేసి దానిని అమలుచేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఫెర్టిలైజర్సు, సీడ్, ఇన్‌పుట్సు మొదలైనవి రైతులకు చౌక ధరలలో దొరికేట్లు చూడవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. రైతు పండించిన పంటకు సక్రమమైన రేటు రావడా నికి మిడిల్‌మాన్ లేకుండా చేస్తే బాగుంటుంది.

At every level there are brokers—between consumer and the producer, there are nearly 8 agencies. ఇటువంటివన్ని ఎలిమినేట్ చేస్తే కాని రైతుకు సక్రమమైన రేటు రాదు. కాబట్టి ఆ విధంగా చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

మొత్తం పాపులేషనులో 80% గ్రామాలలో ఈనాడు నివశిస్తున్నారు. ఈనాడు గ్రామాలలో నివశించే వారికి పట్టణాలలో నివశించే వారికి చాలా వ్యత్యాసం ఉంటున్నది. ఈనాడు పట్టణాలలోని ఇండస్ట్రియల్ ఓనర్ కు ఇండస్ట్రియల్ వర్కరుకు తేడా ఉంది. కాని గ్రామాలలో ఉండే రైతు, రైతు కూలీల
12-40 p.m. పరిస్థితి ఒకే విధంగా ఉంది. మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత గ్రామాలు బాగుపడుతాయి. గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి ఆర్టిజాన్సు, కూలీలు-అందరి పరిస్థితి బాగుపడుతుందని భావించాము. కాని మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 33 సంవత్సరాలైనా వారి పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంది. పట్టణాలలో ఉన్న స్లమ్సు కన్నా అభివృద్ధి అయిందని అనుకున్న గ్రామం చాలా అధ్వాన్నంగా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. స్లమ్సులో ఉన్న వారికి సదుపాయాలు కలిగించకూడదని నేను చెప్పడంలేదు. వారితోపాటు ఆ గ్రామాలను కూడా అభివృద్ధి పరచాలని మనవిచేస్తున్నారు.

ఈనాడు ఒక గ్రామం నుంచి 10, 15 మైళ్ళు పోతే కాని బస్ ముఖం కనిపించే పరిస్థితి లేదు. ఏదైనా ఒక హాస్పటల్ ఆ గ్రామంలో కట్టించాలంటే పూల్ఫుల్ కాంట్రిబ్యూషను కావాలంటున్నారు. ఆ ప్రజలు కాంట్రిబ్యూషను ఎక్కడనుంచి తెచ్చి ఇస్తారు. దీనికి బిగ్ ఫుల్ స్టాఫ్ పెట్టవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం గ్రామాలలో మినిమం నీడ్సును ప్రొవైడ్ చేయాలి. గ్రామాలలో స్త్రీల మరుగుదొడ్డి ఏర్పాటు చేయాలంటే-దానికి కూడా కాంట్రిబ్యూషను ఇమ్మని అడిగారు. నూటికి 80 మందిగా ఉన్న గ్రామీణ ప్రజల ఓట్లతోనే మనం ఇక్కడికి శాసన సభ్యులుగా వచ్చాము. వారి దగ్గరకు ఓట్లకోసం పోయినప్పుడు ఉపన్యాసాలు చేస్తున్నాము. వారిని మభ్యపరచి ఉపన్యాసాలు చేసినప్పుడు వారు చప్పట్లు కొట్టడం జరుగుతున్నది మనం వెళ్ళినప్పుడు మన శాసన సభ్యుడు వచ్చాడని కోళ్ళు, కుక్కలు కోసి పెట్టడం జరుగుతున్నది. నేను వాస్తవ పరిస్థితి చెబుతున్నాను. శ్రీ సంజీవరెడ్డిగారు, శ్రీ బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు, శ్రీ సంజీవయ్యగారు, శ్రీ పి.వి. నరసింహారావుగారు, శ్రీ వెంగళరావుగారు, శ్రీ చెన్నారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రులుగా పని చేసి పోయారు, ఇప్పుడు శ్రీ అంజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రి అయినారు. ఏ ప్రభుత్వం ఏ రాష్ట్రంలో వచ్చినా ఇదే పరిస్థితి ఉంది. దీనికి ఫుల్ స్టాప్ పెట్టాలి. ఈనాడు లాండు సీలింగు వచ్చింది. ఏవో దొంగ లెక్కలు చూపించినవారికి ఏమైనా ఎక్కువ భూమి ఉంటే ఉండవచ్చు. ఈనాడు లాండు సీలింగుకు సరిపడు భూమి ఉన్న రైతు ఇద్దరు పిల్లలను ఎక్కడో చదివించుకొంటూ ఉంటే వారికి డబ్బు సంపించలేక పోతున్నాడు. గ్రామాలలోని జీవితాలు చూస్తే చాలా అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయి. కాబట్టి శ్రీ అంజయ్యగారి ప్రభుత్వము కొంచెము ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకొని గ్రామాలను బాగుపరచాలని మనవిచేస్తున్నాను.

నేను నా నియోజకవర్గ పరిస్థితి చెబుతాను. అందులో ఆర్.టి.సి. గురించి చెబుతాను. 25, 30 మైళ్ళ దూరం పోయినా బస్ ముఖం చూడని గ్రామాలు ఉన్నాయి. వారికి నవీన జీవితం కళ్ళతో చూడడానికి కూడా వీలులేకుండా పోతున్నది.

బస్సు మార్గాలు దగ్గరికి తీసుకురావాలి అనే అభిప్రాయంతో గ్రామీణ బస్సు సర్వీస్ పెట్టడం జరిగింది. దీనిలో నష్టము వస్తే రావచ్చు. ఆర్. టి.సి. కేవలము లాభాల కొరకే కాదు నష్టము వచ్చినా సరే అవసరమైన చోట్ల బస్సులు ఉండాలి. Where it is necessary, we have to cater to the needs of these people who need them most. I felt it is the sacred duty of the entire House to cater to the needs of the villagers who are far away from the modern life. That is why we have the VLT scheme. ఈనాడు సిటీ సర్వీస్‌లో అంతా నష్టమే. అది విజయవాడ కావచ్చు, హైదరాబాదులో కావచ్చు, వరంగల్లులో కావచ్చు. ఇక్కడ సిటీస్‌లో అందరికి కన్‌సెషన్సు ఇస్తున్నాము. స్టూడెంట్సుకి కన్‌సెషను, ప్రెస్ వారికి కన్‌సెషను జనరల్ పాస్‌లు కన్‌సెషను—ఇట్లా ఎన్నో కన్‌సెషన్సు. నేను మినిష్టరుగా ఉన్నప్పుడు కొంతమంది కండక్టర్సు వచ్చి చెప్పేవారు. ఇక్కడ అంతా పాస్‌లు ఉన్నాయి. ఎవరిని టికెట్ అడిగినా పాస్ అంటారు. స్టూడెంట్సుని పాస్ చూపించమంటే కోపము, కొట్టడానికి వస్తారు అని. సిటీస్‌లో ఇన్ని విధాల నష్టము వచ్చినప్పుడు విలేజస్‌లో కొంత నష్టము వస్తే మాత్రం వచ్చే ప్రమాదము ఏమిటి? అందుచేత నష్టము అయినా సరే వాటిని ఇంకా ఎక్కువ గ్రామాలకు కలిపేదానికి చూడమని ప్రభుత్వము వారికి మనవిచేస్తున్నాను.

ఇక శ్రీశైలము ప్రాజెక్టు. ఈ ప్రాజెక్టు సంగతి నేను చిన్నతనములో హైస్కూలులో ఉన్నప్పటి నుంచి వింటూనే ఉన్నాను. అప్పుడు కృష్ణా పెన్నారు ప్రాజెక్టు అన్నాము. నెహ్రూగారి టైములో తరువాత దీనిని డాము సైటు శ్రీశైలానికి మార్చడం జరిగింది. అప్పుడు అది 7, 8 సంవత్సరాలలో పూర్తి చేస్తారు అని అనుకుంటే ఇప్పటికి కూడా అది పూర్తి కాలేదు. ఏదో ఇప్పుడు అనుకున్నదానికన్నా ఒక సంవత్సరం ముందు పూర్తి కాబోతోంది. మునిగిపోయే ప్రాంతాలకు నోటీసు ఇచ్చినారు. సుమారు మూడు గ్రామాలు మునిగి పోతున్నాయి. దీని ఫౌండేషను వేసినప్పటినుంచి కూడా రైతులు వారికి కలిగే బాధలు గురించి చెబుతూనే ఉన్నారు. గాని ఇప్పటికీ ఏమీ జరగలేదు. హౌసెస్‌కి కాంపెన్‌సేషను ఇవ్వడం జరిగింది. లాండుకి కాంపెన్‌సేషను ఎట్లా ఇస్తున్నారో మనకు తెలుసు. చాల తక్కువ ఇస్తున్నారు. డబుల్ వెట్ లాండుకి 6000 ఇస్తున్నారు. కాని బయట లాండు ఖరీదు 20 నుంచి 25 వేల వరకు ఉంది. అక్కడ రెండు ఎకరాలు పోతే ఇక్కడ ఎకరా కూడా ఆ రేటుతో వచ్చేట్లు లేదు. ఆ కాంపెన్‌సేషను తీసుకునేప్పుడు ప్రొటెస్టుచేసి తీసుకున్న వారి కేసులే సివిలు కోర్టుకి రిఫర్ అవుతాయి అని వుంది. చాలమంది రైతులు వారికి తెలియక పోవడంవల్ల ఇగ్నొరెన్సువల్ల అట్లా ప్రొటెస్టు చేయకుండా తీసుకోవడం జరిగింది. వారి అమాయకత్వంవల్ల అయితేనేమి, వారికి ఆఫీసర్సు సరిగా చెప్పకపోయినందు వల్ల అయితేనేమీ వారు ప్రొటెస్టు లేకుండా తీసుకున్నారు. అందుచేత ప్రొటెస్టు లేకున్నాసరే ఆటోమాటిక్‌గా వారి కేసులన్నీ సివిలు కోర్టుకి రిఫరు అయ్యేట్లు వీలుగా చేయమని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. ఇదివరకు అట్లా అన్ని కేసులు

రిఫరు కావాలని క్యాబినెట్ డెసిషను తీసుకున్నట్లు గుర్తు. కాని కోర్టులకుగాని, ఎక్విజిషను ఆఫీసర్సుకి గాని ఇనస్ట్రక్షన్సు పోలేదు హౌసెస్‌కి కాంపెన్‌సేషను ఇవ్వడంలో పోచంపాడు ఫార్ములా అని ఒక ఫార్ములా ఎడాప్ట్‌చేస్తున్నారు. దాని ప్రకారం ఇల్లు కట్టిననాడు ఎంత ఖర్చు అయిందో దానిమీద డిప్రిసియేషన్ తీసివేసి లెక్కకట్టి ఇస్తారు. అది సరి అయినదికాదు. ఇండస్ట్రీస్‌కి వెహికిల్స్‌కి వాటికి డిప్రిసియేషన్ కట్టే పద్ధతి ఉందిగాని ఇళ్ళకు ఆ ఫార్ములా పెట్టి ఈ నాడు ఆ వాల్యు యిస్తే ఆ వచ్చే 4, 5 వేలతో ఏమి చేస్తాడు. ఈ రోజు మనం గోట్టానికి సబ్సిడీ యిస్తున్నాము. మరివీళ్ళకు యిట్లా డిప్రిసియేషన్ లెక్కకట్టి యిస్తే వీరు ఏమవుతారు ఆర్థికమంత్రిగారు ఆలోచించి ఆ క్రెటీరియా కాకుండా అతడు ఆ రోజు ఏమోస్తరు ఇల్లు కట్టాడు, అది ఆర్ సి.సి.దా, మట్టిదా, లేక పీట్సు వేశారా అనేది చూసి అటువంటి ఇల్లే మరల అతను ప్రక్కనపోయి కట్టుకోవాలి అంటే ఎంత ఖర్చు అవుతుంది అని అది చూసి దాని యుటిలిటి పాయింటు చూసి ఇవ్వమని మనవిచేస్తున్నాను Not the utility point and not the question of construction and depreciation 10 ఏళ్ళుగాని, 20 ఏళ్ళుగాని అతను ఆ ఇంటిలో యింకా ఉండేవాడు వందఏళ్ళు అయినా దానికి ఏమీ చేసుకో లేక అట్లాగే వుండి వుండేవాడు. అక్కడ చిన్న రైతులు గుడిశలు పీక్కొని పోయారు గాని వారు మాకు భూమి ఇవ్వలేదు. మీరు ఎంక్వయిరుచేసి మాకు భూమి ఇవ్వండి ఆ ఎక్విజిషను రేటు మేము యిస్తాము అని అడుగుతున్నారు. ఆ ఫెసిలిటీ వారికి ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. నా తాలూకాలో మైనరు ఇరిగేషను సోర్సెస్ కంప్లీటు అయి సుమారు 7, 8 టాంక్సు ఆగిపోయి ఉన్నాయి. కొన్నిటికి నల్లమల ఫారెస్టులోనుండి పోవడంచేత వారు అబ్జక్షన్ పెట్టడంతో అవి ఆ పనులు ఆగిపోయాయి. వారు ఫారెస్టు ప్రాడ్యూసు పోతూ ఉందని అబ్జక్షను పెట్టారు. ఇది అగ్రికల్చర్ ఇరిగేషన్ సోర్సు కాబట్టి ఆ ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు వారి అబ్జక్షను తొలగించి ఆ మైనర్ ఇరిగేషన్ సోర్సెస్ కంప్లీటు చేయించాలని కోరుతున్నాను. ఇకపోతే వరదరాజ ప్రాజెక్టు. దీనికి సంజీవరెడ్డి గారు ఫౌండేషను వేసినారు. సంజీవయ్యగారు వేసినారు. వెంగళరావు వేసినారు. అక్కడ వున్న వైల్డు లైఫ్ శాంక్చువరీ వుందని అది పోతుందని అందువల్ల యిది కట్టడానికి వీలులేదని అంటున్నారు. ఇది 1956-57 లో మొదలుపెట్టబడింది. అప్పటినుంచి దీనికి మోక్షము రాలేదు. చెన్నారెడ్డిగారు శాంక్షను యిచ్చినారు. ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు పోయి అబ్జక్షను పెట్టడం జరిగింది. దీనిని శాంక్షను చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, మన ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టినటువంటి బడ్జెటులో ఒక క్రొత్తదనము గాని ప్రజలను ఉత్తేజపరచ వలసిన అంశంగాని ఒక్కటీ కనిపించడంలేదు. మన రాష్ట్ర పరిస్థితి ఆర్థిక రంగంలో, వ్యవసాయ రంగంలోగాని అన్ని రంగాలలో కూడాను దిగజారుడు పథంలో వుంది తప్పితే అభివృద్ధి పథంలో లేదు. తలసరి ఆదాయం తగ్గుతూ వుంది ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి తగ్గుతూ వుంది. మన ఆంధ్రప్రదేశ రాష్ట్రము ఆ కార్య

క్రమంలో పైన వుంది గాని మనం ఏమైనా అభివృద్ధిని సాధించామాలని పరిశీలిస్తే చాల దిగువస్థాయిలోనికి వెళ్ళిపోతూ వుంది. దీనికి ప్రధానమైన కారణం ఈ రాష్ట్రంలో వనరులు లేక, పంటలు పండించడానికి తగినంత భూమిలేక, పంటలకు కావలసిన నీరుతక్కువ అయ్యి,కష్టపడి పనిచేస్తే రైతాంగంలేకమూకాదు దానికి ప్రధానమైన కారణం ఈ ప్రభుత్వం యొక్క అశ్రద్ధ, నిర్లక్ష్యం లోగడ సమావేశంలో ఈ విషయం మనవిచేశాను. కనుక దానిని మళ్ళీ వివరంగా చెప్ప దలచుకోలేదు. అనేక రాష్ట్రాల కన్నా మన రాష్ట్రంలో ఈ వ్యవసాయపంటకు ఎందుకని దిగుబడి విషయంలో తక్కువ స్థాయిలో వున్నాము ? ఇప్పుడు మంత్రి ఇచ్చిన వివరణలో పంచదార ఉత్పత్తి మన రాష్ట్రములో 1977-78 లో 3,86,000 టన్నులు ఉంటే ఈ సంవత్సరం 2,23,000 టన్నులకు పడిపోయిందని చెప్పారు. గత సంవత్సరం చెప్పాము. ఉత్తరప్రదేశ్, హరియానా బీహారు, 12-50 p.m మన ప్రక్కన ఉన్న మహారాష్ట్ర కూడా చెరకు రైతుకు టన్నుకు రూ. 160 లు, రూ. 170 లు ఇచ్చేందుకు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. మన ప్రభుత్వము కూడా చెరకు రైతులకు అదనంగా కొంత ధర ఇచ్చి- కావాలంటే కొనుగోలు పన్ను లోంచి కొంత ఇచ్చి- వారిని ఆదుకుంటే- పంచదార ఎక్కువ ఉత్పత్తి అవుతుంది అని చెప్పాము. కాని ప్రభుత్వం దానిని పెడచెవి పెట్టింది. చెన్నారెడ్డి ప్రభుత్వాన్ని దించాలని కొందరు, ఉంచాలని కొందరు తప్పితే- మన ప్రజలకు, రైతాంగానికి సంబంధించిన సమస్యలు ప్రభుత్వంలో ఉన్న పెద్దలకు ఏమీపట్టలేదని మనవిచేస్తున్నాను. పోనీ మేము అడిగినవి చేయకపోయినా మీరు ఒప్పుకొన్నవి అయినా చేశారా అంటే అదీ కనిపించడంలేదు అనేకమంది రైతులు ప్రతిపక్షాల నాయకత్వాన ఉద్యమం జరిపి ప్రభుత్వానికి తమ డిమాండ్సు తెలిపితే-వాటిపై రైతులకు కొన్ని రాయితీలు ప్రకటించారు. కానీ అవి ఏవీ అమలుజరగడంలేదు మళ్ళీ గొడవచేస్తే పోయిన నెల 19 న మళ్ళీ సమావేశం పెట్టారు. కానీ ఇంత వరకు వాటికి సంబంధించిన జి. ఓ. వెళ్లలేదు. చిన్న రైతులకు భూమిశిస్తు రద్దు చేశాము, సెస్సు 6 పైసల చొప్పున వసూలు చేస్తాము అని చెప్పి తెలుగు పేపర్ల లోను, ఇంగ్లీషు పేపర్లలోను అనేక లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి ఇందిరా గాంధి, అంజయ్యగార్ల ఫోటోలు పెట్టి అడ్వర్ టైజ్ మెంట్స్ వేశారు. ఎంత మంది రైతులకు భూమిశిస్తు రద్దు ఇచ్చారు అని అడుగుతున్నాను. దానిని అపార్థం చేసుకోవద్దు. కనీసమైన విడియం లేకుండా భూమి శిస్తు వసూలు చేస్తున్నారు. మొన్న 19 వ తేదీ సమావేశంలో మీరు ఒప్పుకొన్నారు- 5 ఎకరాల మాగాణి ఉన్న రైతుల నుంచి ఒకటి బై మూడవ వంతు శిస్తు కూడా వసూలు చేయము. సెస్సు 6 పైసల చొప్పున వసూలుచేస్తామని కేటగారికల్ గా ఒప్పుకున్నారు. కానీ ఇంతవరకు జి ఓ పంపించలేదు. గ్రామాలలో నిర్బంధంగా వసూలుచేస్తున్నారు కొన్ని కోట్ల రూపాయలు కట్టవలసిన అవసరం లేనిదానిని వసూలు చేస్తున్నారు. సన్నకారు రైతులకు ఎంతో మేలు చేస్తున్నాము అని మీరు అంటే అది ఎంతో సిగ్గుపడవలసిన విషయం. లోగడ వ్యవసాయ శాఖలో స్టేటు మంత్రిగా

శ్రీ గోగినేని నాగేశ్వరరావు గారు మా ప్రభుత్వము రైతులకు ధాన్యం విషయంలో బోనస్ ఇస్తుంది. ఆ నిర్ణయం వచ్చేలోపల ఎవరైనా మిల్లులకు అమ్ముకుంటే వారినుంచి రసీదులు తీసుకొని ఉంచుకోండి- ఒక నిర్ణయం తీసుకున్న తరువాత ఫుడ్ కార్పొరేషనుకు అమ్ముకున్నా. మిల్లులకు అమ్ముకున్నా, బోనస్ ఇస్తాము అన్నారు. ఇంతవరకు ఏమీ జరగలేదు. మొన్న 19 వ తేదీన జరిగిన సమావేశంలో ప్రభుత్వం ఒప్పుకొంది- ఫుడ్ కార్పొరేషన్ కొనుగోలు చేసిన దానికి కేంద్రంతో తెలిపిన తరువాత కొన్న ధాన్యానికి రూ. 10 చొప్పున ఇస్తామని చెప్పారు. ఇంతవరకు ఇవ్వలేదు. ప్రభుత్వం ఒప్పుకొన్న వాటిని కూడా చేయాలనే ఆలోచన, చిత్తశుద్ధిగానీ ఈ ప్రభుత్వంలో కనిపించడము లేదు. బడ్జెటులో ఏమి ఉంది? ఏమీ కొత్తదనంలేదు. గత సంవత్సరం ధనసూర్యవతిగారు, స్వరాజ్యంగారు చెప్పారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 32 సంవత్సరాలు అయిన తరువాత కూడా గ్రామాలలో స్త్రీలకు మరుగుదొడ్లు లేవు అని చెప్పారు. ఈ బడ్జెటు వాటికొరకు ఏమి డబ్బు పెట్టారని అడుగుతున్నాను. గ్రామ ప్రజల అవసరాల విషయంలో చాల నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారని మనవిచేస్తున్నాను. మొట్టమొదటిసారి గ్రామీణ ప్రజలలో ఒక చైతన్యాన్ని తీసుకువచ్చి, వారికి జరుగుతున్న అన్యాయాలపై వారు ఐక్యంగా ఉద్యమించే చైతన్యాన్ని వారిలో తీసుకువచ్చిన వ్యక్తి చౌదరిచరణ్ సింగ్ గారు. గ్రామీణ ప్రజలకు జరుగుతున్న అన్యాయాలను గుర్తించి, వారి శ్రమను పట్టణాలలోనివారు ఏ విధంగా దోపిడీ చేస్తున్నది గుర్తించి, వారికి చేయవలసిన న్యాయం గురించి ఆలోచించి, వారి కనీస అవసరాలయినా వెంటనే తీర్చేందుకు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోకపోతే- రైతాంగం కదలివచ్చి తమ న్యాయమైన కోర్కెలను వారు సాధించుకు తీరుతారు. వారేమీ పెద్ద పెద్ద హోటల్సు కావాలని అడగడంలేదు. వారికి కనీస సౌకర్యాలు కూడా కలుగచేయకపోతే ప్రజలు ఇంక ఏమాత్రం బాధలు వహించే స్థితిలో లేరని మనవిచేస్తున్నాను. మంత్రి రంగారావుగారు ఈ బడ్జెటు ద్వారా పేదవారిని డైరెక్టుగా స్వర్గసీమల్లోకి పంపించేస్తున్నామని చెప్పారు. ఒక్క గ్రామంలో కూడా హరిజనులకు కొత్తగా హౌస్ సైట్స్ ఎక్వయిర్ చేయలేదు. కారణం ఏమంటే డబ్బు రాలేదంటున్నారు. లోగడ తీసుకున్న భూములకు వచ్చిన డబ్బు సరిపోయింది తప్పితే కొత్తవాటికి డబ్బులేదు అనే కారణము మీద ఒక్క గ్రామంలో కొత్త సైట్స్ తీసుకోలేదు. హరిజనుల కోసమే మేము పుట్టాము అని చెప్పుకొంటున్న కాంగ్రెసువారి పరిపాలన ఇట్లా ఉంది పైగా మమ్మల్ని బదనాం చేస్తున్నారు. ఒక్కొక్క శాసనసభ్యుణ్ని రెండు గ్రామాలు ఇవ్వమని. దాంట్లో ఉన్న ఆర్టిజాన్సుకు లోన్సు ఇస్తామని అన్నారు అంటే రెండు గ్రామాలు చెప్పాము. ఇది క్రిందటి బడ్జెటు సందర్భంలో జరిగింది. ఆ పని ఇదివరకు ఖాదీ బోర్డు చూసేది. దానిని ఇప్పుడు ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటుకు మార్చారు. అధ్యక్షా, ఈ రోజుకు చేయలేదు. ఆ ఊళ్లల్లో మీ ఊరికి ఇచ్చాము, మీ ఊరికి ఇచ్చాము వస్తుందని చెప్పాము. అక్కడికి ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటు వారు

రారు, ఆ ఘోరాలు లేవు, ఇంతవరకు జరగలేదు ఈ రకంగా మన గవర్నమెంటు చెప్పిన వాటిని అమలులో చేసే స్థితిలో లేరు. దాని మూలాన ఈ రాష్ట్రములో ప్రభుత్వం ఉందా అన్నది ప్రజలకు, ముఖ్యంగా సామాన్య ప్రజలకు ప్రభుత్వం లేదు అని చెప్పి ఒక భావన కలుగుతోంది. ముఖ్యమంత్రిగారు మా ప్రభుత్వం అట్లా, ఇట్లా అంటారు, కరప్షన్ అనేది ఏ పరిస్థితులలోనూ సహించము అంటారు. లక్షల రూపాయలు ఇచ్చి మంత్రి పదవులు కొనుక్కుంటున్నారన్న విషయం సర్వ సాధారణముగా ప్రజలలో ప్రతి వాది దృష్టిలోనూ ఉంది. లోకాయుక్త బిల్లు పెడతాము అన్నారు. ఆ బిల్లు సంగతి దేవుడు ఎరుగు, ఒక హౌవుస్ కమిటీని అప్పాయింటు చేయండి, ఎంతమంది మంత్రులు ఎన్ని కోట్ల రూపాయలు సంపాదించారు, ఎంతమంది చీఫ్ ఇంజనీర్స్ ఒరిజినల్ ఎస్టిమేట్స్‌కి ఎక్సెస్ పేమెంటు ఇచ్చి కంట్రాక్టర్సుకి లక్షల రూపాయలు ఇప్పించి తాము లంచాలు తింటూ కొంత మంది మంత్రులు లక్షలు తినడానికి అవకాశాలు ఏర్పరచింది వీటినన్నిటిని ఋజువు చేయడానికి మేము సిద్ధముగా ఉన్నాము. ఎవరిది ఈ డబ్బు? పేదవారు, రిక్షా తొక్కే వారు, జట్కా తోలేవారు, ఆఖరుకు అడుక్కుతినే వాడు కూడా ఉప్పు, పప్పు, చింతపండు, జీలకర్ర ప్రతి వస్తువుకు పరోక్షంగా ఈ ప్రభుత్వానికి పన్నుల రూపములో డబ్బు ఇస్తున్నారే, అలాగే ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి స్టేట్ ఎక్సయిజ్ క్రింద రు 180 కోట్లు వస్తోంది, ఈ రు. 180 కోట్లలో కనీసం రు. 120 కోట్లు, రు. 180 కోట్లు హరిజనులు, గిరిజనులు, ఇతర పేద వర్గాలకు సంబంధించిన పేదవారు ఈ ప్రభుత్వానికి సారా, కల్లు దుకాణాల పాటలద్వారా వస్తోంది. అటువంటి డబ్బును వారి యొక్క అభివృద్ధి, వారి సంక్షేమానికి ఖర్చు పెట్టకుండా ఈ ప్రభుత్వం — ముఖ్యంగా చెన్నారెడ్డిగారి హయాంనుంచి ఈ వేళటి వరకు విచ్చలవిడిగా ఎవరికి అందినది వారు ఒక్కొక్క మంత్రి—ఒక మంత్రి అయితే రు. 2 కోట్లు వారు జేబులలో వేసుకొని ఈవేళ రాజ్యాలు నడుపుతున్న దౌర్భాగ్యపు పరిస్థితి ఈ రాష్ట్రములో నడుస్తూ ఉంది. దీనికి సిగ్గుపడవలసిన పరిస్థితి ఉంది. అయితే ఈ రాష్ట్రములో ఉన్నటువంటి ఈ నిర్వ్యాపార స్థితిలో ఇంకా మా మిత్రుడు వెంకయ్యనాయుడు గారు పామోలిన్ ఆయిల్ బ్లాక్ మార్కెట్లో అమ్మిన విషయం చెప్పారు. షుగర్ కేన్‌కు టన్నుకు రు. 125 నుంచి రు. 150 మేగ్జిమమ్ వచ్చింది. కాని పంచదార బజారులో రు. 8, రు. 9 అమ్మకం జరిగింది పార్లమెంటు ఎలక్షన్ల టైములో రు 4 రేటు ఉంటే పేదవాళ్లకి పంచదార చేదై పోయింది, కొనుక్కో లేదని వాపోయిన శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ అధికారములోకి వచ్చిన తరువాత బంగ్లాదేశ్ కి, పాకిస్తాన్ కి భారత దేశం నుంచి పంచదారను అనేక వేల టన్నులు స్మగుల్ చేయించి వ్యాపారస్తులు బ్లాక్ మార్కెట్లో సంపాదించుకొనే దానికి అవకాశం కలుగచేసారు. వారు కొన్ని వేల కోట్లు కొన్ని కోట్ల రూపాయలు కాంగ్రెసు (ఐ) పార్టీకి నిధులు ఇచ్చే అవకాశం కలుగచేశారని ఈ రాష్ట్రములో పేదవారికి, సామాన్య ప్రజలకి పంచదార ప్రాప్తి లేకుండా చేసింది 1-00 p. m.

మన రాష్ట్రములో చూసుకుంటే బడ్జెటు మొత్తములో దాదాపు 65 పంతులు ఉద్యోగస్తుల మీద ఖర్చవుతూ ఉంది. చెన్నారెడ్డిగారికి ఎంత దయో,

అసలు అంతదయ ఎలా పుట్టుకువచ్చిందో రు. 25 కోట్లు యన్.జి.వో.స్.కి ఇచ్చారు అదే రైతాంగానికి సంబంధించి ఒక్క రెండు రూపాయలు ఇమ్మని చెప్పి అడిగి ఆయన చేత ఇప్పించలేకపోయాము. ఆఖరుకు పర్చేజ్ టాక్సు–సైక్లోన్ వచ్చినప్పుడు చెరకు పంట దెబ్బతిందని అంతకు ముందు ఉన్న ప్రభుత్వ హయాములో పర్చేజ్ టాక్సు రిఫండు ఇస్తామని ఈ అసెంబ్లీలోనే అనేక సార్లు చెప్పినా, ఆయనను 16 సార్లు కలుసుకున్నా ఒక్క రూపాయి కూడా ఆయన చేత ఇప్పించలేకపోయాము. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా తన యొక్క వైఖరిని మార్చుకోవాలని గ్రామాలలో ఉన్న పరిస్థితి, వారి యొక్క అనార్గనైజ్డ్ పద్ధతివలన వారి యొక్క అవసరాలను నిర్లక్ష్యముచేద్దామనే ఇప్పటివరకు మీరు ఇచ్చిన హామీలను అమలుచేయని పక్షములో తిరిగి మీరు కొద్ది నెలలో ఒక గొప్ప ప్రజా ఉద్యమాన్ని ఎదుర్కోవలసి ఉంటుందని మీరు ఇప్పటివరకు నిర్మించుకున్న పునాదులు కూలిపోక తప్పదని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరిస్తూ ఈ బడ్జెట్‌ను సమర్ధించలేక పోతున్నందుకు మన్నించవలసినదిగా శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Sri M.K.V. Reddy (Allagadda) :—I seek your permission, Sir, to address the House in English as usually we are required to speak in Telugu and few Members who cannot follow me, I request them to bear with me.

I support the Budget introduced by our Hon'ble Finance Minister at a time when it is the order of the day to decry and denounce the Budget. The Finance Minister, like all the Finance Ministers all over the country, has difficult job to find resources to manage the economic problems on the one side and increased demands from the various departments of the Government and the people on the other. We cannot blame the people for asking for increased demands to better their living and to end their hardships. Nevertheless if you bear in mind that it is the Centre that holds the key for planning and resources and to determine and to say the fiscal policies of the Government, we will understand his difficulties, powers and restrictions. Inspite of that he has done good. The situation has arisen in the country faced by the severe drought and near famine conditions in many parts. Eventhough, he has given a fair picture of the economic situation prevailing without indulging in a claim or painting a gloomy or a pessimitic picture. So, I support the Budget. The opposition members have made repeated references to the Chief Minister. The Chief Minister has assumed the Office at a time when parts of the country are devastated by floods and other parts by the failure of the monsoons, affected by drought and near famine conditions. The Chief Minister comes from the ranks of the ordinary men and he is a simple, plain and unassuming person with the record f seervice in the labour movement. The other day, he said that

he did not have good fortune of good education in his earlier days. I think he has not missed much by not having any academic qualification.

We remember that Mr. Ramaswamy Reddiar and Mr. Kamaraj Nadar did not have any Degrees or Doctorates. But still they are popular as great administrators. We look at their outstanding performance and our admiration is there for their great administration. Our appreceiation is not for their academic qualifications but for their character, integrity, self-less service, sincerity, devotion and dedication to the public services. I hope our Chief Minister too will endeavour to emulate their example and acquit himself as an able administrator. 1-10 p.m.

Now, I will say some thing about Rayalaseema. The Rayalaseema, during the regime of Krishnadevaraya, was at the height of prosperity and glory and it was then called as Ratanalaseema. Gradually, it has been reduced to Rallaseema by unpredictable monsoons, failing with little or no rain-falls, withering away of crops and recurring of famines. The Rayalaseema has become the abode of famines now. Not stopping at that, with the little rain-fall, with no water resources worth mentioning, with adverse and hostile nature and with the neglect of the previous Governments, the heads of which were the Chief Ministers from Rayalaseema also, the Rayalaseema now looks like forsaken by God and forgotten by man and is soon going to be reduced to a desert as predicted by news papers and as said by one of the Members from Anantapur. Such a prospect seems to be still in store. At present Rayalaseema is in the grip of severe famine. Tanks have dried up. No water in the wells. Drinking water has become a scarcity and people truck long distance to fetch a pot of water. Added to this, there is scarcity of grass for the cattle and it is heartening to see that many of the agriculturists who love the bullocks as much as they love the children being sent to slaughter houses because they were not able to feed them. This is a stupendous task for any Government to deal. But I am glad that our Government, our Chief Minister, our Revenue Minister and the Leaders of our House, they are making frantic efforts. They are trying to get a maximum support and help from the Central Government and they are spending liberally crores of rupees. But all this money that is being spent is of temporary nature and these crores of ruppees that are spent are not going to tuch even the fring of the main problem. The main problem, to avoid famines in future, is to divert the Krishna waters and construction of the right and left canals to Pennar. On this issue, all the Members of this Houses, the whole opposition and all parties are united and there no difference of opinion nor are there any two opinions on the is subject. The Chief Minister who himself is favourably inclined is also

very honest to do some thing towards solution of this permanent problem.

There was a little discussion on this issue of diversion of Krishna waters in Telangana. Telangana is the own brother of Rayalaseema because we were the part and parcel of Nizam regime until we became ceded districts. Any difference between the Telangana and Rayalaseema, i.e. between brothers that will always be settled amicably. Will the Government is very considerate and favourable to us on these problems? Our Minister for Major Irrigation wants to give us the facts and figures in regard to all these things. We are already in famine. Hunger knows no laws or no bounds. Now, thrust also joined the hunger in Rayalaseema and how are these facts and figures help in solving the problem if no proper steps are taken in the immediate future? So, my only request is not to drive the people of Rayalaseema who been suffering for a long time to some other direction, not to put them under any test and do for them some thing at the earliest time. You must avoid driving them to frustration and desperation. The only immediate thing that should be done is without any further delay that the Government must take up the construction of these 2 canals for diversion of this water as early as possible. The enormous mineral wealth of Rayalaseema should also be explored and then bring back the old prosperity to Rayalaseema.

శ్రీ ఎ. లక్ష్మినారాయణ (మిర్యాలగూడ) : - అధ్యక్షా, మన ఆర్థికమంత్రి గారు చేసిన బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ముఖ్యంగా ఈనాడు మన ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో కరువు వాతపడ్డ 14 జిల్లాలలోను శాశ్వత కరువు నివారణకుగాను ఏ విధమైన పరిష్కార మార్గాలను చూపించడానికి ప్రయత్నించారన్నది ప్రధానమైన అంశం. నల్లగొండ జిల్లా దాదాపు గత 8 సంవత్సరములుగా కరువువాత పడుతూవుంది. బావులలో నీరుకూడా ఇంకిపోతూంది. నిన్ననే అక్కడికి రూరల్ వాటర్ సప్లయికి సంబంధించిన మంత్రిగారు కూడా వచ్చారు. కరువు నివారణకోసం త్రవ్వబడ్డ బావులు కూడా మా జిల్లాలో నీళ్ళు లేక ఎండిపోయాయి ఎప్పుడూ వర్షాలు లేకుండా ఏ జిల్లాలయితే కరువువాత పడతాయో ఆ జిల్లాలలో శాశ్వత కరువు నివారణకు పరిష్కార మార్గాలు చూడడమ నేది మన లక్ష్యం అయినప్పటికీ ఈనాడు అందుకు విరుద్ధంగా జరుగుతోంది. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు తెలంగాణా జిల్లాలలోని అధిక భాగం కవర్ చేస్తుందని, ఆ రకంగా ఈ గ్రౌండు వాటరు సమస్యను చాలావరకు పరిష్కరించడం జరుగుతుందని, కనీసం మెట్ట పంటలయినా పండించుకొనే అవకాశాలు ఏర్పడతాయని నల్లగొండ జిల్లా ప్రజలు ఆశించారు. గత బడ్జెటు సమావేశాల్లోకూడా పోచంపాడు రెండవ దశను తీసుకోబోతున్నాం అని చెప్పారు. కాని ఈ బడ్జెట్‌లో ఆ రెండవ దశను తీసుకోలేదు. ఈ బడ్జెట్‌లో రెండవ దశను తీసుకొంటారని ఆశించిన నల్గొండ జిల్లా ప్రజలు అది చేపట్టనందున చాలా నిర్వీర్యులయిపోయినారు. అట్లాగే నాగార్జునసాగరు హై-లెవల్ కెనాల్

సమస్య కూడా వుంది. ఆ స్కీము ను తీసుకుంటే మాగాణి భూములకు కాకపోయినా కనీసం మెట్ట పంటలకయినా నీరు వస్తుందని, చెరువులు నిండడానికైనా తోడ్పడ తుందని ప్రజలు ఆశించారు కాని ఆ స్కీము ను కూడా ఈ బడ్జెట్ లో తీసుకోలేదు దాదాపు గత రెండు, మూడు సంవత్సరాలుగా లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ సమస్య ప్రతి సమావేశంలోనూ చర్చకు వస్తూ వుంది, అనేకసార్లు అనేక స్థాయిలలో ఈ సమస్య మీద రిప్రజెంటేషన్ జరిగింది. ఆనాడు ప్రాజెక్టు కట్టేటప్పుడు 1-20 p.m.
ఇటు నిజాం ప్రభుత్వం, అటు ఆవతల ఉన్న ప్రభుత్వం — ఈ రెండు ప్రభుత్వాలు కూడా చేసుకొన్న ఒప్పందం ఏమిటంటే నాగార్జునసాగరు నీరు నల్గొండ జిల్లాలో ఎక్కువ గ్రామాలకు పారిండం లేదు కాబట్టి, 1100 ఎకరాలలో కేవలం 120 ఎకరాలకు మాత్రమే ఈ నీరు అందుతుంది కాబట్టి, నల్లగొండ జిల్లా మొత్తం మెట్ట ప్రాంతంగా వుండిపోతుంది కాబట్టి కనీసం ఒక లక్ష ఎకరాలకు ఈ లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ద్వారా నీళ్ళు ఇవ్వాలని ఆనాటి ఒప్పందాలు వున్నాయి. ప్రాజెక్టులో భాగంగానే ఈ లిఫ్ట్ యిరిగేషన్ సమస్యను పరిష్కరించాలని నిజాం ప్రభుత్వమునకు ఆవతల ప్రభుత్వమునకు ఒప్పందం ఉన్నది, ఆ ఒప్పందాన్ని ఖాతరు చేయకుండా ఈనాడు లిఫ్ట్ యిరిగేషన్ సమస్య పరిష్కారం కాలేదు. మా జిల్లాలో 12 లిఫ్ట్ యిరిగేషన్ స్కీమ్సు ఉన్నాయి. అందులో 11 స్కీమ్సు 200 రూపాయలు 150 రూపాయలు రెంట్ కట్టలేని స్థితిలో రైతాంగం ఈడ్చుకు వస్తున్నారు. 6 లిఫ్ట్ యిరిగేషన్ స్కీమ్సు పడావ్ పడి ఉన్నాయి. వ్యవసాయాభివృద్ధి చేయాలి శాశ్వత జలాధారాలు ఏర్పాటు చేయాలి. కరువు సమస్యను తీర్చాలంటే స్థిరమైన ఏర్పాటు చేయాలని ఒకవైపు, రెండవ వైపున లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ సమస్య ప్రాజెక్టులో ఒక భాగంగానే ఒప్పందం ప్రకారంగానయినా ప్రభుత్వం గుర్తించి పరిష్కారం చేస్తుందా అంటే గత మూడు సంవత్సరాల నుంచి చేయలేదు. ఇప్పటికయినా ఈ బడ్జెట్ లో అవకాశం తీసుకుంటుందేమోనని చూస్తే దానిలో ఆ విషయం ఎత్తలేదు. తక్షణమే ప్రభుత్వం నల్లగొండ జిల్లాలో కరువు పడి మంచినీళ్ళకు కూడా నోచుకోని ప్రాంతాల కొరకు పోచంపాడు ప్రాజెక్టు రెండవ దశ చేపట్టాలి. సూర్యాపేట తాలూకాలో సంతలకు, కటిక దుకాణాలకు నల్లగొండ జిల్లా నుంచి మందలు మందలుగా పశువులు వస్తున్నాయి సాధ్యమైనంత తొందరలో దానిని అరికట్టడం కోసం చర్య తీసుకోకపోతే వర్షాధారం మీద ఉన్న ప్రజలను రక్షిస్తారనే ఆశ కలగటం లేదు. ఈ బడ్జెట్ యొక్క పడక అర్థం కావడం లేదు, రచన అర్థం కావడం లేదు. బడ్జెట్ రచనకు ముందు అన్ని పార్టీలకు సంబంధించిన ఎం.ఎల్.ఏలు అందరు కలిసి బడ్జెట్ ఎట్లా రచించాలి. మనకు ఉన్న వనరులు ఏమిటి? అని ఈ విషయాలన్నీ చర్చించుకున్న తరువాత బడ్జెట్ రచించుకొని అసెంబ్లీలో పెట్టుకుంటే మంచి ఫలితాలు ఇచ్చాయి. కేరళలో విచారించాము. బడ్జెట్ పెట్టబోయే ముందు చర్చిస్తారు. మనకు ఉన్న డబ్బు ఏమిటి? ఆ డబ్బు దేనిమీద పెట్టాలి అని చర్చ చేసుకొని బడ్జెట్ రచన చేసుకొని అసెంబ్లీలో పెట్టుకొనే ఆచారం వున్నది, వారి ఇష్టానుసారంగా బడ్జెట్ వ్రాయడం, ఎవరి కోరికలు వారు చెప్పుకోవడం. ఆ బాధలు అట్లాగే

ఉంటాయి. మెజారిటీతో ఆ బడ్జెట్ ఆమోదం పొంది ఫైనల్ చేసుకోవడం జరుగుతున్నది. దానివల్ల న్యాయం జరగదు అని మనవి చేస్తున్నాను.

లిఫ్టు యిరిగేషన్ సమస్య టెయిల్ ఎండ్ భూముల సమస్యలు ఉన్నాయి. వారు ఎట్లా పండించుకుంటారు? ఎప్పుడో చివరకు ఆ ఏరియా నీరు వస్తుంది. లంబాడి తండాలు అడవిప్రాంతంలో ఉంటారు. వారందరు అడవి భూములలో ఉంటారు, వారి ప్రాంతాలకు నీరు రాదు టెయిల్ ఎండ్ సమస్య గురించి గొడవ చేస్తున్నాము ఎకరాకు 150 రూపాయల ఖర్చుతో 15 వేల ఎకరాలు సాగ కాబోతున్నది. 21 వేల ఎకరాలు మిగిలి వున్నది. మన ప్రభుత్వం ఎకరానికి రెండు వేలు రెండువేల ఐదు వందల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నది. ఎకరాకు 150 రూపాయలతో టెయిల్ ఎండ్ సమస్య పరిష్కారం అవుతూ ఉంటే మేము ఎంత ఆందోళన చేసినప్పటికి కూడా ఖాతరు చెయడం లేదు ఈ ప్రాజెక్టులో ఒక భాగంగా తీసుకొని యిలాంటి సమస్యలు పరిష్కారం చేయాలి. నల్గొండ జిల్లాలో శాశ్వత కరువు నివారణ క్రింద ఉన్న వనరులను వినియోగించాలంటే పోచంపాడు ప్రాజెక్టు రెండవ దశను చేపట్టాలి. దానిని మంజూరు చెయాలి. దానితోపాటు నాగార్జునసాగర్ హైలెవల్ కెనాల్ ఈ బడ్జెటులో అంగీకరిస్తే నల్గొండకు స్థానికంగా నీళ్ళకు ఉపయోగపడుతుంది. చెరువులకు అయినా నీళ్ళు యివ్వగలుగుతాము. మెట్ట సేద్యానికి అయినా నీళ్లు యివ్వగలుగుతాము. శాశ్వత పరిష్కార మార్గానికి ఈ బడ్జెట్‌లో సవరించి అవకాశాలు కలిగించాలని కోరుతున్నాను. నా మిరియాలగూడెం నియోజకవర్గంలో చెరుకు ఫాక్టరీ వున్నది. రెండున్నర కోట్ల రూపాయలదాకా నష్టం వచ్చినదని చెబుతున్నాము. ఈ చెరకు ఫాక్టరికి నష్టం రావడానికి గల కారణం ఏమిటి? దానికి రైతులే కారణం అవుతారు. ఉన్నటువంటి వనరులు ఉపయోగించుకోలేక పోయారు మా రైతాంగం ఎంతో ఆందోళన చెందిన మీదటనే ఈ చెరుకు ఫాక్టరి రావడం జరిగింది. చెరుకు పండించడం కోసం రైతులు సిద్ధంగా ఉండినా గిట్టుబాటు ధరలు యివ్వకుండా, పండించిన రైతుకు టన్నుకు 110 రూపాయలు యివ్వడంతో గిట్టుబాటు కాక దెబ్బతినిపోయాడు. దానితో భయపడి పోయినాడు ఫాక్టరీలు మూతపడడానికి ప్రభుత్వ విధానాలే కారణం అని స్పష్టంగా కనపడుతున్నది. రైతుకు గిట్టుబాటు ధరలు యిస్తేనే దానికి కావలసిన ముడి పదార్థాలు అన్నీ సిద్ధం అవుతాయని గుర్తించవలసి ఉంటుంది. సిమెంటు కొరతవల్ల అనేక పనులు ఆగిపోతున్నాయి ఫారెన్ నుంచి సిమెంట్ తెప్పించుకుంటున్నాము.

1-30 p.m. మూడు రకాల ధరలలో సిమెంట్ అమ్మబడుతున్నది. ఫారెన్ సిమెంట్ ఒక ధర, కార్పొరేషన్ నుంచి సప్లయి అయ్యే సిమెంట్ ఒక ధర, షాపుకార్లు సప్లయి చేసే సిమెంట్ ఒక ధర, ఇవన్నీ గాక 64 రూపాయల ధర యింకొకటి వున్నది. సిమెంట్ రాయి లేకనా, ముడిపదార్థాలు లేకనా ఎందుకు ఈ కొరత ఏర్పడినది? సిమెంట్‌కు మనం ఎక్కడికి పోనక్కరలేదు. ఆంధ్రదేశానికి సరిపోను, భారతదేశానికి సరిపోను సప్లయి చేసే సిమెంట్‌కు కావలసిన ముడి సరుకు వున్నది, నల్గొండ జిల్లాలో, కృష్ణా జిల్లాలో గుంటూరు జిల్లాలో ఈ మూడు జిల్లాలలో ఉండే గనులలో మన ఆంధ్రదేశానికి సరిపోను, భారత దేశంలో యితర

ప్రాంతాలకు ఎగుమతి చేయడానికి అవసరమైన ముడి సరుకులు ఉన్నాయి. వాటిని ఉపయోగించుకొని సిమెంట్ ఫాక్టరీలు ఏర్పాటుచేసుకొని మనకు సరిపోను సిమెంట్ ఉత్పత్తి చేసుకోవాలి. కనుక ఆలస్యం చేయకుండా సిమెంట్ పరిశ్రమను ముడి సరుకులు ఉన్నచోట నెలకొల్పాలని నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారానికి కూడ యిది తోడ్పడుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. శాంతి భద్రతల గురించి అనేకమంది మిత్రులు చెబుతూనే ఉన్నారు. మేము ఈనాడు ఎమర్జెన్సీలో ఉన్నాము. ఎమర్జెన్సీ కాలంలో కూడా మేమంతరం చాలా జాగ్రత్తగా ఉద్యమాలు నడుపుకున్నాం. ఉద్యమాలు రక్షించబడ్డాయి. 1-30 p.m
నా తాలూకాలోవి మల్లారెడ్డిగూడెంలో సిపిఐ ప్రెశిడెంటు, తాలూకా నాయకులు ఇద్దరిని తీసుకుని ఎస్ఎస్ఏ క్రింద పెట్టారు. ఎస్ఎస్ఏ అనేది దొంగల కోసమని మనం ఇక్కడ అనుకున్నాము. దొంగలకూ దొరలకూ అనేది తేడా లేకుండా ఆనాడు కుటిల నీతితో చేయబడి ఎస్ఎస్ఏ ఈనాడు ప్రజాఉద్యమాలు అణచివేయడానికి ఉపయోగపడుతున్నట్లు స్పష్టంగా కనబడుతోంది. ఎస్ఎస్ఏ క్రింద మరి కొన్ని గ్రామాలలోని మా కార్యకర్తలను బుక్ చేయడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. పానుగోడు గ్రామంలో ఒక హరిజనుణి కాలుచేతులు విరగకొడితే గ్రామంలోని జనం పరారీ అయిపోతే స్త్రీలు పోయి పడిపోయిన హరిజనుణ్ని హాస్పటలుకు అప్పగిస్తే పెద్ద నేరం చేసినట్లు పోలీసులు స్త్రీలపై హింసాకాండ సాగించారు. వారందరిని విపరీతంగా చిత్రహింసల పాలు చేసారు.

(చైర్మన్ బెల్ ప్రయోగించి శ్రీ పి. అమ్మిరెడ్డిని పిలిచారు)

శ్రీ పి. అమ్మిరెడ్డి (అనపర్తి) :—అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటు ప్రతిపాదనలను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తూ నా నియోజక వర్గంలోని సమస్యలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. మా నియోజకవర్గం డెల్టా ప్రాంతం కావడంవల్ల ఇండ్ల స్థలాల సమస్య ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఇండ్ల స్థలాలకై మొత్తం తూర్పు గోదావరి జిల్లాకు కేటాయించిన మొత్తం నా నియోజకవర్గం ఒక్కదానికి ఇచ్చినప్పటికి 50 శాతం ప్రజల అవసరాలు తీర్చలేని స్థితి ఉంటుంది. ప్రస్తుతం కేటాయించిన మొత్తం చాలదని మనవిచేస్తున్నాను సమితి రోడ్లప స్థితి ఎట్లా ఉందంటే సమితికి వచ్చే మొత్తాలు పూర్వం వేసిన రోడ్ల రిపేర్సుకు కూడా సరిపోవడం లేదు. క్రొత్తగా రోడ్లు నిర్మించడం అనేది సాధ్యపడదు. డెల్టా ఏరియాలోని రోడ్లకు ఎక్కువ మొత్తాలు కేటాయించాలని మనవిచేస్తున్నాను. విద్యకు సంబంధించి అనేక విధాలైన నూతన మార్గాలు ప్రవేశపెడుతున్నారు పాఠశాలలకు తగిన భవనాలు కాని 1:40 నిష్పత్తిలో ఉపాధ్యాయులుకాని లేరని మనవిచేస్తున్నాను. స్కూలు భవనాలునిర్మించడం, ఎక్కువమందిఉపాధ్యాయులను

వేయడం చేస్తే తప్ప విద్యాభివృద్ధి సాధ్యం కాదని చెబుతున్నాను. ఇక నిత్య అవసర వస్తువుల విషయం చెప్పవలసి ఉంది. పట్టణాలను గ్రామాలను పోల్చి చూస్తే గ్రామాలకు చాలా అన్యాయం జరుగుతున్నది. గ్రామాల విషయం తలచుకుంటే చేతిలో పంట, కడుపులో మంట అని ఎవరో సామెత చెప్పారు.

1-40 p m అదే నిజంగా కనిపిస్తున్నది. సొమ్ము ఒకరిది, సోకు ఒకరిది అన్నట్లు ప్రతి వస్తువును పల్లెటూరులో పండించి, ఉత్పత్తి చేసి పట్టణాలకు పంపుతున్నారు కాని పండించిన వారికి గ్రామాలలో న్యాయం జరగడంలేదు. చెరుకు విషయం తీసుకుందాం. వేల టన్నుల చెరుకును గ్రామాలలో పండించి రైతులు చక్కెర ఉత్పత్తికి సాయ పడుతున్నారు. కాని చక్కెర పంపకం వచ్చేసరికి గ్రామాలలో రెండు కెజీలు పట్టణాలలో ఐదు కెజీలు. ఈ వ్యత్యాసం ఎందుకో అర్థం కావడం లేదు. దిగు మతి చేసుకునే నూనెలు మినహాయిస్తే, నూనె గింజలను గ్రామాలలో ఉత్పత్తి చేస్తారు, పంపకం వచ్చేసరికి వ్యత్యాసం చూపిస్తున్నారు. గ్రామాలలో పాలు ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు, వారు గంజి తాగి బ్రతుకుతున్నారు. కనీసం కెజి వెన్న పూస కావాలన్నా పట్టణం వెళ్లవలసి వస్తున్నది. కరంటు కోత వస్తే పట్టణంలో నాలుగు గంటలు గ్రామంలో పది గంటలు. ఎందుకు ఈ వ్యత్యాసం ? అక్కడ కూడా అగ్రికల్చరల్ పంప్ సెట్స్, పరిశ్రమలు ఉంటాయి. గ్రామాల యెడల ఈ చిన్న చూపు ఎందుకో అర్థం కావడం లేదు. ధవళేశ్వరం ఆనకట్ట విషయం చెప్పవలసి ఉంది. 1982 నాటికి అది పూర్తి అవుతుందని అన్నారు. ఈస్టరన్ డెల్టాకు రెండవ క్రాప్ సీజన్‌లో ఒక నెల నీరు కట్టివేయడంవల్ల రైతులు చాలా ఇబ్బందిపడ్డారు. బరాజ్ కట్టడానికి ఆ విధంగా చేయవలసి వచ్చింది. రైతులకు చాలా పంట నష్టం వచ్చింది. మొదట 1979-80కి మాత్రమే అన్నారు. తరు వాత 1980-81కి కూడా కట్టివేశారు. గత సంవత్సరం బాధ పడ్డాం కనుక తప్పనిసరిగా రాబోయే సంవత్సరానికయినా ఆనకట్ట కార్యక్రమాలకు ఎక్కువ మొత్తాన్ని కేటాయించి ఇటువంటి యిబ్బంది రాకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను ఆరోగ్యం విషయం—11 కోట్లు బడ్జెటులో కేటాయించారు. ప్రివెన్షన్ ఈజ్ బెటర్ దెన్ క్యూర్ అన్నారు. హాస్పిటల్సు గురించి చెప్పారు కాని ప్రివెన్షన్ గురించి బడ్జెటులో ఎక్కువగా ప్రొవైడ్ చేసినట్లు లేదు. పూర్వకాలంలో యోగా సనాలు ద్వారా వ్యాధులు రాకుండా ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకునేవారు. అటు వంటి యోగాసనాలు గురించి బడ్జెటులో ప్రమేయం లేకపోవడం లోటుగా ఉంది స్పోర్ట్సు విషయం కూడా ఎక్కువ శ్రద్ధ అవసరం. యోగాసనాలు, స్పోర్ట్సువంటి వాటి విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకొని ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకునేఏర్పాటు ఎక్కువగా చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

شری غلام صمدانی (بودھن) - جناب اسپیکر صاحب - جو بجٹ پیش ہوا ہے میں اس کی تائید کرتے ہوئے آپ کے توسط سے حکومت کے سامنے بعض چیزیں رکھنا چاہتا ہوں -

اس سے پہلے ہاوز میں وارٹ افکٹیڈ ایریاز کے لئے جو رقومات خرچ کیجارہی ہیں اور ان کے لئے جو الوکیشن ہوا اسکے اس کا ذکر آیا ہے - لیکن ڈراٹ افیکٹیڈ ایریاز کو چھوڑ کر بعض ایسے مقامات ہیں جہاں کے مواضلعات ڈراٹ افکٹیڈ ایریاز میں آسکتے ہیں ایسے مواضعات کے لئے بھی موازنہ میں گنجائش ہونا ضروری ہے - مثال کے طور پر نظام آباد میں بعض ایسے تعلقہ جات ہیں جنہیں ڈراٹ افکٹیڈ ایریاز قرار نہیں دیا گیا لیکن وھاں قحط کے حالات ہیں - یلاریڈی میں ۶۰۰ مواضعات ہیں جو قحط زدہ ہیں بانسواڑہ میں ۶۵ مواضعات ہیں بودھن میں جہاں مانجرا اور گوداوری دریائیں ملتی ہیں وھاں کے مواضعات میں پینے کے پانی سہولت نہیں ہے - وھاں کا پورا ٹریک ایسا ہے جہاں قحط کے آثار ہیں - میں خاص طور پر حکومت کو توجہ دلاونگا کہ جن مقامات میں قحط کے آثار ہیں - جہاں فصلیں خراب ہوچکی ہیں ان کیلئے بھی الوکیشن کرنا ضروری ہے ان مواضعات کو دیکھنے سے ایسا معلوم ہوتا ہے کہ وہ قحط زدہ علاقے کی طرح ہیں - وھاں تقریباً ۱۰۸ مواضعات ایسے ہیں - اور مانجرا اور گوداوری کے کنارے جو مواضعات ہیں وھاں لوگ ایک ایک دو دو میل سے پانی لا رہے ہیں - بعض ایسے مواضعات اور پاکٹس ہیں جن کو ہم نے نظر انداز کردیا ہے یہ بہت نا انصافی کی بات ہے - اس موانہ میں ایسے مواضعات کے لئے بھی گنجائش فراہم کرنا ضروری ہے -

مائناریٹیز کے تعلق سے میں یہ کہونگا کہ اس بجٹ میں مائنریٹیز کے ایپلفٹ منٹ کے لئے - ان کی خوش حالی کے لئے یا ان کی معاشی پسماندگی دور کرنے کے لئے موازنہ میں کوئی گنجائش نہیں ہے - میں خاص طور پر مسلم وقف بورڈ کے تعلق سے حکومت کو توجہ دلاونگا کہ وقف بورڈ کو حکومت کی جانب سے کوئی موازنہ نہیں دیا جاتا ہے - بلکہ وقف بورڈ کے جو ری سورسس ہیں اس سے ھی اسکے اخراجات کی پابجائی ہوتی ہے - لیکن میں کہونگا کہ اس سے ہٹ کر حکومت بھی اپنی جانب سے اسکے فینانس میں اضافہ کرسکتی ہے -

اس سے پہلے ہمارے ہردل عزیز چیف منسٹر صاحب نے کہا تھا کہ مسلم فینانس کارپوریشن کا قیام عمل میں لایا جائگا - لیکن اس موازنہ میں اس تعلق سے اظہار نہیں کیا گیا - میں اس سلسلہ میں حکومت سے پرزوز طریقہ پر یہ کہونگا کہ مائناریٹیز کی اعانت کے لئے ان کی معاشی پسماندگی دور کرنے کے لئے مسلم فینانس کارپوریشن کا قیام ضروری ہے - چونکہ وقف بورڈ کے لئے کوئی بجٹ نہیں ہے - اس لئے وقف بورڈ کارپوریشن کا قیام بھی ضروری ہے - وقف بورڈ کے جو رقومات ہیں ان کو خرچ کرنے کے لئے خاص مدات ہیں ان سے ہٹ کر

ی رقم خرچ نہیں کی جاسکی۔ اس لئے میں کہونگا کہ مائناریٹیز کے لوگوں کی
روزگاری دور کرنے کے لئے ان کی غریبی دور کرنے کے لئے حکومت ایک
پوریشن قائم کرے تو زیادہ اچھا ہے۔

اردو زبان کے تعلق سے میں یہ کہونگا کہ روزانہ اخبارات میں ... ہے، اور دو ... سٹر صاحبان کے بیانات آرہے ہیں کہ ... کے لئے
گرانٹ دی جاتی ہے وہ ناکافی ہے۔ اس میں اضافہ ہونا ضروری ہے

انڈسٹریز کے تعلق سے میں یہ کہونگا کہ انڈسٹریز کے نام کے لئے ... اضلاع
لئے جو الوکیشن ہوا اس میں نظام آباد کو نظر انداز نہیں کیا جاسکتا۔
لئے کہ وہاں نظام شوگر فیکٹری کے سوائے کوئی اور بڑی انڈسٹری نہیں ہے۔ اور یہ
بڑی بدقسمتی ہے۔ یہ نظام شوگر فیکٹری کے جو دو یونٹس کام کررہے ہیں اس
میں سے ایک یونٹ کو یہاں سے منتقل کرکے دوسرے مقام پر قائم کیا جارہا ہے۔
جہاں تک معلوم ہے اس یونٹ سے اگر آمدنی نہیں ہورہی ہے تو اس کو تبدیلی
کے نظام شوگر فیکٹری میں لایا جاسکتا ہے۔

تیسری چیز میں خاص طور پر حکومت کی توجہ میں لانا چاہتا ہوں وہ یہ کہ
بھی اسکولس ہیں جہاں ... ہیں ان کے لئے بلڈنگس نہیں ہیں بچوں کو بیٹھنے کے لئے
کمرے نہیں ہیں بعض مقامات پر تو بچوں کو جھاڑوں کے نیچے بٹھا کر تعلیم دی جاتی
ہے۔ اس سلسلہ میں میرا سجیشن یہ ہے کہ اسکولس کی عمارتیں بنانے کے لئے ایک
بلڈنگ کارپوریشن قائم کیا جائے تو اچھا ہوگا۔ اور یہ مشکلات دور ہوسکتی ہیں۔
اسکے علاوہ پینے کے پانی کے سلسلہ میں ہرجگہ مشکلات پیش آرہی ہیں۔
میں شک نہیں یہ بجٹ بنانا ایک مشکل بات ہے۔ لیکن رقومات کو اسطرح الوکیٹ
کرنا چاہئے کہ زیادہ سے زیادہ عوام کو فائدہ ہو۔ آخر میں میں نظام آباد میں پینے
کے پانی کی قلت کی طرف توجہ دلاتے ہوئے اور آپ کا شکریہ ادا کرتے ہوئے اپنی
تقریر ختم کرتا ہوں۔

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి: - అధ్యక్షా, చాలమంది పెద్దలు మాట్లాడారు బడ్జెటుకు శాంక్టిటీయే లేకుండా పోయింది. బడ్జెటు మీద ఇటు పెద్దలు, అటు పెద్దలు మంచి గానే సలహాలను ఇచ్చారు. అసలు ఆర్డినెన్సుల ద్వారానే బడ్జెట్ తయారవుతూ వుంటే బడ్జెటు సెషన్‌కి శాంక్టిటీ ఏమి వుంటుంది? ఆర్డినెన్సు ద్వారా బడ్జెటింగ్ చేస్తున్నాం. ఒక్క కలము పోటుతో ధాన్యముపైన 4 శాతం టాక్సుని పెంచారు. పార్లమెంటు సమావేశం వల్ల రోజుకు రు. 9 0/లు ఖర్చు పెడుతున్నారు. ఇక్కడ శాసన సభ సమావేశంవల్ల రోజుకు 40 వేల రూపాయల ఖర్చు అవుతున్నది. ఉపయోగం ఏమిటి? 30 సంవత్సరాల ప్రజాస్వామ్య పాలన తరువాత దేనికి విలువ లేకుండా చేశాము. ధాన్యముపైన వేసిన 4 శాతం టాక్సుని మేము వ్యతిరేకించాము. ఈ దేశములో డబ్బుకు విలువ లేకుండా చేశా

ఇన్‌ఫ్లేషన్ పెరిగిపోతున్నది కరప్షన్ పెరిగిపోతున్నది దీనిని కట్టుకోవడానికి బడ్జెటులో ప్రతిపాదన పెట్టామా అంటే ఏమీ లేదు. నాన్ డెవలప్‌మెంట్ ఎక్స్‌పెండిచర్ 65 శాతానికి పోయింది దానిని తగ్గించడానికి ఏమీ చేయలేదు. కర్ణాటక బడ్జెటులో నాన్ డెవలప్‌మెంటు ఎక్స్‌పెండిచర్ 30 శాతం. దానిని 25 శాతానికి తగ్గించాలని గుండూరావుగారు ప్రపోజల్స్ పెట్టారు. అట్లా బడ్జెటు మీద దృష్టి వుండాలి. అసలు ఇక్కడ మంత్రులే కరువు. అసెంబ్లీ సీట్లే ఖాళీ. మంత్రులకు బడ్జెటు సెషన్ మీద ...ముఖ్యమంత్రిగారికి సెషన్ అంటేనే చాల....

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి (న్యాయశాఖామంత్రి) —వారు మాట్లాడినది మేము నోట్ చేసుకొంటాము. వారు చెప్పే ప్రతి అక్షరం నోట్ చేసుకొంటాము.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—మేము చెప్పినవన్నీ ఎవరికి జ్ఞాపకం వుంటాయి. 1-50 p.m. రిప్లయిన్ వింటున్నాం కదా

శ్రీ ఇ. అయ్యపురెడ్డి : —ఆ బెంచీలు కూడ సమానముగానే ఖాళీగావున్నవి.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :— బడ్జెటును మేము తయారుచేస్తే బాగుంటుంది. కాని కాబినెట్ రెస్పాన్సిబుల్ అనుకొంటున్నాం. దుబారా ఖర్చును, నాన్ డెవలప్‌మెంట్ ఖర్చును ఎట్లా అరికట్టాలనేది ఆలోచించాలి. పబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్స్ ఒక్కసంం ఖాళీ. అంతా నష్టమే. ఆ నష్టమును తగ్గించడానికి బడ్జెటులో ఏమైనా ప్రోగ్రామ్ యిచ్చారా? ఏమీ లేదు. రెస్పాన్సిబిలిటీ, ఎకౌంటబిలిటీ లేదు. ఐ. ఎ. ఎస్ ఆఫీసర్స్ అందరూ ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీ అవుతున్నారు. ఇదివరకు ఒకరిద్దరో రిటైరయ్యే ముందు ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీలుగా వుండేవారు. ఇప్పుడు 60, 70 మంది వరకూ వున్నారు. 4 నుండి 6 ఐ. జి. లను వేశారు డైరెక్టరు పదవి, ఎడిషనల్ డైరెక్టరు జనరల్ పోస్టులు క్రియేట్ చేశారు, సరియైన సెంటరూ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ లేకుండా చేస్తున్నారు. కరప్షన్ పెరుగుతున్నది. దానిని ఏలా కంట్రోల్ చేయాలనేదాని గురించి ఆలోచించాలి ఎ. సి. బి. ఆ ఆఫీసుకు నేను రెండు మూడు సార్లు వెళ్లాను. అక్కడ కూర్చునేందుకు కుర్చీలు లేవు. పోలీసు క్లబ్బులో కూడా వసతి దొరకడం కష్టంగా వుంటున్నది. పోలీసు డిపార్టుమెంటును మెరుగుపరచాలి. లంచగొండితనాన్ని నిర్మూలించాలి. వీటిని కూలంకషంగా విచారించటానికి ఒక కమిటీ వేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. 30 సంవత్సరాలలో మన రాష్ట్రం ఎంత అభివృద్ధి చెందిందని చూస్తే లైవ్ స్టాక్ విషయమే పరిశీలిస్తే 1961 వ సంవత్సరంలో ? కోట్ల 58 లక్షలు వుంటే 78-79 కి 8 కోట్ల 16 లక్షలు అయింది. అంటే గొడ్లను పెంచే శక్తి కూడా ప్రభుత్వానికి తగ్గిపోతున్నదన్నమాట. కనుక లైవ్ స్టాకు విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. రైతులకు ప్రాణాధారమైనది పశు సంపద. దానిని అభివృద్ధి పరచటానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. 8 కోట్ల 16 లక్షల గొడ్ల పశు గ్రాసానికి 2 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించారు, ప్రస్తుత కరువు పరిస్థితిలో ఆ డబ్బు చాలదు. నేను మొన్న అదివారం మా ప్రాంతానికి వెళ్ళాను. అక్కడ గొడ్లకు నీరు, గడ్డి కూడా దొరకడం లేదు వ్యవసాయానికి బడ్జెటులో చూస్తే 81-82 లో 25 పర్సెంటు 78-79 లో పది పర్సెంటు మాత్రమే ఇచ్చారు. తక్కువ

డబ్బు కేటాయిస్తూ రైతులను ఉద్ధరిస్తామని చెబితే ఎలా నమ్మమంటారు? రైతులను రైళ్లలో తీసుకువెళ్లి ఇందిరమ్మగారి దర్శనం చేయిస్తారు.

శ్రీ బి.టి.ఎల్.ఎన్. చౌదరి (అనంతపూర్):— మేము తీసుకువెళ్లలేదు. వారే వచ్చారు.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:— రైతుల పరిస్థితి ఎట్లా బాగు చేస్తున్నారో నేను ఫిగర్స్ తెలుపుతాను. ఇరిగేషన్‌కు 61 లో 30 పర్సెంటు ఇస్తే ఇప్పుడు 28 పర్సెంటుకు తగ్గించారు. రైతులకు ముఖ్యమైనవి ఇరిగేషన్, వ్యవసాయము. హరిజన, గిరిజనుల కోసం 61లో 19 పర్సెంటు వుంటే ఇప్పుడు దానిని 13 పర్సెంటుకు తగ్గించారు.

ఈ బడ్జెటుపై సుందరయ్యగారు చాలా గొప్పగా మాట్లాడారు. వారి ఉపన్యాసం చదువుకొని వారు చేసిన సూచనలు అమలు చేస్తే బాగుంటుంది. గ్రామ పంచాయితీలకు ఎక్కువ మొత్తం కేటాయించాలి. కేంద్రం నుండి ఎక్కువ ధనం సంపాదించాలి. ఇందిరాగాంధి శిష్యులమని చెప్పుకొనే వారు ఆవిడను అడిగి ఎక్కువ డబ్బు సంపాదించాలి. దుర్గాపూర్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్, ఢిల్లీ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్, వెస్ట్రన్ ఘూట్స్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్స్ మాదిరి రామగుండం డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్ పెట్టి డెవలప్ చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. నారాయణ రెడ్డి (మంథని):— అధ్యక్షా, ఆర్థికమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తున్నాను. ఆర్థికమంత్రిగారు అనుభవం గలవారు. వారు కర్షక కార్మిక కుటుంబానికి చెందిన వారు కనుక వారికి పట్టణాలలో, పల్లెటూర్లలో నివశించే వారి బాధలు, అవసరాలు బాగా తెలుసు. వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని వున్న వనరులను దృష్టిలో పెట్టుకొని కామన్ మ్యాన్ అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ బడ్జెటును రూపొందించినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. మొదట సభ్యుల అభిప్రాయాలు తెలుసుకొని తరువాత బడ్జెటు తయారుచేస్తే బాగుంటుందని కొందరు ప్రతిపక్షసభ్యులు చెప్పారు. కేంద్రంలో వున్న జనతా ప్రభుత్వం కాని, ఆతరువాత ఉన్న లోక్‌దళ్ ప్రభుత్వం కాని అలాంటి పద్ధతి ప్రవేశపెట్టలేదు. గవర్నరుగారి స్పీచ్‌లో కీనోట్ వుంటుంది. పన్నులు విధించే పద్ధతిని మొదటనే చర్చిస్తే బడ్జెటు లీక్ అయినట్లు వుంటుంది. దానికి శాంక్టిటి వుండదని మనందరకూ తెలుసు. మనకు ప్రీబడ్జెటు డిస్కషన్ అన్నది గవర్నరుగారి ప్రసంగం మీద జరిగింది ప్రీబడ్జెటు స్పీచ్. దానిలోను మాజీ మంత్రిగారు మాట్లాడారు అని ఎగతాళిగా అన్నారు. బాధతో అనవచ్చు. కాని సాంప్రదాయం అది కాదని మనవిచేస్తున్నాను. అయినా ఆర్థిక మంత్రిగారు ఎక్కడైనా కొన్ని విషయాలు మరచిపోయారని
2.00 p.m. దృష్టికి తెస్తున్నాను. కాని విమర్శ కాదు.

Chairman :—You can continue tomorrow.

Sri C. N. Reddy ;—I will be the first speaker tomorrow ?

Chairman ;—Yes. The House now stands adjourned till **4-30 p.m.** to-day (9-3-1981).

(The House then adjourned.)

The House re-assembled at 4-30 p.m. with Sri A. Eswara Reddy in the Chair.

Short Discussion

Drought Conditions in the State and Scarcity of Drinking water and Cattle Fodder in Rayalaseema and Telengana Regions

శ్రీ శ్రీనివాసరావు:— అధ్యక్షా, ఈ దుర్భిక్ష పరిస్థితులను ఎదుర్కొనడానికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలను బలపరుస్తూ నేను కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. మంచినీళ్ళ పథకానికి సంబంధించి మన గ్రామ పంచాయతీలలో 200 రూపాయలకు మించి ఖర్చు పెట్టవలసి వస్తే కలెక్టరు పర్మిషను కావాలి. ప్రతి గ్రామంలో 5, 10 బావులకు డీసిల్టింగు చేయవలసి ఉంటుంది కనుక ఈ రూలు ప్రతిబంధకంగా ఉంటుంది. ఆ విధంగా ప్రతి గ్రామం పర్మిషను తెచ్చుకొనడానికి ఆలస్యం అవుతుంది. దానికి గ్రామ పంచాయతీ తీర్మానం చేస్తే ఆ విధంగా సర్పంచులు చేసుకొనేటట్లు అధికారం ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను అని గ్రామ పంచాయతీ డబ్బే కనుక అటువంటి పర్మిషను ఇవ్వకపోతే సర్పంచులకు ఇబ్బంది అవుతుంది కనుక ఆ అధికారం వారికి ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. గ్రామ పంచాయతీలకు నిధులు ఉండని చోట బావులను డీపెనింగ్ అండ్ డీసిల్టింగు చేయుటకు కలెక్టరు డిస్క్రిషన్‌తో ఇస్తే బాగుంటుంది. ఇప్పుడు మంచినీళ్ళకు అని ఏవైతే నిధులు కేటాయించబడినవో అవి మార్చి వరకు చాలవు. ఈనాడు కొత్తగా బోర్సు వేయవలసి ఉంటుంది పెద్ద గ్రామం అయితే 2, 3 బోర్సు. హామ్‌లెట్ లాంటిది అయితే ఒక బోర్డు అయినా వేయవలసి ఉంటుంది. లేకపోతే ఆ సమస్య తీరదు. మనకు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు నుంచి ఫండ్సు తక్కువ వచ్చినవి కనుక రెగ్యులర్ ఫండు నుంచి 1981-82కు చేసే బడ్జెట్‌ను తొందరగా డ్రింకింగు వాటర్‌కు రిలీజు చేసి ఈ సమస్యను పరిష్కరించాలి. 90 పర్సెంటు గ్రామసీమలలో ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయి స్కీమ్సు ఉన్నాయి. వాటికి కేటాయించింది ఫ్రీజ్‌గా ఉపయోగపడుతుంది. అది చాలదు కనుక ఆ విధంగా చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

జిల్లాలో కావలసిన ఫాడర్ రిక్వయిర్‌మెంట్సు వివరాలు ఈనాడు ఎక్కడా లేవు. ఏ గ్రామంలో ఎంత కాటిల్ ఉంది. ఎంతమంది రైతులు ఉన్నారు అనే వివరాలు సేకరించాలి కదా. నా నియోజకవర్గంలోని ప్రతిపాదనలను కలెక్టరుకు పంపించినా ఇంతవరకు చర్యలు తీసుకోలేదు. అటువంటి రిక్వయిర్‌మెంటు తెచ్చుకొని పెడితే బాగుంటుందని కలెక్టర్లకు ఆదేశాలు పంపించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇరిగేషన్ వెల్సుకు సంబంధించి డీపెనింగు అండ్ డీసిల్టింగుకు ఎక్కడా కేటాయింపులు లేవు. కరువు కాటకాలు ఎప్పుడు వచ్చినా తహశీలునుంచి తక్కావీ ఋణాలు 500 రూపాయిల నుంచి 750 రూపాయలవరకు ఇస్తున్నాము. ఇప్పుడు అది వెయ్యి రూపాయలు చేస్తే బాగుంటుంది. దానివల్ల పశువులకునీరు దొరుకుతుంది. మనుషులు కూడా ఇటువంటి బావులనుంచి నీరు తెచ్చుకొని

తాగుతున్నారు. ఈ బావులలో నీరు ఉండడంవల్ల వర్షాకాలం రాకముందే నార్లు పోసుకోనడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. కనుక ఇరిగేషను వెల్సుకు డీపెనింగు అండ్ డీసిల్టింగ్ కార్యక్రమములు ప్రభుత్వం చేపట్టాలని, మనవిచేస్తున్నాను.

కేంద్రమునుంచి పలోకేషన్సు తెప్పుకోనడానికి మనమందరం ప్రయత్నం చేయాలి. వేద్దాము ఒకవేళ రాకపోతే ఏమి చేయాలి. మార్చి 31 లోగా గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంట్సులో అన్‌స్పెంటు బాలెన్సెస్ ఉంటున్నాయి. ఉదాహరణకు వ్యవసాయ శాఖవారు రబీ సీజనులో తమకు కేటాయించిన డబ్బును ఖర్చు పెట్టలేదు. అటువంటప్పుడు ఆ డబ్బును తీసుకొని వచ్చి ఈ పనులకు ఖర్చు పెట్టడానికి అనుమతి ఇస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. అంటే జనరల్ [illegible] ను ఒకటి ప్రభుత్వము వైపునుంచి అన్‌స్పెంటు బాలెన్సెస్ మిగిలి ఉంటే వాటిని తక్షణమే మంచినీటి సప్లయికి ఉపయోగించినట్లయితే ఉపయోగకరంగా [illegible] వ్యవహరించినట్లు ఉంటుంది. మా జిల్లాలో మిగిలినటువంటి అన్‌స్పెంటు బాలెన్సెస్ ని వాటిని మంచినీటికి వినియోగించేటట్లు కలెక్టర్సుకి పవర్సు ఉంటే బాగుంటుంది [illegible] పి ఏ.పి ఫండ్సు [illegible] మిగులుతున్నాయి కాబట్టి [illegible] ఉపయోగించవచ్చును సాధారణంగా మనకు బడ్జెట్ [illegible] ఉంది ఇటువంటి వాటికి మనకు తక్కువ డబ్బు కేంద్రమునుంచి [illegible] డబ్బులను జిల్లాల వారికి ఇవ్వాలి [illegible] రుకి, ఫాదరుకి అఖరి వరకు ఉపయో[illegible] తక్కువ పడితే. మన బడ్జెటులో [illegible] చేయవచ్చు. తరువాత రెవెన్యూ [illegible] ఏమి ఎయూజు జరిగాయా [illegible] అని చూడవచ్చు. అక్కడ [illegible] మేము కంప్లయింటు చేస్తే మళ్లీ దానిని [illegible] ముఖ్యమంత్రిగారికి ఉత్తరాలు వ్రాశాను [illegible] మా జిల్లాలో అసలు జరగడంలేదని రెవెన్యూ మినిష్టరుగారు స్వయంగా వచ్చి పరిశీలన చేయించి చూడండి, అక్కడ ఇమేజినేషను లేకుండా ఇన్‌ఎఫిషియన్సీతో పనిచేయడం వల్ల మా జిల్లా డ్రౌటుతో సర్వనాశనం

4-40 p.m. అవుతోంది. మా జిల్లాను కరువునుండి రక్షించమని రెవిన్యూ మినిష్టరుగారిని కోరుతున్నాను. బాగర్ కర్నూలునుంచి రైతులు ఎప[illegible]కి రాబోతున్నారు. దుర్భిక్షానికి మా ప్రజలు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. కాబట్టి సత్వర చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి కె. ప్రభావతమ్మ (రాజంపేట):— అధ్యక్షా, ఈ నాడు ఇక్కడ రాయలసీమ ప్రాంతంలో అయితేనేమి తెలంగాణా ప్రాంతంలో అయితేనేమి అక్కడ ఏర్పడిన కరువు పరిస్థితుల గురించి చర్చించడానికి సమావేశం అయినాము. రాయలసీమకి కరువుకి అవినాభావ సంబంధం ఉంది. ఈ కరువు నివారణకు ప్రభుత్వము కార్యరూపములో సమాధానము చెప్పవలసి ఉంటుంది. మార్చినెలలోనే

తాగడానికి నీరు కరువై [illegible] మేత లేక [illegible] నానా బాధ పడుతున్నారు. [illegible] పరిస్థితి ఎట్లా ఉంటుందో ఊహించుకుంటే [illegible] చాలా బాధగా ఉంది. [illegible] కలిగించేందుకు ప్రభుత్వం కొన్ని [illegible] ఉంది. సంతోషం కాని శాశ్వతంగా [illegible] రాయలసీమను కాపాడాలి అంటే మనం ఏమి చేయాలి అనేది ఆలోచించాలి. [illegible] నుండి ఇప్పటి వరకు ఈ రాయలసీమ [illegible] ది. దీనిలో అతిశయోక్తి ఏమీ లేదు. ఇది రాష్ట్ర [illegible] ప్రభుత్వానికి తెలుసు. అయితే మనం [illegible] ఆలోచించినప్పుడు మనం నిజంగా వారిని కరువు బాధ నుంచి రక్షించగలిగినవాము అని అనుకోవచ్చు. ప్రతి సంవత్సరము ఎంతో కొంత ఖర్చుచేసి చేయడమున్నా ఒక సమగ్రమైన పథకము వేసి శాశ్వత కరువు నివారణ కార్యక్రమం చేపట్టవలసిన బాధ్యత కేంద్రప్రభుత్వము మీద కూడా ఉంది. రాజస్థాన్ రాష్ట్రము శాశ్వతంగా కరువు గురి అవుతున్నందువల్ల ఆ ప్రభుత్వము ఒక పెద్ద పథకము తయారు చేసి చీలం జీనాబ్ నదుల నీరుని ఆ రాష్ట్రానికి ప్రవహింపజేసి కరువు నివారణ చేస్తున్నారు. అక్కడ వారి రాష్ట్రము ఖర్చు చేసింది ఎంత, కేంద్రం నుంచి వచ్చింది ఎంత మనం చూడాలి. రాయలసీమకు కూడా ఆ విధంగా కేంద్రం నుంచి నిధులు సమకూర్చుకోవాలి. శాశ్వతంగా రాయలసీమ ప్రజలను ఈ కరువు నుంచి కాపాడి రాయలసీమను పారిశ్రామికంగా, వ్యవసాయకంగా వృద్ధి చేయాలి అంటే అక్కడ నీటి సౌకర్యం అవసరం. కేవలం వార్షిక ప్రణాళికలలో కోట్లో గోట్లో డబ్బు ఇచ్చి చేయాలి అంటే అది వీలు కాదు. దీనికి ఒక నిర్దుష్టమైన ఒక నిర్ణయం తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. లేకపోతే పొలాలు బీటలువారి రాయలసీమ ఎడారిగా మారిపోయే ప్రమాదం ఉంది. రాయలసీమకు కృష్ణా జలాలను మళ్లించవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది. దాని కొరకు అవసరమైన నిధులను కేంద్రం నుంచి సంపాదించుకొని వెంటనే ఆ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది. దీనిని మనం ఉపేక్షిస్తే కొన్ని లక్షల మంది ఆకలితో మలమలమాడి అసలు అక్కడ మనుషులు లేకుండా పోయే ప్రమాదం ఏర్పడవచ్చు. అందుచేత ప్రభుత్వం రాయలసీమకు చేయగలిగినంత సహాయం దయచేసి చేయవలసినదిగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు గ్రౌండు వాటరు సర్వే చేసే డిపార్టుమెంటు కడపకి చిత్తూరుకి కలిపి ఒకే డిపార్టుమెంటు ఉంది. అట్లా కాకుండా ఒక్కొక్క జిల్లాకి ఒక్కొక్క డిపార్టుమెంటు ఏర్పాటు చేసి భూగర్భ జలాలను తీయవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది. అక్కడ భూగర్భ జలాలను వెలికితీసి నీటిసౌకర్యం కల్పించకపోతే రాయలసీమలో మనుషులు లేకుండాపోయే ప్రమాదం వస్తుందని భయముగా ఉంది. మైనర్ ఇరిగేషను మీడియం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు అన్నిటికి అధిక మొత్తంలో నిధులు కేటాయించి ఒక క్రైసిసుబేసుడు ప్రోగ్రాము క్రింద చేసినప్పుడే ఈ కరువు పరిస్థితిని అరికట్టడానికి వీలు అవుతుంది. రాయలసీమలో ఉన్నటువంటి భూగర్భ సంపద ఖనిజ సంపద ఎంతఉందో మీకు అందరికీ తెలుసు. వాటిని ఉపయోగించి వ్య

శ్రమలను ఆ జిల్లాలలో చేకూర్చవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంది. ఇవి అన్ని తెలిసిన పెద్దలకు మేము ఎక్కువగా చెప్పలేము. ఇప్పుడు ఈ ప్రభుత్వము ప్రజల ఆశయాలకు అనుగుణంగా ప్రజల యొక్క అవసరాలను తీర్చడానికి అనుకూలంగా మాకు సహాయం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. నిత్యావసర వస్తువుల పంపిణి ఇవి అన్ని కూడా అత్యవసరమైనటువంటిది. వీటిని యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద చేపడితే గానీ అక్కడ ఉన్న పరిస్థితిని ఎదుర్కొన లేరు. ఒక్కసారి ఆలోచించండి. సైక్లోన్ వచ్చినప్పుడు, టైడల్ వేవ్ వచ్చినప్పుడు ఎలా కోస్టల్ జిల్లాలలో పనిచేశారో అలాగే ఇక్కడ కూడా పనిచేయాలి. డ్రాట్ విషయంలో సెక్రిటేరియట్‌లో ఒక కంట్రోలు రూమును ఓపెన్ చేస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. కోస్టల్ జిల్లాలలో ఏ విధంగా, ఏ ప్రాతిపదిక మీద పనులు చేపట్టారో అదే ఉత్సాహంతో, అదే ఆదుర్దాతో ఇక్కడ కూడా కరువు పనులు చేపట్టాలని ప్రజలు ఎదురుచూస్తున్నారని మనవిచేస్తున్నాను. కరువు మొదలైన ప్రకృతి వైపరీత్యాలు వచ్చినప్పుడు కేంద్రప్రభుత్వం పట్టనట్లు ఊరుకోవడం సరయిన పద్ధతి కాదు. ఈ కరువు పథకాల అమలుకు రు. 200 కోట్లు వెంటనే రిలీజ్ చేస్తే తప్ప ప్రజలను ఆదుకోలేరు. ఈ నాడు ఈ క్షామాన్ని రాజకీయపరంగా కాకుండా, రాజకీయ స్వప్రయోజనాలను ఉపయోగించుకోకుండా అన్ని పార్టీలవారు ప్రభుత్వంతో సహకరించి, ఈ కరువు నుంచి బాధ పడుతున్న ప్రజలకు సహాయపడవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను.

4-50 p.m.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి.— అధ్యక్షా, ఈ కరువు పరిస్థితి గురించి మొన్ననే గవర్నర్ ప్రసంగం సందర్భంలో వివరంగా చెప్పడం జరిగింది. కరువు అన్నప్పుడల్లా ఏదో కొంత సహాయం చేసి చేతులు దులుపుకోవడం జరుగుతున్నది. దానిలో మధ్య దళారీలు బాగుపడడం జరుగుతున్నది తప్ప నిజంగా కరువుతో బాధపడుతున్న వారికి ఏలాంటి సహాయం జరగడం లేదు. రైతాంగం బావులు త్రవ్వుకోడానికి తక్కావీ లోన్సు కూడా ఇచ్చే పరిస్థితిలో లేరు. రైతులను తాము ఏవిధంగాను ఆదుకోలేరుగానీ బ్యాంకులను ఆదుకోమని చెప్పాము జీ. ఓ. ఇచ్చాము అన్నారు. ప్రభుత్వం తరువాత దానిపై ఏమి చర్యలు తీసుకుంది అని అడుగుతున్నాను. ఈ జిల్లాకు ఇంత ఇచ్చాము, ఈ జిల్లాకు ఇంత ఇచ్చాము అంటే సరిపోతుందా? మా నల్లగొండ జిల్లాకు రు. 2 కోట్లు ఇచ్చారు. అందులో ఒక కోటి రూపాయలు మైనర్ ఇరిగేషన్‌కు ఇచ్చారు. ఇది చూడడానికి బాగానే ఉంది. ఈ కోటి రూపాయలు బావులకు తక్కావి క్రింద ఇచ్చినట్లయితే చొప్ప అలుక్కోడానికి, పశువులకు కొంత గ్రాసం దొరకడానికి అవకాశం ఉండేది. ఈ మైనర్ ఇరిగేషన్‌కు ఇచ్చిన డబ్బు ఎక్కడికి పోయిందంటే కంట్రాక్టర్సుకు పోయింది తప్ప ఏమీ లేదు. అట్లాగే మా జిల్లాకు పశుగ్రాసానికి రు. 15 లక్షలు ఇచ్చారు. రెవెన్యూ మంత్రి మరో రు. 6 లక్షలు [illegible] నుంచి తీసుకువచ్చి ఇచ్చారు. మొత్తం రు. 21 లక్షలు ఇచ్చినా [illegible] మేత కూడా రాలేదు. పశువుకు రోజుకు రెండు కట్టలు చొప్పున ఇచ్చినా ఆ వచ్చిన మేత మూడు రోజులను కూడా సరిపోదు. అలాంటప్పుడు [illegible] నెలల కరువు ఎట్లా పోతుంది? మేము ఏమి

చెప్పామంటే—ఈ విధంగా ఈ పశుగ్రాసం సమస్య తీరదు. ఒక కోటి లేక కోటిన్నర రూపాయలు బ్యాంకుల నుంచి అప్పు తీసుకొండి, జిల్లాలలో ఉన్న డి.పి ఎ.పి., ఎస్.సి.బి.సి. కార్పొరేషన్సు, ఎస్.ఎఫ్.డి.ఎ. కార్యక్రమాలన్ని పూల్ చేసి, పేదవారి బావులు తీసుకొని, బోర్లు వేసి, ప్రతి బావి క్రింద చొప్పు అలి నట్లయితే పశువులకు సమృద్ధిగా గ్రాసం వస్తుందని చెప్పాము. కాని ఇటువంటి మంచి సలహాలు ప్రభుత్వాని ఎక్కవు. కంట్రాక్టర్లకు మధ్యదళారీలకు లాభం అయ్యే పద్ధతులే ప్రభుత్వానికి బాగా ఎక్కుతుంది. ఇటీవలనే రూరల్ వాటర్ సప్లయ్ మంత్రిగారు కూడా మా ప్రాంతానికి వచ్చారు. వారు వచ్చిన సమయంలో ఎట్లాగో ఒక 1, 16 బోరులు వేశారు. ఒకప్రక్కనేమో రిగ్స్ వారు మాకు పని లేదని ఊరికే తిరుగుతున్నారు. ఆ వేసిన వాటి యినా పంపులు ఫిట్ చేయరు. వేసిన 40 బోర్సులో 20 కి పంపులు ఫిట్ చేశారు. 20 కి చేయలేదు. కరువును ఇలా ఎలా ఎదుర్కొంటారని అడుగుతున్నాను. కడుపులో ఉన్న ఆయాసాన్ని అక్కడ జిల్లా సమావేశాలలోను, ఇక్కడ శాసనసభా సమావేశాల్లోను చెప్పుకో డానికి తప్పితే, మేము మొత్తుకుంటున్న దానివల్ల ప్రయోజనం ఏమీ అనిపించడం లేదు అక్కడ తావకమేగాని బావ బ్రతకలేదు అన్న సామెతగా ఉంది. దీనికి చర్యలు తీసుకోకపోతే ఎట్లా? కరువుకు గాను 20 కోట్లు కేటాయిస్తే వీరి బాధ్యత ఏమిటో అర్థం అవుతున్నది. ప్రధానంగా నల్లగొండ జిల్లాలో వరసగా మూడు సంవత్సరాల నుంచి కరువు వచ్చింది. ఏదో 1978లో కొద్ది వర్షాలు పడ్డాయి. గత సంవత్సరంలో కూడా కరువు వచ్చింది. కరువు విషయ లో రాయలసీమ తరువాత నల్లగొండ జిల్లానే వస్తుంది, అక్కడి కంటే తీవ్రమైన పరిస్థితి కూడా కొన్ని కొన్ని చోట్ల ఉంది. 160 గ్రామాలు సాగర్ ఏరియాలో ఉన్నందున 2 లక్షల ఎకరాలు పారుతుంది. అందువల్లనే మాకు కరువు విషయంలో ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం లేదు అసలు దీని నుంచి బయట పడడానికి 6 వ ప్రణాళికలో అయినా పోచంపాడు నీరు ఇస్తారు అనుకుంటే దాని రెండవ స్టేజి వదిలి వేసినట్లు అనిపిస్తున్నది. నాగార్జునసాగర్ ఎడమ కాల్వ క్రింద లక్ష ఎకరాలకు మాకు లిఫ్టు ఇరిగేషన్ పథకాలు కూడా మూలబడి ఉన్నాయి. ఎడమ కాల్వ ద్వారా మాకు నీరు సముద్రంలోకి పోతున్నది. కాల్వలకు ఆ డబ్బు ఖర్చు పెడితే ప్రభుత్వం మీద వాస్తవంగా కొంత భారం తగ్గుతుంది. ఫ్లడ్సు వచ్చినప్పుడు ఈ కరువు వచ్చే జిల్లాలలో ఆ నీరు ఇచ్చినట్లయితే కొంతలాభం పొందేవారు. వాటర్ లెవెల్ 120 లోతుకు పడిపోయింది. శక్తి లేనివారు గ్రామాలలో బావులు ఎండిపోయి, పశువులు ఎక్కడికయినా తోలుకుపోయే పరిస్థితి వచ్చింది. మీరు బ్యాంకుల ద్వారా ఇస్తారా, ఏ డిపార్టుమెంటు ద్వారా ఇస్తారు అని కాదు మాకు కావలసింది. గుడ్డివాడికి ఏమి కావాలి, రెండు కళ్ళు కావాలి అన్నట్లుగా వారికి కావలసిన అప్పు ఇప్పించండి ప్రయత్నం చేయండి. అంతేగాని షెడ్యూళ్లు చేస్తున్నాము అంటే చాలదు. మీరు ఈ విధంగా అప్పులు ఇప్పించ డానికి పూనుకుంటారా అని అడుగుతున్నాను. ఇదివరకు

వి. బి. రాజుగారు రెవెన్యూ మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ఒకసారి కరువు వస్తే ప్రతి బావిలోతు చేసుకొనేందుకు రూ. 500 చొప్పున ఇచ్చారు. ఆ రెవెన్యూ కానూన్ ఇప్పటికి ఉందా లేదా అనేది నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఆ రోజుల్లో డిస్ట్రెస్ పరిస్థితులు ఉన్నప్పుడు తక్కావి లోన్ ఇచ్చేవారు. ఆ పద్ధతులు అన్నీ పోయాయి, ఇప్పుడు కంట్రాక్టర్సును మేపే పద్ధతి వచ్చింది. మైనర్ ఇరిగేషన్ అని ముద్దుపేరు పెట్టి డబ్బు కంట్రాక్టర్ల పాలు చేయడం తప్ప ప్రజలకు ఉపయోగ పడే పని జరగడం లేదు. నల్గొండ జిల్లాకు శాశ్వత కరువు నివారణోపాయం కల్పించడానికి అటు పోచంపాడు ఇటు శ్రీశైలం, సాగర్ ఎడమ కాలువ ద్వారా నీరు ఇచ్చి - కనీసం కరువు ప్రాంతాలలోని ఎన్ని జిల్లాలకు అవసరమైనా అన్ని జిల్లాలకు నీరు ఇచ్చి, మిగతా ప్రాంతాలలో ప్రొహిబింగ్ పేటరన్ సూర్ఫేస్ వాటర్ షెడ్ నిలబడే విధంగా నీరు ఇచ్చే పద్ధతిని ఆలోచించకపోతే ఈ కరువు నుంచి బైటపడే సమస్య లేదు. ఆంధ్ర దేశం అధ్వాన్నం అవుతుంది. మద్రాసు రాష్ట్రం ఈవేళ సెల్ఫ్ సఫిషియంట్ అయింది అంటే భూగర్భ జలాల వల్లే. ఆ పద్ధతిని చేపట్టే విధముగా ఈ ప్రభుత్వం ప్లాన్ చేస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. కరువు ప్రాంతాలలో చెట్లు లేవు. అడవులు ఉండాలని చెప్తున్నారు. కనీసం పండ్ల తోటలకైనా అవకాశం కల్పించి, బోర్సు వేసి ఏ ఏ ప్రాంతాలలో నీటిని వేయవచ్చు అన్నది సెలక్టుచేసి ఆ విధంగా చేయాలి. ఈ కరువు డబ్బును ఏదోలాగ ఖర్చు చేస్తూ ఉంటే నిరుడు చేసినది ఈ సంవత్సరానికి ఉపయోగ పడటం లేదు. కరువు నిధులు ప్రజలకు ఉపయోగపడే విధంగా ఖర్చు పెట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. కరువు నిధులలో రోడ్లకు బి. టి. చేస్తే అవి మరుసటి సంవత్సరానికే పనికి రాకుండా పోతున్నాయి. అలా కాకుండా పెర్మనెంట్ ఎసెట్స్ కల్గించే పద్ధతిన కార్య క్రమాలు చేపట్టాలి. ఈ కరువు పరిస్థితులలో మంచి నీరు, పశుగ్రాసం, మనుష్యులకు గ్రాసం — ఈ మూడు కల్గించే దానికి డబ్బును ఖర్చు చేసి దానిని సద్వినియోగం చేయాలి. అదే విధంగా మీరు రైతాంగానికి అప్పులు ఇప్పించి శాశ్వతమైన నీటి వసరులు ఈ కరువు ప్రాంతాలలో కల్పించాలని, ఇదే శాశ్వత కరువు నివారణకు మార్గమని మనవి చేస్తూ, నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

డాక్టరు వి. శివరామకృష్ణారావు:— అధ్యక్షా, ఈనాడు మనము ఉన్నటువంటి పరిస్థితులలో బహుకొద్దికాలాన్ని మాముందుపెట్టి అతి తీవ్రమైన సమస్యను రాష్ట్రం మొత్తంలో మూడింట రెండువంతులభాగం కరువు ప్రాంతముగా డిక్లేర్ చేయబడినప్పుడు దీనిని గురించి చర్చించడానికి ఇచ్చిన టైము చాలా తక్కువ మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. రాయలసీమ ప్రాంతము ఈనాడు ప్రమాదమైన పరిస్థితిలో ఉంది అని నేను చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. ఇక్కడ ఉండే ముఖ్యమంత్రిగారు, రెవెన్యూమంత్రిగారు, డ్రౌట్ రిలీఫ్ కమిషనరుగారు మొత్తము పరిస్థితిని చూసి వచ్చారు. వారికి తెలుసు. ప్రజలు ఏ రకమైన ఇబ్బందులలో ఉన్నారో త్రాగు నీటి కొరత ఉన్నదా లేదా, పశువులకు గ్రాసము ఉన్నదా లేదా అనేటటువంటి పరిస్థితులను క్షుణ్ణంగా చూసి వచ్చారు. కాని వారు ఏ మేరకు చేయగలుగుతున్నారు. ప్రభుత్వం తరపునుంచి ప్రజలకుచేసే సహాయం తృప్తికరంగా ఉందా

అనే విషయాన్ని గురించి మనము చర్చించవలసిన అవసరం వుంది నేను మీముందు చెప్పడానికి సిగ్గుపడవలసిన అవసరం లేదనుకుంటాను. నా జిల్లాకు పశుగ్రాసము క్రింద కేవలం మూడు లారీల గడ్డి మాత్రమే తోలడం జరిగింది. అది ఒక్కొక్క బ్లాకుకు పంచితే కనీసం ఒక్క లారీ లోడ్ కూడా రాదు. అది ఎంతమందికి పంచాలి. ఏ రకంగా పంచితే ప్రజలను తృప్తి పరచగలము అనేదే మాముందు ఉన్నటువంటి సమస్య. దీనికి ఎంత డబ్బు కావాలి, ఎంత డబ్బు తీసుకువస్తే సరిపోతుంది అనే విషయం గురించి ప్రభుత్వం తీవ్రంగా ఆలోచన చేయాలి ఇది పశుగ్రాసానికి సంబంధించిన సమస్య. అంతకంటే ముఖ్యమైనది త్రాగునీటి సమస్య. ఈ సమస్యగురించి రాఘవరెడ్డిగారు, శాసన సభ్యులు బ్లాకుస్థాయిలో మీటింగులలో అయితేనేమి, జిల్లాపరిషత్తు మీటింగులలో అయితేనేమి చెప్పడము జరుగుతూ ఉంది. దీనిగురించి మేము చెప్పినంత తీవ్రంగా ఈ ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నదా లేదా అనే ఒక అనుమానం రాకమానదు. కడప, అనంతపురం, చిత్తూరుజిల్లాలలో-- నాకు తెలిసినంతవరకు శాసన సభ్యులు మేమంతా మాట్లాడుకుంటూ ఉంటే- నూటికి 80 గ్రామాలు త్రాగే నీరు లేక బాధపడుతున్నట్లు తెలుస్తోంది రిగ్సు వేసి బోర్ పాయింట్సు వేయాలంటే అక్కడ 100, 150 అడుగులు మాత్రమే చేస్తుంటే నీరు ఇంకా క్రిందికి అంటే 200 అడుగులవరకు పోతూ ఉంది. మా జిల్లాలలో సప్లయి చేసిన బోర్స్ ఈ పరిస్థితిని ఎదుర్కోలేవని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విపరీతమైన సమస్యను ఎదుర్కోవాలంటే మిలటరీ డిపార్టుమెంటులో ఉన్న స్పెషల్ బోర్స్- అని డీప్ వెల్ బోర్స్ 200, 300 అడుగులు బోర్ చేయగలవి ఉన్నాయని మాకు తెలిసింది. కాబట్టి వెంటనే ప్రభుత్వం వాటిని తీసుకొని ప్రతి జిల్లాకు కనీసం 20 సప్లయి చేస్తే, ప్రతి సమితికి రెండు వస్తాయి, అలా ఇవ్వాలని నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఇవి ఇవ్వకపోతే ఇది మార్చి నెల, మార్చి ఏప్రిల్ ఏదో రకంగా సర్దుబాటు ఉంటుంది. కాని మే నెల వచ్చేసరికి ఈ త్రాగు నీరు లేక చచ్చిపోయినారు అనే వార్తలు వస్తాయేమో, అటువంటి వార్తలు వచ్చినా మనము ఆశ్చర్యము, ఆందోళన పడవలసిన అవసరం లేదు. ఇప్పటినుంచే ఈ కార్యక్రమం యుద్ధప్రాతిపదిక మీద చేయవలసిన అవసరం ఉంది. త్రాగడానికి నీరు కల్పించలేకపోతే, ఇవ్వలేకపోతే మనము ప్రభుత్వములో ఉండి ప్రజలకు ఏమిటి చేస్తామని నేను ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను 200 బోర్స్ 20 × 10...200- అవి ఏ డిపార్టుమెంటులో ఉన్నా ప్రభుత్వం తీవ్రమైన కృషి చేసి తీసుకోవాలి. ఇవి లేకపోతే మరి ఏ రకమైన పరిస్థితి వస్తుందో, ఏ రకమైన ఆందోళనలు బయలుదేరతాయో, మా శాసనసభ్యులు నియోజక వర్గాలకు వెళ్ళే పరిస్థితి వస్తుందా అనేది నాకు మాత్రం తెలియడం లేదు. మా శాసనసభ నియోజకవర్గాలకు వెళ్ళవలసిన అవసరం లేదా, కేవలం హైదరాబాదులో కూర్చుంటే-ఎసి రూమ్స్ ఉన్నాయనో లేకపోతే కనీసం యం యల్ ఏ. క్వార్టర్సులో ఉంటే మంచినీళ్లు దొరుకుతాయి. అంటే నాకు అభ్యంతరము లేదు. తరువాత పార్టీ రూపంగా, శాసనసభ సభ్యత్వం రూపములో వారికి చెప్పుకొనే పరిస్థితి మాత్రము ఉండదని నేను ఈ శాసనసభ ద్వారా, మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి విన్నవించుకుంటున్నాను. 5-30 p.m.

త్రాగునీటి పరిస్థితి ఇలా ఉంటే ఇరిగేషన్ వెల్స్‌లో నీరు ఉందా, దానికి ఏమి చేయాలనే ఈ శాసనసభలో ఇంతకు ముందే అనేక సందర్భాలలో చెప్పాము. అక్కడ ఉండేటటువంటి ఇరిగేషన్ వెల్స్‌లో ఇన్‌వెల్ బోర్స్ వెయ్యవలసిన అవసరం ఉంది. వాటిని ఇరిగేషన్ డెవలప్‌మెంటు కార్పొరేషన్ ద్వారా సప్లయి చేయిస్తే మేము అగ్రికల్చరల్ డెవలప్‌మెంట్ బ్యాంకు లోన్స్ తీసుకొని, ఆ లోన్స్ వారికే కట్టి ఇరిగేషన్ వెల్స్ డీపెన్ చేసుకుంటామని అంటే దాని గురించి పట్టించుకొన్న పాపాన పోలేదు. ఇరిగేషన్ వెల్స్ క్రింద ఒక్కొక్క దాని క్రింద 5, 6 ఎకరాలు సాగ చేసుకుందామన్నా అవకాశం లేదు. దానివల్ల సబ్‌సాయిల్ వాటర్ లేదు త్రాగే దానికి నీరు లేద కనీసం బావి క్రింద పండించుకుందామన్నా నీళ్లు లేవు, పశువులకు గ్రాసము లేదు. ఇటువంటి కరువు చాలా దారుణం ఇంతకు ముందు ఎన్నడూ ఇటువంటి కరువు రాలేదు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం ద్వారా కొన్ని సహాయక కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరిగింది, లేదని చెప్పడానికి వీలులేదు. ప్రభుత్వం వారు వారికి ఉన్న వనరుల పరిధిలో కొన్ని కార్యక్రమాలు ఇచ్చారు. అవి ఎంతవరకు మనము ఇవ్వగలిగాము, ఎంతవరకు ప్రజలను తృప్తిపరచగలిగాము అనేది చూడాలి. యన్.ఆర్.ఇ.పి. ప్రోగ్రాము ఒకటి ఉంది దాని క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి 42 వేల టన్నుల ఆహార ధాన్యాలు, రు. 7 కోట్లు ఇవ్వడం జరిగింది వీటినైనా కనీసం ఈ దుర్భిక్ష ప్రాంతాలలో ఖర్చు పెడితే బాగుంటుంది అంటే మిగతా ప్రాంతాల వారు కూడా వీటిలో భాగానికి వచ్చారు. అన్ని జిల్లాల వారు. కనీసం ఈ 42 వేల టన్నుల ఆహారధాన్యం. రు. 7 కోట్లు దుర్భిక్ష ప్రాంతానికి కేటాయించే మార్గమైనా చూడవలసిందిగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను...

(బెల్)

కొంచెము టైము ఎక్కువ కావాలి, పనులు జరిగినా జరక్కపోయినా చెప్పుకొనే దానికైనా అవకాశం ఉంటుంది. ఈనాడు వచ్చిన ఫండ్స్ రెండు బ్యాచిలలో రిలీజ్ చేయడం జరిగింది. అయితే దురదృష్టకరమైన విషయం ఏమిటంటే రెండోసారి డబ్బు ఇచ్చేటప్పుడు మొదట ఇచ్చిన డబ్బును అందులోనుంచి మినహాయించారు. దానికి ఒక ఉదాహరణ చెపుతాను. మైనర్ ఇరిగేషన్ కోసం సెకండ్ కోటాలో 50 లక్షలు ఇచ్చామని చెప్పారు, ఆ తరువాత ఇచ్చిన ఆర్డరులో ఏమన్నారు అంటే మొదట ఇచ్చిన 23 లక్షలను అందులోనుండి మినహాయించి 27 లక్షలు మాత్రమే మీరు తీసుకోవాలి అన్నారు. ఇప్పుడు 27 లక్షలే తీసుకోమ్మంటున్నారు అంటే మొదట ఇచ్చింది 23 లక్షలు, ఇప్పుడు ఇచ్చింది 27 లక్షలు. ఈ రెండూ కలిపి 50 లక్షలు అవుతుంది. రెండవ దఫా 50 లక్షలు ఇచ్చిన డబ్బును కూడా దానిలో భాగం చేస్తే ఏ విధంగా మైనర్ ఇరిగేషన్ పనులు జరుగుతాయి? ఈనాడు మనము దేశంలోనూ, మన రాష్ట్రంలో తరచుగా కరువు ఏర్పడే జిల్లాలలోనూ శాశ్వత కరువు నివారణ ఈ మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు చేపట్టడం ద్వారానే జరుగుతుందన్నప్పుడు ఇచ్చిన డబ్బులో కూడా ఈ విధంగా మినహాయింపులు చేస్తే ఏ పనులూ చేపట్టలేని పరిస్థితిలో వున్నామని మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పటికయినా

ఆ ఆర్డర్స్‌ను పునఃపరిశీలించి ఇప్పుడు ఇచ్చిన 60 లక్ష డబ్బును తిరిగి కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు వుండే పరిస్థితిలో కరవు పనులు ఏ విధంగా జరుగుతున్నాయన్న విషయం చెప్పాను. ఇకపోతే ఇప్పుడు చేపట్టిన కరువు పనుల విషయం చాలా విచిత్రంగా వుంది. పనులు మొదలుపెట్టిన నెలరోజుల లోపలనే ఆ పనులను నిలిపివేయవలసిందని కొన్ని ఆర్డర్స్ వస్తున్నాయి. అసలు ఏ పనులు ఏ స్టేజ్‌లో వున్నాయి, పనులు మొదలుపెట్టి ఎంత కాలమైంది, ఎంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టాలి అనే విషయాలే తెలలేదు. అటువంటప్పుడు పనులు మొదలుపెట్టారో లేదో వాటిని నిలిపివేయమని ఆర్డర్స్ ఇస్తే కరువును ఏ రకంగా ఎదుర్కోవాలి? సీజన్ వచ్చేవరకు ఇంకో ఆరు నెలలపాటు ఈ కరువులోనే వుండాలి. అందువల్ల ఈ కరువును ఎదుర్కోవడానికి ఎంత డబ్బు అవసరమైనాసరే ప్రభుత్వం తప్పకుండా కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. ఇదేమో తాత్కాలిక కార్యక్రమం. ఇక పోతే శాశ్వతమైన కరువు నివారణ పథకం వుంది. అది ఏమిటంటే కృష్ణా జలాలను రాయలసీమకు మళ్ళించే పథకం దానిగురించి పోయినసారి సమావేశాలలో ఇదే అధ్యక్షులవారు అధ్యక్షస్థానంలో వుండగా డిస్కషన్ అలా చేసారు. దాని గురించి చెప్పడానికి ఇదే సరయిన సమయమని నేను అనుకొంటున్నాను. రాయలసీమకు కృష్ణాజలాలను ఇవ్వాలనే విషయం ఈనాటిది కాదు. గత వంద సంవత్సరాలుగా వుంది. ఆనాడు వుండే రాజకీయనాయకులు కూడా కోరుతుండేవారు. దీనిగురించి వివరంగా చెప్పేముందు మీకొక విషయం చెప్పాలి. రాయలసీమకు కృష్ణా నదీ జలాలను ఇవ్వాలని కోరడం ప్రాంతీయ దురభిమానాలను. ప్రాంతీయతత్వాలనూ రెచ్చగొట్టడం మా అభిప్రాయం కాదు. రాయలసీమ ప్రాంతం అనాదిగా కరువు కాటకాలకు గురి అవుతున్న విషయం సర్వవిదితమే. దాదాపు ఒక శతాబ్దంగా కృష్ణా జలాలను రాయలసీమకు ఇవ్వాలని అడుగుతున్న విషయం కూడా అందరికీ తెలుసు. ఈనాడు క్రొత్తగా తలఎత్తలేదు. మా వాటాను మాకు ఇవ్వమని అడిగితే మేమేదో తప్పు చేసినట్లుగా భావించడం చాలా దురదృష్టకరమైన విషయమని మనవిచేస్తున్నాను. మాకు ఇవ్వమని అడగడానికి మాకు హక్కు లేదా? హక్కులేని దానిగురించి మేము అడుగుతున్నామా అని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు మేము అడిగిన తరువాత ఇంకొకళ్ళు కూడా అడిగితే తప్పులేదు. ఎవరికి రావలసింది వాళ్ళు తీసుకోవచ్చు. రాష్ట్రం మొత్తంమీద అన్ని రాష్ట్రాలూ అన్ని విధాలుగా అభివృద్ధిలోకి రావలసిందే. కాని అభివృద్ధి లోకి వచ్చేవారు అభివృద్ధిలోకి వస్తే అడుగునపడివున్న వాళ్ళు అలాగే అడుగున వుండిపోవాలని శాశ్వతమైన కార్యక్రమం ఏదైనా వుందేమోనాకు తెలియదు. ఈనాడు విచిత్రకరమైన పరిస్థితిలో ఉన్నాం. ఒక మామూలు వ్యక్తి అక్కడ నిరాహార దీక్ష చేస్తుంటే శాసనసభ్యులందరూ ఇక్కడ కూర్చొని మాట్లాడుతుంటే దానికి ఎంతవరకు ఔచిత్యంవుంది. ప్రభుత్వం అతనిగురించి పట్టించుకొనే పరిస్థితిలో లేదు. ఇక్కడ మంత్రిగారైన సుధాకరరావుగారు మాట్లాడుతూ తాను ఒక ప్రాంతం గురించి హామీ ఇస్తే ఇంకొక ప్రాంతం వారు చెడుగా తీసుకొనడానికి అవకాశం వుందని చెప్పారు. అది దురదృష్టకరమైన విషయం. 5-10 p.m.

ఈనాడు మేము క్రొత్తగా అడుగుతున్నామా. ఈనాడేకాదు ప్రతి శాసన సభ సమావేశంలోనూ దీని గురించి చర్చ జరుగుతోంది. రాయలసీమకు కృష్ణానది జలాలు ఇవ్వాలని చెన్నారెడ్డిగారి ప్రభుత్వం వున్నప్పుడు కూడా అనేక సమావేశాల్లో మాట్లాడడం జరిగింది. కుడి కాలువకు సి. డబ్ల్యు. పి. సి. క్లియరెన్సు దాదాపు వస్తుందని తెలిసింది. జూరాలకు వేసినపుడు ఆ రైటు వే చానలుకు ఎందుకు ఫౌండేషను వేయలేదు ? అలా వేయకపోయినందునే ఈ అనుమానాలు తలెత్తడానికి అవకాశం వచ్చింది. జూరాలకు ఫౌండేషను స్టోను వేయించగలిగిన ప్రభుత్వం కుడి కాలువకు కూడా ఫౌండేషను స్టోన్ వేసినట్లయితే ఈనాడు ఈ ప్రమాదం వచ్చేదేకాదు, సంజీవరెడ్డిగారు నిరాహారదీక్షకు కూర్చుండేవాడే కాదు. కాబట్టి ప్రభుత్వాన్ని కోరేది ఏమిటంటే వెంటనే అక్కడ రైట్ సైడ్ ఛానల్ కు, లెఫ్టు బ్రాంచ్ కెనాల్ కు ఫౌండేషన్ స్టోన్ వేయించాలి, రాయలసీమ ప్రాంతాన్ని కరువు బారినుండి తప్పించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సి. వి. శేషారెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈనాడు రాష్ట్రం తీవ్ర అనావృష్టికి గురై రాష్ట్రంలోని చాలా ప్రాంతాలను కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించడం మనందరికీ తెలుసు. ముఖ్యంగా రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాంతాలను గురించి మాట్లాడేప్పుడు ఆ ప్రక్కనే వున్న నెల్లూరు జిల్లాను గురించి చెప్పడం మిత్రులు మరచిపోతున్నారేమో. ఈనాడు నెల్లూరు జిల్లాలోని అన్ని తాలూకాలలోనూ కరువు పరిస్థితి నెలకొని వుంది, అక్కడ త్రాగడానికి మంచినీరుకూడా లేని పరిస్థితి వుంది. ఇకపోతే నెల్లూరు తాలూకాలో ఏ కొద్ది భాగంలోనో ఫిల్టర్ పాయింట్ లో నీళ్లుండి ఏ వంద ఎకరాల్లోనో, 200 ఎకరాల్లోనో పండితే దానిని డెల్టా ప్రాంతంగా కూడా కొంత మంది మిత్రులు పరిగణిస్తుంటారు. నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటే నవంబరు డిసెంబరు నెలలలో పడిన కొద్దిపాటి వర్షంవల్ల కొంత నారు వేయడం జరిగింది. అందులోనూ ఎకరాకు 6 వందలు, 7 వందలు రూ.లు ఖర్చుపెట్టి నారు వేసిన పేద రైతులు ఈనాడు నారు ఎండిపోయినమూలంగా మలమల మాడిపోతుంటే మూలిగే నక్కపై తాడిపండు పడ్డట్లుగా వుంది వారి పరిస్థితి. ముఖ్యంగా మే నెలలో సంభవించిన తుఫానుకు గురి అయిన పేద రైతులు ఈనాడు ఎకరాకు 6, 7 వందలు ఖర్చుపెట్టి నారుపోస్తే మొత్తం పైర్లు ఎండిపోవడం జరిగింది. ఈనాడు జిల్లాలో పశుగ్రాసం లేక అనేక వేల పశువులను ఎక్కడికక్కడే మార్కెట్లో అమ్ముకోవడం జరుగుతోంది. జాగా సీ ఫుడ్స్ కంపెనీ అనేది ఇదివరకు రొయ్యలు మొదలైనవి ఎగుమతి చేసేది, ఇప్పుడు ఆ కంపెనీ మాంసం ఎక్స్‌పోర్టు చేసే బిజినెస్ పెట్టి అక్కడికక్కడే పశువులను కొని ప్రతి రోజూ వందలాది పశువులను మద్రాసుకు పంపుతున్నారు. పశుగ్రాసం లేదు. బక్కచిక్కిన రైతు ఈ కరువు పరిస్థితులలో తన పొట్టనే నింపుకోలేని పరిస్థితులలో తన ప్రక్కనే వున్న పశువులకు పశుగ్రాసం వేయలేక నానా ఇబ్బందులు ఎదుర్కొనే పరిస్థితి వుంది. ఈ సంవత్సరం నీటి ఎద్దడి విపరీతంగా వుంది. కేవలం 6 రిగ్గులు మాత్రమే జిల్లాలో పని చేస్తున్నాయి. ఆ విధంగా 6 రిగ్గులు మాత్రమే పనిచేస్తే ఏ విధంగా విషమ పరిస్థితిని ఎదుర్కొంటారు ? కాబట్టి రిగ్గులను ఎక్కువ చేసి

మంచినీటి ఎద్దడిని తగ్గించాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. ఇకపోతే వాటర్ టేబుల్ తగ్గిపోయినందున పోయిన సంవత్సరం వేసిన ఫిల్టర్ పాయింట్స్‌లో, బోర్ వెల్స్‌లో, మంచినీటి బావుల్లో కూడా నీరు దొరకడంలేదు. అందువలన ఇదివరకు చేసిన పనులు కూడా ఫలించేటట్లు లేవు. ఇటువంటి ప్రమాదాన్ని ఎదుర్కొనడానికి ప్రతి గ్రామానికి కూడా మంచినీటి సౌకర్యాలు కల్పించవలసిన విధిమ పరిస్థితి వుంది. ఇకపోతే నీటివసరుకు సంబంధించి మైనర్ ఇరిగేషన్ ఫండ్స్ అలాట్ చేస్తున్నారు. డెల్టా ప్రాంతంలో ఏ పని లేకుండా కూలీలు బాధ పడుతుంటే మైనర్ ఇరిగేషన్ ఫండ్స్ చెరువుల రిపేరుకు మాత్రమే సరిపోతాయని ప్రభుత్వ లోని అధికారులు చెప్తున్నారు. డెల్టా ప్రాంతంలో అనేక సంవత్సరాలనాడు త్రవ్విన కాలువలను మాడర్నైజ్ చేయడానికి ఒక డిపార్టుమెంటు కూడా వుంది కాని ఏ ఫండ్స్ లేనందువల్ల ఏ పనీ చేయలేని స్థితిలో ఆ డిపార్టుమెంటు వున్నది. మనవిచేస్తున్నాను. కాబట్టి మాడర్నైజేషన్ కోసం ఫండ్స్ ఎలాట్ చేసి కాలువలను రిపేర్ చేయించాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. ఇకపోతే ఎక్కువ రిగ్గులు ఏర్పాటు చేస్తే తప్ప నీటి ఎద్దడిని ఎదుర్కొనలేని పరిస్థితి వుంది కాబట్టి ఎక్కువ రిగ్గులు వేయాలని కోరుతున్నాను. పల్లె ప్రాంతాలలోనే కాకుండా నెల్లూరు, కావలి, గూడూరు మునిసిపల్ ఏరియాలలో కూడా నీటి ఎద్దడి ఎక్కువగా వుంది. కాబట్టి ఆ ప్రాంతాలలో కూడా నీటి వసతి కల్పించాలని కోరుతున్నాను. ఇకపోతే శాశ్వత కరువు నివారణకుగాను నెల్లూరు జిల్లాకు కృష్ణా జలాలను ఇస్తే తప్ప లాభం లేదు. ఎన్ని కోట్లు పెట్టి సోమశిల ప్రాజెక్టును కట్టినా అది నీళ్ళులేని ప్రాజెక్టే అవుతుంది. శ్రీబాగ్ ఒడంబడికలో కూడా నెల్లూరు వుంది. రాయలసీమతోపాటు నెల్లూరును కూడా లెక్కలోకి తీసుకొని నెల్లూరు జిల్లాకు కూడా కృష్ణా జలాలను మళ్ళించాలని నేను ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. ఇకపోతే కరువు ప్రాంతాలకు అలాట్ చేసిన డబ్బులు ప్రభుత్వం వారు ఇటీవలే విత్‌డ్రా చేస్తున్నారు. ఇది మంచి పద్ధతి కాదు. కరువుకాటకాలకు గురి అవుతున్న ప్రజానీకానికి మనం సహాయం చేయాలి. ప్రజానీకం అగచాట్లలో వున్నప్పుడు ఆ ఫండ్స్ అందరూ సమానంగా పంచుకోవాలనడం భావ్యం కాదు. శాసనసభలోని మిత్రులు, మంత్రివర్యులు కూడా ఈ విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి కరువుతో బాధపడే తెలంగాణా, రాయలసీమ ప్రాంతాలను, అదే విధంగా నెల్లూరు, ఒంగోలులను కాపాడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి వుందని మనవిచేస్తూ నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు కృతజ్ఞత తెలియజేస్తూ సెలవుతీసుకొంటున్నాను. 5-20 p.m.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :—అధ్యక్షా, రాయలసీమ, మహబూబ్‌నగర్‌లో తీవ్రమైన దుర్భర పరిస్థితులు ఏర్పడిన సంగతి మన అందరికి తెలుసు. మెదక్, రంగారెడ్డి జిల్లా, ఆదిలాబాద్ కరీంనగర్‌లలో కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడిన సంగతి మన అందరకు తెలిసివున్న విషయం. ఈ నాడు యింత తీవ్రంగా కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడ్డప్పుడు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క రిక్వెస్ట్‌పైన కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క కరువు పరిశీలన బృందం మన రాష్ట్రాన్ని దర్శించడం జరిగింది. ఎక్కడైతే

తీవ్ర పరిస్థితులు ఉన్నాయో ఆ ప్రాంతాలు దర్శించారు. దర్శించిన తరువాత వారు 220 లక్షల రూపాయలు రిలీజ్ చేశారు. ఇంత తీవ్రమైన కరువు పరిస్థితులు ఉన్నప్పుడు ఈ నాడు శాశ్వత కరువు నివారణ పథకాలు చేపట్టే బదులు పారుపోతు విధానం చేపట్టారు. నామ మాత్రం డబ్బు రిలీజ్ చేశారు. దీనివల్ల కరువు పరిస్థితులు ఎదుర్కొంటామా? కరువు నివారణ చేస్తామంటే సాధ్యమయ్యేది కాదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా సెంట్రల్ ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చి, వారి మీద ఒత్తిడి చేయాలి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడ 100 కోట్ల రూపాయలు రికమెండ్ చేశారు. 200 కోట్ల రూపాయలు అయితే శాశ్వత కరువు నివారణ పథకం సంపూర్ణంగా నెరవేర్చగలుగుతాము. ఈ నాడు పరిస్థితి చాల అధ్వాన్నంగా ఉన్నది. మెదక్ జిలాలో 8 తాలూకాలు ప్రకటించారు. మూడు తాలూకాలు సస్యశ్యామలంగా ఉన్నట్లుగా, కరువు లేనట్లుగా ప్రకటించడం జరిగింది? మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో మహారాష్ట్రలో అధికంగా వర్షం పడింది కాబట్టి, మైసూర్‌లో వర్షం పడింది కాబట్టి మెదక్ ప్రాంతంలో పంటలు పండినాయి. జోగిపేట చూశాను. నారాయణఖేడ్ అయిన నర్సంపేట చూశాను. వర్షాధారంపైన ఉన్నవి కనుక మామూలుగా కరువు ప్రాంతంగా లెక్క వేశారు. వర్షం పడితే ఆ ఏరియాస్ సేద్యం అయినాయని, సస్యశ్యామలంగా ఉన్నాయని లెక్క వేశారు. ఇది వాస్తవం కాదు. ఈ సారే కాదు. గత సంవత్సరం కూడ కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. నల్గొండ చూసినా, మహబూబ్‌నగర్ చూసినా, మెదక్ చూసినా, రాయలసీమ చూసినా, తీవ్రమైన కరువు పరిస్థితులు ఉన్నాయి. వరసగా కరువు పరిస్థితులు వస్తున్నాయి. గత సంవత్సరం కూడ ఈ కరువు పరిస్థితులకు విడుదల అయిన డబ్బుతో పనులు మొదలు పెట్టాము. ఆ పనులు పూర్తి చేసేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దగ్గర డబ్బులు, కేంద్ర ప్రభుత్వం రిలీజ్ చేసిన డబ్బులు సరిపోవు. ఏ ప్రాంతంలో కరువు పనులు ఉన్నాయో వాటిని పూర్తి చేయుటకు ఈ డబ్బు సరిపోదు అని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ నాడు కరువు పరిస్థితులు ఉన్నాయి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ నాడు జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి పథకం జోడించి సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ రిలీజ్ చేసిన డబ్బును 20 కోట్ల రూపాయలు జమ చేసి కరువు ఎక్కడ వున్నదో అక్కడ యిస్తామని ప్రకటించారు. ఈ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి పథకం అన్ని ప్రాంతాలకు చెందవలసినది. కరువును జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి పథకంలో పెట్టడం సరైన సంగతి కాదు. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి నచ్చచెప్పి, కేంద్రప్రభుత్వముతో ఫైట్ చేసి జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి పథకం క్రింద రిలీజ్ చేసిన ధనాన్ని దానికే వినియోగించాలి. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి పథకం క్రింద వచ్చే 20 లక్షల రూపాయలు కరువు ప్రాంతాలకు వచ్చే రెండు కోట్ల రూపాయలతో కరువును ఎదుర్కొంటాము అని రాష్ట్రప్రభుత్వం అనుకుంటే అది సరైనది కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

ఈ నాడు మంచినీటి కొరత తీవ్రంగా వున్నది. మెదక్‌లో మంచినీటి కరువు తీవ్రంగా వున్నది. బోరింగ్స్ వున్నాయి. రెండు మెషిన్స్ ఉన్నాయి. అన్ని మెషిన్స్ కరువు ప్రాంతాలకు తీసుకుపోయారు. దానికి నాకు వ్యతిరేకత లేదు. ఎక్కడ కరువు పరిస్థితులు ఉన్నాయో అక్కడ బోరింగ్స్ యివ్వండి

మెదక్ జిల్లాలో 8, 10 తాలూకాలకు రెండు బోరింగ్సు పెట్టి మంచి నీళ్లు సప్లయి చేస్తాము అంటే సాధ్యమయ్యే పనికాదు. అదనంగా బోరింగ్సు కేటాయించవలసిన అవసరం వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. మెదకులో రిలీజ్ చేసిన డబ్బు ఒక కోటి రూపాయలు మాత్రమే, ఆ కోటి రూపాయలతో 8 తాలూకాలలో కరువును ఎదుర్కోవాలి. దీనితో కరువు పరిస్థితులు మనం ఎదుర్కొంటాము అంటే అది సాధ్యమయ్యే పనికాదు పత్రికలలో చూశాను. రెవెన్యూ మంత్రిగారు కేంద్ర ప్రభుత్వంతో మాట్లాడినట్లు, సెప్టెంబరులో కేంద్ర ప్రభుత్వం పరిశీలన చేసేటందుకు వస్తుందని అనుకుంటున్నారు. ఈనాడు శాశ్వత కరువు నివారణ పథకం గురించి ఆలోచించాలి. పోతపాలు పోసే విధానం నుంచి సాధ్యమయ్యేది కాదు. ఈ నాడు రాయలసీమ కరువును నిర్మూలించాలి. మహబూబ్ నగర్ వున్నది. నల్గొండ వున్నది. ఈ నాడు అక్కడ కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడుతూ వున్నాయి. ప్రతిసారి దానికి అదనంగా డబ్బులు కేటాయించాలి. ఇప్పటికే ఈ సమస్య విఫలం అయింది ఏదో చేస్తారనే ఆశ ఈనాడు వున్నది, అది మన అందరి సమస్య. రాజకీయ సమస్య కాదు. అన్ని పార్టీల సమస్య. అందరు కూడ సమైక్యంగా కరువు పరిస్థితిని ఎదుర్కొనేటందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి డబ్బును రాబట్టుకొనేందుకు మన మందరం తీవ్ర పోరాటం చేయాలి. అని మనవి చేస్తూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. పమరసింహారెడ్డి (గద్వాల్):—అధ్యక్షా, తీవ్రమైన కరువు పరిస్థితుల గురించి సోదర సభ్యులు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలతో ఏకీభవిస్తూ ముఖ్యంగా గౌరవనీయులైన రెవెన్యూ శాఖామాత్యులు ఈ సభలో యింతకు మునుపు చెప్పిన విషయం ఒకటి గుర్తుకు వస్తున్నది. ఎవరు ఎక్కువ అరుస్తారో, ఎవరు ఎక్కువగా కరువు అని గోల చేస్తారో వారికి కరువు లేకున్నా కూడా నిజంగా డిజర్వింగ్ వారు నష్టపడుతున్నారు అది చేయవద్దు అని రెవెన్యూ శాఖామాత్యులు గారు చాల చక్కగా చెప్పారు. ఈనాడు పరిస్థితి కొంతవరకు ఏర్పడిందని మనవిచేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రంలో రెయిన్ ఫాల్ సౌత్ వెస్టు మాన్సూన్ వున్నాయి. పర్సంటేజ్ ఆఫ్ రెయిన్ ఫాల్ చూస్తే తెలంగాణ జిల్లాలలో జూన్, జూలై మాసాలలో 25 పర్సంట్ డెఫిసిట్ వున్నది. నార్తు ఈస్టు మాన్సూన్ చూస్తే తెలంగాణ జిల్లాలలో 88 పర్సెంట్ డెఫిసిట్ ఓవర్ నార్మల్ రెయిన్ ఫాల్ వున్నది ఇంత అధ్వాన్న పరిస్థితిలో రెయిన్ ఫాల్ వుంటే అక్కడ ప్రజలు నానా ఇబ్బందులకు గురి అవుతూ వేరే ప్రాంతాలకు పనులు వెదుకుకుంటూ తరలిపోతున్నారు. మనుష్యుల పరిస్థితి ఈ విధంగా వున్నది. పశువుల పరిస్థితి చూస్తే నేషనల్ హైవే నం. 7 మీద చూస్తే పల్లెల నుంచి హైదరాబాద్ పట్టణానికి మందలు మందలుగా స్లాటర్ హౌస్ కు తోలుకు వస్తున్న పశువులు కనిపిస్తూ వుంటాయి. ప్రభుత్వం వారు కొన్ని చర్యలు తీసుకొన్నారు. వనరుల పరిధిలో తీసుకోవడం జరిగింది. ఏదో కన్నీళ్లు తుడవడమేగాని శాశ్వతంగా వనరుల సమస్య తీసుకోలేదని చెపుతున్నాను.

5.30 p.m. ఈనాడు మొత్తం 14 జిల్లాలలో కరువు పరిస్థితి ఏర్పడిందని ప్రభుత్వం యొక్క రిపోర్ట్సు చూసినా తెలుస్తుంది. ఇందులో, మా తెలంగాణా జిల్లాలలో యీ కరువు పరిస్థితికి సంబంధించి ఎంత ఖర్చుపెట్టబడింది యింతవరకు అనే విషయం పరిశీలిస్తే, ఒక విషయం మాకు గుర్తుకు వస్తున్నది. నైజాం పరిపాలనలో యీ ప్రాంత ప్రజలు ఎంతో నిరంకుశ పాలనకు లోనై నానా అవస్థలూపడ్డారు? అనేక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు అప్పుడు కుంటుపడి, ఎంతో పెదరికంలో మగ్గిపోయారు; ఆ తరువాతనైనా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు పెద్దయెత్తున జరుగుతాయని ఆశించారు, కాని, యీ ఫిగర్సు చూస్తుంటే మాత్రం చాలా బాధ కలుగుతుంది. మొత్తం యీ 14 జిల్లాలకు సంబధించి చూపిన ఫిగరు 2,371 లక్షలు, డ్రాట్‌కు సంబధించి ఇంత ఖర్చుపెట్టినట్లు తెలుపుతున్నారు. దీనిలో ఎంతో తీవ్ర పరిస్థితి వున్న యీ ప్రాంతంలో 8062.52 లక్షలు మాత్రం అంటె వన్ థర్డ్ మాత్రమే ఖర్చుపెట్టారు. కొన్ని ప్రదేశాలలో, యిక్కడ, భార్యల మంగళసూత్రాలు కూడా అమ్ముకుని బస్సు చార్జీలు ఏర్పాటు చేసుకుని పరిస్థితి ఉన్నది, ఇటువంటి ప్రాంతంలో వన్ థర్డు మాత్రమే ఖర్చుపెట్టారంటె ఏమనుకోవాలి? ఈ విధంగా యీ ప్రాంతంలో అభివృది కార్యాక్రమాలకు సంబంధించి తక్కువ ఖర్చుపెట్టడం ఒక విధమైన సెంటిమెంట్ యాజిటేషన్ రావడం జరిగింది. మళ్ళీ ఆ పరిస్థితి దారి తీయకుండా వుండాలంటే యీ ప్రాంత ప్రజలను సంతృప్తి పరచే విధంగా పెద్దయెత్తున అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టాలని నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను.

ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయ్ విషయమున్నది. ఈ మధ్యనే మా జిల్లాలో దీనికి సంబంధించిన శాఖామాత్యులు పర్యటించి, అధికార అనధికారులతో మొన్న శుక్రవారం నాడే-ఏర్పాటు చేశారు; దాదాపు ఆ నాటి రాత్రి అయిదు గంటల సేపు ఆ సమావేశం జరిగింది. ఆ జిల్లా ఏ విధంగా వుందో ఆ నాటి చర్చలలో మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చింది. మంత్రిగారినుండి, దానికి సంబంధించి రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత, రెవిన్యూశాఖామంత్రి గారు తక్షణమే అవసరమైన చర్యలు తీసుకోవలసిన పరిస్థితి ఎంత అయినా ఉన్నదని నేను మీ ద్వారా వారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. నా తాలూకాలో ధారూర్ అనే గ్రామం ఉంది. అక్కడ 1977వ సంవత్సరంలో రక్షిత నీటి సరఫరా పథకాన్నొకదాన్ని మంజూరుచేశారు. ఈ నాటి వరకు ఆ పథకాన్ని కంప్లీట్ చేయడానికి తగిన నిధులు లేకపోవడం వల్ల ఆ కార్యక్రమం పూర్తి కాలేదు. నేను నిన్న ఆ గ్రామానికి పోయి చూశాను. ఆ గ్రామంలో ఒక గుంటలో నుండి జనం గిన్నెలతో నీళ్ళు తోడుకుని బిందెలు నింపుకుని మోసుకుపోతున్నారు. ఈ విధమైన పరిస్థితి నా నియోజక వర్గంలో చాలా గ్రామాలలో వుంది. ఇంకో పెద్ద గ్రామం-అరగిడ్డ. బయటి వారెవరు ఆ గ్రామానికి పోయినా నీళ్ళు త్రాగి రాలేదు, కారణం అక్కడ నీళ్ళు దొరకవు గ్రామం బయట ఒక చెరువులో ఒక చిన్న గుంట వున్నది. ఆ చిన్న చెలమలో కుక్కలు, ఎద్దులు నీళ్ళు త్రాగుతూ ఉంటాయి. ఎవరెవరుచేసే పనులు వారు చేస్తూ వుంటారు. బిందెలతో తోడుకొని ఆ నీటినే అక్కడి వారు త్రాగుతూ

ఉంటారు. ఈ విధంగా వుంది అక్కడి పరిస్థితి. మా ప్రాంతంలో సెప్టెంబరు మాసం నుంచే మంచినీటి ఎద్దడి ప్రారంభం అయింది. ఇప్పుడు మార్చిలో యీ అధ్వాన్న పరిస్థితి వున్నది. మే మాసంలో పరిస్థితి ఎలా వుంటుందో తలుచుకుంటేనే చాలా భయంకరంగా, బాధాకరంగా వుంది. ఈ పరిస్థితిని ఎదుర్కొనడానికి ఏమీ చర్యలు తీసుకోవాలనుకుంటున్నారు? ఈ పరిస్థితిని ఎదుర్కోవాలంటే—ప్రతి సమితి హెడ్ క్వార్టర్సులో, ప్రతి తాలూకాలో ఒక రిగ్గును ఏర్పాటుచేసి, పది నిమిషాల నోటీసుతో విలేజెస్‌కు మూవ్ చెయ్యడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. అదేగాక, కొన్ని టాంకర్స్ ద్వారా మునిసిపాలిటీస్‌లో గాని, పంచాయితీ సమితి హెడ్ క్వార్టర్సులోగాని నీళ్ళు వుంచితే, యీ పీడిత ప్రాంత గ్రామాలకు ఒక అర్ధగంట నోటీసుతో నీళ్ళు తీసుకుపోవడానికి వీలుగా ఏర్పాటు చెయ్యాలని నేను సూచిస్తున్నాను.

ఇంక, ఫాడర్ సప్లయ్ గురించి — శ్రీశైలం ' నుంచి తెస్తున్నాం అంటున్నారు. ఈ గడ్డి పశువులు ఎంతవరకు తింటాయో కూడ ఈ ప్రాంతంలో విచారణ చెయ్యడం అవసరం. ట్రాన్స్‌పోర్టులో ఏమైనా కుంభకోణం జరుగుతున్నదేమో పరిశీలించడం అవసరం. శాశ్వత కరువు నివారణ ప్రాతిపదికపై యీ చర్యలు తీసుకోవాలి. రైతులను యీ పరిస్థితి నుంచి రక్షించడానికి లిబరల్‌గా షార్టు టర్మ్ లోన్స్, యితర క్రెడిట్ ఫెసిలిటీస్ కల్పించాలి. ఈ నాడు బ్యాంకర్స్ నాన్‌కోఆపరేటివ్ యాటిట్యూడ్‌ను ఎడాప్టు చేస్తున్నారు. ఈ గ్రామాలలో హరినామస్మరణ లాగా లోన్ నామ స్మరణ జరుగుతున్నది. బావులు త్రవ్వకోడానికి, లోతు చేసుకోవడానికి లోన్స్ యిప్పించండి, ఎద్దులబళ్లు లాక్కుని బ్రతుకుతాం అని అంటున్నారు. సమితి నుంచి అడిగితే బ్యాంకర్సు వైపు, బ్యాంకర్సు సమితివైపు చూపుతున్నారు. వీరిద్దరి మధ్య గ్రామస్థులు చెప్పులరిగేట్లు తిరుగుతున్నారు. ఈ బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థ సక్రమంగా పనిచేయ్యాలంటే వీటిని ప్రభుత్వ పరిధిలోకి – కంట్రోల్‌లోకి – కొంతవరకు తీసుకువచ్చి ప్రాపర్‌గా ఫంక్షన్ చేయించాలని మనవి చేస్తూ, మీరి అవకాశం నాకు కల్పించినందుకు తమకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వర్లు (వినుకొండ) :—అధ్యక్షా, ఈ మధ్యకాలంలో మన రాష్ట్రంలో ఎన్నడూ సంభవించనంత తీవ్ర కరువు పరిస్థితులు, అత్యధిక భాగంలో ఏర్పడిన ఈ సమయంలో యీ విషయమై మనం చర్చించుకుంటున్నాం, ముఖ్యంగా రాయలసీమ ప్రాంతంలో ప్రతి రెండు సంవత్సరాలకూ కరువు ఏర్పడడం అత్యంత సహజమైపోయింది. కరువు ఏర్పడినప్పుడు ఏదో తాత్కాలిక సహాయం గురించి ఆలోచిస్తున్నామే తప్ప శాశ్వత నివారణకు అవసరమైన చర్యల గురించి మనం ఆలోచించడం లేదు. కృష్ణా జిల్లా—ఇప్పుడు శ్రీశైలం కుడి కాల్వ నుంచి 19 టి.ఎం.సి. నీరు మళ్ళించి కర్నూలు, కడవ జిల్లాలలో వ్యవసాయానికి నీటిపారుదల గురించి ఆలోచిస్తున్నాం గాని, ఒకప్పుడు 1951–52 లో కృష్ణా పెన్నార్ ప్రాజెక్టు ఇన్వెస్టిగేట్ చేశారు, ఆ నాడు సిద్దేశ్వరం డాం కట్టి, పెన్నను మళ్ళించి, రాయలసీమ నాలుగు జిల్లాలకు అత్యధికభాగం ఇరిగేట్

కావడానికి అవకాశం కల్పించాలని ఆలోచించడం జరిగింది. రాయలసీమ ప్రజల త్యాగాలవల్ల, ఆంధ్ర తెలంగాణా ప్రజలయొక్క కృషివల్ల నాగార్జునసాగర్ మనకు ఏర్పడింది. అయితే, ఆ సమయంలో రాయలసీమకు చాలా అన్యాయం జరిగింది. ఈ నాడు గోదావరి జలాలు కృష్ణకు మళ్లించి అయినాసరే, కృష్ణా నుంచి అత్యధికభాగం వాటా—నీరు, గోదావరి నుంచి మళ్ళించి అయినాసరే కృష్ణాజలాలు రాయలసీమకు మళ్ళించి యీ కరువు పరిస్థితిని శాశ్వతంగా నివారించాలి. తరువాత, గుంటూరు జిల్లాలో రాయలసీమకు ఆనుకుని వున్న అయిదు తాలూకాలు—వినుకొండ, ఈ పూరు, మాచెర్ల, గురజాల, చిలకలూరిపేట—నిరంతరం కరువుకు గురి అవుతున్నాయి. వర్షపాతం అక్కడ లేదు. మా జిల్లా మంత్రులు భవనం వెంకట్రాం గారు, ఎడ్లపాటి వెంకట్రావు గారు యీ ప్రాంతం పర్యటించి రిపోర్టు ప్రభుత్వానికి పంపించారు. ఈ తాలూకాల గురించి కలెక్టరు కూడ రెండు మూడుసార్లు రిపోర్టు పంపించారు. ఈ ప్రాంతం శాసన సభ్యులమంతా రెవిన్యూమంత్రి, ముఖ్యమంత్రి, చీఫ్ సెక్రెటరీ గార్లను కలిసి పరిస్థితి చెప్పుకున్నాము. ఇంతవరకు ఆ ఐదు తాలూకాలను కరువు తాలూకాలుగా ప్రకటించ లేదు. ఇప్పటికయినా ఆ విధంగా ప్రకటించి, తగిన న్యాయం చేకూర్చాలని, తక్కిన కరవు ప్రాంతాలలో వలె – శిస్తుమాఫీ,
5-40 p.m. తక్కావి రుణాల వసూలు వాయిదా, మొదలయిన సౌకర్యాలు యితర కరువు ప్రాంతాలలోవలె యిక్కడ కూడ కల్పించాలని మీ ద్వారా మనవి జేస్తున్నాను. మంచి నీటి సరఫరా విషయంలో మన ఆలోచనలు ఎట్లా ఉన్నాయంటే దాహం వేసినప్పుడు బావి త్రవ్వడానికి ప్రయత్నం చేసినట్లు ఉన్నాయి. ఎండా కాలంలో మంచి నీటి ఎద్దడి గురి అయ్యే ప్రాంతాలు మనకు ఎప్పుడూ ఉన్నాయి. వాటి విషయంలో డిసెంబరు నుంచి ప్రయత్నాలు ప్రారంభించి బోర్ వెల్సు వేయడం కాని బావులు లోతు చేయించడము వంటి పనులు ప్రారంభించే బదులు బాగా ఎండా కాలం వచ్చిన తరువాత పనులు ప్రారంభించే సరికి ఉన్న రిగ్గులు సరిపోక పోవడం వల్ల తగినన్ని బోర్ వెల్సు వేయలే పోతున్నాము. ప్రతి సంవత్సరం ఇట్లాగే జరుగుతోంది. వినుకొండ తాలూకాలో చాలా గ్రామాలకు మంచి నీటి ఎద్దడి ఏర్పడి ఉంది. రిగ్గులు కావాలని అడుగుతున్నాము. ఇంతవరకు బోర్ వెల్సు వేయడానికి తగిన చర్య తీసుకోలేదు. వెంటనే చర్య తీసుకుని గ్రామాలలో బోర్ వెల్సు వేయకపోతే గ్రామాలలోని ప్రజలు వలసపోవలసి ఉంటుంది. వినుకొండ తాలూకా పూర్వం నుంచి నీటి ఎద్దడి కల ప్రాంతం. అక్కడ ఉండే భూగర్భ జలాల్లో కూడా క్లోరైడ్ కంటెంట్ ఎక్కువగా ఉంది. వాటిచే త్రాగిన తరువాత 25-30 వయస్సు కల వారు ముసలివాళ్లు కావడం, నడుములు వంగడం జరుగుతోంది. వినుకొండ తాలూకాలో ఏడు గ్రామాలకు సెదర్లెండు స్కీము క్రింద సహాయం జరుగుతోంది. నీటిని పరీక్ష చేయిస్తే 70-90 గ్రామాల్లో అటువంటి పరిస్థితులున్నాయి. వాటికి శాశ్వత ప్రాతిపదికపై మంచి నీటి పథకాలు ఏర్పాటు చేయవలసి ఉంది. ఆలోగా రిగ్గులు ఉపయోగించి బోర్ వెల్సు వేసి మంచి నీటి బావులు లోతు చేయించి పరిస్థితిని చక్కదిద్దకపోతే చాలా తీవ్రమైన పరిస్థితులు ఏర్పడతాయని మనవి చేస్తూ గుంటూరు జిల్లా చాలా అభివృద్ధి చెందిన

ప్రాంతం అనుకుంటారు కాని మా తాలూకాలన్నీ రాయలసీమను అనుకున్న కరువు ప్రాంతాలు, తుఫాను సహాయ కార్యక్రమాలు అక్కడ ఏమి తీసుకోలేదు కనుక అక్కడ కరవు నివారణ కార్యక్రమాలు తీసుకుని సహాయం చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. ప్రతాప రెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఇప్పటికే మాట్లాడిన అనేకమంది వక్తలు కరువు పరిస్థితుల వల్ల ఏర్పడిన తీవ్రమైన పరిణామాలను చాలా విశదపరచినారు. రాయలసీమ ఎప్పటికి శాశ్వతంగా కరువుకు లోను అవుతున్న ప్రాంతం. శాశ్వత కరువు నివారణకు మార్గాలు అన్వేషించే బదులు ఎప్పటి కప్పుడు తాత్కాలికమైన పనులతో సంతృప్తి పడడం జరుగుతోంది. ఈ పద్ధతివల్ల ఏ మాత్రం లాభం లేదని తమద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. 1860 లో డొక్కల కరువు అని రాయలసీమలో విలయ తాండవం చేసినట్లు రికార్డులున్నాయి. ఆ సందర్భంగా కాటన్ మహాశయుడు కెసి కెనాలు చేపట్టి అప్పట్లో చాలావరకు కరువును ఎదుర్కోవడం జరిగింది. మనం స్వతంత్రం సంపాదించుకొని ఇంత కాలమైనప్పటికి కృష్ణా జిల్లాలో రాయలసీమకు ఇవ్వవలసిన వాటా ఇవ్వకుండా తాత్సారం చేయడం జరుగుతున్నదని చాలా బాధతో వ్యక్తం చేస్తున్నాను. ఇది ఆరోపణగా తీసుకొనక మా బాధతో ఆవేదనను అర్థం చేసుకోవాలని ప్రభుత్వాన్ని అర్థిస్తున్నాను. మేజరు ఇరిగేషను శాఖామాత్యులు గౌరవనీయులైన సుధాకర రావుగారు మాట్లాడుతూ కృష్ణా రైట్ బ్రాంచి కెనాలుకు 19 టి.యం.సి నీరు ఇస్తామని చెప్పారు. వారు ఎడమ కాలువ గురించి చెప్పలేదు. ఎడమ కాలువ ఏ ప్రాంతంలో పోతుందో ఆప్రాంతం అంతా ఎక్కువగా లేబరు నివసిస్తున్న ప్రాంతం నలమలై కొండల గుండా వెళ్ళే ప్రాంతం. అక్కడి ప్రజలు కొండను దొంగ లించి అది ఒక హక్కుగా అనుకునే ప్రజలు. కొండ దొంగతనం మీదనే జీవించే వారు. కొండ దొంగలనే ముద్ర శాశ్వతంగా వారిపై పడకుండా భయతో కరు ణించి ఎడమ కాలువకు సత్వర చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. 100-120 అడుగులు పెడితే కాని అక్కడ బోర్ వెల్స్ రావడంలేదు. అవి కూడా చాలడం లేదు. 200-300 అడుగులు వెళ్లవలసి వచ్చినా వెళ్ళి అక్కడి ప్రజల మంచినీటి యెద్దడిని తొలగించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి జి. ధన సూర్యవతి :—అధ్యక్షా, ప్రకృతి వైపరీత్యాలవల్లనే కాక రాయలసీమలోను ఇతర జిల్లాలలోను ఐదారు సంవత్సరాలుగా కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడి సన్నకారు రైతాంగం, వ్యవసాయ కార్మికులు చాలా బాధలు పడుతు న్నారు. వారి పిల్లలకు పెండిళ్లు చేయలేక చాలా బాధ పడుతున్నారు.

చైర్మన్ శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి (తిరుపతి) :—రివెన్యూ శాఖామాత్యులు పెండిళ్లు చేయాలి అంటారా ?

శ్రీమతి జి. ధన సూర్యవతి :—ఉపాధి కోల్పోయినవారికి ఉపాధి కల్పించి దుర్భిక్ష ప్రాంతాలలో మంచినీటి సౌకర్యం కలిగించి సహాయం చేయాలి. ఇప్పుడే

రాయలసీమలో వచ్చిన డొక్కల కరువు గురించి గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు మని పిని మనిషి, బిడ్డను తల్లి పీక్కుని తిన్నదని చెబుతారు, కరువు ప్రాంతాలలో మంచినీటి సౌకర్యం కలిగించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. సుందరరామయ్య:—అధ్యక్షా, డ్రౌట్ సిచ్యుయేషన్ గురించి నోట్ యిచ్చారు. నోట్‌లో చెప్పినదాని ప్రకారం ఇప్పుడు పరిస్థితి ఏవిధంగా వుంది అంటే To ensure drinking water in the drought affected areas, the following steps have been initiated :–

(1) survey of water sources.

(2) preparation of contingent plan of action. దాహము వేసినపుడు బావి త్రవ్వమని ఒక సామెత చెప్పుకొనేవారు. అట్లాగే ఇప్పుడు దాహము అయినదని బావులు త్రవ్వాలన్నారు ప్రభుత్వం. డ్రౌట్ వచ్చింది. చేయబోయే పని సర్వే ఆఫ్ వాటర్ సోర్సెస్. డ్రౌట్ యింతకుముందు రానేరాలేదా? సర్వే ఆఫ్ వాటర్ సోర్సెస్ గాని, ప్లాన్ ఆఫ్ యాక్షన్ గాని మంచినీరు అందించేదానికి యింతవరకు ప్లాను తయారుచేయలేదా? తయారు చేయలేదని నాకు అర్థమవు తున్నది. చాల శోచనీయమైన సంగతి. ఈపాటికి ప్లాన్ ఆఫ్ యాక్షన్ పూర్తి అయి వుండాలి. రెండు వర్షాలు వస్తే డ్రౌట్ అంతా అయిపోయింది. మంచినీటి సమస్య లేదంటారు. ఇది ప్రతి సంవత్సరం జరుగుతున్నది. Is it an exercise of academic value? ఇప్పుడు అసెస్ చేస్తే ఎప్పుడు ప్రొక్యూర్ చేసి ఎప్పుడు బోర్లు వేస్తారు? మంచి నీటిసమస్య అట్లాగే వుండిపోతుంది. అది అకడెమిక్ వాల్యూ తప్ప మరేమీ కాదు. అసెస్‌మెంటు యిపుడు చేస్తున్నారు. బోర్స్ ఎక్కువ త్రవ్వాలంటారు. "Officer at the disrict level to execute the drinking water"–This has got secondary importance. Sky is the limit for drinking water facilities. I will give you actually an example. ఆ వున్న అధికారికే అదనపు పని అప్పగిస్తున్నారు. కట్టుబడిపాలెంలో ఒక దిగుడుబావి పాడుబడివుంటే దానిని శుభ్రము చేసి మంచి నీరు పెట్టడానికి అధికారులకు చెప్పడం జరిగింది. బి.డి.ఓ. బుచ్చిరెడ్డిపాలెం అక్కడి ఇ.ఇ.కి ఉత్తరం వ్రాసి 2 నెలలయినది. కాని ఆ బావి యిప్పటికీ అట్లాగే వుంది. స్కై లిమిట్ అని వాగ్దానాలు చేస్తారు కాని ఆకాశాన్ని చూడ్డం సరిపోతుంది. ఇది చాల శోచనీయమైన సంగతి Between promise and execution there is lot of gap and I hope that it will be done. On Liberal Credit-Assistance. "It is said page 15 In a prolonged drought situation the middle class farmers and mostlyowners of dry lands are badly affected. Providing loan assistance to them through financial institutions for deepending of their wells and for other needs is engaging the special attention of the Government.' ఎప్పుడు ఈ అటెనషన్ డిప్ ఎంగేజి అయి, యాక్షన్ తీసుకొనిబయట పడ వేస్తారు ఎప్పుడు చర్య తీసుకొంటారో చెబితే విని సంతోషిస్తాము. 17 వ పేజీలో Under long-term measures, "utilisation of Krishna and Godavar

waters in the Rayalaseema and Telangana areas through Srisailam Left and Right and Bank Canals" అని యిచ్చారు. రాయలసీమలో తొందర చేస్తామని చెప్పారు. నెల్లూరు రాయలసీమలో చేరదు. సర్కార్సులో చేరదు. డ్రౌట్ వచ్చినపుడు సర్కార్స్, డ్రౌట్ లేనపుడు రాయలసీమ అంటారు. నెల్లూరు దేనిక్రింద ట్రీట్ చేస్తున్నారు? నెల్లూరు మన స్టేటులో లేదని అనుకొని ప్లాన్ తయారుచేస్తున్నారా? అక్కడ డ్రౌట్ లేదని నమ్ముతున్నారా? నెల్లూరు జిల్లా మెట్ట తాలూకాలు రాయలసీమ కన్న ఏమీ తక్కువ దెబ్బ తినలేదు. దీనిని రియలైజ్ చేసినతరువాత నెల్లూరులో ఏమీ చేశారు? రాయలసీమ. తెలంగాణా అన్నారు కాని మధ్యలో సర్కార్స్‌లో వచ్చే నెల్లూరు విషయం ఏమీ లేదు.

In page No : 46, under "Purchase of seed for distribution in the drought affected district" it was stated "As the crops in the drought affected districts were affected it is essential to procure and supply the seeds of Jowar, Bajra, Maize, Pulses, Ground-nut and Castor which are main rain-fed crops. The procurement has to be done immediately either from the State or from outside." అని ఒక సూత్రము చెప్పారు. అది ప్లాన్ ఆఫ్ యాక్షనా? డ్రౌట్ వచ్చినపుడు ఏమీ చేయాలనేది టెక్స్ట్ బుక్‌లో నుంచి తీసి యిక్కడ చెప్పారా? లేకపోతే This is not a plan of Action and this is not a statement of Plan of action. The procurement has to be done either from the State Government or from outside the State. Is it being procured or not and whether it is being procured immediately or not. If so, by what date, i.e., by what time it will be procured? ఫాడర్. 10 టన్నుల లారీలో 2 టన్నులు కూడ రాదు. ట్రాన్సుపోర్ట్ కాస్ట్ ఎక్కువ అవుతున్నది. విటమినైజ్డ్ రిచ్ ఫాడర్‌ని అందించే ప్రయత్నం చేస్తే మంచిది.

శ్రీ ఎస్. సాంబయ్య (చిలకలూరిపేట) :—అధ్యక్షా, ఇంతకుముందు మిత్రులు చెప్పినట్లుగా డ్రౌట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్‌గా డిక్లేర్ చేయబడిన ఏరియాస్ కేవలం వర్షపాతమును ఆధారం చేసుకొని జరిగినట్లు లేదు. కొన్ని ప్రాంతాలలో 2 పంటలు పండే ప్రాంతాలను డిక్లేర్ చేయడం జరిగింది ఒక అభిప్రాయం వుంది. కోస్తా ప్రాంతము అంటే గుంటూరు, కృష్ణా జిల్లాలు యివి ఏవో సస్యశ్యామలం అని అనుకొంటారు. మా గుంటూరు జిల్లాలోని చిలకలూరిపేట తాలూకాలో నూటికి 80 వంతులు మెట్ట ప్రాంతము. వర్షాధారంపైన ఆధారపడి వుంది. నాగార్జునసాగర్ ఆయకట్టు నుంచి వదలివేయబడింది. మంచినీటికి కూడ వర్షాధారమే. ఈ సంవత్సరం రెయిన్‌ఫాల్ చెబుతాను. నార్మల్‌గా ఆ ప్రాంతములో వుండే రెయిన్‌ఫాల్ 558 మి.మీటర్లు కాని 1970 లో 467.1 మి.మీ. పడింది. 1980 లో 233.9 మి.మీటర్లు అంటే సగానికి సగము వర్షపాతము లేనట్లే లెక్క. వర్షాధారంపైన పండే పంటలు ఏ విధంగా పండుతాయో ఆలోచన చేయాలి, నూటికి 20 వంతులు టెయిల్ ఎండ్

6-00 p.m. ఆయకట్టులో వుంది. ఎప్పుడూ దానికి నీరు రాదు. దాదాపు 28 గ్రామాలలో మంచినీరు లేవని 2 లక్షలు శాంక్షన్ కావాలని అక్టోబరులోనే బి.డి.ఓ. కలెక్టరుకు వ్రాయడం జరిగింది. తరువాత నవంబరులో రాజారాంగారు, వెంకట్రామారెడ్డి గారు వచ్చారు. వారు టెయిలెండ్ ఆయకట్టు ప్రత్తి ఏరియాలను చూశారు. కరువురుగా డిక్లేర్ చేయవలసిన పరిస్థితులు వున్నాయని వారు అంగీకరించారు. ముఖ్యమంత్రిగారికి రెండు, మూడు వినతి పత్రాలు సమర్పించడం జరిగింది. రెవెన్యూ సెక్రటరిగారికి, చీఫ్ సెక్రటరిగారికి చెప్పడం జరిగింది. కాని యింతవరకూ ఎలాంటి చర్యా తీసుకోబడలేదు. అక్టోబరులో 28 గ్రామాలలో మంచినీరు లేక యిబ్బంది పడితే యిప్పుడు 30, 35 గ్రామాలలో మంచి నీరు లేని పరిస్థితి వుంది. ఇక మే, జూన్ నెలలలో పరిస్థితి ఎంత తీవ్రంగా వుంటుందో చెప్పలేము. గుంటూరు జిల్లాలోని చిలకలూరిపేట వుందని రెవెన్యూ భావించ కూడదు. అది మెట్ట ప్రాంతం. వర్షాల మీద ఆధార పడిన ప్రాంతం. దానిని డ్రౌట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాగా డిక్లేర్ చేయాలని కోరుతున్నాను. అలాగే వినుకొండ, ఈపూరు, మాచెర్లను కూడా కరువు ప్రాంతాలుగా డిక్లేర్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఎప్పుడో బ్రిటిష్ వారు ఏర్పాటుచేసిన ఫ్యామిన్ కోడును, సైక్లోన్ కోడును మార్చటానికి ప్రయత్నిస్తున్నందుకు సంతోషం. ఈ ప్రాంతాలను కరువు ప్రాంతాలుగా డిక్లేర్ చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—అధ్యక్షా, లేక లేక అమ్మగారిని ఎన్నుకొంటే కరువు వచ్చింది. అమ్మగారు మెదక్ నుండి ఎన్నిక కావడం, కరువు రావడం జరిగింది. నీళ్ల కరువు పశుగ్రాసం కరువు ఏర్పడింది. డబ్బు ఎంత యిచ్చినా సరిపోవడం లేదు. ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ మాత్రం యింకా పాత పద్ధతిలోనే నడుస్తున్నది. శిస్తు వసూలు చేయడం, కోపరేటివ్ లోన్స్ వసూలు చేయడం రైతులను ఇబ్బంది పెట్టడం జరుగుతున్నది, ఆంధ్రదేశంలో 14 జిల్లాలను కరువు జిల్లాలుగా డిక్లేర్ చేస్తే తెలంగాణాలోని ఎనిమిది జిల్లాలకు నాలుగోవంతు కూడా ఖర్చు పెట్టడం లేదు. దీనిని సీరియస్‌గా ఆలోచించాలి ఇంతకుముందే ముఖ్యమంత్రిగారు అపొజిషన్ పార్టీ లీడర్స్‌తో మాట్లాడారు. రీజినల్ వాటర్ గ్రిడ్ ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. కృష్ణా, గోదావరి నదులను కలిపేంతవరకూ రీజినల్ ఇంబ్యాలెన్స్ వుంటుంది. మన రాష్ట్రం విశాలాంధ్రగా వుండాలంటే యిది జరిగి తీరాలి. దానికి 600 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. క్రీడలకోసం 700 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నప్పుడు మెదక్ నుండి అమ్మగారు ఎలక్ట్ అయ్యారు కనుక ఈ ప్రాంతాలలో శాశ్వత కరువు నివారణకు డబ్బు కేటాయించాలి. మన స్టేటును తక్కువగా చూడటం జరుగుతోంది. సిల్వర్ జూబ్లీకి 25 లక్షలు, తెలుగు మహాసభలకు 20 లక్షలు, ఉగాది ఉత్సవాలకు 10 లక్షలు, మలేషియాకు 20 లక్షలు అంటూ ఎంతో ఖర్చు పెడుతున్నాము. అటువంటి ఖర్చులకు ఫుల్‌స్టాప్ పెట్టాలి. కరువు పరిస్థితి గురించి సీరియస్‌గా ఆలోచించాలి. మంత్రి పదవులకోసం కీచులాడు కొన్నట్లుగా మంత్రులందరూ కలిసి ఢిల్లీకి వెళ్లి మీరు మెదక్‌నుండి గెలిచారు, అక్కడ కరువు వుంది, మీరు ఆదుకోవాలని ఇందిరమ్మగారికి గట్టిగా చెప్పాలి.

అక్కడ వేల సంఖ్యలో గొడ్లను అమ్ముకుంటున్నారు. గొడ్డు 50 రూపాయలకు కూడా అమ్ముకుంటున్నారు. పశువులు లేకుండా రైతు బ్రతకలేడు. కనుక అక్కడ వున్న కరువు గురించి ప్రభుత్వం సీరియస్‌గా ఆలోచించి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జయరాములు (వనపర్తి):- అధ్యక్షా, మెహబూబ్ నగర్ జిల్లా, నల్గొండ జిల్లాలలో కరువు తీవ్రంగా వుంది. ఈ జిల్లాలు తరుచు కరువుకు గురి అవుతూనే వుంటాయి ఎప్పుడు ప్రాజెక్టులవద్ద పనికి వెళ్ళేవారు ఈ సంవత్సరం ఆ పనులు లేకుండా చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ప్రభుత్వం 11 ఐటమ్స్ ప్రవేశ పెట్టింది. వారి ద్వారా కరువు పనులు పూర్తిచేయగలమనే నమ్మకం లేదు. మంత్రి పాలడుగు వెంకటాప్రివుగారు మెహబూబ్‌నగర్ వచ్చారు అక్కడ పరిస్థితిని గమనించారు. అక్కడ త్రాగటానికి మంచి నీరు లేదు, శివరాత్రి జాగరణ చేసి మరునాడు ఉదయం భోజనం చేయాలంటే మంచినీరు దొరకలేదు. ప్రభుత్వం మంచినీటి సౌకర్యాన్ని వెంటనే కలిగించాలి మా తాలూకాలో బావులలో బండలు పడ్డాయి. ఇన్‌బోర్డువల్ల నీరు దొరుకుతుంది. మేము రెండు సంవత్సరాల నుండి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. కలెక్టరు, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు అందరూ ప్రయత్నించారు కానిపని జరగలేదు. కుడి, ఎడమ కాల్వలద్వారా నల్గొండజిల్లాకు నీరు వచ్చే అవకాశం వుంది భూగర్భ జలాన్ని బయటకు తేవడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి భీమా నదిని మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాకు తీసుకువస్తే కరువు పరిస్థితులను ఎదుర్కోటానికి వీలుంటుంది. జూరాల ప్రాజెక్టుకు వంద కోట్ల రూపాయలైనా ఇవ్వాలి. భీమా, జూరాల ప్రాజెక్టుల ద్వారా తెలంగాణాకు నీరు ఇవ్వటానికి ప్రయత్నిస్తే కరువు నివారణ అవుతుంది కనుక అందుకు ప్రభుత్వం సత్వర చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. నరసింహారెడ్డి (భువనగిరి):— అధ్యక్షా, మన ప్రభుత్వంవారు 6-10 p.m.
164 తాలూకాలను కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించినారు. కాని వాస్తవంగా కరువు వున్న ప్రాంతాలను, కరువు ప్రజలను నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నామేమోననిపిస్తుంది. బాధ కలుగుతుంది. అసెంబ్లీ మొదలయిన తర్వాత మొన్న యీవినింగు సెషనులో సపోర్టు ప్రైస్ కావాలని చర్చ జరిపాము. కరువు గురించి వారంరోజుల తరువాత యీనాడు తీసుకున్నాము. మొన్న రెవిన్యూ మినిస్టరుగారు వచ్చి నల్లగొండ జిల్లా పరిస్థితులను చూశారు. రైన్‌ఫాల్ విషయంలో అండర్ గ్రౌండు వాటర్ విషయంలో చాలామంచి చెప్పారు. ముఖ్యంగా యింగ్లీషువారి ప్రభుత్వము వున్ననాటి డ్రౌట్ రిలీఫ్ మెజర్సుకు సంబంధించిన నార్మ్సును ఛేంజ్ చేయాలి. గతసారి పదిరోజుల సెషను జరిగినప్పుడు సెప్టెంబరు ఆఖరు వరకు వర్షాలు పడే అవకాశాలు వున్నవి సీజనల్ కండిషన్సు విషయం, ఫెల్యూర్స్ విషయం, అటువారి సిస్టమో మరొకటో వాటి అన్నింటి గురించి తరువాత మాట్లాడుతామని రెవిన్యూ మినిస్టరుగారు చెప్పారు; పూర్వకాలపు ఎకరా పంటకు యిప్పటి పంటకు డిఫరెన్సు వచ్చింది. పెట్టుబడి పెరిగింది. అయితే యీల్డు కూడ వచ్చే అవకాశం వుంది. అందుకని యీనాటి అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని డ్రౌట్ రిలీఫ్ మెజర్సు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను.

ముఖ్యముగా మూడు నాలుగు విషయాలపై ఎక్కువగా స్ట్రెస్ చేయదలచుకున్నాను. మా జిల్లాను మంత్రిగారు చూశారు, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని అన్ని జిల్లాలకంటే మా జిల్లాలో పశుసంపద ఎక్కువగావుంది. అయితే ఈరోజు బావి వున్నవారికి పశువుల కొరకు గడ్డి ఇవ్వడంలేదు ఇచ్చేవాటికి కూడ పశువు ఒక్కంటికి రోజుకు 5 కిలోల చొప్పున రెండు పశువులకు మాత్రం ఇస్తున్నారు - విధంగా యివ్వాలన్నా మంత్రిగారు పరిస్థితిని రెవ్యూ చేసినప్పుడు జిల్లా అధికారులు సాగరు ఏరియా క్రింద 82 కిలోమీటర్లవరకు తిసి- అంతా పోగా మిగిలినవాటిని తీసుకుంటే- 800 గ్రామాలను తీసుకుంటే 15 రోజులకు 8 లక్షల రూపాయల గడ్డి ట్రాన్స్‌పోర్టు అవాలనే చెప్పారు. మావద్ద వర్షాలు లేవు సెకండు క్రాప్ ప్రశ్నే లేదు. సాగరు క్రింద మాత్రం ఫస్టుక్రాప్ జరిగింది. భువనగిరిలో 31 వేల ఎకరాలు చెరువుల క్రింద సాగుఅయ్యేది వుంటే ఒక్క సెంటు కూడ కాస్ట్ కాలేదు 15 రోజుల వరకు 8 లక్షల రూపాయల గడ్డి యిస్తామన్నారు మంత్రిగారు, కాని యింతవరకు అది రిలీజ్ కాలేదు. నెలకు గడ్డి కొరకు 16 లక్షలు కావాలి మా జిల్లాకు పశుగ్రాసం కొరకు ఎక్కువ మొత్తాలు కేటాయించాలి.

ఇక రెండవ విషయం. బావులు పూడిక తీయించడం. ఎక్కడి నుండీ లోన్సు దొరకడం లేదు కన్వర్షన్ కొరకు ప్రభుత్వం ఆర్డర్సు వేసింది. కాని కోఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకువారు జీతాలు ఎక్కువగా వాలని స్ట్రయికుచేయడం వల్ల కన్వర్షన్ కాలేదు. ఆ బ్యాంకుల వల్ల ఏమీ వుపయోగంలేదు. ఒక అగ్రికల్చరల్ డెవలప్‌మెంటు బ్యాంకు మాత్రం వుపయోగపడుతున్నది. మా తాలూకాలో పదివేల బావులు పూడిక తీయవలసివుంటే 118 బావులకు మాత్రం యిచ్చారు. మిగతావారికి ఎవరు యివ్వాలి ? ఆ మధ్యన గ్రౌండు వాటరు డైరెక్టరు చెప్పారని- ఒక బావికి మధ్యన 200 గజాల కంటె తక్కువ దూరంఉంటె లోను దొరకదని ప్రోగ్రాంవుందంటే మేము సెంట్రల్ ఎ.డి. బ్యాంకువారిని అడిగితే వారు మేము దానికి ఒప్పుకోలేదు అన్నారు; అగ్రికల్చరల్ రీఫైనాన్స్‌వారు ఒప్పుకోలేదు అన్నారు కొత్త బావుల గురించి అడగడం లేదు డబ్బు వున్నవాడు పూడిక తీయించుకుంటాడు, డీపెన్ చేసుకుంటాడు, డబ్బు వున్న భూస్వామి తన స్వంత బావిని డీపెన్ చేసుకుంటే ఆ ప్రక్కన వున్నవాడు, మామూలు వాడైతే వాడికి లోను దొరకదంటే పరిస్థితి ఎట్లా వుంటుంది. అందుకని యీ కరువు పరిస్థితులలో ఎ.డి. బ్యాంకులవారు రూల్సు రిలాక్సు చేయమన్నా చేయడం లేదు. ఇకపోతే పోయిన సంవత్సరం ఎలక్ట్రిసిటి (రెవిన్యూ) వారు స్ట్రయిక్ చేశారు. ఆరు నెలలవరకు బిల్లులు యివ్వలేదు కట్టుకోండి అన్నా తీసుకోము అన్నారు. ఈ కరువు రోజుల్లో అప్పటి ఎరియర్సు మొత్తం కడితే తప్ప వీలు లేదు, లేకపోతే డిస్‌కనక్టు చేస్తామంటున్నారు. ఆ రోజు రెవిన్యూ మినిష్టరు గారి దృష్టికి తెస్తే తప్పకుండా ఆలోచిస్తామన్నారు. గ్రామాల్లో పని కల్పించే కార్యక్రమాలు జరగడం లేదు. మొన్నటివరకు రైల్వే వర్క్సు జరుగుతుండేవి. ఈనాడు ఆ పనులు లేవు. ఇంతవరకు సాగరు క్రింద పని చేసేవారు. ఇప్పుడు ఆ సాగరు క్రింద ట్రాన్స్‌ప్లాంటేషను లేదు, పనులు లేవు. అందుకని

లేబరుకు పనులు చూపించాలని కోరుతున్నాను. క్రొత్త చెరువులు నిర్మించాలి. ఇదివరకు 800 మిల్లి మీటర్ల రేన్ ఫాల్ కు సరిపోయిన చెరువులు వుండినవి, యిప్పుడు 800 మిల్లిమీటర్సుకు సరిపోను చెరువులను డిజైన్ చేయాలని యిక ముందు కరువు నివారణ పనులు ఎక్కువగా చేపట్టాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె.వి. సుబ్బారెడ్డి :—అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా రాయలసీమ, తెలంగాణా లను దృష్టిలో పెట్టుకొని కరువు నివారణ చర్యలు తీసుకుటున్నారు. రాయలసీమలో అనేక ప్రాంతాలలో త్రాగే నీటికి ప్రజలు పడుతున్న అవస్థలను గమనిస్తే చాలా తీవ్రంగా పరిస్థితి ఉంది. అదే విధంగా నెల్లూరు జిల్లా కూడ -అటు రాయలసీమలో యిటు సర్కారు జిల్లాల్లో రెండింటి చెందకుండా—తీవ్ర అనర్థాలకు గురి అవుతున్నది. దానిని రాయలసీమ ప్రాంతంగా గుర్తించాలి. కరువు ప్రాంతంగా గుర్తించాలి. కరువు ప్రాంతంగా గుర్తించి సహాయక చర్యలు తీసుకోవాలి. నెల్లూరు జిల్లాలో సన్నకారు రైతులు పశుగ్రాసానికి పడుతున్న బాధలను గమనిస్తే తీవ్ర పరిణామాలకు గురికావలసిన పరిస్థితి వుంది. మనుష్యులకు, పశువులకు త్రాగేనీటి ఎద్దడి ఫిబ్రవరి నుండే తీవ్రంగావుంది ముఖ్యంగా నెల్లూరు పట్టణము పెన్నా ప్రక్కనే వుంది. ఇదివరకు లక్షా 50 వేల జనాభా వుండినది. ఇప్పుడు రెండున్నర లక్షలపైగా వుంది మునిసిపాలిటి నీటిని సప్లయి చేసే స్థితిలో లేదు. ఫిబ్రవరినుండే నీటికి యిబ్బంది పడుతున్నారు. పెన్నా నుంచి తీసుకుంటామంటే ఎండి పోయింది. యిన్ ఫిల్ట్రేషను గ్యాలరీస్ కు నీరు అందడం లేదు బీద లోకల్టీస్ లో గాంధి ఏరియాస్ లో అసలే నీటి వసతి లేని పరిస్థితి వుంది. అందుచేత ఓపెన్ వెల్సు కాని రిగ్స్ కాని వేసి మునిసిపాలిటీవారు నీటిని సప్లయి చేయక పోతే ప్రజలు ఇబ్బందులకు గురైపోతారని మనవిచేస్తున్నాను ఇప్పుడే ఈ విధంగా ఉంటే ఏప్రిల్, మే నెలలో పరిస్థితి ఇంకా తీవ్రంగా ఉంటుంది. ఈ నీటి సరఫరాకు మా మునిసిపాలిటీకి 3 లక్షలు ఇవ్వడం జరిగింది, అది చాలా చిన్న మొత్తం. కనీసం ఇంకా 2 లక్షలు అయినా మా నెల్లూరు మునిసిపాలిటికి సహాయం అందించి మురికివాడలలోని ప్రజానీకానికి కూడా నీటి ఎద్దడి లేకుండా చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. పరిసర ప్రాంతాలలోని కొన్ని గ్రామాలు ఇటీవల మునిసిపాలిటీకి రావడం జరిగింది. ఆ ప్రాంతాలలో బీద ప్రజలు నివశిస్తున్నారు. వారిని కూడా దృష్టిలో ఉంచుకొని ఈ నీటి ఎద్దడిని తొలగించే కార్యక్రమం చేబట్టాలని, దానికి సత్వర చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. నెల్లూరు మునిసిపాలిటీలో ఉన్న కుళాయిలలో 2, 3 గంటలకు మించి నీరు రావడం లేదు. అక్కడ పెద్దపెద్ద క్యూలలో జనం నిలబడి ఉంటున్నారు. కనుక అక్కడ ఇంకా ఎక్కువ కుళాయిలు ఇచ్చి ఎక్కువ సేపు నీరు సప్లయి చేయాలని, దానికి ఎక్కువ గ్రాంటు ఇవ్వాలని కోరుతూ తమరు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎస్. శ్రీపతిరావు (చొప్పదండి) :—అధ్యక్షా, ఈ కరువు పరిస్థితులలో మా గంగాధర తాలూకా కరువు ప్రాంతంగా డిక్లేర్ చేయబడింది. అచ్చట పరిస్థితి

చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంది. గంగాధర తాలూకాలో ఉన్న బావులలో నీరులేక 80% బావులు ఎండిపోయాయి. ఆ బావులను త్రవ్వుకోనడానికి ప్రజల దగ్గర శక్తి లేదు. ఈ సందర్భంలో కరీంనగర జిల్లాకు ఇచ్చిన ఫండ్సు చాలా తక్కువ. 30 నుంచి 40 లక్షల వరకు మేజర్ ప్రాజెక్టుస్‌కే తరలించారు కాని మైనర్ ఇరిగేషనుకు ఏమాత్రం ఖర్చు చేయబడలేదు. ఇప్పుడు అక్కడ ప్రజలు మంచినీరు త్రాగడానికి లేదు, పశువులకు నీరు లేదు. అచ్చటి ప్రజలు నానా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. అక్కడి పశువులకు మేత లేదు ప్రభుత్వం వారు ఇప్పుడిప్పుడే సప్లయి చేస్తామని చెబుతున్నారు. ఎంతవరకు సప్లయి చేస్తారో తెలియదు. ఈ గంగాధర తాలూకా ఎప్పుడూ కరవు ప్రాంతగానే ఉంటున్నది. దాని ప్రక్క నుంచి గోదావరి వెలుపల పోయినా మాకేమీ లాభం లేకుండా ఉంది. కాబట్టి మాకు లిఫ్టు ఇరిగేషను స్కీము క్రింద నీరు అందజేస్తే కొంత పరిష్కారం అవుతుంది ముఖ్యమంత్రిగారు మా కరీంనగర్ జిల్లా వచ్చినప్పుడు గంగాధర తాలూకాకు లిఫ్ ఇరిగేషను స్కీము ఇస్తామని వాగ్దానం చేసారు. నాకు గుర్తు ఉన్నంతవరకుగత 5 సంవత్సరాల నుంచి ఈ తాలూకాను కరువు ప్రాంతంగా ప్రకటిస్తూనే ఉన్నారు. ఇప్పుడు అక్కడఅగ్రికల్చర్ లేబరుకు పనులు లేక నానా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు పశువులకు మేత లేక కోతకు అమ్ముకుపోతున్నాయి. అక్కడ పశువుల బజారు ఉంది. వారానికి 50, 60 పశువులను అక్కడ కటికవారు కొనుక్కొని పోతున్నారు. కనుక అక్కడ వెంటనే రిగ్గులు వేసి కాని ఓపెన్ వెల్సు త్రవ్వించి కాని నీరు సప్లయి చేయాలని, అదేవిధంగా పశువులకు మేత సప్లయి చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. దానికి తగిన ఫండ్సును ఇప్పించి ఆదుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. కరీంనగర్ జిల్లాలోని మైనర్ ఇరిగేషనుకు చిన్న చిన్న బావులలో పూడికలు తీయడానికి చాలా తక్కువ ఇచ్చారు. అది ఏ మాత్రం సరిపోదు చిన్న చిన్న బావులలో పూడికలు తీయడానికి బదులు బావులలో బోర్సు వేసి తద్వారా గ్రౌండు వాటర్ సప్లయి చేయడం మంచిది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం బాగా ఆలోచించి ఒక నిర్ణయం తీసుకోవాలని మనవిచేస్తూ తమరు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. నరసింహారెడ్డి:— అధ్యక్షా, రాజకీయంగా పలుకుబడి ఉన్న శాసన సభ్యులు మంత్రిగారికి రిప్రజెంట్ చేసుకుంటే ఆ ప్రాంతాలను కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించడం జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను. వాస్తవంగా కరువు ఎక్కడ ఉన్నదో అక్కడినుంచి గవర్నమెంటు కలెక్టర్ల ద్వారా రిపోర్టు తెప్పించుకొని దానినిబట్టి కరువు ప్రాంతాలను డిక్లేర్ చేయాలి. ఆ విధంగా అన్ని చేయలేదు, కొన్ని ప్రాంతాలను చేసి ఉండవచ్చు. శాసనసభ్యులు ఆ విధంగా పర్స్యూ చేసుకొని కరువు ప్రాంతాలుగా డిక్లేర్ చేయించుకొనటం చాలా దురదృష్టం. సరయిన విధంగా అంచనావేసి కరువు ప్రాంతాలను కరువు ప్రాంతాలుగా డిక్లేర్ చేయకపోతే మనం ఎటువైపు పోతున్నామో ఒకసారి ఆలోచించుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. తెలంగాణా ప్రాంతంలో నల్గొండ జిల్లాలో అప్పుడే మంచినీళ్ల

కొరత బాగా వచ్చింది. వరి పైర్లు ఎండిపోతున్నాయి. బావులను లోతు చేసుకొనడానికి రైతులకు బ్యాంకుల నుంచి లోన్సు దొరకడంలేదు. పశు గ్రాసం కూడా అక్కడ లేక రైతులు చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. అచ్చట మనుషులు తాగడానికి కూడా నీరు దొరకడం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. అందుచేత ఆ రైతులు బావులు త్రవ్వుకొనడానికి ఉచితంగా ధన సహాయం చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఆవిధంగా చేస్తే వెంటనే పంటకు వచ్చిన పైరును కాపాడుకోగలుగుతారు. హైదరాబాద్ సిటీలో అప్పుడే నెల రోజులనుంచి నీటి ఎద్దడి ప్రారంభమయింది. వచ్చే ఏప్రిల్, మే మాసాలలో నీరు దొరుకుతుందో లేదో తెలియకుండా ఉంది. కాబట్టి యుద్ధప్రాతిపదిక మీద ఈ నీటి ఎద్దడి నివారణకు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తూ తమరు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఆర్. చెంగారెడ్డి (నగరి):— అధ్యక్షా, రాయలసీమలోని కరువు తమకందరికి తెలిసినదే. ఇప్పుడు మా ప్రాంతంలో కరువు చాలా తీవ్ర స్థాయిలో ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. రాయలసీమలో త్రాగేనీటికి కరువు, ఆహారధాన్యాలకు కరువు. పని చేసుకొనడానికి పని కూడా కరువు అయింది. పశు గ్రాసం కూడా కరువైపోయింది. ఇక్కడ మాట్లాడడానికి మాకు కూడా కరువు అయిపోయింది. రాయలసీమనుంచి మాట్లాడిన శాసనసభ్యుల సంఖ్య చూస్తే ఇద్దరు, ముగ్గురు మాత్రమే. ముషీరాబాద్‌లో కరువు అంటారు, ఖైరతాబాద్‌లో కరువు అంటారు, భువనగిరిలో కరువు అంటారు. వాస్తవంగా కరువు అనేది ఎక్కడుందో ఆలోచించండి. కరువును అయితే అన్ని ప్రాంతాల వారు పంచుకొంటున్నారు. ఇదేవిధంగా రాయలసీమకు సంపదను పంచితే సంతోషిస్తాము. గుంటూరులో కరువు అన్నారు, నెల్లూరులో కరువు అన్నారు. కొంతమంది మిత్రులు రాయలసీమలోని కరువుగురించి సూచనలు చేయడం జరిగింది కాని మరి కొంతమంది మిత్రులు కరువును పంచుకొనడానికి ప్రయత్నం చేశారు. ఆవిధంగా వారు మాట్లాడితే ఏమనుకోవాలి? రాయలసీమలో కొన్ని సంవత్సరాల నుంచి కరువు ఏర్పడింది. నేను చదువుకున్న రోజులలో రూరల్ ఎకనామిక్సులో శ్రీ బి.వి. నారాయణరెడ్డిగారు చెప్పిన ఒకవిషయం గుర్తుకువస్తున్నది అదేమిటంటే The Indian farmer is born in debt, lives in debt and dies in debt. 6-30 p.m.
అదే విధంగా ఇప్పుడు రాయలసీమలో కూడా రాయలసీమ రైతు కరువులోనే పుట్టాడు. కరువులోనే బ్రతుకుతున్నాడు కరువులోనే పోతాడు. అందుచేత అక్కడ ఎటువంటి కరువు నివారణ కార్యక్రమాలు తీసుకోవాలి అనేది ఆలోచన చేయాలి అని మనవి చేస్తున్నాను. మొన్న జరిగిన కిసాన్ ర్యాలీకి వెళ్ళినప్పుడు ప్రధానమంత్రిగారు రాయలసీమ రైతులతో మాట్లాడినప్పుడు రాయలసీమలో కరువు ఎక్కువగా ఉంది నాకు చాల బాధ కలుగుతోంది అని వారు చెప్పడంలో మాకు చాల సంతోషమైనది. కాని చనిపోయేవారికి తులసిదళం పోసినట్లు 28 కోట్లు తీసుకువచ్చి 181 తాలూకాలకు 14 జిల్లాలకు చేయాలిఅంటే ఎట్లా రాయలసీమకు శాశ్వతంగా కరువు నివారణ అవుతుందో తెలియడంలేదు. ఈవిధంగా చేస్తే

శాశ్వతంగా మనం కరువు నివారణ చేయలేము. కృష్ణానదిజలాలు అనంతపూరుకు చిత్తూరుకు ఒక డ్రాపు కూడా రాదు అని మొన్న మంత్రిగారు అన్నారు. వారు ఎందుకు ఈ జిల్లాల మీద ఇంత దయచూపుతున్నారో నాకు అర్థముకాదు. కృష్ణానదీజలాలు ఇవ్వము అని ఎందుకు అంటున్నారో? హరియానా ప్రాంతంలో దుర్భిక్షం వచ్చినప్పుడు జవహర్ లాల్ లిఫ్టు ఇరిగేషను కెనాల్ ఏర్పాటుచేసి అక్కడ ఆ నీరు తీసుకురావడానికి ప్రయత్నంచేసినట్లు అంత ఎత్తుమీద నీరుని వారు తీసుకు వచ్చినట్లుగానే ఆ విధంగానే కృష్ణానదీ జలాలను చిత్తూరుకు అనంతపూరుకు నీరు తీసుకురావడానికి వీలుఉంది. అటువంటిదానికి సుధాకరరావుగారు అడ్డము చెబుతున్నారంటే నాకు అర్థము కావడములేదు. ఇప్పుడే ముఖ్యమంత్రిగారు అందరిని పిలిపించి మాట్లాడారు, రివెన్యూ మంత్రిగారు కూడా అధికారులతో సంప్రదింపులు చేస్తున్నారు. నాకు చాలసంతోషం. మేము దానికి ప్రభుత్వాన్ని అభినందించవలసిన అవసరం ఉంది. ఇప్పుడు కృష్ణానదీజలాలు 11 టి.ఎం.సి. లు అని అంటున్నారు. కాని మరి ఇంతకుముందు వెంగళరావుగారు చెప్పిన శ్రీశైలములో మిగిలిన 11 టి.ఎం.సి. లు మరచిపోయారా అని నేను అడుగుతున్నాను, గోదావరిజలాలను కృష్ణకు మళ్ళించి రాయలసీమకు ఇస్తామని కూడా అన్నారు. ఇట్లా ఒకరికి ఒకరు పోటీపడి రాయలసీమను పూర్తిగా దుర్భిక్షం పాలుచేస్తే ప్రజలు సహించరని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి.హెచ్. కాశయ్య (కొత్తగూడెం) :-- కొన్ని జిల్లాలను కరవు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించడంలో ఖమ్మం జిల్లాను ప్రకటించకపోవడములోనే అన్యాయం జరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. అసలు దీనికి ఏ క్రయిటీరియాను అవలంబించారు. ఏ రకమైన లెక్కలు సేకరించారో మాకు తెలియదు. ముఖ్యంగా ఖమ్మంజిల్లా విషయం ఆలోచన చేస్తే సెప్టెంబరు ఆఖరు వరకు మంచి వర్షాలు పడడం వల్ల ఆ జిల్లాని దృష్టిలో పెట్టుకోలేదేమో అని అనిపిస్తోంది. అక్కడ అక్టోబరు మాసము నుంచి వర్షాలు లేకపోవడం జరిగింది. దయచేసి ఖమ్మం జిల్లా కలెక్టరు పంపించిన రిపోర్టును కొంచెం శ్రమ తీసుకొని చదవండి. బాగా అర్థమవుతుంది. ఖమ్మం జిల్లాలో 11 తాలూకాలలో 7 తాలూకాలు ట్రైబలు ఏరియాస్ ఉన్నాయి. ఈ ఏరియాస్ మామూలుగానే సరిఅయిన వసతులు లేక నిర్లక్ష్యం చేయడం జరిగింది. లోను ప్రకటించడం కాకుండా ఫిర్యాదు బేసిస్‌గా తీసుకొని ప్రకటన చేస్తే ఖమ్మంజిల్లాకు అన్యాయం సరిచేయడం జరుగుతుంది. నిరుడు సంవత్సరం డ్రౌటు సంవత్సరంలో ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయి నాన్ ప్రొటెక్టెడు వాటర్ సప్లయి స్కీములు కొన్ని చేయడం జరిగింది. అవి కొంతభాగము పూర్తిఅయి ఆగిపోయాయి. వాటికి ఇప్పుడు కొద్దిగా డబ్బు సప్లయిచేస్తే ఆ స్కీములు పూర్తి అవడానికి అవకాశం ఉంది. ఆ ఇన్‌కంప్లీట్ స్కీమ్సుని పూర్తిచేస్తే అక్కడ న్యాయం జరుగుతుంది, అక్కడ డ్రింకింగువాటరు కొరకు ఒక కోటి రూపాయలు రిలీజు చేయాలని ఇప్పటి వరకు ఖమ్మం జిల్లాపైన నిర్లక్ష్యాన్ని పునఃపరిశీలన చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. జగన్నాథం :—కరువు పరిస్థితి అనేదాంట్లో ఇంచుమించు రాయలసీమ, తెలంగాణా సభ్యులు ఒకే అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేశారు. కోస్తలు మిత్రులు కూడా ఈ కరువు పరిస్థితిని గురించి వారి సానుభూతిని కనబరచినట్లయితే బాగుండేది. అతివృష్టివల్ల జరిగేది ఒకసారి తేలిపోతుంది కాని అనావృష్టి వల్ల కలిగే బాధ చిరకాలం వుంటుంది. అతివృష్టి కోస్తలులో జరిగినప్పుడు ప్రతి జిల్లా నుండి కోస్తలుకి ఎంతో సహాయాన్ని పంపించడం జరిగింది. మరి ఇప్పుడు తెలంగాణా రాయలసీమకు కలిగిన కరువు కోస్తలు మిత్రులు కనీసం సహాయం చేయక పోగా సానుభూతి అయినా ప్రకటించకపోవడం చాలా విచారకరం. వరంగల్లు జిల్లాలో 10 తాలూకాలు కరువు ప్రాంతంగా ప్రకటించారు. ఈ వర్షపాతము పురాతన పద్ధతిలో చూస్తున్నారు. ఘనపురం, వరంగల్లు, వర్ధన్నపేటలు కరువు ప్రాంతంగా ఉండగా వర్ధన్నపేటను కరువుప్రాంతంగా డిక్లేరు చేయకపోవడం చాల విచారకరం. నేను రివెన్యూ మంత్రిగారికి కలెక్టరుకి అనేక విజ్ఞప్తులు చేసినాను. వర్ధన్నపేట చుట్టూ ఉన్న ప్రాంతాన్ని కరువు ప్రాంతంగా ప్రకటించి వర్ధన్నపేటను ప్రకటించకపోవడం చాల అన్యాయం. రివెన్యూ మంత్రిగారు పెర్సనల్‌గా తిరిగి చూపి వర్ధన్నపేటకు ఏమాత్రం కరువులేదు అని చెప్పినా నేను నా పదవికి రాజీనామా చేస్తాను. అక్కడ ఆ ప్రాంతం కరువు ఉండి దానిని ప్రకటించనందుకు అక్కడి అధికారులమీద చర్యతీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను. వర్ధన్నపేట తాలూకాను వెంటనే కరువు ప్రాంతంగా ప్రకటించి అన్ని సహాయాలు అందచేయాలని కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కూడా సహాయం కోరాలని మనవి చేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎస్. కొండయ్య (కరీంనగర్) :—కరీంనగర్ ప్రాంతంకూడా డ్రౌటు ఏరియా. అక్కడ మంచినీళ్ళకు చాల ఇబ్బంది. పశువులకు మేత దొరకడం లేదు. ఇప్పుడే నరసింహారెడ్డిగారు, శ్రీపతిరావుగారు చెప్పారు. మా పోచంపాడు, మానేరు ప్రాజెక్టు వచ్చింది గాని మా ఏరియాలో 15 గ్రామాలు పోతూ ఉన్నాయి. 15 గ్రామాలకు అదనంగా నీరు కావాలని కోరుతుంటే ఉన్న 15 గ్రామాలకు కూడా ఈ కాల్వల నీరు దొరకడంలేదు. కనీసం త్రాగడానికి నీరు ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. పశువుల మేతకు ఇటీవల కలెక్టరు కొంత ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. అది చాలదు. ఇంకా కొంత చేయాలని కోరుతున్నాను. మానేరు ప్రాజెక్టు రావడంవల్ల కరీంనగర్‌కు నీరు గురించి చాలా ఇబ్బంది ఉంది కాబట్టి తగిన చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. బి. తిరుమలయ్య (వికారాబాద్) :—అధ్యక్షా, రాయలసీమలో, తెలంగాణాలో కరువు ఎంత ఎక్కువగా ఉందో మీకు తెలుసు. మీరు అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు కాబట్టి మీద్వారా రెవిన్యూ మంత్రిగారిని ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకొని కరువు నివారణకు తోడ్పడాలని కోరుతున్నాను. రంగారెడ్డి జిల్లాలో చేవెళ్ల, వికారాబాదు చాలా వ్యాకువర్డు ప్రాంతాలు. 800 అడుగులు వేసినా నీరు రావడ లేదు. రెవిన్యూ మంత్రిగారు ప్రయత్నంచేసి, వర్షపాతంమీద ఆధారపడ్డ ప్రాంతాలలో తక్షణ చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. వికారా 6-40 p.m.

బాదులో చెరువులు లేవు. వెంగళరావుగారు ఉన్నప్పుడు ఒక మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజక్టు సర్వే చేశారు. చెన్నారెడ్డిగారి కాలంలో అది మంజూరు చేస్తారు అనుకుంటే చెయ్యలేదు, అది వెంటనే మంజూరు చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. పి. వెంకటేశ్వరచౌదరి (చిత్తూరు) :—అధ్యక్షా, నేను ఇప్పుడే చిత్తూరు నుంచి వస్తున్నాను. అక్కడ పంచాయితీ గ్రామాలలోను, చిత్తూరులోను త్రాగడానికి నీరు లేక అధ్వాన్నమైన స్థితిలో ఉంది. చిత్తూరుకు రోజుకు 12న్నర లక్షల గ్యాలన్ల నీరు అవసరం ఉండగా 2న్నర లక్షల గ్యాలన్ల నీరు మాత్రమే సప్లయి అవుతున్నది కనుక చిత్తూరు మున్సిపాలిటీ విషయంలో తక్షణం చర్య తీసుకొని నీరు సప్లయి చేయించాలి. గ్రామాలలో బోర్సు 50 అడుగులు 60 అడుగులు వేశారు. అవి పనిచేయడం లేదు. రెవిన్యూ మంత్రిగారు తిరుపతి వచ్చినప్పుడు చిత్తూరుకు కొంత డబ్బు ఇచ్చారు. అది చాలడం లేదు. దాదాపు 120 గ్రామాలలో బోర్సు వేయవలసియుండగా 20 గ్రామాలలో మాత్రమే ఇచ్చారు వెంటనే అన్ని గ్రామాలకు చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. సమ్మయ్య :—అధ్యక్షా, కరువు పరిస్థితుల గురించి రాష్ట్రంలో అందరికి తెలిసిన విషయమే కరువును ఎదుర్కొనడానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం సత్వరమే; నిధులతో పని లేకుండా—నిధులు లేకుండినా, సత్వరమైన చర్యలు తీసుకుంటేనే కరువును తీర్చగలము గానీ— నిధులు లేవు అని, కొంత కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇవ్వాలి గాని వెనకాడితే —ప్రజల కష్టాలు దూరం చేయడంలో చాలా తీవ్రమైన పరిస్థితి ఉంటుంది. ఇప్పటివరకు 14 జిల్లాలలో కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడినట్లుగా ప్రభుత్వ అంచనాల ప్రకారం తెలుస్తున్నది. వాటికి ఇప్పటివరకు మొదటిసారి సెప్టెంబరు నెలలో రూ. 70 లక్షలు, రెండవసారి రూ 3 కోట్లు తరువాత రు. 7.5 కోట్లు విడుదల జరిగినా పూర్తిగా ఉన్న పరిస్థితిని సరిపెట్టలేకపోయాము కేంద్రం ఇప్పటి వరకు రు. 20 8 కోట్లు మాత్రమే ఇచ్చింది అది సరిపోలేదు. రు. 30 కోట్లు రుణంగా అడిగితే ఇంతవరకు విడుదల కాలేదు, వారు విడుదల చేసే ఏ డబ్బు అయినా వెంటనే ఇస్తేనే ఈ తీవ్ర కరువు పరిస్థితిని ఎదుర్కొనడానికి వీలుంటుంది రాష్ట్రంలో ఉన్న కరువు పరిస్థితిని అంచనా వేయడానికి కేంద్ర బృందం ఒకటి వచ్చి రాయలసీమ ప్రాంతం చూసిపోయింది. చూసిపోయినా కూడా ఇంకా జాప్యం జరగకుండా రెవిన్యూ మంత్రిగారు శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను, తెలంగాణా ప్రాంతంలోని జిల్లాలలో కూడా తీవ్రమైన కరువు ఉంది కనుక దానిని అంచనా వేయడానికి, కేంద్రం నుంచి డబ్బు తీసుకురావడానికి, కేంద్ర ప్రభుత్వ బృందంచేత తెలంగాణాలో కూడా విజిట్ చేయించి అంచనా వేయించాలని కోరుతున్నాను. వరంగల్లు జిల్లాలో తీవ్రమైన అనావృష్టి పరిస్థితి ఉన్నది. పశువులకు మేత దొరకడం లేదు. కూలీలకు కూలీ పని దొరకడం లేదు. ప్రజలు నానా విధాలుగా బాధలు పడుతున్నారు, శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు వరంగల్లు నుంచి పోతున్నది. అది సత్వరంగా నిర్మాణం

జరిగితే బాగుంటుంది. దానికి ఈ బడ్జెటులో రు. 38 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. దానిని వెంటనే పూర్తి చేయించాలని కోరుతున్నాను. వరంగల్లు జిల్లాకు రు. 63 88 లక్షల బడ్జెటు కేటాయించారు. రెవిన్యూ మంత్రిగారు ఒక సారి వరంగల్లు జిల్లా పర్యటించి. అక్కడి అవసరాలు అంచనా వేసి, ఇంకా ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. జనార్ధనరెడ్డి :— అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో ఉన్న క్షామ పరిస్థితుల గురించి పెద్దలు చాలామంది మాట్లాడారు. బహుమంది తీసుకున్న చర్యలకు, తిరిగి ఏమి చేయాలి అనే విషయంలో సలహాలు ఇచ్చారు. ఇటువంటి క్షామ పరిస్థితులు, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు జరిగినప్పుడు, దానిని పరిష్కారం చేయడంలో సలహాలు, సహకారం ఎక్కువగా కావాలి. ఇది ఏ ఒక్క పార్టీతో, ప్రభుత్వమో సృష్టించిన సమస్య కాదు, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు సృష్టించిన సమస్యల నుంచి బయటపడడానికి వాటిని రాజకీయాలకు అతీతంగా వ్యక్తులకు అతీతంగా చూసి వ్యవహరిస్తేనే గాని న్యాయం చేయలేము. ఆ మేరకు నేను ఏక్కడికి వెళ్లినా ప్రజలను కలుసుకుంటూ ఉండటం జరుగుతున్నది. నేను రాయలసీమ జిల్లాలు అన్నీ తిరగడం జరిగింది, తెలంగాణాలో కొన్ని జిల్లాలు తిరగడం జరిగింది. పరిస్థితి అంతా బాగాలేదనే విషయంలో నేను సభ్యులతో ఏకీభవిస్తున్నాను ఇప్పటికంటే కూడా రాబోయే రోజులు ఇంకా గడ్డుగా ఉంటాయి ఈ ప్రభుత్వం పరిస్థితిని తక్కువ అంచనా వేసిందని, సహాయ కార్యక్రమాల అమలులో ఒక వైఖరి అవలంభిస్తున్నదని అనడం యదార్థానికి దూరంగా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సమస్యయొక్క తీవ్రతను గ్రహించినందువల్లనే జిల్లా ఎడ్మినిస్ట్రేషన్‌ను గేరప్ చేయడమే కాకుండా ప్రతి విషయము ఏంతో చురుకుగా జరుగుతున్నది. అయినా ఇబ్బందులు అన్నీ అధిగమించామని చెప్పను, కానీ పనులు మాత్రం చురుకుగా జరుగుతున్నాయి. ఏప్రిల్ నుంచి ఇప్పటివరకు ఉన్న రిగ్గులతో వేసిన బోర్‌వెల్స్ సంఖ్య చూస్తే గత మూడు సంవత్సరాల నుంచి చేయని పని ఈ కొద్ది కాలంలో జరిగింది. ఇప్పుడు ఎంత చేశామో అంత మార్చి, ఏప్రిల్ నెలలలో వేయవలసి ఉంది. శివరామకృష్ణయ్యగారు కొన్ని విషయాలు చెప్పారు. ఏ విషయమైనా బేసిక్‌గా అర్థం చేసుకుంటే గానీ చెప్పడం మంచిది కాదు లేకపోతే ఆచెప్పే విషయాలు ఇతరులతో భయోత్పాతం కలిగిస్తాయి, అలా విషయా చెప్పి ప్రజలకు భయోత్పాతం కలిగించడం మంచిది కాదు. నేను వెళ్లి చూశాను కానీ అప్పుడు శివరామకృష్ణయ్యచారు. అక్కడికి రాలేకపోయారు, అక్కడికి రిగులు కావాలంటే రిగ్గులుసరఫరాచేస్తున్నాను, ఈఒక్క నెలలో 60 రిగ్గులు సంపాదించగలిగాము. నేను ఢిల్లీవెళ్లి ప్రయత్నం చేసి. ఇతర రాష్ట్రాలకు కూడా మనకు రిగ్గులు పంపించమని చెప్పించడం జరిగింది. గవర్నరు నివేదిక సభకు సమర్పించిన తరువాత 60 రిగ్గులు అదనంగా సంపాదించడం జరిగింది. పరిస్థితి ఇంకా దిగజారిపోతున్నదని చెపుతున్నాను, ఉన్న నీరు తగ్గిపోతున్నది. ఏబోరు వేసినా 160 అడుగులకు తక్కువ కాకుండా చేయాలని చెప్పడం జరిగింది. నాకు ఒకందుకు సంతోషంగా ఉంది మీరు అనేక విషయాలు నా దృష్టికి తీసుకురావాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నందుకు, మీరు తెలిపిన లోపాలను నేను తప్పకుండా దృష్టిలోపెట్టుకొని వాటిని సరిచేయ

డానికి తగు చర్యలు తీసుకుంటాను. లోపాలు ఉండకుండా ఉండవు. ఇంత పెద్ద పనులు జరుగుతున్నప్పుడు లోపాలు ఉంటాయి. అంత మాత్రాన భయంకరమైన పద్ధతిలో పనులు జరుగుతున్నాయి అనడం సరైనది కాదు. రాష్ట్రం అంతా సమగ్రంగా ఆలోచించి చేయవలసి ఉంటుంది. కొన్ని ప్రాంతాలలో త్రాగడానికి నీరు, పశుగ్రాసం లేక అక్టోబరు నెల నుంచి ఉన్న పరిస్థితి-జూలై వరకు గడప వలసిన పరిస్థితి ఉంది కొన్ని జిల్లాలు అంత కష్టంనా లేవు. నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలలో కొన్ని ప్రాంతాలు అలా లేవు. సెప్టెంబరు వరకు త్రాగే నీరు పశుగ్రాసం పరిస్థితి గురించి ఆలోచించవలసి ఉంది. ఇవి అన్నీ ఈ విధంగా ఆలోచించుకుంటూ త్రాగే నీరు తగ్గిపోతోంది దీనికి ఏమి 6-50 p.m. చేయాలి—ప్రాబ్లమ్ విలేజెస్ గురించి ఇప్పుడే ఆలోచించి నీరు ఇచ్చే దానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. కొన్ని చోట్ల బోర్స్ వేస్తున్నారు కాని వాటికి పంప్స్ లేవని రాఘవరెడ్డిగారు అన్నారు. నేను మా కమిషనర్‌ను ఇక్కడ కూర్చోబెట్టి ఆ మానుఫేక్చరర్స్‌తో మాట్లాడి ఇతర రాష్ట్రాలకు అవి పోకుండా దానికి ఏమి చేయాలని. వాటిని అదనముగా అయినా ప్రొక్యూర్ చేయాలని వారు ఇచ్చిన రిపోర్టు ప్రకారంగా చూస్తే మార్చి నెలాఖరులోగా పూర్తి చేయలేమేమో కాని ఏప్రిల్ నెలాఖరుకు పూర్తి పంపు సెట్లు, ఇంకా అదనముగా ఉండే దానికి కాలిక్యులేషన్సు వేసి అవసరం అయితే స్టీలు సప్లయి చేసే విధంగ చేసుకుంటూ పోతున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. త్రాగు నీరు. పశు గ్రాసము సరఫరా చేయడానికి—కర్నూలు జిల్లాలో 5, 6 టాంకర్లు పెట్టి సప్లయి చేసుకుంటూ పోతున్నాము. మున్సిపాలిటీలకు, పంచాయితీలకు చలి వేంద్రములు కూడా పెట్టి, అవసరం అయితే రిగ్స్ వేసి నీళ్ళు తెప్పించే దానికి, చిన్న చిన్న బావులలో రిగ్సు వేసి ఒక వేళ రైతు ఆ బావి క్రింద రెండు మూడు ఎకరాలు పండించుకుంటూ ఉంటే ప్రభుత్వం ఆ రైతుకు కాంపెన్సేషన్ ఇచ్చి నీరు ఇచ్చేదానికి అన్ని సాధనాలు తీసుకుంటున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంతకుమించి సలహాలు మీ ద్వారా వస్తే నేను అందుకు కూడా చేయడానికి సిద్ధమే. శివరామకృష్ణారావుగారు చెప్పారు—ఇప్పుడు ఉన్న ఇరిగేషన్ బావులు 5, 6 ఎకరాలు పండే బావులు డీపెన్ చేస్తే సబ్ సాయిల్ నీరు ఇంక్రీజు అవుతుంది అన్నారు. సబ్ సాయిల్ నీరు పోతుందేమో కాని దీనివల్ల ఇంక్రీజు కాదు. రైతు అటువంటి పంటలు పండించుకుంటూ ఉంటే బాన్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. దానివల్ల రైతు నష్టపడిన దానికి అతను కోలుకోడానికి సహాయము చేయాలి. ఫాడర్ విషయంలో యుద్ధప్రాతిపదిక క్రింద చేస్తూనే ఉన్నాము. 21 వేల ఎకరాలలో భారి వెరైటీ—ఇంకా ఇంప్రూవ్డ్ వెరైటీ ఫాడర్ పెంచుతున్నాము. చెరువులతో ఏ కొద్ది మాయిశ్చూర్ ఉన్నా కూడా దానికి సబ్సిడీ ఇచ్చి ఫాడర్ డెవలప్ చేయడం జరిగింది. ఈ విధంగా 8 వేల ఎకరాలలో—ఒక్క జిల్లాలో ఈ ఫాడర్ డెవలప్ చేస్తున్నాము. కొంతమంది రైతులు దీనిని పెంచి వారు వాడుకోవడమే కాకుండా మిగిలింది మాటిష్టన్ స్టేజిలో ఉందని ధర్డు క్రాప్‌లో దానిని తిరిగి వాడే దానికి రూ. 150 నుంచి

రూ. 300 టన్నుకు కొని పెట్టుకొనే దానికి ఎన్నో అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఈ సమస్యను సాధ్యమైనంతవరకు పరిష్కారం చేయడానికి ప్రభుత్వం ముందుకు పోతోందని చెప్పి మనవి చేస్తున్నాను. గ్రామస్థాయి లెవెల్‌లో జరిగే పనులకు కమిటీలు - అన్ని పార్టీల వారిని పెట్టి ఉన్నాము. శాసన సభ్యులు ఉన్నారు. వారందరూ కూడా సహకరించి ఏ విధమైన లోపాలు జరిగినా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తూ ఉంటె వాటిని సరిచేసుకుంటూ పోవడం జరుగుతుంది. శ్రీనివాస రావుగారు చెప్పారు—మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో బావులకు జనరల్‌గా పూడికలు తీసే దానికి పంచాయతీల పర్మిషన్ ఇవ్వాలని. నేను శాసన సభ్యులు చాలా మందితో వ్యక్తిగతముగా మాట్లాడాను, నేను టూర్స్‌లో ఉన్నప్పుడు కూడా చెప్పాను—ఈ సీజనులో బావులకు పూడికలు తీయడమువల్ల దుర్వినియోగం జరిగే అవకాశం ఉంది. ఆ బావులలో పూడికలు తీసినా నీరు వచ్చే పరిస్థితి లేదు. బావి లోతు 80 అడుగులు ఉంటే పూడిక తీస్తే ఇంకా పది అడుగులు పోతుంది. వాటి మీద వెచ్చించే కంటె బోర్స్ వేసి—150 అడుగుల వరకు వస్తే ఆ నిధులు ఈ నిధులు జోడీకరిస్తే బాగుంటుంది. మేము ఇలా కలక్టర్లకు ఆదేశాలు ఇవ్వడానికి కూడా సిద్ధముగా ఉన్నాము, నేను చెప్పడం జరిగింది. అంతే కాని పూడికలు తీయడంవల్ల ప్రయోజనం లేదని. దానివల్ల తప్పులను ప్రోత్సహించిన వారము అవుతామేమోనని నా ఆలోచన

తక్కావీ ఋణాలు ఇవ్వాలని కొందరు సలహా ఇచ్చారు. గతములో కూడా ఇదే సభలో నేను మనవి చేయడం జరిగింది. తక్కావీ ఋణాలు రెవెన్యూశాఖ ద్వారా ఇవ్వడం—ఎక్కడైనా ఋణము తీసుకొనేటటువంటి సోర్సు ఒకటే ఉండాలి. కోపరేటివ్ బ్యాంకులద్వారా కాని, బ్యాంకులద్వారా కాని జరగాలి. రకరకాల ఏజన్సీల ద్వారా—ఐ. యమ్. యన్. లోన్స్ అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటు ద్వారా, కరువు ఋణాలు రెవెన్యూ ద్వారా—ఇచ్చి వసూలు చేసే దానికి నానా బాధలు పడేకంటే అన్నీ కోపరేటివ్ ఏజన్సీల ద్వారానే జరిగితే బాగుంటుంది. కోపరేటివ్‌లో సంస్థలలో తప్పులు ఉన్నాయి అంటే సోర్సు ఒకటే అయినప్పుడు తప్పకుండా ఆ తప్పులు సవరించుకోడానికి మానవుడు ప్రయత్నము చేస్తాడు. దానివల్ల బాగుపడే దానికి అవకాశం ఉంది. ఈ ఋణాలు రీ షెడ్యూల్ చేశారు, దానివల్ల రైతులకు ఋణాలు దొరకడం లేదని రాఘవరెడ్డిగారు అన్నారు. రాఘవరెడ్డిగారు, నరసింహారెడ్డిగారు నాకు చెప్పారు. మీరు బావులు లోతు చేసుకొనే దానికి ఋణాలు ఇప్పిస్తే ఆ రైతు బావి లోతు చేసుకుంటూ ఇతరులకు పని కూడా కల్పిచటం జరుగుతుందని, ఆ తరువాత పశువులకు పశుగ్రాసం పండించే దానికి ఆలోచించమన్నారు. మా కమిషనర్ గారిని ప్రైవేటు ఇనిస్టిట్యూషన్స్ ద్వారా దీనిని ప్రోత్సహించవలసిందిగా నేను కోరడం జరిగింది. గతములో ఎనిమిది, తొమ్మిది వేల బావులకు ఇస్తూ ఉంటే ఈ సంవత్సరం 18,794 బావుల విషయంలో ఋణ సౌకర్యము కల్పించడం విషయం తెలిసిందే. దీనిని ఇనుమడింప చేసే విషయం వారు పర్స్యూ చేసుకుంటూ వస్తున్నారు.

బావులు లోతు చేసే కార్యక్రమం ఇప్పుడు ప్రారంభమవుతోంది. సుమారు ఎనిమిది, తొమ్మిది వేల మందికి ఇవ్వడం జరిగింది. ఇంకా దీనిని విస్తృత ప్రాతిపదికపై తీసుకోవాలని చెప్పి నేను కృషి చేస్తున్నాను. కోపరేటివ్ మినిస్టరు గారి ద్వారా టేకప్ చేసే దానికి అవకాశం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయి స్కీమ్సు ఉన్నాయి. ఇవి కొన్ని పూర్తయి ఏ 20 వేల రూపాయల పేజీలోనో పైప్ లైన్ కోసమో, టాంకర్ కట్టుకోడానికి లేనప్పుడు అటువంటి చోట్ల సోర్స్ ఐడెంటిఫై అయింది, నీరు చిక్కుతుందని తెలిసింది కాబట్టి దానికి మోటారు పెట్టి దానిని వెంటనే వాడుకుంటే అంత కంటె ప్రయోజనం కలుగుతుందని ఆ విధముగా చేస్తున్నాము. ఎన్నెన్నో విధాలుగా, తీసుకోవలసిన విషయాలలో అన్ని ప్రయత్నాలు చేసుకుపోతున్నాము. నాకు ధైర్యం ఉంది, సభ్యుల యొక్క సహకారం, ప్రజల యొక్క సహకారం ఉంటే ముందుకుపోతూ ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేసుకోగలమనే దృక్పథము ఉంటే మొత్తం ఈ గడ్డు సమస్య నుంచి బైటపడగలమనే నాకు నమ్మకం ఉంది. తప్పకుండా సాధించుకుపోగలమనే చెపుతున్నాను. నేను ఎందుకు రాజకీయాలు అంటున్నానో తమకు మనవి చేస్తాను. నేను అనంతపురం జిల్లాలో ఒక ప్రాజక్టు దగ్గరకు పోతూఉంటే ఆ ప్రాజక్టు 6 మైళ్ల దూరములో ఉంటే అక్కడ ఉన్నటువంటి కంట్రాక్టరును అక్కడి కలక్టరు, ఇంజనీర్సు ఆ జిల్లాలో ఉండే వారి చేతనే పని చేయించాలి అని అంటే, వారు లారీలలో 6, 10 మైళ్ల నుంచి వర్కర్సును తీసుకుపోయి పని చేయిస్తూ ఉన్నారు. నేను వెడుతూ ఉంటే అక్కడ గ్రామస్తులు నన్ను నిలిపి మాకు ఏమీ పనిలేదని చెప్పారు. అక్కడ ఉండే ఇంజనీరును నేను అడిగితే ఆ గ్రామం వారు పనికి రవడానికి నిరాకరిస్తున్నారని చెప్పారు. కారణం ఏమిటంటే అక్కడ ఉండే ఒక పొలిటికల్ పార్టీ మా గ్రామములోనే పనులు పెట్టండి లేకపోతే మేము రామని చెప్పడం జరిగింది. అందుకనే నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి ఇది ఏదో గ్రాంటుగా వస్తోందని భావం ఉంది. కాదని నేను మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్లాన్ డిస్ట్రిక్ వైజ్ కేటాయింపులలో పై సంవత్సరాలలో ఖర్చు పెట్టవలసినది మనకు అడ్వాన్సుగా ఇప్పుడు ఇస్తున్నారు. ఈ పనులు చేపట్టడం ద్వారా ప్లాన్ పనులు కుంటుపడకుండా ఉండాలి లేకపోతే రాష్ట్రం ముందుకు పోయేది కాకుండా వెనక్కిపోయే పరిస్థితి ఉంది. ప్రణాళికకు ఖర్చు పెట్టడములో కూడా ఒక రోడ్డు వేసి లేక మట్టి వేసి చేసే ప్రయోజనం లేని పనులను చేయవద్దని నా మనవి. అయితే రోడ్లు టేకప్ చేయడం లేదా అంటే కొంతవరకు చేస్తున్నాము. నేను జిల్లాలకు పోయినప్పుడు కరువు ప్రాంతాలలో పని చేసినప్పుడు ఆ నిధులతో ఈ రోడ్డు ఏర్పడింది, ఈ పని జరిగింది అనేలా ఉండాలని చెపుతున్నాను. ఈ కరువు ప్రాంతాలలో మైనర్ ఇరిగేషన్ వర్క్సు టేకప్ చేయమని మిత్రులు చెప్పారు. ప్రతి జిల్లాలో ఉండే ఇంజనీర్సుతో వర్కులేషన్, మైనర్ ఇరిగేషన్ టాంక్సు మీద కాన్‌సెన్ట్రేట్ చేయమని, స్పిల్ ఓవర్ వర్క్సు పూర్తి చేయడమే కాకుండా—కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుతో వర్కు టేకప్ చేస్తే 10 సంవత్సరాల వరకు దాని ఫలితాలు వచ్చే అవకాశం లేకుండా ఉండే పరిస్థితి ఉందన్నారు. రాయలసీమ ప్రాంతములో కాని

ఏ కరువు ప్రాంతములో కాని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి చేస్తే ఫలితాలు వెంటనే రావు—అందుకే నేను చెప్పాను మన ప్లాన్ నిధులు ఖర్చు పెట్టడములో చిన్న చిన్న టాంకులకు, లేకపోతే పర్కులేషన్ టాంకులకు ఖర్చు పెడితే త్వరగా ఫలితాలు కనిపిస్తాయి. మాకు ఇరిగేషన్‌కు నీరు వద్దని దాని నుండి కొన్ని వేల ఎకరాలలో నిమ్మచెట్లు వేయడం నేను అనంతపురం జిల్లాలో స్వయముగా చూశాను. ఇలాంటి సాధనాల ద్వారా మనము వీటి మీద కాన్‌సెన్‌ట్రేట్ చేసుకుంటూ పోవాలి. ఈ సమస్యను మనము సాధించగలము అనే నమ్మకము ఉన్నప్పుడు వాటి మీద కాన్‌సెన్‌ట్రేట్ చేసుకొని పోవాలి.

అధ్యక్షా, ఇక పశుగ్రాసం విషయం తీసుకొంటే కొన్ని జిల్లాలలో అది సక్రమంగా ఏర్పాటుచేయబడింది. కాని కొన్ని జిల్లాలలో లోపంకూడావుంది.నల్లగొండ విషయంలో నాకు నరసింహారెడ్డిగారు స్వయంగా చెప్పి వెళ్ళారు. డిస్కషన్‌లో కూడా వచ్చింది. నల్లగొండ వంటి జిల్లాలలో పశువులు ఎక్కువ, పోయిన సంవత్సరం కూడా పశుగ్రాసం సరిగాలేదు. అప్పటినుంచి ప్రారంభించి పశుగ్రాసం కోసం ఇప్పటివరకు కూడా ప్రభుత్వం ఇచ్చిన నిధులు అయిపోవడమే కాకుండా నేను వెళ్ళి కొంతవరకు సర్దుబాటు చేసి రావడం కూడా జరిగింది. నల్లగొండ జిల్లాను ప్రత్యేక దృష్టితో చూడవలసిన అవసరం వుంది. అన్ని ప్రాంతాలలో కూడా ఎక్కడ ఏ సమస్యలు ఉన్నాయనేది మనం చూడాలి. ఒక ప్రాంతాన్ని ప్రత్యేకంగా చూస్తే మరొక ప్రాంతాన్ని అశ్రద్ధ చేస్తున్నామనే భావం కాదు. మా ఊరుకి పెట్టలేదు, మా జిల్లాకు పెట్టలేదు అని కాదు సమస్య. నెల్లూరు టౌను గురించి కె పి. సుబ్బారెడ్డిగారు చెప్పుతున్నారు. ఆ టౌనుకు 8 లక్షల రూపాయలు ఇవ్వడం జరిగింది. కాని నేను వెళ్ళేవరకు, ఈనాటివరకు కూడా ఆ డబ్బు మునిసిపల్ కమీషనర్ ఖర్చు పెట్టలేదు. అట్లాంటి పరిస్థితులలో అవసరం లేదా ఏమిటి అనే విషయం కూడా మనం ఆలోచించాలి. జిల్లాలకు పంచిపెట్టడం ఊర్లకు పంచి పెట్టడం అని కాదు, ఎక్కడ అవసరం ఉందో దానిని వెంటనే అక్కడికి తరలించడం అన్నది ముఖ్యమైన విషయం. ఇది రాష్ట్రమంతటిని సమగ్రమైన దృష్టితో చూసుకోవలసిన విషయం. అట్లాగే అనంతపురం జిల్లాలో ఫాడర్ లేనటువంటి 820 గ్రామాలను ఐడెంటిపై చేయడం జరిగింది. మొత్తం 408 డిపోలను పెట్టాం అంటే for every alternative village there is a Depot నేను సర్‌ప్రైజ్ విజిట్స్‌చేసి కూడా విచారించడం జరిగింది. దారిలో పోతూ పోతూ ఇక్కడెక్కడైనా డిపో వుందా అని కలెక్టరుగారిని అడగడం, వారు ఉందని అంటే వెంటనే ఆ డిపోకు వెళ్ళి చూడడం జరిగింది. అక్కడ స్థానికంగా ఏ కంప్లైయింట్స్ లేవు. కాకపోతే క్వాంటిటీని ఇంకా ఎక్కువ చేయండి అని కోరడం జరిగింది. దానికి ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగులోంది, తమకు తెలుసు. నర్సారావుపేట, గుంటూరు, కాకినాడ మొదలైన ప్రాంతాల నుంచి ట్రైయిన్స్‌లో ట్రాన్స్‌పోర్టు చేస్తున్నాం. ట్రైయిన్స్‌లో పంపేటప్పుడు కంప్రెస్ చేస్తే వాగన్స్‌లో ఎక్కువ గడ్డి పడుతుంది, లేకపోతే తక్కువ పడుతుంది అందువల్ల కంప్రెస్ చేయించి ట్రాన్స్‌పోర్టు చేస్తున్నాం. అనుకొన్న విధంగా 7-00 p.m.

మనకు ఎంత డిమాండ్ వుందో అంత డిమాండునూ మీట్ కాగలమనే నమ్మకం కూడా నాకు ఉంది ఎక్కడనుంచో ట్రాన్స్‌పోర్టు చేయవలసిన పని లేదు. ప్రక్కనే ఉన్న మిర్యాలగూడా, మాచెర్ల లేకపోతే గుంటూరు జిల్లాలనుంచి ట్రాన్స్‌పోర్టు చేయడానికి అవకాశం వుంది. ఇవన్నీకూడా చూస్తున్నాం. వీటన్నింటి ద్వారా మనకు వున్న డిమాండును మీట్ కాగలమనే నమ్మకం నాకు వుంది. ఇకపోతే మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో గ్రాంట్స్ డైవర్టు చేశారు, పాత బిల్సు చెల్లించడానికి వాడారు అని చెప్పడం జరిగింది. నేను ఈ విషయం అధికారులద్వారా చెకప్ చేయిస్తాను. డ్రాట్ రిలీఫ్ కోసం ఇచ్చిన నిధులుగాని, గింజలుగాని పాత బకాయీలు చెల్లించేందుకు వాడడానికి వీలు లేదు. అట్లా చేసి వుంటే తప్పకుండా సత్వర చర్యలు తీసికొంటామని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక ప్రభావతమ్మగారు కంట్రోల్ రూము పెడతామన్నారు. కంట్రోల్ రూము ఏనాడో పెట్టబడింది. అయితే సైక్లోన్ కంట్రోల్ రూమ్ యాక్టివిటీస్‌కూ, డ్రాట్ కంట్రోల్ రూమ్ యాక్టివిటీస్‌కూ తేడా వుంది. సైక్లోన్ కంట్రోల్ రూమ్‌లో జరిగినట్లు ఇక్కడ ఎందుకు జరగదు అని ప్రభాతమ్మగారు చెప్పారు. సైక్లోన్‌లో అయితే వెంటవెంటనే జరుగుతుంది. ఇక్కడేమో క్రమేపి జరుగు జరుగుతుంది. దానిని దీనిని పోల్చడం సరికాదు. ఒక ప్రమాదం వచ్చేసింది. ఇళ్లులో గింజల్లేవు. అసలు ఇండ్లే లేవు అన్న పరిస్థితిలో ప్రభుత్వం ఒక వైఖరితో నిలబడాలి. అప్పుడు కలెక్టర్లకు సాంక్షన్ ఇవ్వడం అని కాకుండా మీరెంత ఖర్చు పెట్టాలో అంత ఖర్చు పెట్టండి అని కలెక్టర్లకు ఆదేశించడం జరుగుతుంది. సైక్లోన్ ఏరియాలో ఆమే పుట్టి వుంటే ఆమె ఏమి మాట్లాడి వుండేదో నాకు తెలియదు. ఏమైనా కూడా సైక్లోన్‌లో ఇట్లా జరుగుతుందని కాదు. ఆ రీజినల్ అలా జరుగుతుంది. ఈ జిల్లాలో ఇలా జరుగుతుంది. నా కానిస్టిట్యూయెన్సీలో ఇలా జరుగుతుంది. నర్సింహారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు రాజకీయంగా మినిష్టరుగారో, ఇంకేవరో అనుకొని డిక్లేర్ చేసుకొంటున్నారు అని అనడానికి తావు ఇవ్వడానికి ఈ ప్రభుత్వంలో అవకాశం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. అలా జరగలేదు. జరగదు అని కూడా నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఈ పార్టీ ఎక్కువ ప్రాంతాలను డ్రాట్ ఏరియాలుగా డిక్లేర్ చేస్తే ప్రయోజనం ఏమిటి? వర్షాలు పడాలి, పంటలు పండాలి, రైతులు బాగు పడాలి, రైతుక్రింద పనిచేసే వారికి కూలి సంపాదించడానికి అవకాశం కావాలే కాని నా దగ్గర డిక్లేర్ చేయండి, డిక్లేర్ చేయండి అంటే ఏమిటి ప్రయోజనమని మనవిచేస్తున్నాను. ఖమ్మం జిల్లాను కూడా కరువు ప్రాంతంగా ప్రకటించమని కాశయ్యగారు చెప్పారు. అక్కడ 27 శాతం ఎక్కువ వర్షపాతం వుంది. అయితే ఈ సందర్భంలో నేను మరొక విషయం చెపుతాను. ఖమ్మం జిల్లాలో 27 శాతం వర్షం ఎక్కువ పడితే తిరిగి ఖమ్మం జిల్లాను కూడా మనం చేయాలంటే బాగుండదు. ఖమ్మం జిల్లాలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో, కొన్ని పాకెట్స్‌లో తప్పకుండా డ్రింకింగ్ వాటర్‌కు ఈ సమయంలో లోపం వుంటుంది.

సబ్-సాయిల్ వాటర్ దినదినం లోపలికి పోతుండే పరిస్థితి వుంటుంది. ఒక్క ఖమ్మం జిల్లాకే సబ్-సాయిల్ వాటర్ పరిమితమై ఉండదు. అక్కడ ఏ చర్యలు తీసుకోవాలో అని కమిషనర్ గారిని పంపించాం. త్రాగు నీటికోసం 10 లక్షల రూపాయలు అదనంగా ఇస్తున్నాం. ఇంకా ఏ విధంగా చేయాలో ఆ విధంగా ఆలోచిస్తాం. అక్కడ 7 కోట్ల రూపాయలతో కలెక్టరుగారు కార్యక్రమం పెట్టి మారుస్తున్నారు అని కాదు. ఆ భావంతో చూడడం కాదు, అవసరమైతే చేయడానికి సిద్ధంగా వున్నాం. ఖమ్మం జిల్లాలోనే కాదు, ఏ జిల్లాలోనైనా సరే చేసుకోవాలి, ముందుకు పోవాలి అనే మాట నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఇకపోతే ఒక కెలామిటీ వచ్చినప్పుడు యిది నాచురల్ కెలామిటీ అనిఅనుకోవడంకాకుండా ఇట్లాంటి వాటి గురించి, అవి ఎక్కడ వచ్చినా, రాయ సీమలో, తెలంగాణాలో, ఈ దేశంలో ఎక్కడ వచ్చినా ఇది నేషనల్ లెవెల్లో ఆలోచించవలసిన సమస్య, ఇది జాతీయ సమస్య. ప్రతి సంవత్సరం దుర్భిక్షం. వచ్చే జూన్‌లోగా వర్షం రాకపోతే ఏమౌతుందో ఆలోచించండి. ఒక భయంకరమైన పిక్చర్ మనకు కనబడుతుంది. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని కూడా మనం ఆలోచించాలి. ప్రకృతి పై సంవత్సరం ఏం చేస్తుందో, వర్షం వస్తుందనే ఆశతో మనం ఆశావాదులుగానే వున్నాం కాని అసలు ఏమౌతుందో మనకు తెలియదు. అందువల్ల వీటన్నింటినీ ఎదుర్కొనడానికి కానిస్టిట్యుయెన్సీ అనిగాని, జిల్లా అనిగాని, ఒక రీజన్ అనిగాని కాకుండా, వీటన్నింటికి అతీతంగా మనం ప్రవర్తించందే ప్రయోజనం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ రీజన్. ఆ రీజన్ అనే పద్ధతికి స్వస్తి చెప్పి మనం సమస్యల గురించి ఆలోచిద్దామని నేను ఈ సభ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. ఏవైనా లోపాలు జరుగుతున్నప్పుడు వాటిని సరిదిద్దడానికి ఈ ప్రభుత్వం, నేనూ, నా డిస్ట్రిక్ట్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ కూడా సిద్ధంగా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇంత మంది ఉన్నప్పుడు, ఇంత పెద్ద ఎత్తున పనులు జరుగుతున్నప్పుడు ఎక్కడో ఒక చోట లోపం జరగకుండా వుండదు. లోపాలు ఉంటే వాటని సరిదిద్దుకొంటామని మనవిచేస్తున్నాను. ఇకపోతే ఎడిషనల్ రిగ్స్‌ను సంపాదించడానికి ప్రయత్నం చేసాను, ఫాడర్‌కు కూడా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి వీటన్నింటిద్వారా మనం ఇబ్బందుల నుంచి బయటపడగలమనే అనుకొంటున్నాను. కొంతమంది మిత్రులు పల్నాడు ప్రాంతంలో ఉన్న ఇబ్బందుల గురించి చెప్పారు. పరిశీలించడం అంటే వెంటనే చేయాలని కాదుగాని నేను కూడా ఒకసారి వెళ్ళి ఏమి చర్యలు తీసుకోవాలనేది చూస్తాను ఇక జగన్నాథంగారు వర్ధన్నపేట కానిస్టిటుయెన్సీ గురించి చెప్పారు. వర్ధన్నపేట కానిస్టిట్యుయెన్సీలో 19 గ్రామాలను కరువు ప్రాంతాలుగా డిక్లేర్ చేయడం జరిగింది. దానికి ఆర్డర్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ కాపీలను కూడా వారికి పంపిస్తానని మనవిచేస్తున్నాను. ఇకపోతే సిటీగురించి కూడా చెప్పారు. చాలామంది ప్రజలు చుట్టుప్రక్కల వున్న గ్రామాల నుంచి వచ్చి ఇక్కడ ఉంటున్నారు. వాళ్లకు డ్రింకింగ్ వాటర్ ఏదో విధంగా ప్రొవైడ్ చేయగలము కాని ఎంప్లాయ్‌మెంట్ ప్రొవైడ్ చేయడానికి డ్రాట్ ఫండ్స్ నుంచి రోడ్స్ వేయడానికి ఏదైనా సహాయం చేయండి అని మునిసపల్

కమిషనర్ గారు నా వద్దకు వచ్చి చెప్పారు. ఎంతవరకు ఈ డ్రాట్ ఫండ్ లోకి నుండి డబ్బు యివ్వడానికి అవకాశం వుంటుందో చూసి ఆ పని కూడా చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తానని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ ఆపద నుంచి మనం బయట పడడానికి మనందరం కలిసికట్టుగా పని చేయడానికి ఈ ప్రభుత్వంయొక్క సంసిద్ధతను ఏవిధంగానైనా వాడుకోమ్మని మీ ద్వారా మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి:—మంత్రిగారు సుదీర్ఘంగా సమాధానం చెప్పారు గాని రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా వున్న తీవ్రమైన ఈ కరువును ఎదుర్కొనడానికి, ముఖ్యంగా మంచినీటి సౌకర్యాలను కల్పించడానికి, వారికి ఉద్యోగాలు కల్పించడానికి విడివిడిగా ఎన్ని కోట్ల రూపాయలు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా కేటాయించారు, అందులో ప్రణాళికా భాగం ఎంత, ప్రణాళికేతర భాగం ఎంత అనేది స్పష్టంగా చెప్పలేదు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :- ఈ కరువు ప్రాంతాలలో గెలలు వేయకుండా తాటిచెట్లు మొత్తంగా ఎండిపోతున్నాయి. కాబట్టి రైతులకు శిస్తు రెమిషన్ ఇచ్చినట్లుగా గీత కార్మికుల సొసైటీలకు ఆ ఎండిపోయిన భాగానికి శిస్తు రెమిషన్ ఇస్తారా? ఇక రెండవ విషయం ఏమిటంటే కరువు ప్రాంతాలలో చౌకగా దొరికే ధాన్యాన్ని అంటే జొన్నలు మొదలైన వాటిని సరఫరా చేయవలసిన అవసరం ఉంది. నలగొండ జిల్లాలోని ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్సుకు కాగితాలమీద అలాట్ మెంట్ ఇచ్చారేగాని జొన్నలు ఇవ్వలేదు, జొన్నలు విశాఖపట్టణంలో ఉన్నాయట. కాబట్టి ఫెయిర్ ప్రైయిస్ షాప్స్ కు త్వరగా పంపించేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి. ఇకపోతే కరువు గురించి బహిరంగంగా చెప్పవద్దు అంటే మరి ఇకముందు ఏయే జిల్లాకు ఏ రూపంలో ఎంతెంత ఇవ్వబోతున్నారు అనే విషయాలు కూడా చెప్పాలి. ఇకపోతే మంచినీటి సమస్యను తీర్చడానికి త్వరలో చర్యలు తీసుకోవాలి, ఏప్రిల్ చివరిలోపల అన్ని ఏర్పాట్లు పూర్తయితే మే నెలలో మేము మంచినీళ్లు త్రాగుతాం, లేకపోతే లేము. అందువల్ల ఏవి ఇస్తారు, ఎంత ఇస్తారు అనేది మంత్రిగారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

7-10 p. m. శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—మంత్రిగారిని రెండు విషయాలు అడుగుతున్నాను. ఒకటి రాజేశ్వరరావుగారు అడిగారు. ఇప్పుడు అదనంగా ఇవ్వబోయే ఎలాట్ మెంట్ ఎంత? కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి అదనంగా వచ్చే గ్రాంట్, మీరు ఇచ్చేది కాకుండా అదనంగా వచ్చే అవకాశం వున్నదా? బ్లాకులకు, సమితులకు రెండు మూడు లక్షల రూపాయలు అదనంగా ఇచ్చి ఉన్నారు. ఈ ఇచ్చిన డబ్బు అంతా మార్చి ఆఖరు వరకు ఖర్చు పెట్టే అవకాశం ఉన్నది. ఏప్రిల్ నుంచి సెప్టెంబరు వరకు మా జిల్లాలో వర్షాలు లేవు. ఈ నెలల వరకు పరిస్థితి కొనసాగేటందుకు ప్రభుత్వం తీసుకొనే చర్య ఏమిటి? మంచినీటి సమస్య యుద్ధప్రాపదిక మీద జరుగుతుందని చెప్పారు. నా నియోజకవర్గంలో సీతారామపురం ఛాకలికొండ రెండుచోట్ల మంచినీటికి ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయ్ స్కీమ్

శాంక్షన్ చేశారు. వాటిని ఇమ్మీడియట్‌గా శాంక్షన్ చేశారు. అవి శాంక్షన్డు ప్రొటెక్టెడ్ స్కీమ్స్ డబ్బు ఉన్నది. వాటిని ప్రతి స్కీమ్ వెస్తూ ఉంటే యుద్ధ ప్రాతిపదిక మీద చేస్తాము అంటే ఎట్లా చేస్తారు? ఎల్లా వారికి లోన్స్ విషయం చెపుతారా?

శ్రీ ఎన్. పి. వెంకటేశ్వర చౌదరి.—మంత్రిగారు ఇరిగేషన్ వెల్స్ లోతు చేసుకోడానికి ఒకటే ఏజెన్సీ అంటే బ్యాంకు ద్వారా ఇప్పిస్తామన్నారు. తక్కావి లోన్స్ యివ్వము అన్నారు. చిత్తూరు జిల్లాలో నగరి, పుత్తూరు, ఐ.. రుపాలెం, పత్తూరు, చంద్రగిరి తాలూకాలలో ఏ బ్యాంకువారు బావులు లోతు చేసుకోడానికి పైసా ఇవ్వడం లేదు. అటువంటిచోట్ల తక్కావి లోన్స్ ఇచ్చే అవకాశం వున్నది. ప్రాబ్లెం విలేజెస్ అన్నారు. ప్రాబ్లెమ్ విలేజెస్ కొరకు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు డబ్బు ఇస్తున్నది. ప్రాబ్లెమ్ విలేజెస్ సర్వే చేస్తాము అన్నారు. దాని విషయం ఏమైనది?

శ్రీ ఎన్. జనార్ధనరెడ్డి:—యాలోకేషన్ గురించి అడిగారు. ఈ పుస్తకములో వున్నది. సెక్టారువైజ్ యాలొకేషన్ వున్నది 13 కోట్ల రూపాయలు. సెంట్రల్ టీమ్ రాలేదు జరగలేదేది అంటే ఎట్లా? మార్చి 9వ తేదీలో ఉన్నాము. పనులు చేసి యిమీడియేట్‌గా మార్చి లోపల యిస్తాము.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:—ఏరుగ పంటికి జీలకర్రపోద మాదిరిగా వున్నది.

శ్రీ ఎన్. జనార్ధనరెడ్డి:—చేస్తున్నారు పనులు, తొందరగా వెదజల్లడం కాదు. ఇపుడున్నదానిని సద్వినియోగం చేస్తున్నారు. 22.7 కోట్ల రూపాయలు రిలీజ్ అయినాయి. 22 కోట్ల రూపాయ హై పవర్ కమిటీ రిలీజ్ చేస్తే రు. 27 కోట్లు ఫైనాన్స్ కమిటీవారిని అడిగాము. వారు ఒప్పుకున్నారు. రు. 27 కోట్లలో 2.8 కోట్లు నాన్ ప్లాన్‌లో వున్నవి. అవసరంగా ఖర్చు పెట్టే అవకాశం వున్నది. మార్చి తరువాత ఎంత ఖర్చు చేసే ప్లానుంటే డబ్బు కాన్‌స్టిట్యుయంట్ కాకుండా ఏ అవసరాలకు డబ్బు కావాలో వాటికి పెడతాము. మన బడ్జెట్‌లో కూడా కొంత నిధులు కేటాయించబడుతూ వున్నది. సెంట్రల్ అసిస్టెన్స్ టీమ్ వస్తుంది. కావలసినది ఎస్టిమేట్లు చూపించి కలెక్టర్లు కాగలం అనుకూలంగా చే అనుకొన్న పనులు చేసుకోడానికి వీలు వున్నది. ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ స్కీమ్స్ గురించి చెప్పారు యుద్ధప్రాతిపదిక మీద నీళ్ళు అందించే దానికి, ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ స్కీమ్‌కు సంబంధించి, ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ స్కీమ్—మెటీరియల్ తక్కువ అయినా, నిధులు తక్కువ అయినా చెకప్ చేస్తాము. నెల్లూరు జిల్లాలో ఒక ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరును ప్రొటెక్టెడ్ సప్లయి స్కీమ్స్‌కు సెపరేట్‌గా వేసి కలెక్టరున్నూ వారు ... జరిగింది వెంకటేశ్వర చౌదరిగారు చిత్తూరు టౌన్‌లో మంచి నీళ్ళ సప్లయి గురించి చెప్పారు. మునిసిపాలిటీవల్ల 7 లక్షల గాలన్స్ సప్లయి వున్నది. 25 లక్షల గాలన్స్ 8 బోర్ వెల్స్ వేసి పైప్‌లైన్స్ వేసి ఆ రకంగా యిచ్చారు. ... నెల్లూరు వాటర్ స్కీమ్ రు. 5, 6 లక్షలు అయితే 5, 6 లక్షల రూపాయలు—మునిసిపాలిటీలు

కూడ (ఇంటరప్షన్) అధికారులు చెప్పినది కాదు అంటే ఎలా? బ్యాంకు అసిస్టెన్స్ విషయం. తక్కావి రుణాల సమస్య లేదు. కోఆపరేటివ్ లోన్స్ మిడ్ టరమ్ లోన్, షార్టుటరమ్ లోన్, లాంగ్ టరమ్ లోన్స్ రైతులకు ఇచ్చేరు 5.2 కోట్లవరకు బ్యాంకుల ద్వారా ఇచ్చే ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. వారి జిల్లా మంత్రి అమరనాథరెడ్డిగారితో మీటింగుపెట్టి సహా కమీషనరుగారు, ఫైనాన్స్ మినిష్టరుగారితో ఆగ్రిమెంట్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:— తాడిచెట్లు ఏ పోయినాయి గీత కార్మికుల సొసైటీలకు ఏమి చేస్తున్నారు? రెమిషన్ ఇస్తున్నారా?

శ్రీ ఎన్ జనార్ధనరెడ్డి:—యారక్ కూడా ఖర్చు కావడం లేదు. దాని కూడ రెమిషన్ ఇవ్వమని అంటే ఎట్లా? అయినా ఆలోచిస్తున్నాము.

(2) Rise in the Prices of Essential commodities and non-availability in Fair Price Shops

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— టైమ్ చాల తక్కువ వున్నది ప్రశ్నలు అడిగితే నోట్ చేసుకొని మంత్రిగారు ఆన్సర్ చెప్పడానికి ఉపయోగంగా వుంటుంది.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :— దీని మీద డిస్కషన్ అవసరం లేదు రెండు పాయింట్స్ క్లియర్‌గా వున్నాయి. ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోయినాయి మంత్రిగారు కాదన లేరు. రైస్, కిరోసిన్, షుగర్, డీసెల్, వీటి అన్నిటి యొక్క ప్రైసెస్ పెరిగి ఉన్నాయి. డీసెల్ ప్రజంట్ మార్కెట్‌లో వున్న రేట్, కంట్రోల్ రేట్ ఒకటే. మిగతా వస్తువులు ప్రభుత్వం పెట్టిన రేట్ ఒక రకంగా, బైట ఒక రకంగా వున్నది. అయిల్ రు 6.70 పైసలు మీరు చెప్పినది: మార్కెట్‌లో 14.15.16 రూపాయలవరకు పోయి ది షుగర్ రు. 2 35 జనతా ప్రభుత్వంలో ఉంటే మీరు వచ్చిన తరువాత కంట్రోల్ రేట్ రు. 3.15, ఉంటే యిప్పుడు రు. 3.57. 4 రూపాయల వరకు పోయింది మామూలు మార్కెట్‌లో 12 రూపాయలు అమ్ముతున్నది. వస్తువుల ధరలు ఈ విధంగా పెరిగిపోతే ప్రభుత్వం తీసుకొన్న చర్య ఏమిటి? షుగర్ గాని కిరోసిన్ గాని, పామాలిన్ ఆయిల్‌గాని సామాన్య జనానికి నిత్యావసర వస్తువులు ఫైయిర్ ప్రైస్ షాపులలో అందడం లేదు సిమెంట్ అందడం లేదు. ఇవి అందకపోవడం మంత్రిగారికి తెలిసి జరుగుతున్నదా తెలియక జరుగుతున్నదా ప్రభుత్వ లో సివిల్ సప్లయిస్ డిపార్ట్‌మెంట్ వున్నదా? నా ప్రశ్నకు సమాధానం నాకు తెలుసు డిపార్టుమెంటు పని చేయడం లేదు. విజిలెన్స్ సెల్ పని చేయడం లేదు. ఎన్‌ఫోర్స్‌మెంట్ సెల్ పని చేయడం లేదు. తాలూకా జిల్లా లో ఏ ఒక వస్తువు కూడ దొరకని పరిస్థితి వున్నది. దీనిని ఎదుర్కొనడానికి తీసుకొనే చర్య ఏమిటి? బ్లాక్ మార్కెట్‌లో పోయి తీసుకుంటున్నారు మంత్రిగారుకూడ కంప్లయింట్ చేస్తున్నారు. ప్రెస్ వారుకూడ కంప్లయింట్ చేస్తున్నారు. ఇది చాలెంజ్‌గా తీసుకొని పౌరుషంగా తీసుకొని దీనిని పరిష్కరించడాని

ఎందుకు చర్య తీసుకోరు. మేము సహకారం యిస్తాము. ఏమి హార్డల్స్ ఎదుర్కొంటున్నారో చెప్పి వీటిని స్ట్రీమ్ లైన్ చేయడం కోసం తీసుకొనే చర్య ఏమిటి ?

శ్రీ డి. సత్యనారాయణ (పెద్దుర్తి) :— పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ సర్. డిస్కషన్ అన్నారు.

చైర్మన్ :— మెంబర్స్ అడిగారు. ప్రశ్నలు వేస్తే మంత్రిగారు సమాధానం చెపుతారు.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :— వారు అడిగిన దానికి నేను సమాధానం యిస్తే వేరే మెంబర్స్ కూడ శాటిస్ ఫై కావచ్చు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు: —అధ్యక్షా, మన ప్రభుత్వానికి సంబంధించినంత వరకు, ఇంతకంటే ఘోరంగా ఫెయిల్ అయిన సబ్జక్టు మరొకటిలేదు. అందుచేత తాలూకా లెవెల్ లో అన్ని పార్టీస్ తో కలిసి ఫుడ్ కమిటీస్ ను నియమిస్తే దీనిని అజమాయిషీ చెయ్యడానికి వీలు అయిందని, ఆ విధంగా ఏర్పాటు చేస్తామని అంగీకరించారు, కాని, దానిని అమలు జరుపలేదు. అమలుజరుపక పోవడానికిగల కారణమేమిటి? ఇప్పటికయినా దానిని అమలు జరిపించడానికి నిర్దుష్టంగా, ఫలానా డేట్ లోపల ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఇస్తామని హామీ ఇస్తారా? పంచదారగాని పామొలిన్ ఆయిల్ గాని, ఇతర సరుకులుగాని, యీ ట్రాన్స్ పోర్టు కాంట్రాక్టర్సు - మిడిల్ మన్ ద్వారా పెరుగుతున్న కరప్షన్ కు స్వస్తి చెబుతామని అన్నారు. మా జోన్ లో లిన్ కు సంబంధించి గోపాల్ రెడ్డి అనే అయన ఉన్నాడు ఇప్పుడు అరెస్టు అయినా డనుకుంటాను, ట్రాన్స్ పోర్టు కాంట్రాక్టర్సుకు వదిలేసి, కరప్షన్ పెంచడం కాకుండా, సివిల్ సప్లయ్స్ కార్పొరేషన్ పట్టించుకుని దీనిని సరిచెయ్యడానికి అవకాశముంది. అందువలన, వారు ఇంతకుముందు అంగీకరించిన విధంగా ఎప్పుడు చేస్తారు? డేట్ చెప్పాలని నేను కోరుతున్నాను. 7-20 p.m

శ్రీ డి. సమరసింహారెడ్డి:— అధ్యక్షా, షుగర్ ఏ నెల కోటా ఆ నెల తాలూకాలకు రావడంలేదు, రెండు మాసాలకు కొన్ని తాలూకాలకు మాత్రం కొంత కోటా వస్తున్నది, ప్రజలలో దీనివలన దురభిప్రాయం ఏర్పడుతున్నది. ఫిబ్రవరి నెల కోటా హుళక్కి అయిపోయింది అనుకుంటున్నారు. మార్చిలో వచ్చినప్పుడు, ఏనెలకు సంబంధించిన కోటా ఆనెల అన్ని తాలూకాలకు సక్రమంగా షుగర్ కోటాను సరఫరా చెయ్యడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు?

శ్రీ బి. ఆర్. దొరస్వామి నాయుడు (కుప్పం): —అధ్యక్షా, మూడు పాయింట్సు ఉన్నాయి. కరప్షన్ చాలా తీవ్రంగా ఉన్నది. తాలూకా లెవెల్ లో బస్తాకు 20 రు. ల చొప్పున తహసిల్దారు, ఆర్.ఐ.—రు. లు, ట్రాన్స్ పోర్టు చేసే వాడు, ఏజెంటు బస్తాకు రెండు కిలోల చొప్పున ఎత్తి వేస్తున్నారు. బియ్యం విషయంలోకూడా అంతే. ఇటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. మేము దీనిని అరికట్టడానికి ఎంతో ప్రయత్నం చేశాము. ఈ ఫుడ్ కమిటీస్ అడ్వయిజరీ కమిటీస్ కావడం

వలన మేమేమి గెలుస్తామో ... ము ఎక్కడ పబ్లిక్‌గా డబ్బు తీసుకుంటున్నారు. యాక్షన్ తీసుక ... వివరంగా చెప్పినా, యాక్షన్ తీసుకునే పరిస్థితిలో మన ప్రభుత్వాలు లేవు. ఫలానా తహశీల్దారు డబ్బు తీసుకుంటున్నాడు అని చెప్పినప్పుడు ఏమి చర్య తీసుకుంటున్నారు? ఈ ఫుడ్ కమిటీస్ అడ్వయిజరీ కమిటీస్, అంటే దొంగతనం జరుగుతూ వుంటే చూస్తూ వూరుకోవాలి అన్నమాట. అందువలన, ఈ కమిటీలను స్టాట్యుటరీ బాడీస్‌గా పెట్టి, ఎం.ఎల్.ఏస్‌ను, లోకల్‌గా, బ్లాక్కు చెందిన సోషల్ వర్కర్స్‌ను ఇందులో పెట్టి, వీటిని అజమాయిషీ చేసే శక్తిని వారికి ఇస్తే బాగుంటుంది. ఆ విధంగా చేస్తారా?

శ్రీ ద్రోణంరాజు సత్యనారాయణ:—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మనం డిస్ట్రిబ్యూషన్ సిస్టమ్ గురించి ప్రధానంగా ఆలోచిస్తున్నాం. ఇందులో ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్ ఎన్నివున్నాయో లెక్కలు ఇచ్చారు 4 కోట్ల జనాభా గలిగిన మన రాష్ట్రంలో 25,822 షాపులు పెట్టామని, అందులో 18 74 రూరల్ ఏరియాలో ఉన్నాయని, తక్కినవి అర్బన్ ఏరియాలో ఉన్నాయని అన్నారు. అవి ఏమాత్రం చాలవనే విషయం మీకు తెలుసు. ఈ షాపులు పెంచడానికి వెంటనే ప్రయత్నించాలి. ఆ విధంగా ప్రభుత్వం, చేస్తామని చెప్పాలి. ఇక పట్టణాలలో మురికివాడలలో నివశించే జనాభా చాలా ఎక్కువగా ఉంది. పల్లెటూళ్ళలో కూడ యీ ఎసెన్షియల్ కమొడిటీస్ దొరికేటట్లు ఇబ్బంది పడుతున్నారు. అందువలన, యీ షాపులు ఎక్కువగా తెరిచి సక్రమంగా ప్రజలకు యీ నిత్యావసర వస్తువులు లభించేటట్లు చర్యలు తీసుకోవాలి. తరువాత, ఈ కమిటీలు సక్రమంగా పనిచేయ్యడంలేదు కాబట్టి అన్ని రాజకీయపక్షాలు, ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు కలసి అధరయిజ్డు కన్స్యూమర్ కౌన్సిల్స్ ఏర్పాటు చేస్తే సక్రమంగా పంపిణీ కావడానికి అవకాశముంటుంది. ఆ విధంగా చేస్తారా?

శ్రీ కె.వి. సుబ్బారెడ్డి:—అధ్యక్షా, ఈ పంపిణీ విధానంలో చాలా లోపాలున్నాయి. ఏ సరుకు ఎప్పుడు ఎంత ఇస్తున్నారో వ్యాపారస్తులకు వెంటనే తెలుస్తున్నది తప్ప మరెవ్వరికి తెలియడంలేదు. అసలు యీ కౌన్సిల్స్ వున్నాయా లేదా? అంతేగాక, ఒక పార్టీవారు తీసుకొచ్చినా, కఝలతో దారిలోనే అమ్మేసి, ఇతరులకు రాకుండా చేస్తున్నారు. అలాగే, పట్టణాలలో కార్డులు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. ఇంక, యీ కమిటీలు ఎక్కడ ఫంక్షన్ చేస్తున్నాయి? నెల్లూరుతో నేనింతవరకు హాజరుకాలేదు. ఏ షాపుకు ఎంతఇచ్చారో, ఇచ్చేముందు, వొచ్చేముందు తెలియదు. ఇచ్చిన తరువాత, అది అంతర్థానం అయిపోయిన తరువాత తెలిసిన ప్రయోజనం యేమి లేదు. సక్రమంగా ఎవరికి ఏదీ పంపిణీ కావడం లేదు. ఎక్కువభాగం చీకటి మార్కెట్లోకి పోతున్నది. యంత్రాంగం పూర్తిగా అవినీతిమయం అయిపోయింది. సివిల్ సప్లయ్స్ గాక, వెయిట్స్ అండ్ మెజర్స్ కూడ ఇందులో కొంత ప్రోత్సహించవలసి ఉంది. ఏవస్తువును తూచినా కే.జీ. లో వన్ ఫోర్తు పోతుంది. అన్ని రాజకీయపక్షాలతో అధికారపూర్వకంగా, కౌన్సిల్స్ ఏర్పాటుచేసి, అజమాయిషీకి పూర్తి అధికారాలు ఇస్తేనే పరిస్థితి కొంతవరకు మెరుగుపడడానికి అవకాశముంటుందని నేను భావిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి (ఆముదాలవలస):—మిస్టర్ స్పీకర్, సర్ తాలూకా లెవెల్‌లో కమిటీస్, అలాగే డిస్ట్రిక్టు లెవెల్‌లోను ఇవేమీ వర్కు చెయ్యడం లేదని చాలామంది సభ్యులు చెప్పారు. వారు పర్మిట్సు ఇస్యూ చేసిన తరువాత, ఫలానారోజునుంచి ఫలానారోజువరకు పర్మిట్సు ఇస్యూచేస్తున్నాం, లారీలలో గ్రామాలకు పోతుంది, శాసనసభ్యులలో ఇంటరెస్టువున్న వారు ముందుకువచ్చి ఎవెండు కావాలని సర్క్యులరు ఇచ్చారు. ఇంకొక విషయం ఆల్ పార్టీస్‌తో అక్కడవున్న కమిటీద్వారా ఇవ్వాలన్నది. ప్రతి కార్డులోకూడా దొంగకార్డులున్నాయి. లాండ్ సీలింగ్సు సమయంలో పుట్టుకొచ్చినట్లు యీ కార్డులకు సంబంధించికూడ పుట్టుకొస్తున్నారు. పంచనూటయాభయి కార్డులు సంపాదించి, ఆ పంచదార అమ్ముకుని డిపార్టుమెంటువారితో పంచుకుంటున్నారు. రెండవది సివిల్ సప్లయ్స్ డిపార్టుమెంటువారు డైరెక్టుగా పామొలిన్ సప్లయి చేసున్నారు. అలాగె రెవిన్యూడిపార్టుమెంటువారు కూడ. ఇనస్పెక్షన్‌కు వెళ్ళి నప్పుడు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు ఇచ్చింది, సివిల్ సప్లయిస్ ఇచ్చింది వారి మామూళ్ళువారు. పేరిమామూళ్ళు వీరు తీసుకుపోతున్నారు. ఆముదా వలసలో ఈ విధంగా పెద్ద యెత్తున జరుగుతున్నది. ఈ డిపార్టుమెంట్సు మధ్య కోఆర్డినేషన్ లేదు. దీనికి కారణం ఎవరికి వారు, ఈ డిపార్టుమెంట్సువారు డబ్బులు తీసుకుని చేస్తున్నారు? కాబట్టి ఇట్లా జరుగుతున్నది, ఇప్పుడు క్రొత్త జీవో ఇచ్చారు గవర్నమెంటు మెమో నెం 1886/సి.ఎస్ x 1-80 అందులో Commissioner of Civil Supplies, Chief Rationing Officer, Collector, Vice-Chairman and Managing Director, A.P. Civil Supplies Corporation, District Social Welfare Officer, Commissioner, MCH.', ఈ విధంగా అధికారులనందరిని వేశారు. జిల్లా స్థాయిలో జిల్లా కలెక్టరు, జాయింటు కలెక్టరు, జిల్లా సప్లయి ఆఫీసరు, మిగిలిన ఆర్.డి.వో.లు. కొంతమంది నలుగురు వారికిష్టమైన అనధికారులు కలిపి పంచదార, బియ్యం పంపిణీ చేయడానికి వేసినట్లు జీవో వచ్చింది. ఏ పార్టీకి చెందినవాడైనా శాసనసభ్యుడు ప్రతి వాడు ఉంటాడని ఎక్కడా లేదు. ఈ రకంగా దీనిని రెక్టిఫై చేయడానికి సాధ్యం కాదు. రాష్ట్ర స్థాయిలో ఒక హౌస్ కమిటీని వేసి ప్రతి జిల్లాలోని తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు విజిట్ చేసి దీనిని మొదలంట తీసుకుని రెక్టిఫై చేస్తేనే మంత్రి గారికైనా గౌరవం ఉంటుంది కాని లేకపోతే మంత్రిగారు ఎంత మంచివాడైనా ఈ బ్లాక్ మార్కెటు అంతా ఆయనపైకూడా పడుతుంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—ఈ ధరలు ఎట్లా పెరుగుతున్నాయనేది ఇందులో లేదు. నూనె ధర రు. 12 ల నుంచి రు. 16 లకు వెళ్ళిందంటే ఏమనుకోవాలి? పామాలిన్ నూనె దొరకడం లేదు. ఈ కోటా పెంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? జిల్లా లెవెలులో అఖిలపక్షకమిటి అనేది ఇంతవరకు లేనేలేదు. గ్రామ లెవెలులో కూడా అన్ని పార్టీలతో కూడిన కమిటీలను వేస్తే ఎక్కువ మిస్‌చిఫ్ జరగడానికి వీలుండదు. గ్రామస్థాయినుంచి జిల్లా స్థాయి వరకు అఖిల పక్ష కమిటీలను వేస్తారా ?

శ్రీ సి. హెచ్. శ్యామలరావు (చీపురుపల్లి):—రెండు వేల జనా ప్రాతిపదిక మీద చవక దుకాణాలు పెట్టారు. అంటే రెండు మూడు గ్రామా ఒకటి, ఒక్కొక్కచోట ఆరేడు గ్రామాలకు ఒకటి చొప్పున పెట్టారు. డీలరు గ్రామానికి చెందినవాడై ఉంటాడో ఆ గ్రామానికి తప్ప మిగతా గ్రామా అందడం లేదనే ఆరోపణ ఉంది. ఒక కె.జి. చక్కెర వేరే గ్రామానికి వెళ్ళి తె కోవాలన్నా ఇబ్బందిగా ఉంటున్నది. తీరా అక్కడికి వెడితే అప్పుడు డీ ఉండడు, దుకాణం మూసిఉంటుంది. అందుపల్లి ప్రతి పంచాయతిలో ఒక చ దుకాణం పెడితే బాగుంటుంది. రెండవది—పట్టణాల్లో ఎ.బి.సి. అని వేర్వేరు కార్డులు ఇస్తున్నారు. పల్లెలలో ఆ తేడా లేకుండా ఎంత పెద్దవాడైనా, ఎ కుటుంబం ఉన్నవాడైనా, ప్రతి ఒక్కరికి ఒక్క కెజి మాత్రమే ఇస్తున్నా పల్లెలలో కూడా వారివారి స్థాయిని బట్టి ఎ. బి. సి. కార్డులు ఇచ్చే పద్ధతి ప్ర పెట్టాలి. మూడవది-సివిల్ సప్లయిస్ మంత్రిగారు హోటళ్ళలో ధరలు తగ్గిస్తున మని ప్రకటనలుచేస్తారు. తగ్గాయని చెప్పారు. ఈ మధ్య హోటలు సరోవర్ లో పెడితే ఇదివరలో రు. 4–75లు ఉండే భోజనం ఇపుడు రు. 6–25 అయిన రు. 3 లుండే ఫలహారం రు 4 అయింది. ఎక్కడ తగ్గాయో మాకు తెలియకుం ఉంది. మంత్రిగారు నిజంగా తగ్గించడానికి చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ బి. సమ్మయ్య:—ప్రతి గ్రామంలోను ఫుడ్ ఎడ్వయిజరీ కమిటీ ఏర్పాటు చేశారు. అక్కడ ఉండే డీలరు ఆ నెల లోపల తెచ్చిన కోటా డి బ్యూట్ చేసి మరల కోటా తెచ్చుకోడానికి వెళ్ళినప్పుడు ఫుడ్ ఎడ్వయిజరీ కవి సభ్యుల సంతకాలతో తీసుకు వెడితేనే వారికి ఇస్తారు. అట్లా సంతకాలు తీసు కుండానే డీలరు తానే స్వయంగా వెళ్ళి తహసీల్దారుతో సంబంధాలు పెట్టు తెచ్చుకోగలుగుతున్నాడు. ఆ కమిటీ చేయగలిగిందేమీ లేకుండా ఉంది. ఎం నిమిత్తం ఆ కమిటీలను ఏర్పాటు చేశామో ఆ పర్పస్ సర్వ్ కావడం లే ఇందుకు తగిన ఆర్డర్లు ఇవ్వాలి. తరువాత ఈ చవక దుకాణాలను శాంక్ష చేయడంలో డీలర్ షిప్స్ ఎస్.సి., ఎస్.టి., బి.సి.కులాల వారికి న్యాయం జ లేదు, బలవంతులుగా ఉన్నవారికే డీలర్ షిప్స్ పోతున్నాయి. వారికి రా సిన పర్సంటేజి వారికి వచ్చేట్లు ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ ఎం. ఎర్రయ్య రెడ్డి(భద్రాచలం):—చింతపల్లి గిరిజన కోఆపరేటి కార్పొరేషనువారి చవక డిపోకు చెందిన బట్టలు నర్సీపట్నం తీసుకువెడుతూండ కొంతమంది యువకులు వారిని పట్టుకుని సంబంధిత పోలీసులకు అప్పగించా దానిపై విచారణ చేసి ఏమి చర్యలు తీసుకున్నారో చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ:—శాసన సభ్యులకు ఒక నోట్ ఇచ్చా అందులో వ్రాసిన దానికి వాస్తవంగా జరుగుతున్న దానికి ఎక్కడైనా సంబం ఉందా అని అడుగుతున్నాను. కొంచెం వినండి—

"Essential Commodites like Rice, Wheat, Sugar, Edible (and Kerosene are created to the needy sections of Society and ot manufactured articles like soap, matches, cycle tubes and tyres, '

Coffee, Note books, Nirodh, etc., are also being distributed through selected fair price shops. Controlled cloth for the weaker sections is also distributed through public distribution system".

In regard to Committees—"These Committees are meeting periodically throughout the State. The District-Level Committees and Corporation level meet once in 2 months and taluk level and twin cities committees once in a month". ఇది వాస్తవమా అని అడుగుతున్నాను. పదింట ఒక వంతు నిజమైనా చాలును 7-40 p.m.
ఇక్కడ చెప్పిందేమీ జరగడం లేదు. శాసన సభ ముందు వాస్తవాలు ఏమీ లేకుండా ఇటువంటి నివేదికను ఇవ్వడం న్యాయమా? శ్రీ రామమూర్తిగారు ఒక జి.వో. చదివారు. ఒక ప్రక్క అన్ని పక్షాలతో శాసన సభ్యులతో కూడిన ఎడ్వైజరీ కమిటీలను జిల్లా, తాలూకా స్థాయిలో వేస్తున్నాం అంటున్నారు. రెండవ వైపు ఒక సూపర్ కమిటీని వేసారు. అందులో కలెక్టరు, జాయింట్ కలెక్టరు జిల్లా సివిల్ సప్లయిస్ ఆఫీసరు, ఇంకా ఎవరో నాన్-అఫీషియల్సు ఉంటారట. ఆ సూపర్ కమిటీ డీలర్ షిప్స ఇస్తుంది. పంపకాలు చూస్తుంది. మంచి చెడలు నిర్ణయించి అధికారాలు కలిగిన సంస్థగా వ్యవహరిస్తుంది. ఎందుకు ఈ సూపర్ కమిటీఅని అడుగుతున్నాను. ఒకవైపు ఎడ్వైజరీ కమిటీలేమిటి? మరొకవైపు ఈ సూపర్ కమిటీ ఏమిటి? వెయ్యి జనాభా ఉన్నా డీలర్ షిప్ ఇవ్వవచ్చునని ఇక్కడ వ్రాసారు. పెద్ద గ్రామాలకు శివార్లు రెండు మూడు మైళ్ళలో ఉంటాయి, కానీ డీలర్ షిప్పు ఇవ్వడం లేదు ప్రతి గ్రామంలోను బోగస్ రేషన్ కార్డులు చాలా ఉన్నాయి. మరొక వైపు జెన్యూన్‌గా కావలసిన వారికి కార్డులు దొరకడం లేదు. గ్రామాలలో ఈ షాపులలో పంచదార తప్ప వేరే ఏమీ దొరకదు. పంచదార కూడా 25 శాతం వరకు బోగస్ కార్డుల క్రింద పోతుంది. కావలసిన వారికి కార్డులు ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి:— మొదటిది—రెండువేల జనాభా ఉంటే ఒక షాపు అన్నారు. అయితే వెయ్యి జనాభా ఉన్నా కూడా అవసరమైతే పెట్టు కోవచ్చును అన్నారు. కాని అసలులో రెండు వేల జనాభా కంటే తక్కువ ఉంటే షాపును ఇవ్వడమే లేదు. మెదక్ జిల్లా జాయింటు కలెక్టరు గారు ఇటువంటి ప్రతిపాదనలను రిజెక్టు చేస్తూ ఒక జి.వో. కోట్ చేసారు. వేరే ఏమైనా ఆదేశాలు ఇచ్చారా? మంత్రిగారు క్లియర్ చేయాలి. రెండవది గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కార్డులు ఇవ్వకుండా చక్కెర ఇస్తున్నారు. మేజర్ పంచాయితీలలో కాని మైనర్ పంచాయితీలలో కాని కార్డులు ఇవ్వడం లేదు. ఎక్కువ పంచదార బ్లాకు మార్కెటుకు పోయే అవకాశం ఉంది. కార్డులు ఇవ్వకుండా డిస్ట్రిబ్యూషన్ చేయకూడదని స్పష్టంగా ఆదేశాలు ఇస్తారా? మూడవది మాకు ఇచ్చిన నోటులో నిత్య జీవిత అవసర వస్తువులు అన్నీ ఈ షాపుల ద్వారా చేయిస్తున్నామని చెప్పారు. అటువంటి షాపులు ఎక్కడయినా నడుస్తున్నదేమో నాకు తెలియదు. హైదరాబాదు నగరంలో ఎక్కడైనా నడుస్తున్నదేమో వారి పర్యటన అటువంటి షాపులే కనిపిస్తాయేమో నాకు

తెలియదు కాని గ్రామీణ ప్రాంతాలలో చక్కెర తప్ప బియ్యం కూడా అక్కడ దొరకడం లేదు. ఇతర నిత్య అవసర వస్తువులు లేనే లేవు. వాటికి ఏమి ఎరేంజ్‌మెంటు చేస్తారో తెలియచేయాలి. నాలుగవది-జిల్లా స్థాయి కమిటీలలో అన్ని పార్టీల వారికి ప్రాతినిధ్యం ఇస్తామని అన్నారు. అక్కడ ఎవరికి ఇవ్వడం లేదు. ఏ పార్టీకి చెందినవాడయినా అక్కడ శాసన సభ్యుణ్ణి మాత్రం లెక్కలోనికి తీసుకుంటున్నారు. శాసన సభ్యులు కాని వారిని ఒకరిద్దరిని నామినేట్ చేస్తున్నారు. అన్ని రాజకీయ పార్టీలలో ఉండే సోషల్ వర్కర్లను కూడా వేయాలి. ఆ విధంగా స్థానం కల్పించడానికి ఆదేశాలు ఇస్తారా?

శ్రీ సి. వి. శేషారెడ్డి:—నెల్లూరు జిల్లాకు సంబంధించి కలెక్టరు సెలక్టు చేసిన డీలర్లను ప్రభుత్వం స్టే చేశారని తెలిసింది. అది వాస్తవమా? ప్రభుత్వమే స్టే చేశారా? లేక సివిల్ సప్లయిస్ కమిషనరు స్టే చేశారా?

శ్రీ జి. సుందరరామయ్య:—నోటులో రెండవ పేజీలో "The Government of India launched a seheme of production-cum-distribution of Essential Commodities with effect from 1—7—1979". అన్నారు. దానిని సూపర్సీడ్ చేస్తూ నవంబరు-డిసెంబరులలో కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి కొన్ని ఆర్డర్లు వచ్చాయి. అందులో చవక దుకాణాలు ఏ విధంగా ఎవరికి ఇవ్వాలనేది స్పష్టంగా ఉంది. దానిని మన ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తున్నదా? ఇగ్నోర్ చేస్తే ఎందుకు చేస్తున్నారు?

شری شیو راؤ شیٹ کر:— اسپیکر صاحب - میری کانسٹیٹیونسی میں (۱٦٥) ولیجس هیں اور وهاں صرف (۷۳) دوکانیں هیں - دو هزار کی آبادی کے لئے ایک دوکان قائم کرنے کا پرپوزل هے - هر تین ولیجس کے لئے ایک فیر پرائز شاپ هے - ایک گاوں کے لئے شکر چاول حاصل کئے جاتے هیں باقی تین گاوں کو کچھ بھی نہیں ملتا - کلکٹر کی جانب سے (۱۱٥) شاپس قائم کرنے کا پرپوزل گیا تھا لیکن کمشنر سیول سپلائیز نے اسکو منظور نہیں کیا - دوسرے ایک غریب مزدور کو ایک کیلو شکر کے لئے تین چار میل چل کر جانا پڑتا هے - راستے میں ندی نالے پہاڑ ملتے هیں - برسات میں خصوصاً بہت تکلیف هوتی هے - دو هزار پاپولیشن کیلئے ایک دوکان قائم کرنے کا پرپوزل ٹھیک نہیں هے اسکی وجه سے هماری حکومت بدنام هو رهی هے - دوسرے یه که آپ هر ایک کو کتنی شکر دینا چاهتے هیں وه صاف طور پر بتائیں - کیونکه بعض جگه ۴۰۰ گرام بعض جگه ۳۰۰ گرام اور بعض جگه تو ۲۰۰ کیلو شکر دیجاتی هے - سدی پیٹھ اور ظهیر آباد کو زیاده شکر دیجاتی هے - لیکن نارائن کھیڑ کو کم شکر دیجاتی هے اسکی کیا وجه هے - آپ یه بتائیں فی کس کتنی شکر دیجائیگی -

శ్రీ కె.బి. సిద్ధయ్య (పుత్తూరు):—మా పుత్తూరు తాలూకాలో హరిజనులు, గిరిజనులు, వెనుకబడినవారు డీలర్‌షిప్స్ కోసం దరఖాస్తులు పెట్టుకుంటే డీలర్‌షిప్పు ఇవ్వకూడదని ఆదేశాలు ఇచ్చారు కనుక ఇవ్వము అన్నారు. ఈ విషయంలో వారికి డీలర్‌షిప్స్ వచ్చేట్లు ఆదేశాలు ఇస్తారా?

ఇక కిరసనాయులు విషయం వుంది. 2 వేల జనాభాకు డీలర్ వుండాలన్న 7·50 p.m.
వ్వటికి పట్టణాలలోనే కేంద్రీకరించడం జరుగుతున్నది. చిత్తూరు జిల్లాలోని బోర్డర్ ప్రాంతంవారు తమిళనాడు ప్రాంతం నుండి తెచ్చుకుంటున్నారు. కనుక ప్రతి రెండువేల జనాభాకు డీలర్ షిప్ ఇప్పించి కిరసనాయిల్ సప్లయిచేయిస్తారా?

శ్రీ వి. శ్రీరామమూర్తి:—అధ్యక్షా, కోరం లేదు.

శ్రీ ఎన్. వెంకయ్యనాయుడు:— కోరం లేకపోయినా పరిస్థితులు ఘోరంగా వున్నాయి కనుక చర్చలు సాగనివ్వండి.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—అధ్యక్షా, మన దేశంలో ధరలు పెరుగుతున్న విషయంలో అనుమానం లేదు. ఇది ఒక్క మన రాష్ట్రంలోనే కాదు. దేశం మొత్తం మీద పెరుగుతున్నాయి. దానిని కూడా మనం దృష్టిలో వుంచుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. అంతమాత్రన మన రాష్ట్రంలో ధరలు పెరగాలని సిద్ధాంతంకాదు. ధరలువిపరీతంగా పెరుగుతున్నాయి, అన్యాయం జరుగుతున్నది. సివిల్ సప్లయిస్ డిపార్టుమెంటు డబ్బు తింటున్నది అని వెంకయ్యనాయుడు గారు చెప్పారు. ధరలు పెరగటానికి కారణం మొత్తం ప్రపంచంలో ఇన్‌ఫ్లేషన్ వచ్చిందని మనవిచేస్తున్నాను. సివిల్ సప్లయిస్ డిపార్టుమెంటులో వుండే మంచి పాయింట్స్ వీక్ పాయింట్స్ గురించి కూడా చెబుతాను. ఇక్కడ వుండే షాప్స్‌లో ఏమి ఇవ్వడం లేదన్నారు, వారు ఎందుకు ఇక్కడ వున్నట్లు? మేము అన్ని చోట్లకు వెళ్ళి ఎట్లా చూడగలము? మాకు సభ్యుల సహకారం కావాలి. మీరు సహకారం ఇస్తే........

శ్రీ ఎన్. వెంకయ్యనాయుడు:— మీ ఆపరేషన్ బాగా వుంటే మా కోపరేషన్ బాగా వుంటుంది.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—మొన్ననే ఆపరేషన్ మొదలు పెట్టాము ఇంకా ప్రయాణం ప్రారంభం కాలేదు.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు:—కేటుపల్లి డీలర్‌కు సప్లయి లేదు.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి: —కలెక్టరుకు అధికారం ఇచ్చాము. మీరు కలెక్టరుతో మాట్లాడవచ్చుకదా, రైస్, షుగరు, ఆయిల్, కిరోసిన్, డీజిల్ వీటిని మేము సివిల్ సప్లయిస్ డిపార్టుమెంటు నుండి కంట్రోలు చేస్తున్నాము. మొన్న వెంకయ్యనాయుడుగారికి ఫిగర్సు ఇచ్చాము. వాటిని తిరిగి చదివి వినిపిస్తున్నాను. Rice 4,000 tonnes-wheat 4,500 tonnes, kerosene 30,000 ltrs., diesel 7,000 ltrs. sugar 20,882 tonnes edible oil 42,000 ltrs.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—జిల్లావారి ఇవ్వండి.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:— జనాభాబట్టి ఇచ్చాయి. 2 వేల జనాభాకు ఫేయిర్ ప్రైజ్ షాపు అని చెప్పాను. శివరావు మేట్కారుగాడు కమీషనరు

వ్రాశారన్నారు. మేము కలెక్టరుకు పర్మిషన్ ఇచ్చాము. ప్రైస్ షాప్స్ ఇవ్వటానికి వారికి అధికారం వుంది.

Sri Shivrao Shetkar :—Sir, I challenge this information. I am personally challenging this.

Sri G. Venkata Swamy :—I am also challenging that the Collectors have been given instructions and they must look after these emergency shops.

Sri Shivrao Shetkar :—Sir, the Circular may be there but....It has been waived. The Collector has put down the proposals and has sent it back to the Commissioner.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :— కలెక్టరుకు యిచ్చారు....

శ్రీ శివరావ్ షెట్కార్ (నారాయణఖేడ్) :— మీకు తెలియదు. నారాయణఖేడ్ కాన్‌స్టిట్యుయన్సీ విషయం చెబుతాను. Regarding Narayanpet Constituency, we have sent proposals for 115 shops and the proposals were sent back to the Commissioner, stating that no fair price shops would be allowed.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :— మేము కలెక్టరుకు పవర్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఎక్కడ అవసరమయితే అక్కడ ఫెయిర్ ప్రైస్ షాప్స్ ఇవ్వాలని చెప్పాము. మళ్ళీ వారు కమీషనర్‌కు ఎందుకు వ్రాయాలి ?

శ్రీ ఎస్. వెంకయ్యనాయుడు :— కలెక్టరుకు అధికారము ఇచ్చారు. కాని ఇచ్చిన తరువాత డిసెంబరు నెలలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉత్తర్వు యిచ్చిందని జిల్లా కలెక్టర్స్ షాప్స్ పెట్టవద్దని సివిల్ సప్లయిస్ కమీషనరు నుండి ఉత్తరువు వెళ్ళిందా లేదా ?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:— నవంబరు, డిసెంబర్ నెలల్లో గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియావారు ఉత్తర్వులిచ్చారంటే నాకు తెలిసినంతవరకు షుగర్ విషయంలో వారు ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇచ్చారు. షుగరు వారు ఇచ్చేంతవరకూ పంచే అధికారం మాకు లేదు. వారి ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ప్రకారం పంపకం చేయాలి. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఆయిల్ ఇస్తేనే మేము పంపకం చేయాలి. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా షుగర్ ఇస్తేనే మేము గ్రామగ్రామానికి పంపించాలి. యిక్కడ ప్రొక్యూర్ చేస్తున్నా రైస్ కూడా వారి పర్మిషన్ లేనిదే ఇవ్వటానికి వీలు లేదు. గోధుమ కూడా అంతే.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— ఈ మాట ముందే చెబితే బాగుండేది. ఒక వైపు కలెక్టరుకు అధికారం ఇచ్చామని చెబుతున్నారు. మరోవైపు బియ్యంతో సహా పంచే అధికారం మనకు లేదని అంటున్నారు.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:— మెంబర్సు అందరికి తెలుసు. వారి ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ 8–00 p.m ప్రకారం పబ్లిక్ డిస్ట్రిబ్యూషను ఉంది.

శ్రీ యం. ఓంకార్:— ఫెర్ ప్రైస్ షాప్స్ యివ్వవద్దు అన్నారు.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—ఎసెన్షియల్ కమోడిటీస్ పబ్లిక్ డిస్ట్రిబ్యూషను సిస్టం వారి యినస్ట్రక్షన్స్ ప్రకారం చేయాలి. ఫేర్ ప్రైస్ షాప్స్ కొరకు కలక్టర్సుకు ఆర్డర్సు వున్నవి. ఎక్కడ అవసరం ఉంటే అక్కడ చేయవచ్చునని నేను ఛాలెంజి చేయాలనే వుద్దేశం కాదు. ఏదైతే ఉందో దానిని యాక్సెప్టు చేయకుంటే ఎట్లా? అందుకని అన్నాను. దానికి మిస్ అండర్ స్టాండింగ్ వద్దు. ఎక్కడైతే ఫేర్ ప్రైస్ షాప్స్ లేవో కలక్టర్లను అడిగితే అక్కడ పెడతారు.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి:—వేయి జనాభాకంటే తక్కువ వున్నా ?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—జి. ఓ. లో వుంది-ప్రభుత్వం తరఫున యిచ్చిన ఆర్డర్సు.

శ్రీ కె. వి. సుబ్బారెడ్డి:—రెండు వేల జనాభా ప్రాతిపదికగా ఒక అరేంజ్ మెంటు చేస్తున్నారు. వారు ,ఇవ్వాళ కోర్టుకు వెళ్లి స్టే తెచ్చారు. పాత డీలర్సుకే కంటిన్యూ చేస్తున్నారు. కలక్టరుగారికి ప్రత్యేకంగా జి ఓ. వున్నప్పటికి స్టే వుందని యివ్వడానికి లేదని చెబుతున్నారు. దానికి దీనికి సంబంధం వుందా?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:— సివిల్ సప్లయిస్ డిపార్టుమెంటులో వున్న స్టే ఆర్డర్సు ఎక్కడలేవు. వారు అనేది నిజం కావచ్చు. నాకు జ్ఞాపకం లేదు. ఆయిల్ డీలర్ షిప్ విషయంలో గాని ప్రతి దానికి స్టేకు పోతున్నారు. షుగరు పాత కాంట్రాక్టర్సుకు యివ్వవద్దని చెబితే అతను కూడా వెళ్లి తెచ్చాడు. అవి అన్ని కష్టలు వున్నవి. విఠల్ రెడ్డి గారికి, మేట్కర్ గారికి చెప్పేది ఎక్కడెక్కడైతే ఫేర్ ప్రైస్ షాప్స్ లేవో వాటి గురించి చెబితే కలక్టర్సు యినస్ట్రక్షన్సు యిస్తాము. రెండవది అవకాశం వున్న చోటల్లా, సివిల్ సప్లయిస్ కౌంటర్సు పెడుతున్నాం. ప్రతి జిల్లాకు 20 కౌంటర్సు ఎలాట్ చేయడం జరిగింది. ప్రతిది సౌకర్యం చేయాలని ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. కొంత మంది మెంబర్సు ఏమనుకున్నారంటే 20 వేల టన్నులు ఎక్కడ పోతున్నాయి. బ్లాకులోకి పోతున్నాయా అనే జనరల్ టాక్ అయిపోయింది. అయినంతవరకు విజిలెన్సు చేట్టిగా చేస్తున్నాము. అది చేయడం లేదని కాదు. ప్రతి జిల్లాకు యింత క్వాంటిటీ ఎలాట్ చేయలని చేస్తున్నాము. చేస్తున్నప్పటికీ డిస్ట్రిక్ట్సులో బ్లాకు లోకి వస్తుంది, లేదనే యిన్ప్రెష్షను కాదు. ఉంది. ఎట్లా చేయాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అసలు షుగరు, ఎడిబుల్ ఆయిల్ కొరకు కష్టం అవుతున్నది. పదివేల టన్నుల ఆయిలుకు 4 వేల టన్నులు వస్తున్నది. డ్రౌటు వచ్చినందువల్ల గ్రౌండునట్ పోయింది. వీటి అన్నింటివల్ల ప్రైసు రైజు అయింది. దానిలో అనుమానం లేదు. అయితే షుగరు విషయంలో వెంకయ్య

నాయుడుగారు చెప్పింది కరక్టు కాదు. కంట్రోలు రేటుకు హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదు పట్టణాలలో సక్రమంగా ముడుతున్నది. గ్రామాలో ముట్టించే ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. నాకు ఒక ఎగ్జాంపులు ఇవ్వమనండి అర్బన్ ఏరియాలో ఎక్కడైనా షుగరు దొరకడం లేదా? సక్రమంగా దొరుకుతుంది గ్రామాలలో అంత సక్రమంగా కాలేదని నేను ఒప్పుకుంటాను. కట్టుదలచేసి విజిలెన్సు ఏర్పాట్లు పెంచాము. ఆయిలుకు సంబంధించి అయిదుగురు కాంట్రాక్టర్సు ఉండే వారు. అయిదు జోన్సుగా పెట్టి మొత్తం ఆయిలు వారే తీసుకునేవారు. ఆ రోజుల్లో పదివేల టన్నులు వుండేది. మనకు ఎలాట్ అయినటువంటి ఆయిలు ఒరిస్సాకు పోయినందున విజిలెన్స్ పెట్టి మొత్తం యిన్ఫర్మేషన్ తీసుకున్న తరువాత—దాదాపు 15 రోజులు పైన అయిపోయింది—వారు చేసినటువంటి విషయాలు చూసిన తరువాత ప్రభుత్వం ఊరుకోలేదు. ఆ అయిదుగురిని ప్రివెంటివ్ డిటెన్షన్ చట్టం క్రింద తీసుకోవడం జరిగింది. ఆ అయిదుగురి దగ్గర ఆయిలు వుండడంవల్ల ప్రజలకు ఆయిలు ముట్టడంలేదనే పరిస్థితి చూసి డిస్ట్రిక్ట్కు టెండర్సు కాల్ఫర్ చేసి జోన్సు వుంచకుండా జిల్లాకు పోవాలి, జిల్లా నుండి తాలూకాకు పోవాలి. అక్కడనుండి గ్రామాలకు పోవాలి అని చేశాము. విశాఖపట్నంనుండి వచ్చిన ఆయిలును కలక్టరే పర్సనల్‌గా తీసుకొని డి.ఎస్.ఓ. విజిలెన్సు వారిని పెట్టి డిస్ట్రిబ్యూషను చేయాలని ఆర్డర్సు యిచ్చాము. ముందు ఆయిలు లారీలు ఎక్కడ పోయేవో తెలిసేది కాదు. ఇప్పుడు కలక్టర్సును రెస్పాన్సిబుల్ చేసి డిస్ట్రిబ్యూషన్ చేయాలని చేశాము. దానికి కూడా స్టే ఆర్డర్సు తెచ్చారు ఇంత జరిగినప్పటికి కూడ పబ్లిక్‌కు కష్టం కాకుండా చూడాలని వుంది. షుగరు కాంట్రాక్టు ఫిబ్రవరిలో అయిపోయింది. దానికి కూడ జిల్లా జిల్లాకు సప్లయి కావాలని టెండర్సు కాల్ఫర్ చేశాం. కలక్టర్సు డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయాలని యీ నెల నుండి అమలు జరుగబోతుంది. దానిపైన కూడా నిన్న మళ్లీ స్టే వచ్చింది. మేము తీసుకున్నటువంటి డిసిషనుకు వెస్టెడ్ యింటరెస్ట్సు వున్నవారు కోర్టు సహాయం తీసుకుని చేస్తున్నారు.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :—దీనిని సైన్స్ షెడ్యూల్‌లో చేరిస్తే సరిపోదా?

శ్రీ టి. సమరసింహారెడ్డి :— గౌరవనీయ మంత్రిగారికి కరక్టు విషయాలు చెప్పబడలేదు. డిపార్టుమెంటువారు వారితో హ్యాండ్ ఇన్‌గ్లావ్ అని చెప్పాలి. లంచ్ మోషన్‌మీద చేసినప్పుడు ముందుగా నోటీసు యివ్వడం జరిగింది. కనస్ర్న్ గవర్న్‌మెంటు పీడరు యినస్ట్రక్షన్సు యివ్వలేదని డిపార్టుమెంటు తోస్తుంది. There is no other alternative than to grant Stay. What I mean to say is the Minister should give instructions to the department, so that instructions can be given to the concerned Government Pleader The Judges are also very keen that the stay is not granted.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :—సమరసింహారెడ్డిగారు చెప్పింది నూటికి నూరుపాళ్ళు కరక్టు. మంత్రిగారు ఆవేదన పడుతున్నారు. మనం తీసుకొన్న మెజర్సు కోర్టులో పోవడం జరుగుతుంది — యింపైరక్టుగా లంచగొండితనం—

బై యింప్లికేషను తీసుకోవచ్చు. మన ప్లీడర్సుకు బయట వుండే లీడర్సుకు సంబంధం వుండబట్టి అలా జరిగింది. The Government Pleaders must be held responsible and responsibility should be fixed on them.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—వెంకయ్యనాయుడు గారికి సంబంధం వుందేమో నాకు తెలియదు. ప్రభుత్వం తరపున వుండే ఎడ్వొకేటుకు తెలియకుండా లంచ్ అవర్సులో ఈ స్టే తీసుకోవడం జరిగింది.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :—ఎవరికి సంబంధం వుందో జనానికి తెలుసు. కాని కోర్టు స్టే యివ్వడములో అవతలి పార్టీకి నోటీసు యివ్వకుండా పోదు.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి : —నేను జడ్జీలపైన ఏమి అనడం లేదు. ఆయన విషయములో స్టే యివ్వడం జరిగింది. లంచ్ అవర్సులో విదౌట్ నోటీసు...

Chairman :—Why do you go into that ?

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—కేవియట్ పిటిషను వేయడానికి అవకాశం లేదా ? గవర్నమెంటు ప్లీడరు ఎందుకు వేయకూడదు.

శ్రీ డి. సమరసింహారెడ్డి :—లంచ్ మోషను నోటీసు క్రింద—విదౌట్ నోటీసు, నెంబరు కూడ యివ్వరు. First of all they have to give notice to the concerned Pleader and then only the notices have to be numbered.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :—నేను అదే చెబుతున్నాను. స్టే ఆర్డరు వచ్చే 8–10 p.m.
వరకు మాకు తెలియదు నేను ఆ ఫాక్ట్సు చెబుతున్నాను. ఇందులో అనుమానం లేకుండా నేను మనవిచేస్తున్నాను. మాకు నోటీసు ఇవ్వకుండా స్టే వచ్చిందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ డి. సమరసింహారెడ్డి :—వారికి నోటీసు ఇవ్వలేదని అంటున్నారు. That is incorrect statement and that has been conveyed to the Minister. Notice is given to the Government Pleader who immediately on phone asked the Government to give instructions.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :—గవర్నమెంటు అడ్వకేట్సు సరిగా పని చేసేటట్లు చూడాలి. వారు సక్రమంగా చేయకపోతే వారిని తీసివేయాలని అడుగుతున్నాము.

శ్రీ సి.హెచ్. శ్యామలరావు :—గౌరవ సభ్యులు ఇంతకుముందు నెల్లూరు గురించి చెప్పారు. ఈ విధంగా స్టేలు కంటిన్యూ అయితే అక్కడున్నటువంటి ప్రజల గతి ఆలోచించాలిగదా? ఈ ఎసెన్షియల్ కమొడిటీస్ సప్లయి చేయడానికి ప్రత్యామ్నాయ మార్గం ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—ఆయిల్ విషయంలో నోటీసు లేకుండా స్టే వచ్చింది. షుగర్ విషయంలో స్లీడరు అక్కడ ఉన్నాడు, అతడు అపోజుచేసాడు. అపోజు చేసినా స్టే ఇచ్చారు. స్టే వచ్చిన తరువాత ప్రజలకు ఆయిల్ ఎట్లాగ సప్లయి చేయాలని ఆలోచన చేసాము. ఆ కాంట్రాక్టరు ఇన్ని తప్పులు చేసినా అతనికి ఇక కాంట్రాక్టు అయిపోతుంది, అతను వెళ్ళిపోతాడు అని ఊరుకున్నాము. తరువాత లోయస్టు కాంట్రాక్టరుకు కాంట్రాక్టు ఇచ్చిన తరువాత బినామీ పెట్టి స్టే తీసుకొని వచ్చారు. సివిల్ సప్లయిస్ డిపార్టుమెంటులో ఎసెన్షియల్ కమొడిటీస్‌ను ప్రజలకు సక్రమంగా అందజేయాలంటే సక్రమమైన డెసిషను తీసుకొనడం అవసరమని నేను మనవిచేస్తున్నాను. మీ అందరికీ ఆపేక్షను ఉంటే ఈ విధంగా బ్లాకు మార్కెట్ చేసేవారిని స్టాక్సు పెట్టుకొని బ్లాకు చేసేవారిని పట్టుకొని వాటిని సక్రమంగా ప్రజలకు అందజేసేటట్లు చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. మొత్తం పవర్సు కలెక్టర్సుకు ఇచ్చాము. అక్కడ ప్రజలకు సక్రమంగా ముదుతున్నాయా లేదా అని చూసి ఎక్కడైనా తప్పులు జరిగితే వాటిని మా దృష్టికి తీసుకొని వస్తే విజిలెన్సు వారిని పంపించి యాక్షను తీసుకుంటాము. ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి స్టాఫ్‌లో మొత్తం మార్పులు తీసికొని రావాలి. వెంకటస్వామి, సెక్రటరి, కమీషనరు — ఈ విధంగా ఇద్దరు, ముగ్గురు వుంటే పని జరగదు సబ్ఇనస్పెక్టరు నుంచి డి. ఎస్. పి., ఎస్. పి. వరకు సిన్సియర్ పీపుల్‌ను పెట్టి, ధైర్యస్థులను పెట్టి చేయాలనుకొంటున్నానని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీ సత్యనారాయణగారు ఒక విషయం మనవి చేశారు. తహశీల్దారు ఇష్టం వచ్చిన వారికి చేస్తున్నాడు, షాప్స్‌లో కరప్షను ఉందని చెప్పారు. అవన్నీ మా నోటీసుకు వచ్చిన తరువాత కలెక్టరుకు పవర్సు ఇచ్చి వారే అలాట్‌మెంటు చేయాలని చెప్పాము. ప్రతి జిల్లాలో 20% షెడ్యూల్డు కాస్టుస్, షెడ్యూల్డు ట్రయిబ్స్‌కు ఫెయిర్ ప్రైసెస్ షాప్సు ఇవ్వాలని ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఎక్కడయినా కాకపోతే వాటిని వివరించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. ప్రయిసెస్ బాగా పెరుగుతున్నాయని గౌరవ సభ్యులు అన్నారు. అది ఇంటర్‌నేషనల్ విషయం. దేశ వ్యాప్తమయిన విషయం. ఈ ధరలను కంట్రోలు చేయడంలో, గ్రామ, గ్రామానికి షుగర్, ఎడిబుల్ ఆయిల్స్ సప్లయి చేయడంలో మీ కోపరేషను ఉంటే ముందడుగు వేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:—అధ్యక్షా, పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరు. ఇక్కడ ధరలు పెరిగి ప్రజలు అవస్థ పడుతూ వుంటే అది ఇంటర్నేషనల్ పరిస్థితి అంటారేమిటి? అటువంటప్పుడు ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలో ఎందుకు ఉండాలి?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—ఇంటర్నేషనల్‌గా డీజలు, పెట్రోలు రేట్సు పెరిగాయి.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్:—వాటికి కూడా ఇంటర్నేషనల్‌గా పెరిగింది ఎంత? మీరు పెంచింది ఎంత? మన దేశంలో తయారయిన పెట్రోలు ఎంత, డీజలు

ఎంత ? అవసరమయితే విదేశాలనుంచి దిగుమతి చేసుకొని అయిన ధరలనుతగ్గించ డానికి పవర్సు వున్నాయి.

శ్రీ కె.బి. సిద్దయ్య :—మంత్రిగారు ఫెయిర్ ప్రయిస్ షాపు ఇవ్వడంలో ఎస్.సి., ఎస్.టిలకు 20% కేటాయించామని తెలియజేస్తారు. ప్రతి జిల్లా కేంద్రం నుంచి 20% అమలు చేసారా, లేదా అనే సమాచారం తెప్పించుకొని అమలుచేయకపోతే ఇప్పుడైనా అమలు చేయడానికి పూనుకుంటారా ? ఇదివరకే ఒక విషయం చెప్పారు. ఫెయిర్ ప్రయిస్ షాపు ఇవ్వడంలో ఎక్కడయినా ఇబ్బందులు వుంటే తెలియజేయమని అన్నారు. ఇప్పుడు నేను చెబుతున్నాను. చిత్తూరు జిల్లాలో ఫెయిర్ ప్రయిస్ షాపు కావాలని అంటే ఇకముందు ఫెయిర్ ప్రయిస్ షాపు ఇవ్వకూడదని ఇటీవల ప్రభుత్వం ఆదేశం ఇచ్చిందని చెప్పారు. అందుచేత ఇప్పుడు ఎక్కడ ఫెయిర్ ప్రయిస్ షాపు అవసరమైతే అక్కడ ఇవ్వడానికి ఆదేశిస్తారా ?

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :— మినిష్టరుగారి, కమీషనర్ గారి ఇంటిగ్రిటి గురించి డౌట్ చేయడం లేదు. జిల్లాలకు వచ్చేప్పటికి కలెక్టరుకు హాండ్ ఓవర్ చేసాము. శాసనసభ్యులు యేమి చేస్తున్నారని అడిగారు. తాలూకాలలో లోకల్ గా ఉన్న శాసనసభ్యులతో, సోషల్ వర్కర్సుతో కాన్‌స్టిట్యూట్ చేసిన కమిటీలు పవర్సుతో ఉంటే బాగుంటుంది. ప్రతిచోట బోగస్ కార్డులు వున్నాయి. జనం లేకుండా కార్డులు వున్నాయి. ఆ విధంగా కార్డులు మిస్‌యూజ్ అవుతు న్నాయి. అందుచేత స్థానిక శాసనసభ్యులతో, సోషల్ వర్కర్సుతో కమిటీలు ఉండాలి. వాటికి పవర్స్ కూడా వుండాలి. దానిని గురించి మంత్రిగారు ప్రకటనచేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. శ్యామలరావు :— అధ్యక్షా, మంత్రిగారు గ్రామాలకు సంబంధించి నేను చేసిన అభ్యంతరాన్ని వారు అంగీకరించినట్లు కనిపించడంలేదు. ఇప్పుడు ప్రధానంగా పట్టణాలలో సవ్యముగా సరఫరా అవుతుంది అని గ్రామా లతో సక్రమంగా అందడంలేదు అని చెప్పి వారే అంగీకరించారు. సంతోషం. అక్కడ శాసనసభ్యులుగా మీరు ఏమిచేస్తున్నారు అక్కడ యేమైనా పొరపాట్లు జరిగితే మీరు ఏమి చేస్తున్నారు అని అన్నారు. ఇప్పుడు 4, 5 గ్రామాలుకొన్ని చోట్ల 7, 8 గ్రామాలకు మొత్తం 2 వేల జనాభాకి సంబంధించి వారు ఒక షాపు పెడుతున్నారు. దానివల్ల ఒక గ్రామానికో రెండు గ్రామాలకో తప్ప మిగతా 5 గ్రామాలకు మాకు స్టాకు అందడంలేదు అని ప్రజలు శాసన సభ్యుల మీద పడి గోలపెడుతుంటే మేము ఆఫీసర్లతో చెబుతుంటే వారు ఆర్.ఐ. ని పంపించి ఎంక్వయిరి చేయమని చెప్పి ఆ షాపుతైసెన్సు రద్దు చేస్తున్నారు. ఎవరికీ స్టాకు లేకుండా అవుచేస్తున్నారు. మీరు కొత్త షాపు తెరువనక్కరలేదు. 2000 వేల జనాభా ప్రాతిపదిక మీద 5, 6 గ్రామాలు జతపరచి 10 బస్తాలు ఇస్తున్నారు. అందులో 4 పంచాయతీలు కలిసి వుంటున్నాయి. అటువంటప్పుడు మీరు ఆ 8-20 p.m.

నాలుగు పంచాయతీలను విడదీసి ఆ పది బస్తాలనే నాలుగు షాపులకు షాపుకు 2½ బస్తాలు చొప్పున ఇచ్చినట్లయితే ఆ గ్రామాలలోని ప్రజలు తగవులు పడకుండా ఉంటారు. ఆ మేరకు కలెక్టర్సుకి ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఇవ్వండి.

శ్రీ బి.టి. ఎల్. ఎన్. చౌదరి:—పట్టణాలలో వుండి ప్రతి మనిషికి 5 కిలోలు అంటున్నారు. కాని గ్రామాలలో ఉండే ప్రతి మనిషికి ½ కిలో అంటున్నారు. ఇప్పుడు గ్రామాలలో బెల్లము దొరకక అందరు చక్కెరకొరకే చూస్తున్నారు. అందుచేత పట్టణాలకు గ్రామాలకు ఈ డిస్పారిటీ లేకుండా అందరికి ఈక్వల్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ ఏమయినా పెడతారా?

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:—ఈ సివిల్ సప్లయిస్ పోర్టుపోలియో ఎవరికి ఇస్తే వారు అన్‌పాపులర్ అవుతారు. మరి వెంకటస్వామిగారిమీద కోపములో ఈ పోర్టుపోలియోవారికి ఇచ్చారేమో తెలియదుగాని మీరు అక్కడబాగా జరుగుతోంది అంటే నేను ఒప్పుకోను. You empower us-we will finish those fellows within days. అక్కడ మేము ఎవరికి చెప్పినా ఏమీ అతీ గతీలేక చెప్పుకుంటే వినే నాథుడు లేక ఇక్కడ ఈ హౌవుసులో చెబుతున్నాము, లేకపోతే మేము కలెక్టరుని కలుసుకోలేక కాదు. తహసిల్‌దారు అంటే మాకు భయము కాదు. అక్కడ చెప్పినా ఏమి జరగడంలేదు మాకు స్టాటుటరి పవర్స్ ఇవ్వండి. కార్డులు ఉన్నవారికి బాగా దొరుకుతోందని అంటున్నారు. గ్రామాలలో నూటికి 80 వంతుల జనాభా వున్నారు. వారికి కూడా మీరు కార్డు సిస్టమ్ పెట్టండి. కొంచెం ఇబ్బంది అయినాసరే Introduce card system in the villages also.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—కావున ప్రయిస్ రైజు అవుతుంది నేను ఒప్పుకున్నాను. దానికి కనక్షన్ ఇన్‌ఫ్లేషన్ వచ్చింది. మొత్తం రాష్ట్రం, దేశం, ప్రపంచం అంతా అని మనవిచేశాను. దానికే పట్టుకొని కూర్చుంటే ఎట్లా? ఇక ఈ కమిటీస్ కొరకు, నేను ఇంతకుముందు కూడా మనవి చేశాను. మేము మొత్తం పొలిటికల్ పార్టీస్‌కి వ్రాయడం జరిగింది. పేర్లు పంపించమని కోరాము. కాని అధ్యక్షా, ఈనాటివరకు మాకు యెటువంటి పేర్లు రాలేదు. నిన్ననే నేను కమిషనర్ తోను డైరెక్టరుతోను అడిగితే మాకు పేర్లు రాలేదు అని వారు అన్నారు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:-మేము ఎప్పుడో పంపించాము. కలెక్టరుకి పంపుతాముగాని మినిష్టరుకు పంపముకదా. మంత్రిగారికి పంపమంటే పంపుతాము మేము ఎప్పుడో పంపినాము,

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—మాకు ఏమీ రాలేదు, మాకు కూడా ఒక కాపీ పంపించండి, అందుచేత ఈ పేర్లు వచ్చి వారుకూడ ఇన్‌వాల్వ్ అయితే బాగుంటుందని నేను నాయకులందరితోను మాట్లాడి వ్రాశాను, దయచేసి వారు తొందరగా పేర్లు పంపించినట్లయితే మేము తొందరగా యీ కమిటీలను వేయడానికి వీలుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:- గ్రామములో కమిటీలు పెట్టుకున్నారు. అక్కడ రివెన్యూ ఇన్స్పెక్టరుకి, డీలర్స్‌కి ఇష్టమయినవారిని పెట్టుకుంటున్నారు. అక్కడ సక్రమమైన పద్ధతిలో లేదు.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:—శ్యామలరావుగారు మనవి చేశారు కంప్లయింట్సు వున్న షాప్సు క్లోజు చేయకపోతే ఎట్లా అన్యాయా. అతనికి అల్డర్ నేటుకూడా తొందరగానే చేయడం జరుగుతుంది. వారిని అటువంటి షాపు ఏదైనా ఉంటే ఒక్కపేరు ఇవ్వమనండి. దానిమీద తప్పకుండా ఆలోచన చేస్తాము.

శ్రీ సి. హెచ్. శ్యామలరావు - తప్పకుండా ఇస్తాము.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి:- వారు హోటలులో రేట్లు విషయం చెప్పారు. కొన్ని టూరిస్టు హోటల్సు అని వున్నాయి. వాటికి మాత్రం కొంత ధరలు హెచ్చుగా ఉంటాయి. వారు అటువంటివాటిలో ఒకట అయిన సరోవరుకి వెళ్ళారు. అది టూరిస్టు గ్రూపులో హోటలు. అక్కడ మిగతా వాటికన్న కొంత హెచ్చు వుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. శ్యామలరావు:- మిగతా హోటల్సులో కూడా భోజనము పెనరట్టు ఎక్కువగానే ఛార్జి చేశారు

శ్రీ ద్రోణంరాజు సత్యనారాయణ:—ఫయిరు ప్రయిసుషాపు పెట్టడానికి ఇప్పుడు బాన్ వుందని చాలామందిసభ్యులు ఆవేదన వెలిబుచ్చారు. ఒకవేళ అటువంటి బాన్ ఉంటే దానిని లిఫ్టుచేయమని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. 8-30 p. m.

Chairman:–Now the House stands adjourned to meet at 9-00 a. m. on 10th March 1981.

(The House then adjourned to meet again at 9-00 a m on Tuesday the 10th March 1981.)
